

KOMENTAR

K GRUNTOVNOM REDU

(NAR. MIN. PRAVOS. OD 15. PROSINCA 1855. BR. 222 D. Z. L.)

OSVRTOM NA

ZAKON OD 16. RUJNA 1876.

O

SASTAVLJANJU GRUNTOVNIČKIH ULOŽAKAH

(SBORNIKA BROJ 80)

TE NA PROVEDBENE I NAKNADNE NAREDBE TIČUĆE SE OBIH
ZAKONAH

S OBRAZCI ZA GRUNTOVNE MOLBE, ODLUKE I UNOSE

NAPISAO

ADOLFO RUŠNOV

VIEĆNIČKI TAJNIK KR. STOLA SEDMORICE I BIVŠI KR. POVJERENIK ZA
SASTAVLJANJE GRUNTOVNIČKIH ULOŽAKAH.

U ZAGREBU 1881.

IZDANO PO KNJIŽARI MUČNJAKA I SENFTLEBENA.

Tiskara „Narodnih Novinah“ u Zagrebu.

Predgovor.

Pokojni profesor dr. Antun Molnar označio je izmedju svih predmetah, koje je imao na obstojavšoj pravo- i državoslovnoj akademiji zagrebačkoj predavati, te koji predmeti su bili: hrvatsko-ugarsko pravo, mjenbeno pravo gruntovni red i izvanparbeni postupnik, — kao najteži predmet gruntovni red. Usljed toga udesio je isti svoja predavanja tako, da je u jednom semestru, u kojem je imao predavati posljednja tri gore navedena predmeta, predavao dva mjeseca mjenbeno pravo, dva i pol mjeseca gruntovni red, a samo 14 danah izvanparbeni postupnik.

Mnogi mladji pravnici smatrali su ovo razdieljenje za neopravdano i neshodno, jer su držali, a drže i sada, gledom na pravničku literaturu, izmedju gorenavedenih trijuh predmetah za najteži mjenbeni red, a za najrazumljiviji i po tom i za najlaglji za učenje gruntovni red.

Ako se za mjerilo u tom pogledu uzme pravnička literatura, onda bi ovo mnienje bilo opravdano, jer doista mjenbeno pravo imade dobrih komentarah od čuvenih pravnikah, dočim je literatura gruntovnoga reda valjanoga za Hrvatsku i Slavoniju (minist. naredba od 15. prosinca 1855.) nikakva.

No ako se zaviri malo u praktični pravnički život, osvjedočit će se naskoro svatko, da imade dosta inače vrlih i izkusnih teoretično i praktično izobraženih sudacah, koji njeke ustanove gruntovnoga reda posvema krivo shvaćaju, te kojim u praksi riešavanje gruntovnih predmetah najviše potežkoćah čini.

Što je pak uzrok tomu? Osim pomanjkanja ikakvog valjanog komentara ili pomoćne knjige, ponajviše to, da se mala važnost stavlja na gruntovni red u teoriji i u

*

praksi. U teoriji bio, jer se gruntovnt red na sveučilištu samo mimogred napominje, što se isti smatra za skroz praktičnu zauonsku ustanovu, koja se u praksi lahko naučiti može; u praksi pak zato, što si riedko kada tko uzme truda gruntovni red sa svtmi na isti odnosećimi se provedbenimi naputci i naknadnimi naredbami točno proučiti. a stoga ne, što većina sudbenih činovnikah gruntovni red po nazorih teoretičnih pravuika za veoma lahki predmet smatra.

Pače njekoji sudbeni činovnici drže, da se niti nedolikuje za zvanjem sudca, da sami riešavaju gruntovne predmete, već smatrajući gruntovne stvari, za stvari manipulationalne, povjeravaju cieli posao gruntovnim pisarnam te drže za dostatno, da po gruntovničarih učinjene odluke jednostavno podpišu.

Ove okolnosti, a uz to nepraktično upotriebljivanje pravnih vježbenikah i prislušnikah od predstojnikah sudištah prve molbe, koji ovim riedko dadu prilike izvježbati se u svih granah pravosudja, a nikada ih nedodjeluju njeko vrieme na praktičnu vježbu gruntovničarom u gruntovnoj pisarni (što je običaj bio za vrieme uvedenja gruntovnice), pače i u veoma riedkih slučajevih izkusnim gruntovnim izvjestiteljem, — ima za posljedicu, da imamo vrlo malo sudacah, koji gruntovni red i sve na iste spadajuće ustanove praktično izvršivati mogu.

Ovaj nedostatak teoretično i praktično u gruntovnih zakonih izvježbanih sudacah pokazuje se osobito sada, gdje treba ovakovih izkusnih silah za posao sastavljanja gruntovničkih uložakah.

Kako se je malo važnosti stavljalo do najnovije doba na znanje gruntovnih propisah, jest dokaz okolnost ona da se do godine 1876. nije mogao niti dobiti tekst gruntovnoga reda, jer zaliha posebnog službenog izdanja gruntovnog reda i odnosnih provedbenih naredbah, koji je u njemačkom jeziku prigodom uvedenja gruntovnice izdavan bio, izašla je već od davna; zemaljski vladni listovi i državni zakonski listovi od godine 1855. pak nemogu se jur više godinah za nikakove novce dobiti.

Istom godine 1876., kada je pisac ovoga komentara

u pravničkom družtvu držao predavanje „o tužbah o gruntovnom izpravku“, te tom prigodom gorenavedenu žalostnu okolnost, pomanjkanje najme svakoga izdanja gruntovnoga reda, naveo, tiskana su službena izdanja gruntovnoga reda, od kojih sada više imademo.

No premda je zakon od 16. rujna 1876. o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah za posljedicu imao, da su pravnici veću pozornost obratili na gruntovne naredbe, to se ipak nije dosada nijedan od praktičnih pravnikah odvažio na to, da piše kakovu pomoćnicu, — praktični komentar — za pravnike, koji su u položaju, da se s gruntovnimi propisi baviti moraju, a neimadu na koga se obratiti, da im dvojbe, koje imadu, kod pojedinoga slučaja u praksi, razjasni.

Istina je, da se nemože zahtjevati od teoretikah da pišu komentar o gruntovnom zakonu, koji se samo iza podulje praktične vježbe kod gruntovnih oblastih svestrano razumjeti može; no imade ipak njekojih praktičnih pravnikah posve vještih u gruntovnih zakonih, za koje je pisac ovog komentara mislio, da će se u korist njihovih sudrugah poprimiti posla sastavljanja praktičnoga komentara o gruntovnom redu.

Pošto se pak do sada nitko toga posla latio nije, to je pisac ovog komentara pokušao sa svojimi slabimi silami, da učini početak u nadi, da će tko drugi od vrstnijih gruntovničarah — nalazeći možda u ovom komentaru pojedinih točakah, koje im se čine da se osnivaju na pogriešnom mnienju ili tumačenju zakona — povoda imati pisati djelo savršenije u korist pravničkoga svieta, a po najglavnije u korist javne vjeresije jer o tom nitko nedvoji, da je dobro uredjena gruntovnica, prvi uvjet za blagostanje naroda; dobro uredjena gruntovnica pak nemože se imati, ako se nema garancija, da će izvršujući sudbeni organi gruntovne propise uvjek znati shodno i točno uporabiti.

Pisac nazočnoga komentara neima nikakove druge namjere, van da svojim praktičnim izkustvom pomogne svojim sudrugovom, koji se moraju baviti gruntovnimi poslovi, a nisu imali prilike praktično se u istoj struci

uvježbati, — dok im nebudu na razpolaganje stavljene druge pomoćne knjige vrstnijih i izkusnijih pravničkih silah.

Pisac nazočnoga komentara bio je učenik pok. profesora dra. Antuna Molnara, koji je predavao gruntovni zakon sasvim praktično sa gruntovnim izvadkom iz gruntovnih napisnikah u ruci, i sa praktičnimi primjeri, kako se ovakov praktični predmet i predavati mora. Pribavljajući si pisac na takov način predznanja o gruntovnih zakonih stupio je prije trinajst godinah u praksu kod sudbenoga stola u Zagrebu, a bijaše dodieljen na vježbu obće poznatomu vrstnomu praktičnomu pravniku i gruntovnomu sudcu, sadašnjemu predsjedniku, onda viećniku sudbenoga stola zagrebačkoga g. Florianu Kaviću, te imade u prvom redu ovomu zahvaliti ono što znade. Kašnje bio je pisac kroz osam godinah neprekidno izvjestitelj u gruntovnih poslovih a od god. 1877. do konca godine 1879. povjerenik za sastavljanje gruntovničkih uložakah.

Na temelju cieloga toga vremena pribavljenoga si znanja i izkustva u gruntovnom uredovanju, odvažio se je pisac na ovo djelo, kako je jur gore naglasio, bez ikakve druge namjere van da pomogne, koliko mu njegove slabe sile dopuštaju, svojim sudrugovom.

Imajući pred očima ovu svrhu netraži pisac za ovo djelo nikakvu novčanu nagradu ili korist; te je knjižari, koja je preuzela izdanje i nakladu ovog djela, isto bezplatno odstupio, samo da bude knjiga što jeftinija.

Pošto sadanja služba piscu dopušta da se bavi i neuredovnim poslom, jer mu zato dovoljno vremena preostaje, to isti misli, da nemože prosto svoje vrieme bolje upotriebiti, nego da i sa svoje strane pomaže unapredjenju te bržemu i točnijemu izvršivanju pravosudja u onoj struci, u kojoj si je izkustva pribavio, držeći, da za ono, što u to ime preduzme, nije ovlašten da traži novčanu nagradu, jer je to njegova dužnost te ga zato država i plaća.

Pisac.

Dio prvi.

Obnarodovanje zapisnikah gruntovničkih i obavljanje poslovah, koji usljed toga obnarodovanja nastali budu.

I. Kako se imadu obnarodovati zapisnici gruntovnički.

§. 1.

Čim se uzmogne odrediti dan, kojega će moguće biti u gruntovničkih pisarnicah na obćeniti ogled izložiti dovršene operate mjestoizvidne, imati će po dobivenoj dozvoli od ministarstva pravosudja upraviteljstva gruntovnicah izročnim pozivom započeti obnarodovanje zapisnikah gruntovničkih i postupak za izpravljanje istih i za hipotekarni prenos starih uknjiženih tražbinah.

Do godine 1850. nije obstojala za kraljevine Hrvatsku i Slavoniju naredba odredjujuća osnovanje i vodjenje gruntovnih knjigah. Za takove naredbe nemogahu se smatrati ustanove zakonskih članakah CVII. od god. 1723. i XXI. od god. 1840. ugarskoga sabora, jer nisu imali ovakov značaj. Navedeni zakonski članci uredjuju intabulacije, nesadržavaju pak nikakovu imperativnu naredbu za osnovanje gruntovnih knjigah plemićah.

Zakonski članak od god. 1840. nalaže samo gradovom, kod kojih dosada nisu obstojale takozvane „libri fundales“, da iste uvedu, te, da ih spoje sa „libri intabulationum“.

U godini 1850. izdana je zatim naredba, koja je otvorila put sadašnoj gruntovnici, najme carska naredba o gruntovnih i intabulacionalnih knjigah kod kotarskih sudovah kraljevinah Hrvatske i Slavonije; a istom god. 1853. izdana je naredba ministarstva pravosudja od 18. travnja 1853. br. 65. drž. zak. list., koja odredjuje osnovanje gruntovnih napisnikah. Po naredbi ovoj te naputcih o provedbi iste naredbe od 16. rujna 1853., od 23. srpnja 1854. i 26. veljače 1855. bila su postavljena za osnutak gruntovnice više takozvanih zemljoizvidnih povjerenstvah, sastojećih svako iz jednog po-

vjerenika i jednog gruntovnog aktuara ili iz dva gruntovna aktuara, od kojih je jedan bio vodja ili predstojnik povjerenstva.

Ova povjerenstva imala su izviditi posjedovne odnošaje po poreznih obćinah, t. j. ustanoviti što, koliko i kakove vrsti zemljištah tko posjeduje; a o posjedu pojedine, budi fizične budi moralne osobe, ležećem u jednoj poreznoj obćini sastaviti zemljoizvidni zapisnik t. j. zapisnik u kojem se je napisalo ime odnosnoga posjednika i redom zemljišta, t. j. parcele uz oznaku vrsti gojitbe (kulture), zatim ime svake od dotičnih parcelah, u koliko je pojedina parcela posebno svoje ime imala i ime odnosnog rida. Napokon se je svaka parcela označiti imala takozvanim mjestopisnim brojem. Ovi brojevi započeli su u svakoj poreznoj obćini sa 1, te su tekli aritmetičkim redom.

Podjedno imala su ova povjerenstva sastaviti o ukupnom posjedu, odnosno o svih zemljištah ležećih u pojedinoj poreznoj obćini plan (nacrt, naris, mapu), koja se sastoji iz više dielovah sastavljenih po ridovih.

Ovim gruntovnim mapam služili su za temelj obstojeći razni nacrti i narisi, kao n. pr. gradske mape, staro katastralni, gospoštinski nacrti i t. d., a u pomanjkanju takovih učinjeni su narisi na licu mjesta po zemljoizvidnom povjerenstvu po situaciji dotičnih zemljištah, nu bez geometričke izmiere.

Iz gorenavedenih zemljoizvidnih zapisnikah sastavljeni su gruntovni napisnici po propisu §. 4. naredbe od 26. veljače 1855. Ovi imadu isti oblik kao što su i zemljoizvidni zapisnici imali, samo da je u istih odnosni material kronologično razredjen sa izpravci odnosnih u izvidnom zapisniku kao preporne navedenih stavkah. Dovršeni gruntovni zapisnici autenticirani su zatim po propisih §§. 23. i 24. gorenavedene naredbe od 26. veljače 1855.

Upitni autenticirani gruntovni zapisnici sa gorepomenutimi nacrti te razpravnimi zapisnici sačinjavali su odnosne mjesto-izvidne operate, koje napominje §. 1. grunt. reda.

Kad su ovi operati dogotovljeni bili započet bi po izhodjenoj dozvoli ministarstva pravosudja izpravni postupak, koji je predhoditi morao, da su se mogli sastaviti gruntovni uložci po smislu §§. 50. do 54. grunt. reda.

Izpravni postupak započeo je time, što je do obćeg znanja stavljeno izrokom navedenim u §. 2. ove naredbe, da su gruntovni napisnici dogotovljeni te podjedno izdan poziv navedeni u §. 3. ovog zakona.

U čem se je imao sastojati taj izpravni postupak o tom će biti rieč kod tumačenja §. 3. grunt. reda.

Ustanova §. 1. ovog grunt. reda neimade sada više nikakove praktične vriednosti, pošto su gruntovni napisnici po naredbi min. pravosudja od 18. travnja 1853. jur preko 20 godinah u svih poreznih obćinah Hrvatske i Slavonije sastavljeni i u obćoj porabi,

dočim ista ustanova na nove gruntovne uložke po zakonu od 16. rujna 1876. uporabiva nije.

§. 2.

U izroku, koji bude izdan, ima se označiv županije ili u slučaju §. 44. naredbe ministarstva od 18. travnja 1853., označiv kotare ili obćine, za koje su zapisnici gruntovnički dogotovljeni i napomenuv pisarnice gruntovničke, gdje se iste nalaze, obznaniti dan, kojega će ondje svakomu na ogled izloženi biti i od kojega će se dakle započeti kriepost izroka; a tako isto ima se ustanoviti u tom izroku, koji će sudovi biti nadležni obavljati poslove u I. dielu ove naredbe naznačene, a nastavljati zapisnike gruntovničke polag ustanovah diela II. dotle, dok nebudu dovršene gruntovnice županijske i kotarske i predane redovitim oblastim gruntovničkim.

§. 3.

Podjedno ima izrok ovaj sadržavati sljedeće pozive:

1. Svi oni, koji sciene usljed prava vlastničkoga, založnoga ili zakupnoga postojalog budi već u vrieme, kada se je po obćinah činila autentikacija zapisnikah gruntovničkih, ili barem stečenoga još prije dana, kojega se počima kriepost izroka (§. 2.), da im se što god izpravi, popuni ili štogod odpiše, pripiše u zapisnicih gruntovničkih, budi glede oznake nepokretninah, budi glede složenja stvarnostih gruntovničkih, ili pako upisanih odnošajah posjedovnih, imadu se pozvati, da ove svoje tražbine prijave uz izročni rok (§. 5.) tim sigurnije budući, da se inače ove tražbine neće više moći potjerati na štetu trećih osobah, koje računajuć od dana kojega bude počela kriepost izroka na temelju upisah sadržanih u zapisnicih gruntovničkih, stekle budu poštenim načinom daljih pravah uknjižbenih.

Ova prijava ima se na sva u zapisnicih gruntovničkih još neuvedena prava posjedna protezati bez razlike, bila ista ili nebila sadržavana u starih već ukinutih ili i sada još vodjenih valovnicah, gruntovnicah ili inih knji-

gah, listnicah ili registrah, i bila ili nebila stranka glede koje namaknute sebi nepokretnine predala sudu kojemu prošnju za prepisivanje posjeda, i bila već ili nebila prošnja ova već riešena.

S togá se dužnost prijave nalaže navlastito svim onim, kojih prava izvidna kod mjesto-izvidnih povjerenstvah nisu potjerana bila ni po njih samih, a ni po zastupnicih, koji su po istih povjerenstvih postavljeni, ili koji svoga tobož jačega prava o suposjedu naprama faktičnomu posjedniku po povjerenstvu obnadjenomu, i u gruntovničkih zapisnicih upisanomu, nisu kadri bili izkazati načinom, kao što je u propisih o mjestnom izvidjenju ustanovljeno, bilo ili nebilo tobožnje njihovo pravo ubilježeno u zapisnicih gruntovničkih, ili u obćenitom zapisniku razpravnom.

2. Svi oni, koji su na nepokretnine u zapisnicih gruntovničkih upisani, ili po ustanovah previšnjega patenta od 29. studena 1852. (zem. vl. lista br. 2. kom. I. od g. 1853.) prava djedinskih ili pravo založno odkupnih ili tražbinah iz drugoga kojega pravnoga naslova o vlastničtvu već potjerali; — ili kojim po ustanovah patenta pripada još duži rok, uz koj potjerati mogu pravo založno-odkupno, imadu se pozvati, da ove svoje tražbine, ako žele izbjeći u predjašnoj točki ustanovljenu pravnu posljedicu, prijave uz rok izročni (§. 5.) i da pismenom potvrdom izkažu u prvom slučaju tekuću još parnicu radi zabilježenja iste u zapisniku gruntovničkom ili pravomoćno im već dosudjeno pravo radi prenosa u isti zapisnik, u drugom pako slučaju, da isto tako radi ubilježenja u zapisniku gruntovničkom izkažu založno-odkupno pravo, koje im još pripada.

3. Oni posjednici plemićkih odprije dobarah, koji su kadri dokazati, da je s ovimi dobri do god. 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti na način primjeran naredbi ministarstva pravosudja od 27. lipnja 1855. (zem. vlad. lista od god. 1855. razdiel I. komad XIV. br. 115.) imadu se pozvati, da se glede toga izkažu uz rok izročni (§. 5.) zada moguće bude dobra ova uvesti u gruntovnice

županijske ili okružne, dočim nasuprot sva ostala dobra imadu preći u gruntovnice uredah kotarskih.

4. Napokon svi oni vjerovnici, koji su na nekretnine u zapisnicih gruntovničkih upisane stekli prava prvenstvena ili koji ih uknjižbom možda još stekli budu do dana kojega se počima kriepost izroka, imadu se pozvati, da uknjižene svoje tražbine za, da se hipotekarno prenesu u staro stanje teretah stvarnosti gruntovničke, uz izročni rok, koji se ustanovio bude, po §. 5. prijave tim sigurnije, budući, da će inače izgubiti svoje prije stečeno prvenstvo, dočim će nasuprot, ako se kao što treba prijave njihova prava prvenstva, stečena već od dana, kojega se počima kriepost izroka, ostati nepovriedjena i proti onim novim stečevnikom i hipotekarnim vjerovnikom tih stvarnostih gruntovničkih, koji od toga dana nastali budu.

Ustanova §. 2. nije više od praktične vriednosti, jer sadržaje samo kako je imao sastavljen biti izrok, kojim su se proglasili novi gruntovni zapisnici navedeni u §. 1. ovog zakona.

Drugčije pak se imade sa ustanovami §. 3. koje, premda nisu takodjer ništa drugo nego pozivi, koji su morali biti sadržani u izroku navedenom u §. 2., ipak nisu gubile nikad praktične vriednosti, a sada dok traje posao o sastavljanju gruntovničkih uložakah po smislu zakona od 16. rujna 1876. jesu i dielomice obnovljene, kako će se niže razložiti.

Prije svega pak valja ovdje navesti, u koju svrhu su ti pozivi u izroku sadržani.

a) na točku 1. §. 3.

Kako je jur gore kod §. 1. rečeno, imala su zemljoizvidna povjerenstva upisati u odnosne gruntovne napisnike pojedinog posjednika, te su držana bila ponajprije po propisih §§. 21., 22. i 23. naredbe ministarstva za pravosudje od 16. travnja 1853. br. 65. d. z. l. nastojati o tom, da odnosni njima kao posjednik prijavljena, ili po njima, kao faktični posjednik pronadjena osoba, posjedovni naslov svoj sa izpravami dokaže, a samo onda, ako im to moguće bilo nije, imala su izviditi razmierje posjedovno, onako kao što je faktično bilo, te upisati faktičnoga posjednika u odnosnom zemljoizvidnom odnosno i gruntovnom napisniku kao gruntovnoga posjednika.

Nu pošto povjerenstva sada navedena stranom kod toga poslovanja nisu onako regirozno postupala, kako to pravna sigurnost iziskuje, a i stranom kod najbolje volje niti posjedovni naslov sva-

koga faktičnoga posjednika, ili osobe koja se je njima kao posjednik prijavila, konstatovati u stanju bila nisu, te pošto nadalje s druge strane nije mogućnost izključena bila, da je vlastnik zemljišta drugi, nego onaj, koji je u faktičnom posjedu pronadjen, osobito u onih godinah, kada je još mnogo založno - zakupnih odnošajah bilo, i mnogi, koji je držao zemljišta samo u zalogu, a kod uvedenja gruntovnicah upotriebio tu priliku, da se upisati dade u gruntovnicu kao posjednik, — to je valjalo shodnim načinom osigurati prava onih osobah, koji su takova na odnosna zemljišta imala, te kojim je prilika manjkala, da za vrieme ta svoja prava prijave zemljoizvidnom povjerenstvu, ili koji pako nisu imali pri ruci odnosne izprave, kojimi su kadri bili upitna svoja prava izkazati.

U tu svrhu pozvani su svi oni po glasu točke 1. §. 3. izrokom, koji su kao vlastnici, zakupodavci, ili pravni posjednici mimoidjeni prigodom sastavljanja gruntovnih napisnikah te u mjesto istih na nepokretnosti odnosnog gruntovnog zapisnika faktični posjednik ili ina koja osoba sa slabijim pravnim naslovom posjeda upisana bila kao gruntovni posjednik, ili pako, koji imadu jača, budi posjedovna, budi vlastnička prava na pojedinu parcelu odnosnog gruntovnog napisnika, da svoje pravo u vrieme izročno ustanovljeno u §. 5. ovog zakona prijave, u svrhu, da se povesti uzmogne izpravni postupak, te iza istoga, ako prijavljenik svoje pravo dokazuje, ovoga budi na sve nepokretnosti odnosnog gruntovnog napisnika upisati kao gruntovnoga posjednika, budi pak, ako svoje pravo samo u pogledu pojedine čestice, upisane u gruntovnom napisniku, reklamira, istu parcelu na njega, odpisajući ju iz odnosnoga gruntovnoga napisnika, u novi ili za prijavitelja obstojeći gruntovni napisnik pripisati.

Po točki 1. §. 3. imao je izrok sadržavati nadalje opomenu na dotičnike, da gore navedena svoja prava tim sigurnije prijave, budući, da inače ove tražbine više neće potjerati moći na štetu trećih osobah, koji od dana, kojega bude započela kriepost izroka, na temelju upisah, sadržanih u zapisnicih gruntovničkih, stekle budu poštenim načinom daljih pravah uknjižbenih.

Ova ustanova ima se tako razumievati:

Ako je od dana, kojega je započela kriepost izroka, stekao tko zakonitim i poštenim načinom t. j. na temelju izpravah prikladnih za uknjižbu po drugom dielu gruntovnoga reda pravo vlastničtva proti gruntovnom posjedniku, te neznajući, da je ovaj upisan, samo krivnjom ili pometnjom zemljoizvidnog povjerenstva, kao gruntovni posjednik, to nema odnosni pravi posjednik ili vlastnik više pravo prijaviti svoje pravo vlastničtva odnosno tražiti gruntovni izpravak po I. dielu grunt. reda proti navedenom novom posjedniku ili vlastniku.

No ako je upitni novi vlastnik izhodio uknjižbu prava vlastničtva proti odnosnom gruntovnom posjedniku zlom vierom (mala

fide) t. j. znajući, da ovaj na dotične nepokretnosti nikakova prava nema, to može u ovom slučaju odnosni pravi vlastnik ili posjednik prijavu prava vlastničtva i proti novom gruntovnom vlastniku po I. dielu grunt. reda podnieti, osim ako je opet treći u dobroj vjeri (bona fide) proti ovomu stekao po II. dielu grunt. reda uknjižbu prava vlastničtva, u kojem potonjem slučaju, kao što i u slučaju gore navedenom, kada je odmah drugi vlastnik iza prvobitnoga gruntovnoga posjednika u dobroj vjeri stekao uknjižbu prava vlastničtva, nepreostaje onomu, koji je povriedjen u svom pravu vlastničtva ili posieda pogriešnim unosom prvobitnoga grunt. posjednika, obavljenim po zemljoizvidnom povjerenstvu, — nego da potjera jače svoje pravo posjeda urednim parbenim putem kod nadležnog gradjanskoga suda.

Izročni rok, u kojem su se imale u točki 1. §. 3. navedene prijave sudu predati jur je davno minuo, no pošto se je izpostavljalo tečajem vremena, da je učinjeno bilo mnogo pogriešakah na posjedovnom listu gruntovnih napisnikah sa strane zemljoizvidnih povjerenstvah, to je izdana naredba ministarstva pravosudja od 20. studenoga 1856. br. 218. d. z. l., kojom se odredjuje, da nije slobodno prijave takove, koje se predaju iza minuloga izročnog roka bez svakoga dalnjega obzira zabaciti kao zadocnjene, nego, da se glede njih povesti ima postupak navedeni u prvom dielu grunt. reda, buduć, da je štetna pravna posljedica izročnog roka u izroku naročito ustanovljena samo zato, da se tražbine, koje stopram poslje izročnoga prijavnoga roka prijavljene budu, nebi mogle više potjerati na štetu takovih trećih osobah, koje su računajuć od dana započete krieposti izroka na temelju upisah, koji su sadržani u zapisnicih gruntovničkih, poštenim načinom steku daljih pravah gruntovnih. (Vidi u tom pogledu ono, što je početkom prediduće stavke razloženo).

Sljedi odtuda, da, ako na predmet, na koji se odnosi prijavljena tražbina, nebude do prijavnoga roka te tražbine na pomenuti način stečena nikakova dalnja gruntovna prava, da tada neće ništetna kakova pravna posljedica moći prijavnika postići jedino stoga, što je zanemario izročni rok odredjeni za prijave.

Usljed ove naredbe predano je kod obstojećih gruntovnih oblastih sve do sada toliko prijavah na izpravak gruntovni iz kojih se je izpostavljala manjkavost posjedovnicah dosadanjih gruntovnih napisnikah, a uz to se je kod odpisah i pripisah kao i kod obave zadružnih i drugih diobah površnost gruntovnih mapah pokazala tako, da se je vis. zemaljska vlada za Hrv., Slav. i Dalm. sklonula na to, da načini osnovu za sastavljanje novih gruntovnih uložakah na podlogu katastralnih geometrično točno sastavljenih mapah, te je na temelju iste osnove izdan zakon od 16. rujna 1876. (Sbornik br. 80. ex 1876).

Kod postupka sastavljanja ovih novih gruntovničkih uložakah kriepostne su ustanove §. 3. gruntovn. reda u sliedećih slučajevih:

Ako se prigodom sastavljanja gruntovničkih uložakah na temelju zakona od 16. rujna 1876. pronadje nepokretnina, koja nije još upisana u gruntovnici, ili ako se tom prigodom uvidi, da je od potriebe gruntovni napisnik iz nova osnovati s razloga, što se je isti ili čest koja od njega izgubila, ili što nije više za porabu, ima se što se predhodnih izvidah tiče postupati po ministarskoj naredbi od 18. travnja 1853. br. 65. drž. zak. lista, ter uz shodnu porabu zakona od 16. rujna 1876. sastaviti nov gruntovnički uložak.

Postupak, da se novoosnovani gruntovnički uložak konačno izpravi ima se povesti ureda radi pred nadležnimi sudovi i voditi po ustanovah I. diela grunt. reda.

Dotični posebni izrok ima pak sadržavati pozive navedene u §. 3. gruntov. reda (vidi §. 27. zakona od 16. rujna 1876).

Ustanova ima se uporavljati i onda, ako bi se kasnije pronašla nepokretnina neunešena u novu gruntovnicu, ili ako uztreba iznova osnovati glavnu knjigu ili čest od nje iz razlogah prije navedenih (§. 28. zakona od 16. rujna 1876).

Nadalje ustanovljuje naredba kr. zemaljske vlade odiela pravosudnoga od 6. listopada 1879. br. 8434, izdana u izvedenju zakona od 16. rujna 1876., u §. 6., da se ima izpravljajući postupak, koji će sudovi imati obavljati po I. dielu grunt. reda, odnositi:

a) na one iz grunt. napisnikah u uložke točno prenešene unose, koje se sveudilj u otvorenom roku mogu izpraviti;

b) na upise tičuće se onih nepokretninah, koje nisu bile sadržane u postojavših grunt. zapisnicih, već su prigodom sastavljanja novih uložakah u iste unešene (§. 27. zakona od 26. rujna 1876.);

c) na prijave za prenos uknjiženih tražbinah neupisanih u postojavših gruntovnih zapisnicih;

d) na one unose u grüntovnih uložcih, koji nisu točno prenešeni iz postojavših zapisnikah (§§. 4. i 25. zakona od 16. rujna 1876.);

e) na one upise u gruntovnih uložcih, koji su u smislu §. 15. zakona navedene u prediducćoj točki zabilježeni kao preporni.

U slučajevih ovih postupati će sudovi po propisih §§. 22.—27., 29.—43. grunt. reda s obzirom na ustanove §. 3. u točki 1. (§. 7. naredba od 6. listopada 1879. br. 8434).

Konačno valja ovdje opaziti, da je izpravni postupak o prijavah u slučajevih navedenih u točki 1. §. 3. dopustljiv samo još dok nisu novi gruntovni uložci, sastaviti se imajući po zakonu od 16. rujna 1876., dogotovljeni, te nije izminuo šest mjesečni rok, koji će se ustanoviti imati izrokom, izdati se imajućim po smislu §. 25. zakona od 16. rujna 1876. o provedenju postupka u svrhu konačnog izpravka.

b) na točku 2. §. 3.

Prava navedena u ovoj točki §. 3. temelje se na diedinski patent od 29. studenoga 1852., te mogu se i prijave ovih pravah — koje u ostalom sada u praksi veoma riedko naprvo dolaze — primati po gore, kod točke 1., navedenoj naredbi od 20. studenoga 1856. i sada sve do konačnog izpravka novih gruntovničkih uložakah, odnosno do izminuća roka §. 25. zakona od 16. rujna 1876.

c) na točku 3. §. 3.

Prijave ove nisu sada više dopustljive obzirom na naredbu kr. zem. vlade za Hrv., Slav. i Dalm. od 9. svibnja 1878. br. 3486., glasom koje je dozvoljeno bilo prijave prema propisu točke 3. §. 3. podnieti u neprodužívom roku do konca siečnja 1879. s tim, da će se prijave podnešene nakon izmaka toga roka, kao i molbe za povratu u prijašne stanje radi promašenoga roka, odputiti, odnosno neprijavljene nekretnine unesti u gruntovnicu kot. sudovah.

d) na točku 4. §. 3.

Ove prijave tiču se li teretovnice, te su po ovoj zakonskoj ustanovi imali vjerovnici, koji su u starih tabularnih (intabulationalnih) knjigah stekli pravo zaloga na odnosne nepokretnosti, što no su sadržana u dotičnom gruntovnom zapisniku, imali prijaviti svoje prvenstvo pravo zaloga proti odnosnom gruntovnom posjedniku dotičnoga gruntovnoga napisnika u roku navedenom u §. 5., te ako su to, kao što treba, prijavili uzčuvano im bijaše prvenstvo za dotičnu njihovu tražbinu, koju su stekli prigodom uknjižbe u starih tabularnih knjigah, te je isto prvenstvo ostalo nepromienjeno proti svakoj trećoj osobi, koja je kašnje po II. dielu grunt. reda, budi pravo vlastničtva, budi pravo zaloga na iste nepokretnosti stekla.

Rok za podnešenje ovih prijavah nije naknadnimi naredbami produljen bio, te se sada nemogu prijaviti više prava založna sa starim prvenstvom stečenim prigodom uknjižbe u starih intabulationalnih knjigah za one tražbine, koje su možda pometnjom ili nemarnošću odnosnog vjerovnika za vrieme roka izročnoga neprijavljene ostale.

U koliko je još u krieposti postupak normirani za ovakove prijave prvenstva prava zaloga u poglavju VII. prvog diela grunt. reda, za tražbine temeljeće se na stare obveznice izdane prije krieposti grunt. reda, biti će rieč prigodom tumačenja ustanovah ovog poglavja.

§. 4.

Ona prava, koja se uredjuju previšnjim patentom od

2. ožujka 1853. (zemalj. vlad. lista od g. 1853. I. kom. VII. br. 44) izdanim glede negdašnjega saveza urbarskoga i glede srodnih šnjime odnošajah, izključena su od izročnih pozivah t. j. netreba ih ni prijavljivati ni izkazivati, a tako isto izključene su od razpravah, koje se usljed izroka činiti imadu i to bez razlike bile i nebile ubilježene u zapisnicih mjestno-izvidnih; a da su izključeni ima se naročito napomenuti u izroku.

Ustanova ovog §. dala je gdjekojem krivom tumačenju povoda, da zemljoizvidna povjerenstva nisu smiela preduzeti lokaliziranje zemljištah naravi urbarske i ovoj srodne, n. pr. gornjo činženih zemaljah, te da su se takova zemljišta imala istom prigodom uredjenja tih odnošajah u gruntovnici unesti, a po tom, da se unosi, koji će se obaviti na temelju izvidah po zato zvanih izvršujućih organih odnosno na temelju riešitbah urbarskih sudovah ili za uredjenje ovih posalah nadležnih oblastih, imati smatrati istom za prve gruntovne unose.

No ovo tumačenje je skroz pogriešno, te se protivi koli pojmu i svrhi gruntovnice, toli i naredbami o provedbi lokalizacije.

Protivi se svrhi gruntovnice, jer gruntovnica ima predstaviti viernu sliku cielog posieda svih zemljoposjednikah u cieloj zemlji, a protivi se i naredbami o provedbi lokalizacije, pošto §. 30. naredbe od 18. travnja 1853. izrično odredjuje, da imadu zemljoizvidna povjerenstva i kod urbarskihte svih ovim srodnih zemljištah, odnošaji kojih zemljištah se imadu urediti po carskoj naredbi od 2. ožujka 1853., izviditi faktičnoga posjednika, ali u dalnju razpravu neupuštati se.

Zemljoizvidna povjerenstva imala su dakle sa takovimi zemljišti na toliko iznimno postupati, da nisu držani bili izviditi pravni naslov odnosnog posjednika, već jedino samo ustanoviti faktičnoga posjednika odnosnoga zemljišta, te istoga uz zabilježenje pravne naravi upitnoga zemljišta kao: „urbarsko“, „gorno“, „činženo“ itd., upisati u odnosni gruntovni napisnik.

Prijave prava vlastničtva ili inih u §. 3. navedenih pravah pripadajućih vlastelinu ili bilim podanikom te tičučih se odnošajah urediti se imajućih po patentu od 2. ožujka 1853. jesu od gruntovnoga uredovanja izključene, te gruntovne oblasti nesmiju ovakove prijave primiti, niti o istih se u kakovu razpravu upuštati.

§. 5.

Rok izročni, uz koj se prijaviti imadu tražbine navedene u §. 3. pod točkom 1. i 2. ima se ustanoviti na osam mjesecih; onaj pak rok izročni, uz koj, kao što je

rečeno u točki 3.; izkazati treba sa dobrom skopčano izvršivanje sudbenosti, na jednu godinu danah i to tako, da posliednji po kolendaru dan rokovah bude u izroku izražen, i da ovaj dan bude od prilike proračunan s obzirom na ono vrieme, kada će izrok moći prvi put u novinah izaći na svjetlo (§. 8).

Kada se ustanovljuju rokovi, valja se, koliko je moguće, obazirati i na to, da izmak rokovah pada u takovo doba, gdje će i zemaljskim gospodarom iz udaljenijih občinah lahko biti moguće dospjeti u ured oblasti gruntovničke na ustmene razprave.

Ustanovljeni rokovi nedopuštaju ni produljenja ni povrate u stanje prijašnje, što treba, da je izraženo u izroku.

Odredbe, sadržane u ovom §. glede ustanovljenja izročnoga roka, jesu sada bezpredmetne.

Praktičnu važnost ima samo zadnja stavka istog §., koja veli, da ustanovljeni rokovi izročni nedopuštaju produljenja ni povrate u prijašnje stanje.

U savezu sa naknadnom naredbom od 20. studena 1856. br. 218. d. z. l. ima se ova ustanova tako razumievati, da se iza izminuloga roka izročnoga nesmiju primiti prijave pravah navedenih u §. 3. u točki 3. i 4., dočim je glede onih navedenih u točki 1. i 2. §. 3., kako je kod tumačenja sada navedenoga §. razloženo, rok prijavni sveudilj otvoren.

§. 6.

Zapisnici gruntovnički imadu se od dana, kad nastane kriepost izroka, smatrati kao gruntovnica u smislu §. 321. o. g. z. i voditi polag propisah, sadržanih u II. dielu ove naredbe.

Stoga valja i u izroku takodjer napomenuti, da se od ovog dana počamši na nepokretnine, koje su u zapisnike gruntovničke uvedene nova prava vlastničtva, prava hipotekarna ili druga prava stvarna, mogu samo zakonitim upisom u iste i samo bez povriede tražbinah, na ovih nepokretninah odprije već postojalih i u izročni rok po §. 3. prijavljenih i izkazanih, dobivati i na druge osobe prenositi ili ukidati.

Ustanova ovog §. izjavljuje gruntovne zapisnike za odnosne

javne gruntovne knjige, kako jih §. 321. o. g. z. razumije. Time je pak rečeno, da se nemože — odkada su gruntovni ovi zapisnici u obću porabu stavljeni — pravo posjeda steći inim načinom, već uknjižbom u iste gruntovne knjige.

Dosljedno tomu nemože se niti prava vlastničtva i zaloga na nepokretnosti izhoditi inim načinom van uknjižbom u javne knjige, odnosno gruntovne napisnike, kako to glede prava vlastničtva ustanovljuje §. 431. o. g. z., a glede prava zaloga §. 451. o. g. z.

§. 7.

Gdje odnošaji budu takovi, da bi se radi budućih razpravah iziskivale još osobite ustanove, imati će se i te ustanove obznaniti u izrocih.

§ 8.

Izrok imati će se uvrstiti u novine, za sudbene oglase odredjene u onoj krunovini, u kojoj postoji upraviteljstvo gruntovnicah, koje izdaje dotični izrok.

Izrok imade se najmanje tri puta uvrstiti i to od tri do tri dana, a zatim se ima uvrstba ponoviti od prilike oko polovice roka od osam mjesecih, pomenutoga u §. 5.

Nego zato, da obnarodovanje bude pravomoćno, dovoljno će biti prvo i jednokratno uvršćenje izroka u goripomenute novine.

§, 9.

Upraviteljstvo gruntovnicah u Pešti imade nadalje učiniti, da se izroci, obnarodovani po temešvarskom i zagrebačkom upraviteljstvu gruntovničkom, uvrste tri puta u novine, koje su u kraljevini Ugarskoj odredjene za sudbene oglase.

Tako isto imade temešvarsko upraviteljstvo gruntovnicah skrbiti, da oni izroci, što no jih izdala budu gruntovnička upraviteljstva, razmještena po kraljevini Ugarskoj, Hrvatskoj i Slavoniji, uvršteni budu takodjer u novine, koje su u njegovu području odredjene za oglase sudbene.

Ista dužnost nalaže se zagrebačkomu upraviteljstvu

gruntovničkomu glede izrokah, izdanih po drugih upraviteljstvih gruntovničkih.

Nego pri ovom uvrščivanju imadu se preštampati samo u §. 2. pomenute točke izroka, a u ostalom treba čitatelja uputiti na obširni sadržaj izroka u onih novinah, u kojih je potanko i sav naštampan.

Ako se obnarodovani zapisnici gruntovnički tiču takovih obćinah, koje leže u pograničnom kojem kotaru, tad ono upraviteljstvo gruntovničko, koje dotični izrok izdaje, ima po mogućnosti izhoditi, da isti izrok uvršten bude u novine susjednoga inozemstva.

§. 10.

Izroci imadu se uvrščivati u onom jeziku, u kojem se novine pišu i s napisom: „Obnarodovanje zapisnikah gruntovničkih u kraljevini Ugarskoj (ili Hrvatskoj i t. d.)“.

§. 11.

Svako upraviteljstvo gruntovničko imade izrok, koji dade priobćiti svimkolikim u području njegovu nalazećim se državnim sudovom a tako i povjerenstvom sirotinjskim.

Ako medju obćinami, kojih se zapisnici gruntovnički obnaroduju, imade takovih, koji po novom razdieljenju sudovah spadaju u drugi okoliš upravni, tada valja poslati izrok i onim sudovom, kojim su obćine one sada doznačene. Sudovi imadu izroke izložiti u pisarnici svakomu na ogled, tako isto dužni su, kad ih tko zaprosi glede istih izrokah davati ustmene obavjesti, a bditi kao vlasti tutorstvene i skrbstvene, da prava maloljetnikah i skrbljenikah po zastupnicih njihovih potjerana budu onako, kao što izrok propisuje.

Glede onih maloljetnikah i skrbljenikah, koji spadaju u seosku koju obćinu, i kojim su zastupnici ljudi takovi, koji su nevješti ovim poslovom, biti će vlasti tutorstvene i skrbstvene dužne ili same tjerati prava istih maloljetnikah i skrbljenikah, ili učiniti, da jih tjera zajed-

nički skrbnik, koji za posao ovaj bude postavljen (§. 39). Sudovi imadu nadalje dužnost, koliko moguće, uskoriti razpravu onih zaostavštinah, koje jim mjestnoizvidna povjerenstva naznače, da još nisu razpravljene.

§. 12.

Svako upraviteljstvo gruntovničko ima nadalje narediti, što je potrebito, da se izrok, što ga izdade u onih obćinah, kojih se zapisnici gruntovnički obnaroduju, priobći načelnikom obćinah, bilježnikom mjestnim i možda još postojećim otcem sirotinjskim i da se na sudnici i kući obćinskoj, kao i na drugih shodnih javnih sgradah, pribije i napokon, da se stanovnici seoskih obćinah obavieste i poduče o sadržaju izroka.

§. 13.

Napokon imade svako upraviteljstvo gruntovničko izrok, što ga izdade, poslati svimkolikim političkim i financijalnim zemaljskim oblastim onih krunovinah, za koje je naredba ova obvezatna, a tako i nalazećim se ondje biskupom i to u vlastitom okolišu neposredno, a u okoliših drugih posredovanjem tamošnjih upraviteljstvah gruntovničkih.

Ustanove, sadržane u prenavedenih §. 7. do 14., neimadu sada više praktične vriednosti, osim da služe za ravnalo, kako se imade oglasiti izrok navedeni u §. 25. zakona o sastavljanju gruntovničkih uložakah od 16. rujna 1876.

II. Povjerenstva mjestoizvidna imadu pronaći i izviditi promjene, koje su se dogodile u posjedu.

§. 14.

Upraviteljstvom gruntovničkim nalaže se dužnost, da za malo prije dana onoga, kojega će započeti kriepost izroka, u obćine one, a imenito udaljenje od stanovišta pisarnicah gruntovničkih, u kojih su se, kao što je po-

znato, poslje autentikacije zapisnikah gruntovničkih dogodile često promjene u posjedu, izašalju osobita mjestnoizvidna povjerenstva sa tim nalogom, da sve prije dana onoga sbivše se promjene u posjedu polag postojećih naputakah pronadju ili izvide, u zapisnike gruntovničke upišu, upise ove autenticirati dadu, a po tom da izprave operate, koji su za obćinu namienjeni.

U izvidjanje ili upisivanje takovih promjenah u posjedu, koje su nastale stopram od onoga dana počamši, neka se neupuštaju povjerenstva mjestoizvidna; nego imadu se naputiti novi posjednici, da upis svojih pravah vlastničkih kod vlasti gruntovničke izhode po propisih, sadržanih u II. dielu naredbe ove.

Prigodom ovom ima se davati poduka, naznačena u §. 12. Povjerenstva mjestoizvidna imadu gorepomenute poslove obavljati osobitom marljivošću i brinuti se zato, da se operati, odnoseći se na mjestno izvidjenje, čim brže i čim pouzdanije predavaju u pisarnice gruntovničke.

Odredbe ovog §. jesu samo prelazne, valjane bivše za vrieme, dok nije kriepostnu moć zadobio izrok, navedeni u §. 3., te neimadu sada praktične vriednosti.

III. Obustavlja se dosadanji postupak pri promjenah u posjedu i pri uknjižbah.

§. 15.

One prošnje za prepis posjeda, koje načinom dosada navadnim u svrhu, da bi se promjene u posjedu zabilježivale u valovnicah gruntovnicah ili inih knjigah, listnicah ili registrah, što su se kod sudovah radi toga vodili, ili jesu već predane kod onih sudovah, ili budu stopram predane, — imadu se, ako se tiču takovih nepokretninah, koje su uvrštene i obnarodovane u zapisnike gruntovničke, bez zatezanja riešiti s tim nalogom, da se stranke u obziru tjeranja svojih pravah posjedovnih vladati imadu polag ustanovah, u izroku sadržanih, a prositelji treba da o tom uz povratu podnešenih izpravah budu odmah obavješteni.

Gorepomenute knjige, listnice i registri, imadu se za-

glaviti i dokinuti, a neće biti slobodno ni izdavati više iz njih pisamah, poručanstvenih izvadakah i prepisah.

Izprave posjedovne, koje su se u arkivih pohranjivale, imadu se strankam na pismeno njihovo zahtjevanje uz primku odmah izdati.

§. 16.

One prošnje za uknjižbu, koje kod sudovah, koji su do sada nadležni obavljati uknjižbe u obziru nepokretninah, u obnarodovane zapisnike gruntovničke upisanih, nebudu još riešene u vrieme obnarodovanja njihova, ili koje još predane budu do onoga dana, kojega počima kriepost izroka, imadu se bez zatezanja i najdulje još posliednjega dana pred nastupom kriepost izroka riešiti dosadanjim načinom; imadu se dakle u slučaju, ako se uknjižbe dozvole, predložene zadužnice još za onoga vremena po sudovih izjaviti kao uknjižene (zakon. čl. XXI. od godine 1840. §. 11. i privremena naredba od 28. prosinca §§. 36. i 37).

Prošnje za uknjižbe, koje glede nepokretninah gorepomenute vrste kod nadležnih dosada sudovah predane budu stopram onog dana, kojega se počima kriepost izroka ili još kašnje, imadu se s pozivom na §. 6. ove naredbe odpraviti natrag.

§. 17.

U glavnih uknjižbah, koje su dosada još dopuštene, imadu valjati sliedeće ustanove:

a) ako je za sve obćine, ležeće u okolišu takova suda, koj je dosada nadležan obavljati uknjižbe, obavljeno obnarodovanje zapisnikah gruntovničkih, tad se ima s prošnjami za glavne uknjižbe kod ovoga suda podnešenimi prema tomu, kako su podnešene prije ili poslje početka kriepost izroka, postupati po propisu predidućeg paragrafa;

b) ako li u okolišu suda, koji je dosada nadležan obavljati uknjižbe, ima takovih obćinah, za koje operati mjestoizvidni još nisu sačinjeni, te koje su dakle ob ob-

narodovanju zapisnikah gruntovničkih za ostale obćine istog okoliša obavljenoga, još za sada izključene, moći će onaj sud još i u buduće na dosadanji način obavljati glavne uknjižbe, budući da je moguće, da dužnik u obćinah od obnarodovanja izključenih, posjeduje takovih nepokretninah, na koje dozvoljena proti njemu glavna uknjižba osnivati može pravo prvenstva.

Nego glavne ovakove uknjižbe, koje obavljene budu stopram poslje dana, kojega je započela kriepost izroka, nemaju pravne moći glede onih nepokretninah, koje su upisane u gruntovničkih zapisnicih izrokom obnarodovanih. Na ove nepokretnine mogu se od onoga dana počamši tražiti i činiti samo posebne uknjižbe po propisih, sadržanih u II. dielu ove naredbe (§. 6.).

Sve ove ustanove jesu samo prelazne ustanove, koje sada neimadu kriepostne moći.

IV. Obćeniti propisi o rukovanju poslovah.

§. 18.

Svikoliki poslovi, koji se tiču izpravljenja zapisnikah gruntovničkih i hipotekarnoga prenosa sa starih uknjiženih tražbinah u iste, kao i daljega vodjenja tih zapisnikah od onoga časa, kad gruntovnice budu dovršene i predane stalnim vlastim gruntovničkim, imadu se kod sudovah, koji su u izrocih imenovani, rukovati obaška od poslovah ostalih; ima se dakle o svih podnescih, koji se u poslovih onih čine, voditi takodjer i osobiti zapisnik podnesni.

Svaki u izrocih imenovani sud biti će u svrhu, da brzo i pouzdano obavljati može gorespomenute poslove, obskrbljen potrebitimi silami, i za svaki rečeni sud urediti će se osobita gruntovna pisarna, u kojoj će se nalaziti i osobiti onaj zapisnik podnesni.

Svikoliki podnesci, koji se tiču ovih poslovah, imadu se u svrhu, da se nebi pomješali s poslovnimi komadi, odredjenimi za obći podnesni zapisnik istoga suda, označiti izvana na gornjem kraju bilježkom: „Ima se predati u pisarni gruntovničkoj“.

§. 19.

Gdje je u prvom dielu ove naredbe govor o gruntovnoj oblasti, razumievaju se sudovi, koji su u izrocih imenovani, da obave osnutak gruntovnicah, nasuprot u drugom dielu razumievaju se nesamo sudovi ovi, nego i oni, kojim će se po naputku §. 2. gotove gruntovnice povjeriti, da jih vode.

§. 20.

Poslovi, koji su vlasti gruntovničkoj povjereni, imadu se kako po ovoj, tako i putem priziva po viših molbah, obavljati što najbrže.

§. 21.

Oblast gruntovna nema ureda radi ni prosudjivati ni izpravljati operatah, sačinjenih po povjerenstvih mjestoizvidnih. Ako li ju stranka koja scieni, da je onimi upisi, što se nalaze u tih operatih, u pravih svojih povriedjena ili oštećena, zato zamoli u smislu izročnoga poziva, tad će pri tom ova oblast, na koliko dopire zahtjevanje stranke, vladati se polag načelah i propisah, sadržanih u naputku, izdanom za poslovanje mjestno-izvidno.

Gruntovne oblasti za vodjenje gruntovnih napisnikah, osnovanih po naredbi od 18. travnja 1853. br. 65 d. z. l. jesu sada samo sborni sudovi i to sudbeni stolovi u Zagrebu, Osjeku, Varaždinu, Vukovaru, Požegi i Belovaru i kotarski sudovi u Bakru i Križevcih, koji su prigodom organizacije godine 1873. preuzeli gruntovnicu od preobstojavših žup. sudbenih stolovah i to prvi od riečkoga a potonji od križevačkoga na temelju §. 9. zakona o preustrojstvu sudovah od 21. studenoga 1874. br. 55 Sbornika i napokon kr. kotarski sud u Senju. Ovi sudovi jesu za sada jedino nadležni za vodjenje dosadanjih gruntovnih napisnikah, dok se iste nepredaju odnosnim kotarskim sudovom kao sudovom inokosnim, kojim se ima po gore navedenom §. 9. zakona o preostrojstvu sudovah od 21. studenoga 1874. povjeriti vodjenje gruntovnicah o nepokretninah, u pogledu kojih im pripada realna sudbenost, dakle o svih nepokretnostih, ležećih u okolišu njihovu osim plemićkih dobarah, s kojimi je pravo sudbenosti do god. 1848. spojeno bilo, o kojih dobarah imadu se gruntovnice i nadalje voditi kod sbornih sudovah.

Iznimka u pogledu gruntovne nadležnosti inokosnih sudovah

čine samo gradsko delegovani kotarski sudovi, koji po §. 6. i 9. zakona od 21. studenoga 1874. nisu nadležni za vodjenje gruntovnice o nepokretnostih, glede kojih im realna sudbenost pripada, već su zato nadležni odnosni sudbeni stolovi, u kojih se mjestih gradsko-delegovani kotarski sudovi nalaze.

Pošto se na temelju zakona od 16. rujna 1876. sada radi o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah, to se s razloga shodnosti do sada kotarskim sudovom nije povjerilo vodjenje gruntovnicah, već je ustanovljeno u §. 23. zakona gori navedenoga, da će — čim budu uložci za vaskoliki okoliš ili stanovitoga diela okoliša jednoga suda gotovi, — kr. zem. vlada, odjel za pravosudje odrediti dan, od kojega će se isti uložci po dotičnom kotarskom sudu rukovati kao nova gruntovnica.

Dosada su naredbom kr. zem. vlade odjela za pravosudje kao gruntovnog ravnateljstva od 24. rujna 1879. br. 8092 danom 20. listopada 1879. novi gruntovni uložci, sastavljeni prama zakonu od 16. rujna 1876. predani kotarskim sudovom u Senju, Karlovcu, Djakovu i Rumi, nu samo o nekojih poreznih obćinah okoliša odnosnih sudovah, pošto o svih poreznih obćinah spadajućih na kotar navedenih sudovah, novi gruntovni uložci još dogotovljeni nisu.

Uredaju dakle sada osim uvodno navedeni sudovi kao gruntovne oblasti još kotarski sudovi u Karlovcu, Djakovu i Rumi, nu ovi sa ograničenim djelokrugom.

V. Osobiti propisi o rukovanju prijavah u §. 3. pod toč. 1. i 2. navedenih.

§. 22.

Prijave i izkazi, naznačeni u §. 3. pod točkom 1. i 2. imadu se podnositi pismeno ili ustmeno, a u slučaju, ako se njimi pobija koj u gruntovničkih zapisnicih upisani posjedovni odnošaj ili pravo, mogu se odmah potjerati i u slici tužbe.

Prijava pravah, navedenih u točki 1. i 2. §. 3., koje se glasom više rečene naredbe od 20. studenoga 1876., kako je razloženo kod tumačenja §. 3., podnieti mogu i sada i to sve dotle, dok nisu za odnosnu poreznu obćinu, u kojoj nepokretnosti leže, proti gruntovnom posjedniku, kojih se prijave pravah gorenavedenih upravljaju, — sastavljeni gruntovni uložci po zakonu od 16. rujna 1876., te dok nije izminuo rok po §. 25. istoga zakona ustanoviti se imajući za povedenje postupka u svrhu konačnog postupka.

Poslje toga vremena nije izpravni postupak po prvom dielu ovoga gruntovnoga reda više dozvoljen, te stranke, koje se ćute unosom u novih gruntovnih uložcih povriedjenimi u svojih pravih, mogu samo uredni put pravde nastupiti. Prijave navedene u §. 3. pod točkom 1. i 2., mogu se sada kod sbornih sudovah samo pismeno predati i to ili u obliku molbe ili odmah kao tužba, odgovarajuća propisu §. 10. gr. p. p.; no kod inokosnih sudovah t. j. kotarskih sudovah, kojim je povjereno rukovodjenje gruntovnice, mogu se te prijave takodjer ili u obliku molbe ili kao tužba ustmeno predati t. j. moraju se na zahtjev odnosne stranke po postupajućem sudcu primati u zapisnik.

Za oblik zahtjeva molbe i tužbe gruntovnoga izpravka neka služi sliedeći primjer:

Stavimo, da se molitelj ili prijavitetj gruntovnoga izpravka zove Ivo Martinić, a gruntovni posjednik Martin Ivić, gruntovni napisnik izpraviti se imajući, pak da leži u poreznoj obćini Stenjevec gornji i da nosi br. 20, — to bi zahtjev molbe Ive Martinića za gruntovni izpravak glasiti imao iza izloženja stanja stvari ovako:

„Molim, da izvoli sl. kr. sudbeni stol (ili kot. sud) kao gruntovna oblast odrediti za saslušanje stranakah ročište, pa onda dozvoliti putem gruntovnoga izpravka uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane na Martina Ivića u gruntovnom napisniku br. 20 obć. Stenjevec gornji na moje ime i na moju korist“.

Zahtjev tužbe pak imao bi po istom primjeru, nakon izloženja stvari glasiti:

„Molim, da izvoli sl. kr. sudbeni stol kao gruntovna oblast za pokušaj nagode a i podjedno za slučaj, ako ova nebi za rukom pošla i za ustmenu razpravu pred ovim sudom ročište ureći, pa zatim, nakon iste osudom izreći: da je tuženi Martin Ivić dužan dopustiti gruntovni izpravak zemljišnika br. 20 obćine Stenjevec gornji onamo, da bude pravo vlastničtva na tamo unešene nepokretnosti na korist moju uknjiženo, te mi zatim parbeni trošak nadoknaditi sve pod prietnjom ovrhe u roku od 14 danah“.

§. 23.

Onim strankam, koje stanuju u udaljenijih kotarih, a imadu glede nalazećih se ondje nepokretninah podnositi prijave ili izkaze, dopušta se, da ove prijave ili izkaze kod onog stoličnog ili kotarskog ureda, u kojega području nepokretnine one leže, uz izročni rok podnieti mogu pismeno ili ustmeno.

Sud je odgovoran zato, da se ustmeno očitovanje odmah uzme u zapisnik i da se isto očitovanje ili pak

pismeni podnesak, što ga je stranka predala, pošalje oblasti gruntovnoj.

Ustanova, sadržana u ovom §. je prelazna, koja je samo u krieposti bila, dok je trajalo pravo podnieti prijave, navedene u §. 3. za vrieme roka izročnoga, navedenoga u §. 5.

§. 24.

Pri svakoj prijavi imade se ponajprije prosuditi nadležnost oblasti gruntovne. Ako se prijava očevidno tiče takovih pravah, koja su po §. 4. izključena od postupka naredbom ovom propisanoga, tad se prijava takova s obrazloženom odlukom ima odpraviti natrag.

One prijave pako, pri kojih nenadležnost nije očevidna, imadu se odmah zabilježiti u zapisnicih gruntovničkih.

U tu svrhu ima se onomu zapisniku gruntovničkomu, na koji pade koja prijava, prišiti arak papira, na kojem će se pod napisom: „Bilježenje prava vlastničkih“ bilježiti sve ovovrstne prijave pod tekućimi porednimi brojevi, pod kojimi se podnesak nalazi u zapisniku podnesnom.

Na prijavi valja napomenuti gruntovnički napisnik, u koji je ista zabilježena.

Kod stvarnostih gruntovničkih, koje leže u više obćinah, ima se bilježenje obaviti u glavnih zapisnicih gruntovničkih.

Na isti način valja postupati i pri bilježenjih, navedenih u §. 3. pod stavkom 2.

Obzirom na naredbu od 20. studenoga 1856. imade se svaka prijava, koja nespada medju one navedene u točki 1. i 2. §. 3. ovog grunt. reda ureda radi odputiti, te ista prijavitelju povratiti. Ovakove odbite prijave nezabilježuju se.

Ako se obnadje prijava koja prikladnom za postupak po prvom dielu grunt. reda, tad se ima takova u odnosnom gruntovnom napisniku zabilježiti.

Za vrieme roka izročnoga, navedenoga u §. 5., imale su se ovakove zabilježbe obavljati na posebnom arku papira, koji se je prišivao posjedovnom listu odnosnog gruntovnog napisnika.

Sada se to više neradi, već se takove zabilježbe obavljaju na vlastnom listu pod tekućim rednim brojem, te se na posjedovnici kod imena odnosnoga gruntovnoga posjednika evidentiraju, — ako

je prijava prava vlastničtva podnešena na sve nepokretnosti, upisane u jednom gruntovnom napisniku; ako se pak traži izpravak gruntovnoga napisnika samo glede pojedine čestice, obavlja se zabilježba na kraju dotične parcele i to s desne strane u rubrici za opazke.

Ovakova zabilježba ima glasiti kod primjera navedenoga u tumačenju §. 22., kako sliedi:

a) na vlastovnici

Pr. 23. ožujka 1881.

red. br. 3. „Prijava prava vlastničtva Ive Martinića na nepokretnosti ovog gruntovnoga napisnika zabilježuje se“.

b) na posjedovnici

Martin Ivić. B red br. 3.

(Što znači — jer se sa B označuje vlastovnica — „vidi unos na vlastovnici pod red br. 3“).

Tako će svaki, ugledav posjedovnicu, odmah vidjeti, da se zabilježba glede promjene posjeda u odnosnom gruntovnom napisniku na vlastovnici nalazi.

Ako se prijava prava vlastničtva tiče samo jedne čestice, n. pr. čestice br. 230., to imadě po sada navedenom primjeru zabilježba glasiti:

a) na vlastovnici

red. br. 3. „Prijava prava vlastničtva Ive Martinića na parc. br. 230 ovog grunt. napisnika zabilježuje se“.

b) na posjedovnici

Martin Ivić

I. urbarska zemljišta

red. br.	parc. br.		ral	[] hr.	Opazka.
3	230	oranica Rebar polag hiže	3	200	B 3.

Zabilježbe prijave prava vlastničtva imadu se ureda radi brisati, ako bude izhoditelj iste sa svojim zahtjevom pravomoćno odbijen.

§. 25.

Glede daljega postupka imadu pravilom biti propisi sljedeći:

a) očitovanja i zabilježivanja stranakah imadu se prispodobiti s operati mjestnoizvidnimi i navlastito s upisi, koji se nalaze u zapisnicih gruntovničkih. Ako zato, da se uzmogne zametnuti razprava, budu od potrebe još naknadne kakove obavjesti ili naknadni kakovi izkazi, ili ako se očito vidi, da je zahtjevanje neosnovano, imat će se

u prvom slučaju prositelj, davši mu primjeran rok, naputiti, da nadopuni, što je potrebito; u drugom pako slučaju treba ga obavjestiti o neosnovanosti zahtjeva njegova, da od istoga odustane.

Izvan ovih slučajevah valja odmah narediti, da se preslušaju stranke i da se stvar razpravlja š njimi, i to poglavito zato, da se postigne dragovoljno privoljenje ili nagoda;

b) u razpravi imadu udioničtvovati ne samo oni, proti kojimi prijave naročito glase, nego imadu se u istu pozvati i one stranke, za koje se vidi, da jih se razprava pravno tiče po sadržaju zapisnikah gruntovničkih;

c) pravilo je, da se stranke ustmeno preslušavaju, nego mogu se primiti i očitovanja pismena, ako se time štcgod vremena ili strankam troškovah pribtedjuje;

d) ako se prijava tiče takove promjene u posjedu, koja se je dogodila stopram poslje autentikacije dotičnoga zapisnika g'untovničkoga, nego još prije dana, kada je počela kriepost izroka, imati će novi vlastnik, da kao takav upisan bude u zapisniku gruntovničkom izkazati nesamo pravni naslov, nego i to, da je u naznačeno ono vrieme došao u posjed nepokretnine. Moći će se dokazati ovo i svjedočanstvom, koje je ureda radi izdao i obćinskim pečatom potvrdio načelnik one obćine, u kojoj se nepokretnina nalazi;

e) ako pri razpravljanju prijavljenoga kojega prava vlastničkog izadje na vidjelo takovih stvarih prepornih, kojih nije moguće nagoditi putem prijateljskim, tada se ima, ako nebude onako već tekla o tom parnica kod ovoga ili kod drugoga kojega suda, povesti ustmeni postupak parbeni i u slučaju, ako prijava nije već podnešena u slici tužbe, ili ako nebi moguće bilo dati je u toj slici odmah u zapisnik, ima se zato ili za podnešenje pismene tužbe odrediti primjeren rok s opomenom, da će se prijava odpraviti natrag, ako se tomu nezadovolji;

f) ako se podignu prigovori, da se u zapisniku gruntovničkom nemože ubilježiti ili prenieti kojegod pravo po §. 3. točke 2. prijavljeno, tad se o tom, nedozvolivši re-

dovite parnice, ima razprava povesti i odlukom presuda izreći;

g) ako o kojem mu drago prijavljenom pravu podje nagoda za rukom, usljed koje se ukida tekuća već parnica, ima se o tom obavjestiti onaj sud, pred kojim parnica ta teče.

Ako pokušana nagoda nepodje za rukom, ima se kazati strankam, da će tekuća parnica ostati zabilježena dotle, dokle god nebude pravomoćno riešena, i dokle god na temelju pravomoćne te riešitbe nebude na zahtjevanje jedne ili druge stranke po naputku §. 27. izhodjeno, da se zabilježenje ono briše.

na točku a).

Ova ustanova tiče se postupka o prijavah prava vlastničtva, podnešenih za vrieme, dok je bio u krieposti rok izročni, naveden u §. 5. grunt. reda.

Na sada podnešene prijave pravah, navedenih u točkah 1. i 2. §. 3., kriepostna je ta ustanova na toliko, što se prijave navedenih pravah, dotično molbe za gruntovni izpravak upitnom prijavitelju odnosno molitelju na izpravak uz stanoviti zaporni rok povratiti mogu, ako je uzmanjkao koje potrebno dokazalo doprinieti, što je iznimka u gruntovnom postupku, jer se po drugom dielu grunt. reda gruntovnim molbam ili udovoljiti ili pako iste odbiti imadu.

Osim u slučaju očite nenadležnosti gruntovnih oblastih, ili u slučaju zahtjeva protivnog točke 1. i 2. §. 3. grunt. reda, neimadu se u pravilu molbe za gruntovni izpravak odbiti, ako i nisu i ničim obložene, ili navodi istih ničim izkazane, već se imade na molbe takove uvjek odrediti ročište za saslušanje stranakah uz podjednu odredbu zabilježbe prijave prava vlastničtva u odnosnom izpraviti se imajućem gruntovnom napisniku (vidi §. 24. i tumačenje istoga).

Ako je prijava prava kojega navedenoga u točki 1. ili 2. §. 3. predana gruntovnoj oblasti kao tužba, te ako je ista manjkava, onda se ima postupati s istom prije odredjenja izpravnog postupka, navedenoga u ovom §., po §. 37. gr. p. p., t. j. podučiti tužitelja, kako mu valja tužbu udesiti.

Primjeri za riešitbe sličnih prijavah:

1.

Napis.

Molba Antuna Antunića iz Bakra proti Josipu Večerinu iz Bakra za gruntovni izpravak zemljištnika br. 24 obćine Bakar.

Odluka.

Prijava prava vlastničtva Antuna Antunića zabilježuje se u zemljištniku br. 24 obćine Bakar, a za saslušanje stranakah ob ovoj molbi po smislu §. 25. grunt. reda uriče se pred ovim sudom ročište na dan 20. travnja 1881. u 9 satih prije podne, na koje se obe stranke pod prietnjom zakonskih posljedicah pozivlju.

O tome se ubavješčuju Josip Večerin na izvoropisu, a molitelj Antun Antunić povratkom dvopisa.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Bakru dne i t. d.

2.

Napis.

Tužba Antuna Antunića iz Bakra proti Josipu Večerinu iz Bakra za gruntovni izpravak zemljištnika br. 24 obćine Bakar.

Odluka.

Prijava prava vlastničtva Antuna Antunića zabilježuje se u zemljištniku br. 24 obćine Bakar, te se za pokušaj nagode i dogodno za ustmenu razpravu pred ovim sudom uriče ročište na dan 20. travnja 1881. u 9 satih prije podne, na koje se obe stranke pod prietnjom zakonskih posliedicah pozivlju.

O tome se ubavješćuje i t. d. kao gore.

na točku b).

Na razpravu o prijavah pravah, navedenih u točk. 1. i 2. §. 3. gruntov. reda, imadu se ureda radi pozvati sve stranke, koje su stekle glasom odnosnoga gruntovnoga napisnika, kojega se izpravak traži na tamo unešene nepokretnosti kakovo pravo, koje bi se izpravkom gruntovnice ma u čem povriedilo, negledeć na to, da nije prijavna molba proti njima izrično upravljena.

Prijavljuju se pako navedena prava u slici tužbe, to valja, — da se uzčuvaju formalne zakonske ustanove gradjanskoga parbenoga postupnika, po kojih se mora svakomu tuženiku jedan napis tužbe u vlastite ruke dostaviti, — tužitelja uputiti po propisu §. 37. gr. p. p., da mu valja tužbu proti svim interesentom upravljati.

na točku c).

Pismena očitovanja mogu se primati samo u postupku, povedenom na prijavne molbe; sa pismenimi očitovanji, predanimi u postupku parbenom, povedenim na tužbu o gruntovnom izpravku, imade se postupati po propisih gradjanskog parbenoga postupnika, ustanovljenimi za ustmene razprave.

na točku d)

Ustanova sadržana u točki ovoj §. 25. dala je krivom tuma-

čenju povoda, da svaki, koji gruntovni izpravak posjedovnice traži, dokazati imade, da je već prije, nego što je započela kriepostna moć izroka (§. 5.), došao u faktični posjed dotične nepokretnine.

Ovaj nazor, kojega jesu nekoji inače teoretično i praktično izobraženi pravnici, temelji se na površnom znanju gruntovnoga reda, dotično i provedbenih naredbah istoga.

Iz §. 3. grunt. reda jasno se izpostavlja, da su zakupodavci i zalogodavci imali pravo prijavljivati prava vlastničtva svojega na odnosne nepokretnosti, koje su pometnjom zemljoizvidnog povjerenstva unešene bile na ime odnosnog zakupnika ili zalogoprimca kao pronadjenoga faktičnoga posjednika.

Kako pak mogu ovi prijavitelji dokazati faktični svoj posjed, na to neće doista moći odgovoriti pravnici, koji su gorenavedenoga nazora

No već iz same ustanove točke d) §. 25. grunt. reda uzete u cielom sadržaju, vidi se, da nije uvjet za svaki izpravak posjedovnice gruntovnoga napisnika, da molitelj izpravka ili tužitelj doprinese dokaz o tom, da je on prigodom uvedenja gruntovnice u faktičnom posjedu odnosnih nepokretnostih bio, pošto je taj dokaz samo onda potreban, ako je tužitelj pravo vlastničtva ili posjeda, koje traži putem izpravka na dotične nepokretnosti, zadobio upravo samo u ono medjuvrieme, od vremena autentikacije, obavljene u odnosnoj poreznoj obćini, u kojoj upitne nepokretnosti leže, do vremena, kada je u odnosnoj poreznoj obćini u kriepost stupio po smislu §. 3. grunt. reda izdani izrok.

Nasuprot mora tužitelj, koji izpravak posjedovnice traži po istoj gorenavedenoj ustanovi §. 25. sl. d) grunt. reda u svakoj tužbi bez razlike dokazati pravni naslov posjeda svoga na odnosne nepokretnosti, koje želi, da budu na njega prepisane, odnosno da se na iste njegovo pravo posjeda uknjiži. Da je to smisao ove zakonske ustanove, stavljaju izvan dvojbe propisi §§. 21., 22. i 23. naredbe minist. pravosudja od 16. travnja 1858. (br. 65. d. z. l. ili br. 68. zem. vlad. lista), navlastito ustanova §. 22. ove naredbe koja glasi: „ako se posjedovni „naslov“ nedokaže sa izpravami, imade povjerenstvo (lokalizirajuće) izviditi razmjerje posjedovno, kao što jest, i upisati faktičnoga zemljoposjednika kao takova.

Ponajglavnija zadaća zemljoizvidnoga povjerenstva bila je dakle izviditi pravnog vlastnika ili posjednika, a samo onda, ako to moguće bilo nije, imalo je isto faktičnoga posjednika unesti u gruntovnicu, ali za taj slučaj pripada odnosnomu pravnomu vlastniku ili posjedniku, za koji se prije saznati mogao nije, ili koji nije bio u stanju — neimajući dokazala pri ruci — pred zemljoizvidnog povjerenika svoj pravni naslov posjeda dokazati, zatražiti tužbom ili molbom na gruntovni izpravak, dokazujući svoj pravni

naslov na odnosne nepokretnosti, da se on u odnosnom gruntovnom napisniku unese kao vlastnik, odnosno posjednik.

Iz ovih zakonskih ustanovah sliedi nadalje nedvojbeno, da se gruntovni posjednik, koji je kao takav po zemljoizvidnom povjerenstvu prigodom uvedenja gruntovnice na posjedovnom listu unešen, ovim gruntovnim unosom braniti nemože, te tako izbjeći sa svoje strane dokazu o pravnom naslovu, koji imade na upitne nepokretnosti, jer se sa gruntovnim zapisnikom u slučaju parnice o gruntovnom izpravku — kao izpravom, koja se kao pogriešno sastavljena napada — dokazalom u ovoj parnici služiti nemože, već mora i on sa svoje strane dokazati pravni naslov svoj na dotične nepokretnosti, pošto je svaka tužba o gruntovnom izpravku „actio publiciana“, za koju valjaju propisi §. 372. obć. gradj. zak.

Prema tomu dosuditi će se i molitelju izpravka samo onda zatraženo pravo posjeda dotičnih nepokretnostih, ako isti proti gruntovnomu posjedniku dokazuje jače svoje pravo posjeda, ili ako on sa svoje strane svoj pravni naslov posjeda dokazuje, dočim to tuženik sa svoje strane nečini.

Konačna stavka točke d) §. 25. gr. reda, — koja kaže, da će se moći dokazati okolnost ona, da je molitelj gruntovnog izpravka, tražeći gruntovni posjed odnosnih nepokretnostih, upisanih u izpraviti se imajućem gruntovnom napisniku, bio u posjedu istih nepokretnostih još prije dana, nego što je počela kriepost izroka, navedenoga u §. 5., svjedočanstvom, koje ureda radi izdaje i občinskim pečatom potvrdjuje načelnik one občine, u kojoj se odnosne nepokretnosti nalaze — bila je od kriepostne moći za prijave prava vlastničtva navedene u prvoj stavki točke d) §. 25., koje su podnešene bile za vrieme roka izročnoga §. 5. Na prijave, koje se sada temeljem naredbe od 20. studenoga 1856. predaju, nije ova zakonska ustanova više uporabiva, niti nije ista ovakove prijave iza izminuloga izročnoga roka §. 5. predvidila, pošto je izdana samo kao prelazna ustanova.

Gruntovni sudac, koji pred očima imade duh i svrhu ove zakonske ustanove, neće nimalo dvojiti o tom, da je upravo nemoguće zahtjevati od občinskoga poglavarstva, koje se je od vremena uvedenja gruntovnice u svakoj političkoj občini više puta mienjalo, odnosno od organah sadašnjeg občinskog poglavarstva, koji o faktičnom stanju posjedovnom nepokretnostih ležećih u njegovom području, kako je bilo u vremenu uvedenja gruntovnice absolutno sobstvenoga znanja imati nemogu, — da izdadu svjedočbu navedenu u zadnjoj stavki točke d) §. 25. grunt. reda.

Ako se ovakov dokaz sada tečajem parnice po okolnostih potrebnim ukazuje, to će se isti moći postignuti jedino za vrieme uvedenja gruntovnice svjedočanstvom živućih svjedokah.

na točku e).

Ova ustanova valja samo za prijave, navedene u točkah 1. i 2.

podnešene gruntovnoj oblasti u obliku molbe, a ne u slici tužbe, te odredjuje, da se na svaku molbu za gruntovni izpravak ima na ročište, koje se na isto uriče za saslušanje stranakah, ponajprije pokušati nagoda. Ako nagoda za rukom nepodje, nema se daljna razprava povesti, odnosno očitovanja stranakah u zapisnik primati, već zapisnik zaključiti sa potvrdom, da nagoda za rukom pošla nije, te zatim u riešenju istoga zapisnika odrediti zaporni rok za prijavitelja, odnosno molitelja za gruntovni izpravak, uz koj rok imade isti urednu tužbu podnieti (vidi §. 22. grunt. reda).

Rok ovaj može molitelj izpravka otvoren držati sa rokovnicami (molbami za produljenje roka), s kojimi se postupa po ustanovah §§. 94. do 99. gradjanskog parbenog postupnika.

Evidencija o tom imade se ureda radi voditi, te ako rok mine bez da je predana tužba ili rokovnica, ima se na izvješće gruntovne pisarne odnosno voditelja gruntovne knjige, ureda radi odrediti brisanje zabilježbe prijave prava vlastničtva.

na točku f)

Ako se iz molbe ili tužbe za gruntovni izpravak neizpostavlja jasno, da se neradi o prijavi pravah, navedenih u toč. 1. i 2. §. 3. grunt. reda tako, da nema dovoljna razloga istu molbu jur prvim riešenjem ureda radi odbiti, ali ako proizlazi iz saslušanja stranakah, odredjenoga na ovakovu molbu ili tužbu, da je prijava podnešena o slučaju, koji nepodpada pod ustanovami točkah 1. i 2. §. 3. gruntovnoga reda, onda se imade, ako se prijavitelj nemože sklonuti na to, da svoju prijavu natrag potegne, ista odbiti odlukom.

U svakom drugom slučaju ima se — kako se i samo po sebi razumije — na tužbu iza dovršene uredne ustmene razprave, vodjene po propisih gradjanskoga parbenog postupnika, osuda izreći, proti kojoj su svi u gradjanskom parbenom postupniku propisani pravni liekovi dopustljivi.

na točku g).

Slučajevi, navedeni u ovoj ustanovi, nedolaze više u praksi.

§. 26.

Ako se očitovanja i zahtjevanja stranakah nedadu na temelju postojećih mjestoizvidnih operatah razbistriti ni pomoćju izjavah potonjih, i ako su zato potrebita još pronalaženja na samom mjestu, tad se ima u obćinu izaslati povjerenstvo, koje će ili parbu na licu mjesta prijateljskim načinom razpraviti, ili ako se to nebi dalo, obaviti razpravu po propisih gradjanskoga postupnika.

Može se izaslati povjerenstvo i onda, kada uslied jedne ili više prijavah valja preslušati više osobah u občini stanujućih, i kada dakle očevidno bude, da će razpravljanje na licu mjesta biti svrsi shodnija i da će se obaviti moći prištediv vremena i troškovah.

Ova je ustanova izdana kao prelazna ustanova za prijave prava vlastničtva, podnešene za vrieme izroka u svrhu, da se čim prije posjedovni odnošaji urede.

§. 27.

Ako stranka:

a) bude odustala od svoga zahtjevanja, ili ako joj isto bude pravomoćno odbijeno, ili ako:

b) na temelju privole ili nagode dotičnih stranakah ili na temelju pravomoćne presude, treba, da se u zapisnicih gruntovničkih, štogod izpravi, popuni, pripiše ili prepiše, — ima se tad ureda radi naložiti gruntovničkoj pisarnici, da u slučaju: a) izbriše zabilježenu prijavu, a u slučaju b), da naznačena ondje djela, pozivajuć se na sudbeni nalog, obavi u zapisnicih gruntovničkih i ujedno, da izbriše zabilježenu prijavu, koja se time riešava, a napokon, da obaviesti stranke, da je sve to izvršeno.

Ustanova pod a) ovog §. navedena, protumačena je već kod točke e) §. 25. grunt. reda.

Što se ustanove pod b) navedene tiče, to ona sadržaje iznimnu ustanovu protiva propisom gradjanskog parbenog postupnika, t. j. da se nagoda pred sudom sklopljena na molbu za gruntovni izpravak ureda radi i provesti imade, dočim se to u obćenitom parbenom postupku učiniti može samo na temelju uredne ovršne molbe, obložene sa izvornim odpravkom nagode.

Nagodbeni zapisnik ima se u slučajevih gruntovnog izpravka temeljem prenavedene ustanove tako riešiti, da se gruntovnoj pisarni, odnosno voditelju gruntovne knjige nalaže, da obavi onaj izpravak, na koji su se stranke složile i to sa prvenstvom zabilježbe prijave, samo zabilježbu prijave pak da briše.

VI. Osobiti propisi, kako se rukovati imadu u §. 3. točke 3. pomenute prijave glede upisivanja dobarah u gruntovnice županijske ili okružne.

§. 28.

O prijavah u §. 3. točki 3. pomenutih, koje se tiču izvršivanja sudbenosti, što je do g. 1848. skopčana bila s plemićkimi dobri, ima se s obzirom na ustanove naredbe minist. pravosud. od 27. lipnja 1855. (br. 116. d. z. l.) i s obzirom na dostatnost podnešenih dokazah izreći odluka, nego s priuzdržajem, da li se dobra, kojih se to tiče, imadu upisati u gruntovnice županijske ili okružne, i da li se, u koliko bi za riešenje toga potrieban bio još pobližji izkaz, naložiti imade strankam, da ga uz primjeran rok podnesu.

Ova ustanova postala je usljed naredbe kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 9. svibnja 1878. br. 3486 bezkriepostna (vidi u tom pogledu tumačenje na točku 3. §. 3. grunt. reda).

VII. Osobiti propisi, kako se rukovati imadu u §. 3. u točki 4. naznačene prijave uknjiženih tražbinah.

§. 29,

U §. 3. u točki 4. naznačene prijave uknjiženih tražbinah imadu se predati pismeno ili ustmeno.

Oni vjerovnici, koji u udaljenih kotarih stanuju, a žele učiniti, da jim se uknjižene njihove tražbine prenesu na nepokretnine ondje ležeće, mogu prijavu istih i kod onoga kotarskoga ureda, u kojega se području nepokretnine one nalaze, predati uz izročni rok pismeno ili ustmeno, pri čem sud postupati ima po propisu, sadržanom u posliednjoj točki §. 23.

Po §. 3. točke 4. imadu se pozvati svi vjerovnici, koji su na nepokretnosti u zapisnik gruntovnički upisani, stekli pravo zaloga, ili koji jih uknjižbom možda stekli budu do dana, kojega se počima

kriepost izroka (§. 5.), da svoje tražbine, uknjižene dosada u starih intabulacionalnih knjigah, za da se prenesu u odnosni gruntovni zapisnik, uz izročni rok, koji se ustanovio bude po §. 5., prijave tim sigurnije, buduć, da će inače izgubiti svoje prije stečeno prvenstvo, dočim će nasuprot, ako prijave njihova prava prvenstva stečena već od dana, kojega se počima kriepost izroka, ostati nepovriedjena i proti svakom dalnjemu vlastniku i hipotekarnomu vjerovniku.

Naredbom od 20. studenoga 1856., a niti kasnijom kojom naredbom nije ovaj prijavni rok produljen, te s toga nemogu više vjerovnici, koji su stekli prava zaloga uknjižbom u starih intabulacionalnih knjigah, tu svoju tražbinu hipotekarno prenesti dati u gruntovni napisnik sa stečenim starim prvenstvom.

Naravno je, da se je ova blagodat vjerovnikom ograničiti morala na stanovito stalno vrieme, što bi inače javna vjeresija štetovala, pošto nijedan zemljoposjednik nebi dobio zajam na svoje nepokretnosti, jer odnosni zajmodavac, da i uknjižbu prava zaloga za u zajam danu glavnicu steče, — nebi siguran bio, da se nepojavi na jednom vjerovnik, sa starijim prvenstvom, te da traži hipotekarni prenos svoje tražbine.

Nu tim, da se sada više izposlovati nemože hipotekarni prenos uknjižene tražbine sa starim prvenstvom, nije posvema izvan krieposti stavljen postupak, naveden u ovom poglavju, jer se i sada još mogu prenesti iz starih intabulacionalnih knjigah uknjiženi tereti, na temelju obveznicah izdanih prije nego što je u kriepost stupio gruntovni red nu samo s prvenstvom dana onoga, kojega bude odnosna molba u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti unešena, pošto u točki 4. §. 3. grunt. reda nije sadržana ustanova, da se hipotekarni prenos iza izminuća izroka u obće više dozvoljiti i obaviti nesmije, već je jednostavno samo izrečeno, da odnosni vjerovnik, koji svoju uknjiženu tražbinu neprijavi u roku izročnom, gubi pravo prvenstva.

Slučajevah hipotekarnoga prenosa bilo je do god. 1869. dosta još u praksi, nu sada će jedva koji slučaj kod koje gruntovne oblasti u tečaju biti.

Mogućnost pako nije izključena, da koj vjerovnik imade još sada neizplaćenu u starih intabulacionalnih knjigah uknjiženu bivšu tražbinu prama stanovitom zemljoposjedniku, bez da je takovu, budi iz neznanja, budi iz nemarnosti, uknjižiti odnosno hipotekarno prenesti dao u dotični gruntovni napisnik.

Pitati će se možda, u koju svrhu ovaj iznimni postupak, kad se po drugom djelu grunt. reda steče onako prvenstvo takodjer danom predane uknjižbene molbe u uručbeni zapisnik?

Istina je to, ali odnosna obveznica, na temelju koje je stečeno pravo zaloga u starih intabulacionalnih knjigah, neodgovara propisom drugoga diela gruntovnoga reda, te se nemože na temelju iste bez uknjižbenog očitovanja dužnika odnosno zemljoposjednika

izhoditi po drugom dielu gruntovnoga reda uknjižba, te bi tako primoran bio vjerovnik u svakom slučaju proti svom dužniku postupati putem pravde, da izhodi uknjižbenu dozvolu.

§. 30.

U prijavah imadu točno naznačeni biti i zemljoposjednici, proti kojim su upravljene, a i zapisnici gruntovnički, u kojih su upisane one nepokretnine, na koje treba da se obavi prenos hipotekarni.

Proti jednomu istomu zemljoposjedniku moći je jednom istom prošnjom prijaviti i više tražbinah istoga vjerovnika radi prenosa hipotekarnoga, pak i na više gruntovničkih stvarnostih, koje su upisane u različitih zapisnicih, što jih imade ona ista vlast gruntovnička.

§. 31.

Prijave imadu biti obskrbljene uknjižbenimi zadužnicami, a ondje, gdje je običaj ob obavljenoj uknjižbi izdavati osobitih svjedočanstvah, imadu biti obskrbljene i timi svjedočanstvi; a u protivnom slučaju valja jih odpraviti natrag.

Za svakoga zemljoposjednika, proti kojemu je prijava upravljena, treba, da se prinese po jedan prepis od zadužnice, koji će ureda radi vidimovati koj činovnik pisarne gruntovničke.

§. 32.

Prijave, obskrbljene maticami od zadužnicah, imadu se onako, kao što je u §. 24. propisano, ubilježiti u zapisnicih gruntovničkih pod napisom: „Prijave uknjiženih tražbinah“.

Ako jedna ista tražbina bude ubilježena u više zapisnikah gruntovničkih, ima se to naznačiti u svakom zapisniku, pozvavši se i na ostale. Na prijavi valja napomenuti svaki zapisnik gruntovnički, u kojem ista bude zabilježena.

Ustanove §§. 30. i 31. jesu jasne.

Zabilježbe, navedene u §. 32., tiču se prijavah za hipotekarni

prenos podnešenih za vrieme roka, izročno navedenoga u §. 5. Za ove bo prijave otvorio se je posebni arak pod naslovom: „Prijave uknjiženih tražbinah“, koji se je priložio, odnosno prišivao gruntovnomu zapisniku odmah iza posjedovnice. Na ovom se je arku zabilježba obavljala, kao što je navedeno u tumačenju §. 24. glede prijavah prava vlastničtva.

Sada se ovakove zabilježbe, u koliko još slučajevi prijavah za hipotekarni prenos u praksi dolaze — obavljati imadu na teretovnici samoj.

§. 33.

Oblast gruntovna ima nada svimi prosuditi ureda radi, da li izkazana uknjižba u obće, a navlastito u obziru nepokretninah, koji su u naznačenih zapisnicih gruntovničkih upisane, može imati pravne krieposti.

Ako bude očevidno, da joj zakon (§§. 1. i 9. član. XXI. od god. 1840.) uzkraćuje, pravnu kriepost, tad se ima prijava odpraviti natrag, a čim odluka postane pravomoćna, ima se zabilježena prijava brisati.

§. 34.

Vlast gruntovnička ima nadalje na temelju podnešenih izvornih izpravah po zakonu ureda radi ustanoviti onaj čas, od kojega će uknjižena tražbina imati prvenstvo.

Dozvola ranijega prvenstva, što ju dade sam dužnik, nemože imati krieposti pravne.

Prvenstvo, odredjeno po vlasti gruntovničkoj, ima se navesti i na prijavi a i prigodom zabilježenja iste u zapisniku gruntovničkom (§. 32).

Allature, pridržaji, nasljedni djelovi, koji po povjerenstvih mjestoizvidnih polag ovostranih naputakah budu upisani usljed suglasja stranakah dotičnih, spadaju medju stare terete, kojim prvenstvo pripada od dana, kojega su se upisi ovi podpisali, a ako nebi moguće bilo dana toga izkazati, tad od dana onoga, kada se je u obćini zaglavila autentikacija zapisnikah gruntovničkih.

Ustanova §. 33. tiče se prosudjenja valjanosti uknjižbe, obavljene u starih intabulationalnih knjigah.

Ustanova §. 34. nema pak sada više pravne krieposti, jer vjerovnik, kako je već gore kod tumačenja §. 29. navedeno u nijednom slučaju drugo prvenstvo steći nemože, van ono, od dana podnešenja odnosne molbe u uručbeni zapisnik, te je suvišno sada navesti prvenstvo budi u prijavi, budi u odnosnoj odluci.

§. 35.

Ako uknjižbena tražbina bude prijavljena proti tobožnjemu vlastniku založnice i ako je taj izdatnik u vrieme sudbenoga riešenja prijave upisan u zapisniku gruntovničkom kao posjednik one stvarnosti gruntovničke, na koju bi se tražbina prenieti imala, a nije se proti njemu do sada usljed poziva izročnoga potjeralo pravo vlastničtva u obziru te stvarnosti gruntovničke, tad se vjerovnik i tobožni izdatnik zadužnice imadu pozvati, a izdatnik imenito s tim nalogom, da svoje očitovanje o tražbini proti njemu prijavljenoj, predade na ročištu, ili ga podnese pismeno, barem prije nego što iztiče ura za to odredjena, vlasti gruntovničkoj, jer će se inače obaviti bez svakoga daljega obzira zaprošeni hipotekarni prenos one tražbine, a njemu će jedino ostati prosto valjanost prenosa pobijati redovitom tužbom.

Zadužnica ima se prijavi priklopiti i medjutim pri spisih pohraniti.

Ako posjednik nepodnese očitovanja, imati će se odmah radi riešitbe ročištnoga zapisnika naložiti pisarni gruntovničkoj, da zaprošeni hipotekarni prenos tražbine obavi po propisu §. 43., da isti prenos naznači na zadužnici (§. 136.), da zabilježenu prijavu izbriše, i da o tom obe stranke i to prositelja uz povratu zadužnice obavjesti a posjedniku da ostavi pravo, neka prenos ovaj pobija redovitim putem pravde.

Ako posjednik prigovara izpravnosti tražbine, ili tomu, da je njegov podpis na zadužnici, ili ako tvrdi, da uknjižba iste nesadržaje u sebi pravo prvenstva proti njemu ili na stvarnost gruntovničku, u prijavi naznačenu, ili ako prigovara proti tražbini, da je već izplaćena ili ako dokazuje, da je drugim kojim načinom ugasla, tad se ima pokušati nagoda, a u slučaju, ako nagoda nepodje

za rukom, ili ako je posjednik očitovanje predao pismeno, ima se o prepornih točkah povesti ustmeni parbeni postupak.

Ako je gruntovni posjednik, proti kojemu je molba ili tužba za hipotekarni prenos upravljena, podjedno i dužnik molitelja ili tužitelja, odnosno izdatnik obveznice, na temelju koje je uknjiženo u starih intabulacionalnih knjigah pravo zaloga za dotičnu tražbinu, koja se hipotekarno prenesti imade, onda se imade na molbu upitnog vjerovnika za hipotekarni prenos odrediti ročište za saslušanje obih stranakah, uz podjednu odredbu zabilježenja prijave za hipotekarni prenos na dotičnoj teretovnici, te izdatnika obveznice obavjestiti time, da mu je slobodno pismeno očitovanje do izminuća ustanovljenog ročištnog sata sudu predati; a ako do upitnog vremena odnosno očitovanje nestigne, ili ako isti na ročište došao nebude, da će se obaviti bezodvlačno zamoljeni hipotekarni prenos upitne tražbine, a njemu da će biti jedino prosto valjanost istoga pobijati redovitom tužbom (navedenom u §. u 148. II. djela grunt. reda).

Ako izdatnik obveznice na ročište dodje, ali nagoda medju strankami za rukom nepodje, ili ako isti pismeno očitovanje podnese, kojim prigovara proti tražbini, onda se ima povesti ustmeni parbeni postupak, te, ako nije prijava za hipotekarni prenos podnešena već u slici tužbe, imade se ustanoviti prijavitelju zaporni rok, uz koji mu valja tužbu na hipotekarni prenos podnieti.

§. 36.

Na svaku prijavu uknjižene tražbine, pri kojoj nema okolnostih, pomenutih u paragrafu predidućem, ima se narediti ročište, i na isto treba pozvati sve one stranke, kojim se prava povriedjuju po sadržaju zapisnikah gruntovničkih, zaprošenim hipotekarnim prenosom tražbine.

S toga se ima pozvati i ona stranka, koja je usljed poziva odredjena u §. 3. točki 1. i 2. prijavila pravo vlastničtva glede one stvarnosti gruntovničke, na koje bi se imale prinieti tražbine proti posjedniku, upisanom u zapisniku gruntovničkom; a ima se navlastito razpravljati o tom pitanju, da li će i to na koliko i proti toj stranci u slučaju, ako joj vlastničtvo one stvarnosti gruntovničke bude dosudjeno, ostati u krieposti izhodjen na nju hipotekarni prenos prijavljene tražbine, ili, da će se imati izbrisati.

Ova razprava ima se povesti i onda, kada gorepo-

menuto pravo vlastničtva bude podnešeno onda stopram, iza kako je već izhodj·n hipotekarni prenos tražbine proti posjedniku upisanomu u zapisniku gruntovničkom.

Prije svega valja pokušati nagodu. Ako ova za rukom nepodje, ima se o prepornih pitanjih povesti ustmeni parbeni postupak. Ako od ročišta radi toga naredjenoga izostanu obe stranke, ima se naložiti vjerovniku, da hipotekarni prenos uknjižene tražbine, što ga je prijavio, redovitim putem pravde potjera proti protivniku, od ročišta izostavšemu; nu mora mu se, ili da ustmenu tužbu dade u zapisnik, ili da podnese tužbu pismenu, odrediti primjeran rok s tim dodatkom, da će se prijava, ako rok taj uzalud mine, odpraviti natrag, a zabilježenje iste prijave u zapisniku gruntovničkom, da će se odmah ureda radi izbrisati.

O tom ima se obavjestiti stranka protivna.

Ustanova ovog §. vriedi za onaj slučaj, ako nepostoje okolnosti, navedene u §. 35. t. j., ako gruntovni posjednik nije izdatnik upitne obveznice, na temelju koje se osniva uknjižena tražbina, koja se hipotekarno prenesti imade, već treća osoba.

Ovo može biti na primjer, ako je za odnosnu tražbinu izhodjena uknjižba prava zaloga u starih intabulucionalnih knjigah proti izdatniku obveznice, a medjutim su nepokretnosti od ovog, prije uvedenja gruntovnice, prošle u vlastničtvo treće osobe, koja je onda prigodom osnutka gruntovnih napisnikah kao gruntovni posjednik u odnosnom gruntovnom napisniku unešena.

Gruntovni posjednik je po tom u ovom slučaju različita osoba od izdatnika obveznice, ali se zato ipak može proti ovom gruntovnomu posjedniku podnieti molba za hipotekarni prenos uknjižene tražbine, jer je novi posjednik, koji je dugom obterećene nepokretnosti kupio, hipotekarni dužnik odnosnog vjerovnika, koji je izhodio uknjižbu prava zaloga u starih intabulacionalnih knjigah, prije, nego što je gruntovni posjednik kupio odnosne nepokretnosti od izdatnika obveznice.

Ako je onda, kada odnosni vjerovnik traži hipotekarni prenos uknjižene tražbine, jur proti odnosnomu hipotekarnomu dužniku kao gruntovnomu posjedniku drugi koji zatražio gruntovni izpravak posjedovnice odnosnoga gruntovnoga napisnika, u kojem se hipotekarni prenos uknjižene tražbine obaviti imade, onda se imade i ovaj na ročište, koje se za saslušanje stranakah na molbu za hipotekarni prenos odrediti imade, pozvati i na istom ročištu razpravljati i o tom pitanju, da li će i na koliko proti ovomu, u slučaju, ako putem gruntovnoga izpravka bude kao vlastnik u odnosnom zemljišt-

niku unešen, ostati u krieposti izhodjeni za odnosnog vjerovnika hipotekarni prenos prijavljene tražbine.

Ova razprava ima se povesti i onda, kada bude gorepomenuta prijava prava vlastničtva, odnosno molba za gruntovni izpravak posjedovnice podnešena onda stopram, iza kako je već izhodjen hipotekarni prenos tražbine proti posjedniku upisanomu u zapisniku gruntovničkom. Postupak s prijavami glede hipotekarnih prenosah uknjiženih tražbinah, naveden u ovom §., na toliko je različit od onoga navedenoga u §. 35., što se u slučaju nazočnom, ako protustranka na ročište nedodje, ureda radi neima provesti hipotekarni prenos, već se to učiniti samo onda, ako nagoda za rukom podje. U svakom drugom slučaju ima se pak molitelj hipotekarnoga prenosa uputiti na put pravde, te ustanoviti istomu zaporni rok, uz koji imade tužbu podnieti s time, da će se, ako tužbu u otvorenom roku podneo nebude, ili rok otvoren držao nebude, molbeni zahtjev za hipotekarni prenos odbiti.

§. 37.

Prijave uknjiženih tražbinah i razprave glede istih činjene, zatim sklopljene nagode i izdane presude imadu pravnu kriepost ne samo napram strankam, kojih se sve to tiče, nego i napram osobam onim, koje su stopram kašnje, iza kako je poveden postupak u §§. 35. i 36. propisani, po ustanovah sadržanih u drugom dielu ove naredbe, stekle vlastničtvo na stvarnost gruntovničku, na koje se prijave one odnose.

Nego prosto jim je u tekućoj još razpravi udioničtvovati u onom dielu, u kojem se ista nalazi. U tu svrhu imade jim se, ako zahtjevaju, dati potrebita ubavjest i ima se dopustiti, da pregledju spise.

§. 38.

Ako imade mnogobrojnih prijavah ob uknjiženih tražbinah proti posjednikom obćinah takovih, koje su udaljene od uredovnoga sjedišta vlasti gruntovničke, tada, da se prištedi i vremena i troškovah, imadu se dotične razprave činiti u samoj obćini redom neprekidnim.

§. 39.

Kod onih zajmovah novčanih, koji su po državi ili

po javnoj kojoj zakladi, ili po javnom kojem zavodu vjerovnom uz uknjižbu dani kojoj obćini, ili odnosno posjednikom kućah, ili gospodarstva u istoj obćini, nije potrebno proti svakomu pojedinomu dužniku predavati posebne prijave, nego će moći zastupnik zajmodavca, pozivajuć se na uknjižene zadužnice, popis svihkolikih dužnikah i tražbinah predložiti vlasti gruntovničkoj, na što će se, prizvav zastupnika i predloživ po istom podnešene zadužnice, dužnici preslušati, a zatim će se prama posljedkom toga preslušanja obaviti dalji postupak po gore pomenutih propisih.

Na isti ovaj način mogu postupati i državne vlasti tutorstvene i skrbstvene a i povjerenstva sirotinjska, a tako isto i za prijavljenje naredjeni zastupnici (§. 11.), kada prijavljuju uknjižene tražbine malodobnikah i skrbljenikah.

Vlast gruntovnička dužna je ureda radi koliko moguće skrbiti za to, da malo prije spomenute osobe t. j. malodobnici i skrbljenici neštetuju stoga, što su jim možda zastupnici neuki u ovih propisih.

Ustanova, sadržana u §. 37., da prijave uknjiženih tražbinah i u postupku povedenom na istih, sklopljene nagode i presude imadu pravnu kriepost i proti osobam, koji su kasnije, iza kako je poveden postupak u §§. 35. i 36. navedeni, stekli pravo vlastničtva, osniva se na naravi i svrhi instituta gruntovnice.

Ostale ustanove, sadržane u §§. 37. do 39., neimadu više praktične vriednosti, navlastito nedolaze slučajevi §. 39. u praksi.

§. 40.

Posjednikom i vjerovnikom njihovim prosto je posao hipotekarnog prenosa uknjiženih tražbinah izvansudbeno narediti i nagoditi.

U ovakovu slučaju imadu se istina, da se izbjegne pravna šteta, koja je zanemarenjem izročnoga roka skopčana, podnieti prijave u smislu gorepomenutih propisah; nego valja u istih prijavah kazati, da teče izvansudbena nagodbena razprava.

Ovakove prijave imadu se zabilježiti u zapisnicih gruntovničkih (§. 32.), o čem valja posjednike i vjerov-

nike uz povratu zadužnicah, obavjestiti s tim dodatkom, da će se sudbena razprava povesti stopram na dalnju prošnju jedne i druge stranke.

Sada ima ova ustanova u toliko kriepostne moći, da se na temelju u starih intabulacionalnih knjigah uknjižene bivše obveznice uz prilog očitovanja dužnika, ili odnosnog gruntovnog posjednika, kojim ovaj dozvoljuje vjerovniku usljed izvansudbene nagode uknjižbu prava zaloga, odnosno hipotekarni prenos ciele tražbine ili stanovitog diela iste, — dozvoliti može, bez da se zametne postupak u gorenavedenih §§. navedeni, hipotekarni prenos ciele dotične tražbine ili stanovitog diela iste u gruntovni napisnik odnosnog gruntovnoga posjednika.

Posebna zabilježba te prijave odpada sada, kao nepotrebna, jer se s ovakovom molbom postupa onako, kao što sa svakom drugom molbom po II. dielu gruntovnoga reda.

§. 41.

Ako su prijavljene tražbine po punom iznosu prenešene na više stvarnostih gruntovničkih, ili, ako su u tu svrhu zabilježene u dotičnih zapisnicih gruntovničkih, pak ako posjednici time obtegoćeni, sciene, da u smislu prvašnjega prava, a imenito u smislu §§. 18. i 19. članka XXI. od godine 1840. zahtjevati mogu, da se uknjiženja tražbine prenesu na više stvarnostih gruntovničkih po iznoscih, razdieljenih u cifrah, tada će jim prosto biti predložiti ovu diobnu osnovu, priklopiv pisma, po kojih će se prosuditi moći vriednost pojedinih stvarnostih gruntovničkih i u slici tužbe moliti za sudbeno odobrenje iste osnove, te ujedno i zahtjevati, da se ova tužba kod tražbinah prenešenih ili zabilježenih u zapisnicih gruntovničkih ubilježi radi znanja trećih osobah, koje možda kašnje stekle budu prava na ove tražbine.

Na tužbu onu ima se povesti postupak ustmeni i pri tom pokušati nagoda, pak, ako nagoda ta nepodje za rukom, imat će se tužba, uvaživ, kao što treba, sve odnošaje, presuditi odlukom.

Ova ustanova nije više sada od praktične vriednosti, jer ovakovi slučajevi nedolaze više u praksi.

§. 42.

Ako vjerovnik:

a) od svoje prijave odustane, ili bude s tom prijavom pravomoćno odbijen;

b) ako na temelju naročite privole od strane posjednika, ili na temelju zanemarena očitovanja od njegove strane u slučaju § 35., ili ako se na temelju nagode, ili pravomoćne presude ima učiniti hipotekarni prenos uknjiženih tražbinah, tada treba ureda radi naložiti pisarni gruntovničkoj, da u slučaju a) izbriše zabilježenu prijavu (§. 32.); a u slučaju b) da upiše u knjige sve, što je potrebito i ujedno, da izbriše zabilježene prijave tim riešene, pozivajuć se pri tom na nalog sudbeni, zatim, da obavljeni hipotekarni prenos tražbine na dotičnoj zadužnici posvjedoči (§. 136.) i da o tom obavjesti posjednike i vjerovnike i to vjerovnike uz povratu zadužnicah (vidi takodjer §. 35. točku 3).

Hipotekarni prenos uknjiženih tražbinah imade se ureda radi obaviti:

a) ako je isti zatražen proti izdatniku obveznice kao podjednom gruntovnom posjedniku (§. 35.), te se ovaj ogluši, t. j. na ročište za saslušanje stranakah nedodje, ili na isto dodje, te na nagodu pristaje;

b) ako je isti zatražen proti gruntovnom posjedniku, koji nije podjedno izdatnik obveznice (§. 36.), te ako je nagoda za rukom pošla; — u obih ovih slučajevih ima hipotekarni prenos posliediti u riešenju odnosnog zapisnika o ročištu, odredjenom za saslušanje stranakah, ili odnosnog nagodbenog zapisnika;

c) na temelju pravomoćne presude, kojim se zahtjevu molitelja za hipotekarni prenos mjesta daje, iza razprave po propisu poglavja VII. grunt. reda povedene, i to u slučaju gore pod a) navedenom onda, ako se gruntovni posjednik oglušio nije, a i nagoda s istim za rukom pošla nije, ili u slučaju gore pod b) navedenom onda, ako sa gruntovnim posjednikom, koji nije podjedno izdatnik obveznice, nagoda uspjela nije.

U svih ovih pod a) do c) navedenih slučajevih ima se posebnom odlukom dozvoliti hipotekarni prenos uknjiženih tražbinah, udesiti odluku onako, kako §. 130. grunt. reda propisuje glede odlukah izdati se imajućih za gruntovne unose, izhodjene po II. dielu grunt. reda, te obavu naložiti gruntovnoj pisarni time, da podjedno briše zabilježbu prijave za hipotekarni prenos; napokon o tom oba-

vjestiti sve učestnike, molitelja navlastito uz povratak izvorne certificirane obveznice.

U slučaju, da se molba za hipotekarni prenos odbija, ili prijavitelj istoga konačnom presudom pada, ima se ureda radi naložiti gruntovnoj pisarni, i to u potonjem slučaju povodom intimiranja strankam konačne višje presude, ili na izvješće voditelja gruntovne knjige, odnosno voditelja pismare, da je prvosudna presuda pravnu moć zadobila, — da briše zabilježbu za hipotekarni prenos iz odnosnoga gruntovnoga napisnika.

§. 43.

Za hipotekarno prenašanje uknjiženih tražbinah ima se u dotičnih zapisnicih gruntovničkih o promjenah u posjedu otvoriti osobiti list s napisom C|a „stari tereti“, za kojim će sljediti list C „novi tereti“.

Stari tereti imadu se upisivati onako isto kao novi, nego s tom razlikom, da se pred svaki stari teret u sredini stupca staviti imade dan prvenstva njihova n. pr.: „Prvenstvo od 10. kolovoza 1855.“

U samom slogu od upisa ima se ovaj dan upisati slovî.

Ako koju izmedju više tražbinah, kojim pripada prvenstvo, ide od istoga dana kakovo preimućtvo (§. 5. čl. XXI. od god. 1840. i §. 37. privremene naredbe od 28. prosinca 1849.), ima se tada naznačiti i ovo preimućtvo.

Poredni brojevi imadu se na listu, kako starih tako i novih teretah, počimati od broja 1. nego valja pod brojeve poredne, koji se nalaze u listu starih teretah, staviti „a“ u slici slomka.

Sada nije ova ustanova više u krieposti, jer se, kako je već rečeno kod tumačenja §. 29., sada više steći nemože hipotekarni prenos tražbine, uknjižene inim prvenstvom, van onim od dana predane odnosne prijave u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti, te se stoga i uknjižbe o hipotekarnom prenosu obavljaju, — u koliko još takove prijave na gruntovnu oblast stignu, — na teretovnici „C novi tereti“. Ima s toga ustanova §. 43. samo sada historičke vriednosti, te služi samo za tumačenje: što znači teretovnica više gruntovnim napisnikom pod C|a prišita.

VIII. Sastavljanje posebnih uložakah gruntovničkih i obnarodovanje istih.

§. 44.

Pošto mine izročni rok, odredjen za prijave uknjiženih tražbinah, sastavljati će se posebni uložci iz zapisnikah gruntovničkih.

Ovaj posao neka se neobustavlja poradi parnicah, koje su se usljed izročnih pozivah povele, ili koje budu izkazane, da teku, ali koji još nisu pravomoćno riešene.

§. 45.

U posebne uložke primati će se samo oni u zapisnicih gruntovničkih nalazeći se upisi, kojim ili nije nitko prigovorio, ili koji su se pravomoćno ustanovili sudbenimi riešitbami prigovorah proti istim podignutih, ili nagodami, sklopljenimi glede istih, ili koji su još pod parnicom u ono doba, kada se sastavljaju posebni uložci.

Ovim posliednjim upisom valja dodati biljеžku, da glede njih još parnica teče.

U ostalom imadu se posebni uložci urediti onako isto kao i zapisnici gruntovnički. S toga dakle treba, da svaki posebni uložak razdieljen bude u A Posjedovnicu, B Vlastovnicu i C Teretovnicu.

Posebni uložci treba da se odmah svežu i predadu urednim sudovom gruntovničkim, da nastave vodjenje istih.

§. 46.

Čim posebni uložci budu sastavljeni, ima se izdati izrok, u kojem će naznačene biti obćine, za koje su uložci gotovi i sudovi oni, kojim će se isti predati, a i dan, kada će jim se predati, da jih nastavljaju.

Imadu se takodjer svi oni, koji sciene, da su povriedjeni time, što jim se pri sastavljanju posebnih uložakah izpustila ili krivo upisala prava njihova, pozvati u izroku, da uz rok, ustanovljen na tri mjeseca dana, prijave mane

ove, ako žele izbjeći pravnu posljedicu izrečenu u §. 3. točki 1.

Navlastito i vjerovnici na listu starih teretah, koji sciene, da su prvenstvom dosudjenim po vlasti gruntovničkoj drugomu vjerovniku, povriedjeni u svojem pravu prvenstvenom, imadu se pozvati, da se uz gorespomenuti rok podignu proti prvenstvu tomu, jer će inače ugasnuti preimučtvo, koji oni traže.

§. 47.

Potanki naputci, kako da se izvršuju uredovna djela, naznačena u paragrafih prediducih obznaniti će se napose obzirom na faktične one odnošaje, koje postoje kod pojedinih vlastih gruntovničkih

Posebni uložci navedeni u §§. 44.—46. nisu iz grunt. napisnikah sastavljeni, a naputci u §. 47. navedeni, nisu posljedili, već se sveudilj nadalje vode gruntovni napisnici kao gruntovnica, a u koliko se imadu promiene u posjedu ili vlastničtvo u gruntovnih napisnicih obaviti, evidentiraju se iste promiene na posebnom arku papira, koji se sa napisom „vlastovnica“ gruntovnim napisnikom prišije, dočim se obterećenja unašaju opet na posebnom arku papira prišivenom iza vlastovnice pod naslovom „teretovnica“.

Gruntovnica svakoga pojedinoga zemljoposjednika neima s toga jur otvoreni list za vlastovnicu i teretovnicu, već samo posjedovnicu, t. j. odnosni gruntovni napisnik, koji predstavlja odnosno nadomješćuje posjedovnicu, a ovomu se dodavaju posebni listovi odnosno prišiju posebni arci papira za vlastovnicu i teretovnicu onda istom, kada se koja promjena u vlastničtvu ili koji teret u gruntovnici unesti imade.

Zato vidimo u gruntovnih arkivih od mnogo poreznih obćinah samih posjedovnicah, t. j. samih gruntovnih napisnikah bez vlastovnicah i teretovnicah, a opet posjedovnicah sa samom vlastovnicom ili samom teretovnicom, kako je već proti kojemu zemljoposjedniku dozvoljena bila budi sama dalnja uknjižba ili predbilježba prava vlastničtva, odnosno odpis ili pripis pojedinih gruntovtovnih česticah, budi samo uknjižba ili predbilježba prava zaloga, ili drugi koji na teretovnici obaviti se imajući unos bez podjedne promiene u vlastničtvu ili posjedu nepokretnosti same.

Tek zakonom od 16. rujna 1876. (Sbornika br. 80.) odredjeno je, da se gruntovni uložci imadu sastavljati iz gruntovnih napisnikah, dosada postojećih.

Koji se sve upisi iz zapisnikah gruntovničkih u nove gruntovne uložke prenašati imadu, te kako imadu biti pojedini uložci,

odnosno listovi dotičnih uložakah sastavljeni, o tom biti će govor kod tumačenja §§. 51.—53. grunt. reda.

Ovdje treba samo još to naglasiti, da se gorenavedeni zakon o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah nije na to ograničio, da odredi, koji se unosi, i kako imadu prenašati iz dosadanjih gruntovnih napisnikah, već je istim zakonom odredjeno, da se za podlogu gruntovnice imade uzeti kataster, a gruntovne mape, koje većim dielom nisu točne, jer su površno i po nevještacih sastavljene, da se izmiene sa katastralnimi mapami, tako zvanimi katastralnimi indicacijonalnimi nacrti, sastavljenimi na temelju geometričnih katastralnih izmjerah od god. 1863.

Pošto pako kataster unaša u svoje posjedovnice faktičnoga posjednika, neobaziruć se na pravni naslov dotičnika, te pošto tako katastralne posjedovnice kao posjednika često drugu koju osobu sadržavaju, nego li gruntovne posjedovnice, to postoji nesuglasje medju posjedovnicami katastralnimi i gruntovnimi. To nesuglasje poiztiče većim djelom odatle, što većina seljakah i neukih ljudih, kada što kupuju ili prodaju, ili ma pod kojim pravnim naslovom nepokretni posjed stiču, ovu promienu posjeda u gruntovnici provesti nedadu. Tako se dogodi, da u gruntovnoj posjedovnici kao posjedovnik ili vlastnik još uvjek prvobitni posjednik figurira, premda su iste nepokretnosti prošle možda već u treće ruke ili možda još i dalje.

Ovo nesuglasje gruntovnoga posjedovnoga stanja sa katastralnim posjedovnim stanjem treba dovesti u sklad.

Pošto se pako po zakonu od 16. rujna 1876. nema izpravak posjedovnice dalje protegnuti, nego da se tim izpravkom konštatuje odnošaj posjedovni, koji se sbio za vrieme autentikacije gruntovnih napisnikah, preduzete za vrieme uvedenja gruntovnice, to se promjene posjeda, koje su se sbile iza vremena ovoga, t. j. u vremenu od kada se autenticirani gruntovni napisnici kao nova gruntovnica vode, ureda radi u novih gruntovnih uložcih unesti neimadu, već se stranke imadu uputiti da traže prenos po propisih drugoga diela grunt. reda.

Iznimku od toga pravila čine samo one promjene posjeda, koje se po oblastih ureda radi obaviti imadu, kao što su to zadružne diobe ili unešenje zadnjeg člana zadruge kao samovlastnika na zadružni nepokretni imetak i t. d.

Usljed gore navedenoga nemogu se na prosto zamjeniti posjedovnice gruntovne sa posjedovnicami katastralnimi, već se imadu na posjedovnici jednog gruntovnog uložka upisati samo one katastralne čestice, koje odgovaraju odnosnim gruntovnim česticam, i koje su upisane u dotičnom gruntovnom napisniku na jednoga gruntovnoga posjednika. Ovo se pako nemože inače izvesti, nego kada se već obavi identifikacija gruntovnih parcelah sa katastralnimi.

S toga je odredjeno zakonom od 16. rujna 1876., načinom u provedbenoj naredbi od 24. prosinca 1876. br. 5716 (br. 2 Sbor-

nika iz god. 1877.) navedenim, da se obavi identifikacija gruntovnih česticah sa katastralnim prispodabljanjem odnosno sravnjivanjem katastralne mape sa gruntovnimi nacrti, te pomoćju katastralnih i gruntovnih posjedovnih listovah i gruntovnoga parcelarnoga registra, pa ako uztreba i saslušanjem stranakah na licu mjesta i reambulacijom.

Iza dovršene identifikacije ima povesti odnosni za poslove sastavljanja gruntovničkih uložakah po Njegovu c. kr. apostolskom Veličanstvu imenovani kr. povjerenik, izpravni postupak u pogledu onih parcelah u faktičnom posjedu kojih je druga osoba pronadjena, a ne gruntovni posjednik, ako se nije prigodom identifikacije odnosnih gruntovnih parcelah sa njima odgovarajućimi katastralnimi, ovo nesuglasje razjasnilo time, što faktični posjednik svoje pravo vlastničtvo, koje je na iste čestice zakonitim načinom stekao, nije gruntovno uknjižiti dao.

No kod ovih razpravah imade se samo nagoda medju strankami pokušati, te izpravak provesti u novom gruntovnom uložku samo onda, ako nagoda za rukom podje. Ako nagoda za rukom nepodje, ima se prijava prava vlastničtva dotičnika u odnosnom gruntovnom napisniku zabilježiti, a prijavitelja uputiti, da podnese urednu molbu ili tužbu na gruntovni izpravak, instruiranu po propisih prvog djela gruntovnoga reda u zapornom roku, koji će se prigodom povesti se imajućeg konačnoga izpravka po smislu §. 25. zakona od 16. rujna 1876. izrokom oglasiti. Na takovu prijavnu molbu ili tnžbu imati će se i po nadležnom sudu kao gruntovnoj oblasti povesti izpravni postupak po I. dielu grunt. reda.

Iza dovršenih ovih izvidjenjah ima odnosno povjerenstvo sastaviti gruntovne uložke, koji se imadu sastojati onako, kako §. 45. grunt. reda propisuje, t. j. tako, da svaki posebni uložak razdieljen bude u A „Posjedovnica" B „Vlastovnica" i C. „Teretovnica". List C|a „stari tereti" odpada s razlogah, navedenih kod §. 43., te se stari tereti prenašaju istim prvenstvom u novu teretovnicu.

Ovi uložci imadu se zatim izložiti na uvid strankam u obćinskom uredu ili drugom zato prikladnom mjestu, što se strankam 30 danah prije izrokom obznaniti imade, tim dodatkom, da jim je slobodno proti pravilnosti unosah svoje prigovore podnieti, budi pismeno unutar gorenavedenoga roka kod odnosne gruntovne oblasti, budi ustmeno na one dane, koje će povjerenik u tu svrhu ustanoviti.

Čim je razprava povedena s ovih prigovorah, dovršena. t. j. čim je izpravak obavljen sporazumkom stranakah, imadu se uložci vezati u posebne knjige i to po mogućnosti svaka katastralna porezna obćina u jednoj knjizi. Ako to nije moguće, može se za jednu katastralnu poreznu obćinu i više knjigah otvoriti, no ove treba onda izvana označiti rimskimi tekućimi brojevi kao knjiga I. knjiga II., knjiga III. i. t. d.

*

Ako budu uložci za vaskoliki ili stanoviti dio okoliša sudbenoga dovršeni, izdati će kr. zemaljska vlada, odjel za pravosudje na izvješće povjerenika, da je posao sastavljanje gruntovničkih uložakah za dotični okoliš sudbeni, ili diela okoliša sudbenog dovršen, izrok. Tim će se izrokom proglasiti povedenje postupka u svrhu konačnoga izpravka i dan, kojega će se gotovi uložci predati nadležnim sudovom i od njih rukovati kao gruntovnica uz navod tih obćinah i u njihovo područje spadajućih katastralnih obćinah. U roku izročnom imadu podnieti i one stranke svoje prijave na gruntovni izpravak, o kojih prijavah nije nagoda za rukom pošla prigodom izvidjenjah, koja je povjerenik preduzeo.

U izroku ima biti poziv na sve one, koji sciene, da su povriedjeni time, što su se pri sastavljanju posebnih uložakah izpustila ili krivo upisala prava njihova, da u roku koji je ustanovljen na 6 mjesecih, prijave dotične mane. — Zatim se imadu pozvati s istim izrokom i vjerovnici na listu starih teretah upisani, koji sciene, da su prvenstvom dosudjenim po oblasti gruntovnoj na korist drugoga vjerovnika povriedjena u boljem pravu prvenstva, da se u gore navedenom roku podignu proti tom prvenstvu.

Zakon od 16. rujna 1876. o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah, kojega je sadržaj sada pregledno naveden, te pojedine ustanove tumačene kod dotičnih §§. gruntovnoga reda, na koje se odnose, glasi doslovce ovako:

§. 1. Uložci gruntovnički (§. 44. grunt. reda od 15. prosinca 1855. imadu se sastaviti iz gruntovnih napisnikah nakon izpravka istih prama ustanovam ovog zakona.

§. 2. Svaki gruntovnički uložak dieli se u: A posjedovnicu; B vlastovnicu; C teretovnicu.

§. 3. Posjedovnica imade se iz odnosnih zapisnikah gruntovničkih sastaviti tako, da se u nju, uz navod pravnoga svojstva gruntovničke stvarnosti, uvrste ne samo brojevi gruntovničkih česticah, nego i odgovarajući istim brojem česticah katastralnoga zemljištnika, dogotovljenoga na temelju zakonskoga članka VII. godine 1875. zajedničkoga sabora, kao i ime čestice, napokon u katastralnom zemljištniku naznačena vrst, njezina težatbe i prostorna njezina mjera.

§. 4. U vlastovnicu imade se nepromienjeno prenesti: a) Posjednik upisan u odnosnom gruntovnom zapisniku, ako radi izpravka njegova upisa visi razprava po I. dielu gruntovnoga reda uvedena za kraljevinu ministarskom naredbom od 15. prosinca 1855.; b) Posjednik upisan u odnosnom gruntovnom zapisniku usljed razprave završene pravomoćnom osudom ili nagodom po I. djelu gruntovnoga reda. c) Posjednik, koji je stekao uknjižbu prava vlastničtva po II. djelu gruntovnoga reda.

Svi ostali upisi umadu se ureda radi, saslušavši stranke, izpraviti prama neprepornom posjedu, postojavšemu u vrieme, kada se je po obćinah obavljala autentikacija zapisnikah gruntovničkih, ili bar

prije dana, kada je započela kriepost izroka, izdana u smislu §. 2. gruntovnoga reda, te imade se pravi tadašnji posjednik u vlastovnicu prenesti.

Privolom stranakah mogu se prema pomenutom posjedu izpraviti i oni upisi glede kojih visi razprava po I. dielu gruntovnoga reda (slovo a).

Zabilježbe u napisnicih gruntovničkih tičuće se podnešenih i neopozvanih prijavah radi izpravka upisa po I. dielu gruntovnoga reda, i gruntovnički upisi i zabilježbe o kojih je rieč u §§. 52, sl. d), 63. i 104. grunt. reda, na koliko se odnose na osobe vlastnika nekretninah ili označuju njihovu prepornost, imadu se takodjer u vlastovnicu prenesti, ako nije zabilježeno, da su prestali zabilježni odnošaji (§. 104. grunt. reda), ili ako stranka, koja je zabilježbu prepornosti izhodila na izpust neprivoli.

§. 5. Ako je u gruntovnici upisana zadruga, koja je sporazumljenjem dotičnih ovlaštenikah potajno jur razdieljena, ili ako je zadruga prestala (§. 2. sl. f) zakona od 3. ožujka 1874. o zadrugah), imadu se u mjestu zadruge upisati u vlastovnici pojedini ovlaštenici.

Ustanove §§. 26. i 31. zakona od 3. ožujka 1874. o zadrugah ostaju netaknute.

§. 6. U teretovnici imadu se iz gruntovničkih napisnikah uz zabilježbu prijavah uknjiženih tražbinah prenesti, postojeće još pravnovaljane uknjižbe, predbilježbe prava zaloga, podzaloga i drugih stvarnih pravah i dužnostih (teretah), kao i ine zabilježbe na koliko nespadaju u vlastovnicu (§. 4. grunt. reda).

Uknjižene tražbine imadu se u teretovnicu uvrstiti redom stečena prvenstva.

§. 7. Gruntovnički uložci, koji sadržavaju nekretnine ležeće u jednoj te istoj katastralnoj obćini sačinjavaju jednu glavnu knjigu, koja može prema potrebi sastojati i iz više svezakah.

§. 8. Uložci gruntovnički sastavljeni po katastralnih obćinah, koji sadržavaju nekretnine, označene u gruntovnici kao takove s kojimi je do godine 1848. skopčano bilo izvršivanje sudbenosti, sačinjavaju u području svakoga kr. sudb. stola jednu posebnu glavnu knjigu, koja takodjer prema potrebi može sastojati iz više svezakah.

§. 9. Za svaku glavnu knjigu imadu se voditi registri o gruntovničkih stvarnostih, koje su u njoj, a tako i o osobah, za koje i proti kojim je što upisano.

§. 10. Sbirka izpravah skupna je za svekolike glavne knjige jednoga suda.

§. 11. Uložci gruntovnički sačinjavaju se pod nadzorom vlade (odjela za pravosudje) kod postojećih gruntovnih oblastih po povjereniku, kojega imenuje Njegovo Veličanstvo na predlog bana.

Svakomu povjereniku ima se pridieliti potrebito pomoćno osoblje. Povjerenik treba, da bude izpitani sudac.

§. 13. Potrebiti izvidi imadu se obavljati za svaku katastralnu obćinu posebice i započeti iztraživanjem, da li se gruntovne čestice

slažu s katastralnimi česticami, u koju svrhu imaju se nabaviti autenticirani prepisi katastralnih posjedovnih listovah, kao i katastralni indikacijonalni nacrti.

Ako se gruntovne i katastralne čestice neslažu i ako nije sravnjivanjem gruntovnoga sa katastralnim gradivom moguće pouzdano ustanoviti, koje katastralne čestice odgovaraju gruntovnim česticam, imadu se izvidjenja nastavljati saslušanjem stranakah, i ako je od potrebe, zakletih vještakah.

§. 14. Izvidjenja, da li upisi posjednikah u gruntovnici (§. 4.) odgovaraju posjedu postojavšemu u vrieme u istom §. 4. navedenom, imadu se obaviti u uredu one političke obćine, u koje obsegu leži katastralna obćina, i ako uztreba na licu mjesta.

K izvidom imadu se pozvati dvie pouzdane osobe, koje odabere zastupstvo obćinsko.

Za početak tih izvidah ustanoviti će se dan i proglasiti obznanom, za koju će se bar mjesec danah prije narediti, da bude obnarodovana u službenih novinah i u svih dotičnih susjednih obćinah. U obznani imade se primjetiti, da sve one osobe, kojim je stalo do toga, da saznadu razmierja posjedovna, mogu glavom doći i navesti sve, što god je prikladno za razjasnjenje stvari, kao i za obranu pravah njihovih.

§. 15. Ako na temelju obavljenih izvidah nastane nužda saslušati onoga, koji je kao posjednik upisan i faktičnoga tadašnjega (§. 4.) posjednika, imadu se isti pismenimi pozivnicami pozvati i ako nedodju niti pošalju punomoćnika, povjerenik naredjuje im na njihov trošak zamjenika.

To isto valja za one, koji nisu samosvojni, a nezna se tko jim je skrbnik ili tutor, kao i za one, kojim se nezna za boravište, a nisu si naredili punomoćnika.

Ako gruntovni posjednik neprivoli u izpravak, tada imade povjerenik zabilježiti prepor, ter upisati gruntovnoga posjednika, a uputiti faktičnoga na propis §§. 25. i 26. ovog zakona.

§. 16. O preslušanju stranakah i vještakah i o posljedicah obavljenih izvidah na licu mjesta, ima se spisati zapisnik te podpisivati po povjereniku i strankah.

§. 17. Čim se dovrše izvidi tičući se katastralne koje obćine imadu se sastaviti uložci gruntovnički po ustanovah ovoga zakona.

§. 18. Uložci gruntovnički, ujedno sa katastralnimi indikacijonalnimi nacrti i sa zapisnici, spisanimi o izvidih, imadu se bar 30 danah izložiti, da jih svatko može razgledati i to u uredu obćinskom ili pak na drugom shodnom mjestu, gdje odredi povjerenik.

Podjedno narediti će povjerenik dan, kojega će povesti dalnje izvide u slučaju, ako bude prigovorah proti pravilnosti priredjenih uložakah. Ovaj dan staviti će se do obćenitoga znanja oglasom (§. 14.)

§. 19. Prigovori proti pravilnosti uložakah mogu se unutar ustanovljenoga roka predati pismeno gruntovnoj oblasti ili ustmeno povjereniku dana pomenutoga u §. 18.

Ako se prigovori osnivaju na takovih učinih, za koje se kod predjašnjih izvidah nije znalo, ima se narediti, što je potrebito, da se stvar razjasni.

Ako se obnadje, da je prigovor temeljit, imati će se prema tomu izpraviti uložci.

§. 20. Čim se dovrše razprave, povedene usljed prigovorah i čim se uložci gruntovnički, tičući se jedne katastralne obćine prema posljedku izvida izprave, imadu se isti složiti u jednu glavnu knjigu, obilježiti tekućimi brojevi i u primjerenoj kolikoći uvezati.

U svakom svezku označiti će se strane brojevi, a predstojnik gruntovne oblasti zapisati će na prvom listu koliko ima stranah, zatim podpisati se i udariti pečat uredovni.

§. 21. Ovako svezani uložci imadu se uz katastralne indikacijonalne nacrte predati sudovom, koji su po zakonu (zakon od 24. studena 1874. ob ustroju sudovah prve molbe, sbornik komad XXV. br. 55) nadležni voditi te knjige.

Dok se u smislu naredbe koju će izdati zemaljska vlada (odjel za pravosudje) neizda gruntovnička mapa, imadu se izpravljeni katastralni indikacijonalni nacrti smatrati kao sastavni dio gruntovnice.

§. 22. Isti će sudovi do dalnje vladine naredbe primiti u pohranu i zaglavljene gruntovnice kao i spise odnoseće se na osnutak uložakah.

§. 23. Čim budu uložci gruntovnički za vaskoliki okoliš jednoga suda gotovi (§. 21.) odrediti će zemaljska vlada (odjel za pravosudje) dan, od kojega će isti po dotičnom sudu rukovati kao nova gruntovnica i odredit će podjedno rok za izpravljajući postupak.

Odredke ove mogu se üčiniti i onda, ako uložci budu dogotovljeni ma i za jedan diel gorespomenutoga okoliša sudbenoga.

§. 24. Dosadanji gruntovnički zapisnici, na koliko jih zamienjuju uložci gruntovnički, imadu se dana pomenutoga u prediducém §. zaglaviti i izvan porabe staviti. — Sve one molbe za unos u postojeću gruntovnicu, koje stignu prije dana, kojega se gruntovnički uložci nastavljaju kao nova gruntovnica i nebudu još riešene dana toga, kao i sve razprave i pravde, viseće kod gruntovničkih oblastih, imadu se na uredovanje ustupiti nadležnim sudovom (§. 21).

§. 25. Povedenje postupka u svrhu konačnoga izpravka i dan, kojega će se gotovi uložci predati nadležnim sudovom i od njih rukovati kao nova gruntovnica uz navod tih sudovah i u njihovo područje spadajućih katastralnih obćinah, imadu se proglasiti izrokom.

Izrok ima povrh toga sadržavati poziv na sve one, koji sciene, da su povriedjeni tim, što su im pri sastavljanju posebnih uložakah izpustila ili kriro upisala prava njihova, da uz rok ustanovljen na 6. mjesecih prijave mane ove.

Navlastito i vjerovnici na listu starih teretah upisani, koji sciene, da su prvenstvom, dosudjenim po oblasti gruntovnoj na korist drugoga vjerovnika povriedjeni u svojem pravu prvenstva, imadu se

istom izrokom pozvati, da se uz pomenuti rok podignu proti prvenstvu tomu.

Nadalje imade se u istom izroku navesti, da će pravna posljedica zanemarena roka biti gubitak prava na pomenute zahtjeve naprama onim trećim osobam, koji u dobroj vjeri steku prava na temelju upisah u novoj gruntovnici sadržanih i nepreporních, da povrati u stanje prijašnje radi promašenoga roka izročnoga neima mjesta, i da se ovaj rok produljiti nemože.

Izrok imade se uvrstitt u službene novine i to po 3 puta od 3 do 3 dana, a zatim ima se uvrstba ponoviti od prilike oko polovice roka ustanovljena u ovom §. Za pravomoćnost obnarodovanja dovoljno je ipak prvo i jednokratno uvrštenje izroka u gorepomenute novine.

Izrok ima se priobćiti svim kolikim sudovom prve molbe i povjerenstvom sirotinskim, a u izvadku i izričnom uputom na obširniji njegov sadržaj u službenih novinah, uvrstiti u novine opredieljene za sudbene oglase u kraljevini Ugarskoj i ako se obnarodovani uložci gruntovnički tiču obćinah pograničnoga kojega kotara zemaljah zastupanih u carevinskom vieću ili inozumstvu ima se po mogućnosti izhoditi. da isti izrok u izvadku bude uvršten i u novine onih zemaljah ili inozemstva.

§. 26. Razprave o učinjenih prijavah imadu se pred nadležnimi sudovi (§. 21.) voditi po I. dielu grunt. reda.

Zabilježbe prepornosti napomenute u §. 15. imadu se brisati ureda radi, ako dotičnik u roku ustanovljenu u §. 25. nepodnese prijave po I. dielu grunt. reda.

§. 27. Ako se prigodom sastavka uložakah gruntovničkih pronadje nekretnina, koja još nije upisana u gruntovnici, ili ako se tom prigodom uvidi, da je od potriebe gruntovni zapisnik iznova osnovati s razloga, što se je isti ili čest koja od njega izgubila, ili što nije više za porabu, ima se što se predhodnih izvidah tiče po ministarskoj naredbi od 18. travnja 1853. (drž. zak. list br. 65), ter uz shodnu uporabu ustanovah ovog zakona neposredno sastaviti posebni gruntovnički uložak.

Postupak, da se novoosnovani gruntovnički uložak konačno izpravi, ima se povesti ureda radi pred nadležnimi sudovi (§. 21.) i voditi po nstanovah I. diela grunt. reda.

I ovaj se izrok ima po zemaljskoj vladi (odjelu za pravosudje) izdati nu suvremeno s onim o kojem je rieč u §. 21. i 23. ovog zakona; te u pogledu roka i oglašenja valjaju zanj ustanove §. 25. ovog zakona.

§. 28. Ustanove predidućeg §. imadu se uporavljati i onda, ako bi se kasnije pronašla nekretnina neunešena u novu gruntovnicu, ili ako uztreba iznova osnovati glavnu knjigu ili koju čest od nje s razlogah pomenutih u §. predidućem.

§. 29. Trošak skopčan sa sastavljanjem uložakah namiruju se iz zemaljskih sredstvah, a obćine imadu pribaviti prostorije pisarničke

potrebite za uredovne razpravo i uredjujućemu povjereniku biti u svemu na ruku.

§. 30. Izvršba ovoga zakona povjerava se banu, koji će izdati toli obćenitu provedbenu naredbu, kao i ostale provedbene naputke, a tako opredieliti i vrieme i red kojim će u pojedinih katastralnih obćinah započeti sastavljanje uložakah gruntovničkih.

IX. Oprost od pristojbah.

§. 48.

Pošto oni poslovi, koji se imadu obavljati po ustanovah I. diela ove naredbe, sačinjavaju bitni sastavni dio za prvi osnutak novih gruntovnicah, zato će ovamo zasiecajuća uredovna djela, zapisnici i odpravci, a tako i podnesci, što jih stranke budu činile i pisma, što jih budu prinosile, u koliko su sva ova namienjena samo za obavljanje poslovah onih, uživati oprost od pristojbah na temelju previšnje odluke od 11. listopada 1850. i razpisa ministarstva financijah od 10. rujna 1851. br. 30.176, izdanoga u porazumku sa ministrom pravosudja.

Ova je zakonska ustanova u krieposti i sada za sve prijave, koje se još sada po I. dielu grunt. reda grunt. oblastim u svrhu grunt. izpravka predati mogu, kao što i za prijave glede izpravakah navedenih u §§. 25.—28. zakona od 16. rujna 1876.

Dio drugi.

Propisi za nastavljanje novih gruntovnicah.

I. Obćenite ustanove.

§. 49.

Naputci, koji su dani za povjerenstva mjestoizvidna o unutarnjem uredjenju zapisnikah gruntovničkih, registarah od česticah, nacrtah položajnih i imenika, biti će i pri sastavljanju ovih operatah obvezatni za vlasti gruntovničke.

Ustanova ovog §. u toliko je od važnosti, što izrično naglasuje, da provedbeni naputci, koji su izdani za povjerenstva mjestoizvidna o unutarnjem uredjenju zapisnikah gruntovničkih nisu izvan krieposti stavljeni. Po tom jesu u gorenavedenom pogledu još uvjek mjerodavni provedbeni naputci od 18. travnja 1853., od 16. rujna 1853., 23. srpnja 1854. i 26. veljače 1855.

Ustanove drugoga diela grunt. reda dakle, u koliko sadržavaju tehničke nazive, koji su sadržani i protumačeni u gorenavedenih provedbenih naputcih, imadu se samo onako razumievati i protumačiti, kao što se u odnosnih naputcih izpostavlja.

A u koliko nema u gruntovnom redu posebnih ustanovah, vriede i sada pojedine ustanove, sadržane u napomenutih naputcih n. p. ustanove glede stvaranja gruntovnik tjelesah, o naravi i o označenju istih i t. d.

Sve to valja i za uložke, koji se imadu sastavljati po zakonu od 16. rujna 1876., u koliko nisu u istom i u provedbenom naputku, izdanom k istomu zakonu od 24. prosinca 1876. br. 5715 (komad II., br. 2 sbornika) iznimke sadržane, o kojih biti će govor kod dotičnih mjestah.

§. 50.

U Obziru vodjenja gruntovnicah ima služiti kako za zapisnike gruntovničke (§. 6.), tako i za posebne uložke (§§. 44. i 45.) sljedeći privremeni propis, dok o tom nebude izdan zakon konačni.

U ovom §. izrično se veli, da drugi dio gruntovnoga reda sadržaje samo propise o vodjenju konačno autenticiranih gruntovnih napisnikah i na temelju istih sastaviti se imajućih gruntovnih uložakah, dočim glede nutarnjeg uredjenja zapisnikah gruntovničkih vriede u §. 49. navedeni naputci, odnosno za nove uložke sastaviti se imajuće po zakonu od 16. rujna 1876. i provedbeni naputak od 24. prosinca 1876. br. 5715.

Propisi drugoga diela gruntovnog reda nisu u ničemu promienjeni zakonom od 16. rujna 1876.

II. Sadržaj posjedovnice, vlastovnice i teretovnice.

§. 51.

Na posjedovnici ima se u slici tabelarnoga pregleda predstaviti gruntovnička stvarnost po predmetnih njezinih

obilježjih, pri čem treba, da je u kratko naznačeno i osobito pravno svojstvo njezino.

U ovoj slici valja nastaviti vodjenje posjedovnice.

Ako se predmetni obseg koje stvarnosti gruntovničke promieni ima se podbrisati ona čestica, koja treba da bude odpisana; ona pako čestica, koja treba da bude pripisana ima se s predmetnimi obilježji upisati pod tekućim brojem porednim.

U jednom i drugom slučaju valja u stupcu od bilježakah napomenuti onaj poredni broj (§. 52. f), pod kojim je sudbena naredba odpisna ili pripisna upisana u vlastovnici.

Nego nejamči posjedovnica ni za izpravnost naznačene površine od česticah, koje su na posjedovnici popisane.

Pošto imademo gruntovnih napisnikah, koji su sastavljeni po naredbi od 18. travnja 1853. i naputku od 26. veljače 1855. i novih uložakah, sastavljenih po zakonu od 16. rujna 1876., te pošto će još dugo vremena trebati, dok budu po cieloj Hrvatskoj i Slavoniji novi gruntovni uložci sastavljeni i sudovom na rukovodjenje predani, to valja ovdje u tumačenju ovog §. predstaviti sliku posjedovnice dosadanjih gruntovnih napisnikah i posjedovnice novih gruntovničkih uložakah.

a) O posjedovnici dosadanjih gruntovnih napisnikah.

Kako je već rečeno kod tumačenja §§. 44.—47., neimadu gruntovni napisnici posjedovnicu onakova oblika, kakov je u §. 51. opisan, jer se je iz gruntovnih napisnikah imala sastavljati istom posjedovnica, o kojoj govori §. 51.

Posjedovnica sadašnjih gruntovnih napisnikah imade sliedeći oblik:

A.

240. Zagreb dolnji grad.

Josip Folnegović i supruga mu Ana rodjena Vrančić kao suposjednici na jednake dielove.

I. Gradjanska zemljišta

red. br.	Z. br.		ral	[] hvat.	Opazka.
1	520	kuća br. 48 u Preradovićevoj ulici sa dvorištom	—	220	
2	521	vrt kraj kuće	—	680	
3	820	oranica Repišće	1	200	Br. 2.
4	860	sienokoša Savišće	1	600	

Odavle se vidi, da imade ova posjedovnica sve potrebštine, navedene u §. 51. nu da imade i unosa, koji nije usljed gorenavedene zakonske ustanove predmet posjedovnice, naime imenah sdnosnih posjednikah.

Potrebštine navedene u §. 51., koje su sadržane u gorenavedenoj posjedovnici, jesu sliedeće:

a) gruntovničke stvarnosti po predmetnih njezinih obilježjih kao što: kuća, vrt, oranica i t. d. sa rednimi brojevi u prvoj stavci navedenimi i brojevi zemljoizvidnimi u drugoj stavci zabilježenimi;

b) osobito pravno svojstvo gruntovničkih stvarnostih; kao što: I. gradjanska zemljišta.

Unos, koji nije predmet posjedovnice, jest — kako je već gore naglašeno — ime posjednika, koje se nalazi na čelu gruntovnoga napisnika. Ovim je unosom morao gruntovni napisnik biti providjen zato, jer je zemljoizvidno povjerenstvo moralo izviditi odnosnoga posjednika, te istoga uvrstiti u gruntovni zapisnik. Nu iza kako je izminuo izročni rok, koji je naveden u §. 3. grunt. reda, imao se je, da su se uložci navedeni u §. 44. grunt. reda sastavljali, odnosni gruntovni posjednik unesti na vlastovnici, — ako nije bilo proti tomu podnešena na odnosne nepokretnosti prijava prava vlastničtva po propisih I. diela grunt. reda, — u kojem slučaju, imao se je onaj unesti u gruntovnicu na odnosnoj vlastovnici kao vlastnik, koji je konačno po sudu kao pravi vlastnik ili posjednik pronadjen.

Pošto pako, kako je kod tumačenja §. 44. rečeno, do sastavljanja gruntovničkih uložakah sve do god. 1877. nije došlo, ostao je odnosni gruntovni napisnik kao posjedovnica, te će i ostati sve dotle, dok nebudu za isti sastavljeni gruntovni uložci po zakonu od 16. rujna 1876. S toga se na čelu gruntovnoga napisnika još uvjek nalazi ime prvobitnoga posjednika, u koliko nije po propisih drugog diela gruntovnog reda stekao drugi koji pravo vlastničtva. U tom se slučaju za ovoga otvara vlastovnica, a ime posjednika na posjedovnice prekriža se sa potezi ovako: ×

Posjedovnica odnosnog gruntovnoga napisnika ima sadržavati dakle — kako gorenavedeni primjer pokazuje — u sredini slovo A, što je obilježje posjedovnice; zatim s lieve strane u istom redu ili malo niže, nu odmah sa ovim obilježjem broj odnosnog gruntovnoga napisnika, s kojim mora biti providjen svaki gruntovni napisnik pojedine porezne obćine, te koji teče za svaku poreznu obćinu od broja 1. počam aritmetičkim redom dalje; s desne strane pako u istom redu sa ovim brojem mora se zabilježiti ime odnosne porezne obćine.

U sredini pod slovom A sliedi ime odnosnog posjednika, a odmah pod ovim u istom redu oznaka pravnog svojstva odnosne gruntovničke stvarnosti; iza toga sliede redom gruntovne parcele s oznakom:

a) rednog broja;

b) zemljoizvidnog broja, t. j. broja čestice, koji počimlje za svaku poreznu obćinu za gruntovne čestice brojem 1. i aritmetičkim redom dalje teče;

c) vrst ili gojitba zemljišta, označenog sa odnosnim parcelarnim brojem;

d) ime dotičnoga zemljišta, u koliko imade posebno ime;

e) ime rida, u kojem leži isto zemljište ili odnosna gruntovna čestica;

f) površna mjera po ralih i [] hvatih.

Ako se gruntovni zapisnik sastoji od više gruntovnih tielah, to imade iza prvoga doći drugo gruntovno tielo sa naznačenjem pravnoga svojstva te oznakom po naravi svojoj ili sa rimskimi daljnimi brojevi I., II., III. i t. d. ili sa križem (+). Pod svakim gruntovnim tielom imadu se uvrstiti redom dotične gruntovne čestice, koje kod svakoga gruntovnoga tiela moradu biti označene novim rednim brojem.

Pobliže o naravi gruntovnih tjelah biti će rečeno kod tumačenja §. 55. grunt. reda.

Ako se predmetni obseg koje gruntovničke stvarnosti, t. j. kojeg gruntovnog tiela promieni, ako se naime jedna čestica ili više njih odpiše i drugomu gruntovnomu tielu pripiše, onda se dotična čestica, koja se odpiše i u drugi gruntovni napisnik pripiše, podbrisuje. — Ova se promjena evidentira na vlastovnici, te se na kraju posjedovnice u rubriki za opazke zabilježuje, pod kojim je rednim brojem na vlastovnici ta promjena unešena. N. pr. B (t. j. vlastovnica) red br. 2. (vidi u gorenavedenom primjeru bilježku kod parcele red br. 3. z. br. 820 oranice Repišče).

Posjedovnica gruntovnoga napisnika, sastavljenog po naredbi od 18. travnja 1853. nejamči za površnu mjeru od česticah, koje su na posjedovnici popisane i to s razloga, što se točna površna mjera može proračunati samo iz geometričke figure.

Pošto pako gruntovne mape nisu sastavljene po tehničko naobraženom osoblju i po geometričkoj izmjeri, to i gruntovna površna mjera nije točna, buduć je ustanovljena samo po navodu stranke te pomoćju porezovnih izkazah.

No ima i dosta posjedovnicah, u kojih su jednostavne gruntovne čestice popisane bez naznake ikakove površne mjere, što je učinjeno u onih poreznih obćinah, u pogledu kojih nisu imala zemljoizvidna povjerenstva nikakve podloge za označenje površne mjere odnosnih zemljištah.

Ovaj manjak, pa i dalnja okolnost, što su nekoja zemljoizvidna povjerenstva, zlorabeć ustanovu §. 53. naputka od 23. srpnja 1854. (po kojem su se naputku mogle porezovne parcele, ako se je njihova gojitba često mienjala, ukupno pod jednim parcelarnim brojem u gruntovnicu unesti), upisala u gruntovni napisnik cieli posjed dotičnoga zemljoposjednika pod jednim parcelarnim brojem (n. pr. br. 205 kuća s kućištem, vrt, vranica „Lazina“, šuma „Krč“, stel-

nik, vinograd „Loza“) a uz to nisu nikakove površne mjere naznačila, — a to daje gruntovnim napisnikom, što se posjedovnice tiče, problematičnu vriednost.

S toga je u interesu javne vjeresije bilo nuždno, da se prigodom sastavljanja gruntovničkih uložakah nije ograničilo jednostavno na prepisivanje posjedovnice iz dosadanjih gruntovnih napisnikah, kako se to po §. 45. grunt. reda odredjuje, već da se je odredio i izpravak posjedovnice uz naznačenje točne površne mjere, uzimajuć za podlogu gruntovnice katastralne nacrte, koji su geometrički točno sastavljeni.

Usljed svega toga odredjuje i zakon od 16. rujna 1876. o sastavljanju gruntovničkih uložakah, da se nove posjedovnice imadu sastaviti na podlogi katastralne izmjere.

b) O posjedovnici novih gruntovničkih uložakah.

Posjedovnica novih gruntovničkih uložakah imade se po propisu §. 3. zakona od 16. rujna 1876. iz odnosnih zapisnikah gruntovničkih sastavljati tako, da se u nju uz navod pravnoga svojstva gruntovničke stvarnosti uvrste ne samo brojevi gruntovnih česticah, nego i odgovarajuće istim brojevom čestice katastralnoga zemljišta, dogotovljenoga na temelju članka VII. od god. 1875. zajedničkoga sabora, kao i ime čestice, napokon u katastralnoj posjedovnici naznačena vrst njezine gojitbe (težatbe) i prostorna njezina mjera.

Posjedovnice novih gruntovničkih uložakah sastavljene su dakle stranom iz dosadanjih gruntovnih zapisnikah, a stranom iz katastralnog posjedovnog lista.

Iz gruntovnoga napisnika imade se prenesti u novu posjedovnicu samo gruntovni parcelarni broj pojedinih česticah i ime odnosne parcele, u koliko ga imade, te u koliko je izpravnost istoga imena po povjerenstvu po zakonu od 16. rujna 1876. i naputku od 24. prosinca 1876. br. 5715 konštatovana; zatim oznaka odnosnoga gruntovnoga tjela t. j. pravno svojstvo gruntovnoga tjela (n. pr. gradjanska zemljišta, urbarska zemljišta, gorna zemljišta i t. d.).

Sve drugo, kao težatba (vrst gojitbe) pojedine parcele, ime rida, u kojem se pojedina čestica nalazi, kao i površna mjera, ima ima se prenieti iz odnosne katastralne posjedovnice.

Usljed toga imadu se na posjedovnici novih gruntovničkih uložakah uvrstiti i katastralne parcele redom iz posjedovnice katastralne sa odgovarajućimi jim gruntovnimi parcelarnimi brojevi onako, kako je identifikacija obavljena, koja se ima obaviti prije, nego li se sastavljaju gruntovnički izložci.

Poredni brojevi na posjedovnici ravnaju se po katastralnih brojevih, a ne gruntovnih, a to zato, jer katastralnih brojevah u pravilu imade više nego gruntovnih, a nadalje zato, što katastralni brojevi čine glavnu sastavinu gruntovne posjedovnice novih grunt. uložakah, dočim gruntovni brojevi uzpored njih upisani, imadu samo

tu zadaću, da zasviedočavaju odnosnim interesentom, da je gruntovna stvarnost posjedovnice nepromienjena ostala, što je potrebno, da se zemaljska vjeresija uzčuva, odnosno, da se hipotekarni vjerovnici umire, da jim se hipoteka nije promjenila.

Nu kod sklapanja pogodbah, odnosno izdanja izpravah o pravnih poslovih u buduće nije više potrebno navesti gruntovne brojeve novih gruntovnih uložakah, već samo katastralne.

Slika posjedovnice novih gruntovnih uložakah je sliedeća:

A.

Porezna obćina: Granešina / Miroševac — Gruntovni uložak 5.

Posjedovnica.

Broj tekući	Broj mjestopisni	Broj katastralni	Označenje nekretninah	Katastralna mjera ral po 1600 [] hvat.	Katastralna mjera [] hvat.	Katastralna mjera hektar	Katastralna mjera ar	Opazka.
			I. jedno urbarsko selište					
1	403	215	kuća br. 16 sa štalom u selu	—	135			
2	403	216	vrt kod kuće u selu .	—	38			
3	403	217	pašinac sa kućom u selu	—	800			
			K tomu spada u obćini Čučerje:					
4	999	1012	oranica Pusta Draga na Rebru	—	240			
5	1000	1022	šuma Bukovje na Rebru	3	500			
			II. Gradjanska zemljišta					
1	320	278	šuma Borčec u Borčecu	5	200			
2	322	279	vinograd Vinjak u Borčecu	1	320			
			Krčevine					
1	400	382	+ oranica vrt u Miroševcu	—	700			
2	400	383	+ pašnjak u Miroševcu	—	830			
			Gorno zemljište					
1	680	923	+ vinograd Loza u Vučetiću	1	200			

Iz ovog primjera vide se u prvom stupcu redni brojevi, koji teku poredno sa katastralnimi brojevi, koji se u trećem stupcu nalaze. U drugom stupcu nalaze se gruntovni brojevi, koji odgovaraju odnosnim katastralnim brojevom. U sredini nalazi se označenje nepokretnostih t. j. vrst gojitbe (težatbe), ime odnosne parcele i rida, u kojoj leže. U dva prva stupca na desnoj strani iza označenja nepokretnostih uvršćena je površna mjera svake katastralne parcele sa [] rali (od 1600 [] hvat. na ral računajuć) i [] hvatih Dva sljedeća stupca opriedeljena su zatim za novu površinu, u koliko se imade unos u gruntovnici obaviti na temelju izprave, u kojoj je sadržana kod odnosnih nepokretnostih površina sa hektari i ari.

Napisi, nalazeći se nad parc. br. 215, 216 i 217. „I jedno urbarsko selište"; nad parc. br. 278 i 279. „II. Gradjanska zemljišta"; nad parc. br. 382 i 833. „Krčevine"; nad parc. br. 923 „gorno zemljište" jesu oznake gruntovnih tjelah.

Parcele br. 1012 i 1022 pod tek. br. 4 i 5, koje se nalaze upisane pod napisom „k tomu spada u obćini Čučerje" jesu takozvane „konstitutivne parcele" t. j. zemljišta, koja posjeduje zemljoposjednik u drugoj poreznoj obćini, u kojoj isti kuću za stanovanje nema. Takove parcele unašaju se na odnosnoj posjedovnici, u kojoj kuća dotičnoga zemljoposjednika leži sa označenjem, u kojoj poreznoj obćini ove parcele leže. Podjedno se pako iste parcele unašaju i u posebnom uložku, koji se otvoriti ima za iste u odnosnoj poreznoj obćini, u kojoj leže. Taj se uložak sastoji samo iz posjedovnice, jer se svaki dalnji prenos i svako obterećenje obavlja samo u glavnom zemljištniku, t. j. u onom, u kojem se kuća zemljoposjednika nalazi.

Evo slike ovakove posebne posjedovnice konstitutivnih parcelah:

A.

Porezna obćina: Čučerje. Gruntovni uložak br, 36.

Posjedovnica

Spada k gruntovnom tielu: zadruge Poldrugač kbr. 20.
U gruntovnom uložku: br. 5.
Porezna obćina: Granešina: Miroševac.
Kotar: zagrebački.

Broj			Označenje nekretninah	Katastralna mjera				Opazka.
tekući	mjesto-pisni	kata-stralni		ral po 1600 [] hvat.	[] hvat.	hektar	ar	
1	999	1012	oranica Pusta Draga u Rebru	—	200			
2	1000	1022	šuma Bukovje	4	500			

U gruntovnih napisnicih unašaju se konstitutivne parcele isto tako, kao što u novih uložcih, na glavnoj posjedovnici odnosnog zemljoposjednika. Razlika je samo u pogledu unašanja istih u gruntovnom napisniku odnosne porezne obćine u kojoj leže i to u toliko, što se u jednom gruntovnom napisniku po redu unešene nalaze sve konstitutivne parcele svih zemljoposjednikah raznih poreznih obćinah, spadajućih na područje jedne gruntovne oblasti, dočim se prigodom sastavljanja novih gruntovničkih uložakah po zakonu od 16. rujna 1876. imade za konstitutivne parcele svakoga zemljoposjednika u onoj poreznoj obćini, u kojoj iste leže, posebni gruntovni uložak sa samom posjedovnicom po gorenavedenom obliku otvoriti.

Jednakim načinom, kao što konstitutivne parcele u novih gruntovnih uložcih, unašaju se i čestice plemićkih dobarah, s kojimi je do god. 1848. pravo sudbenosti skopčano bilo, te koje leže u različitih poreznih obćinah.

Kod ovih plemićkih dobarah jest posjedovnica one porezne obćine, u kojoj leži grad ili gospoštinska kuća, glavni zemljištnik, koji imade jednaku sliku kao obićna posjedovnica; svaka druga posjedovnica o nepokretnostih, spadajućih k istomu dobru ali ležećih u području ine porezne obćine, jest uzgredni zemljištnik. Ovaj uzgredni zemljištnik ima oblik sličan posjedovnici konstitutivnih parcelah, samo, da se poslje stavke, koja sliedi odmah poslie napisa „Posjedovnica“ te koja glasi: „spada k gruntovnom tielu“ nenapiše ime zemljoposjednik kao kod konstutivnih parcelah već samo ime odnosnoga dobra. Glava posjedovnice ovakova uzgrednog zemljišta glasiti će dakle:

A.

Porezna obćina: Stenjevec gornji. Gruntovni uložak br. 52.

Posjedovnica.

Spada k gruntovnom tielu: dobra Stenjevec.
U gruntovnom glavnom uložku br. 15.
Porezna obćina: Stenjevec dolnji.
Kotar: zagrebački
(i t. d. kao kod primjera za konstitutivne parcele).

Ima napokon i kućah u nekojih gradovih osobito u Primorju, od kojih svaki kat kuće imade drugoga vlastnika, pače i takovih, u kojih ima pojedini stan ili dućan svojega posebnoga vlastnika (n. pr. tako zvana savezna kuća — Bundeshaus — u Karlovcu). Svaka čest takove kuće, koja imade posebnoga vlastnika, sačinjava po tom i posebno gruntovno tielo.

Ovakova gruntovna tiela imadu u novih gruntovnih uložcih posebnih posjedovnicah: i to jednu sveobću posjedovnicu, u kojoj se nalazi ciela kuća sa svimi sastavinami iste unešena, te kojoj

mora priležati točno sastavljeni nacrt ciele kuće sa djelovi, pripadajućimi svakomu pojedinomu posjedniku; zatim posebnu posjedovnicu za svakoga posjednika pojedinoga diela kuće.

Obća gorenavedena posjedovnica ima sliedeću sliku:

A.

Porezna obćina: Bakar. Gruntovni uložak br. 10.

Posjedovnica.

Broj			Označenje nepokretninah	Katast. mjera		Opazka.
tekući	mjesto-pisni	kata-stralni		[] hvat.	ar	
1	20	130	kuća br. 9 u Bakru kraj mora	150	—	

Dielovi ove kuće u privitom (ili ozdol) nalazećem se nacrtu upisani su u uložcih br. 16. i 17.

(Sliedi zatim nacrt kuće).

Posebna posjedovnica za svakoga posjednika pojedinog diela kuće izgleda, ako ostajemo kod sada navedenoga primjera, ovako:

A.

Porezna obćina: Bakar. Gruntovni uložak br. 16.

Posjedovnica.

Prvi dio kuće br. 9.
Narisana u uložku br. 10.

Prvi dio kuće sastoji se polag nacrta privitoga uložku br. 10.

1. iz cielog I. kata sastojećeg se iz sobah *i* i *k*, kuhinje *f* i zahoda *e*.
2. iz podruma *a* razi zemlje.
3. Ulaz i prolaz *g* kao stube *c* i *h* su zajednički sa II. dielom kuće naznačenim u uložku br. 17.

Svaka ovakova posjedovnica imade i svoju posebnu vlastovnicu i teretovnicu, dočim sveobća posjedovnica ciele takove kuće vlastovnice i teretovnice neima.

Stari gruntovni napisnici neimadu u pogledu ovakovih kućah za svakoga posjednika diela kuće posebne posjedovnice, već samo jednu posjedovnicu za sve. Na čelu ove posjedovnice nalaze se imena svih posjednikah pojedinih djelovah kuće sa označenjem, što tko posjeduje. Dosljedno tomu imade ovakova posjedovnica samo jednu vlastovnicu i jednu teretovnicu za sve vlastnike kuće, što pako nije shodno, jer ovakov zemljištnik nepruža dovoljna pregleda

o promienah na vlastovnici i teretovnici, koje su u pogledu svakoga pojedinoga posjednika diela kuće različiti.

§. 52.

Na vlastovnici imade se upisati:

a) ime i prezime vlastnika, kao i pridjevak, ako ga ima, ili pak drugo koje obilježje stališa, roda, zanata, prebivališta njegova i t. d., da se tim ukloni svaka sumnja glede osobe; — kod obćinah, zavodah, korporacijah, zakladah i drugih osobah jurističkih; imena, koja su jim vlastita (ime mjestno, naslov, tvrdka); a u slučaju suvlastničtva imadu se upisati suvlastnici isto tako opisani;

b) naslov k pravu vlastničtva;

c) svi daljni prenosi vlastničtva;

d) svi u javne knjige upisani uvjeti ili stege, koje nedržeći se jedino stvarnosti gruntovničke, tiču se osobe vlastnikove na temelju maloljetnosti, skrbničtva itd. ili njezina prava vlastničtva, kao što su: zamjena, pravo predkupa, odnošaji o posjedu zaloga po prijašnjem pravu ugarskom itd.;

e) sve promjene u prije spomenutih okolnostih i odnošajih;

f) svi odpisi i pripisi česticah koje stvarnosti gruntovničke, napokon

g) u stečevnicah (pismih o stečenju) u novcu izražena ciena, za koju je stvarnost gruntovnička preuzeta, a tako isto, ako stranke zahtjevaju, i izkazana procienjena vriednost stvarnosti gruntovničke. Nu gruntovnica nejamči, da je ciena ili vriednost pravo naznačena ili da je ostala nepromienjena.

Na vlastovnici, koja je jednaka kod starih dosadanjih gruntovnih napisnikak i novih uložakah, imade se po ustanovi ovoga §. napisati:

1. Ime i prezime vlastnika ili suvlastnikah, kao i pridjevak ili drugo koje obilježje istih u točki a) navedeno; a kod jurističkih osobah imena, koja su jim vlastita.

Od tuda sliedi, da se samo opredieljena, bud fizična bud moralna (juristička) osoba u gruntovnici unesti može i to takovim obilježjem, da ime iste, — ako postoji drugi vlastnik istoga imena, — neprouzrokuje nikakova meteža u gruntovnici.

*

Unos na vlastovnici kao: „djeca N. Na“ ili: „nasljednici N. Na“ bez navoda odnosnih imenah dotične djece ili nasljednikah, jest unos nevaljan i ništetan. Isto tako jest unos protuzakonit, ako se jednostavno kao vlastnik dotičnih nepokretnostih upiše „nasljedstvo“ ili „ostavina“ stanovite osobe, jer ostavina sama po sebi nije niti fizična niti juridička osoba, te se, dok nije ostavina uručena nasljednikom, još uvjek kao vlastnik nepokretnostih smatra pokojnik proti kojemu se mogu izhoditi dalnje uknjižbe i predbilježbe sve dok nasljednici na temelju uručbenice neizposluju uknjižbu pravo vlastničtva na dotične nepokretnosti ostavnikove na njihovo ime i korist.

Jednom riečju na vlastovnici može se samo ono skupno ime unesti kao ime vlastnika, ako to skupno ime predstavlja juristićku osobu, koja može pod tim nazivom po gradjanskom zakonu steći prava.

2. Zatim se imade na vlastovnici evidentirati naslov prava vlastničtva (§. 424. o. g. z.), ima se naime označiti odnosna izprava, na temelju koje si je pravo vlastničtvo dotični uknjižiti se imajući vlastnik stekao.

3 Nadalje jesu predmet unosa na vlastovnici svi dalnji prenosi prava vlastničtva, sva ograničenja i stege istoga tičuće se ili samo osobe vlastnika ili prava vlastničtva njegova, kako je obširno navedeno i sa primjeri razjašnjeno u točki c §. 52.

4. Unašaju se na vlastovnici takodjer odpisi i pripisi pojedinih gruntovnih česticah, t. j. isti su na toliko predmet unosa vlastovnice, što se na vlastovnici ima upisati sadržaj, odpis i pripis dozvoljujuće odluke, naime označiti odnosne parcele, koje se odpisuju i pripisuju, pozivajući se na dotične poredne brojeve istih gruntovnih česticah, koje se nalaze kraj njih na posjedovnici, zatim ime osobe na korist koje je pripis obavljen, — dočim se sam odpis obavlja na posjedovnici.

Primjeri o postupku u tom pogledu nalaze se kod tumačenja §. 55. sl. c) grunt. reda.

5. Konačno ima se na vlastovnici evidentirati u interesu prometa i javne vjeresije odnosna ciena ili vriednost dotične nepokretnosti, koja proizvire iz dotične izprave, na temelju koje je unos obavljen.

Nu gruntovnica nejamči, da je ciena ili vriednost istinita, i da je ostala nepromienjena; jer stranke mogu i manju vriednost i po okolnostih i veću naznačiti, kako jim već za stanoviti posao prija.

U vlastovnicu nova gruntovna uložka, sastavljena po zakonu od 16. rujna 1876. imade se nepromienjeno prenesti iz odnosnoga gruntovnoga napisnika samo zadnji vlastnik, koji se kao takov u gruntovnici za vrieme sastavljanja novih gruntovničkih uložakah unešen nalazi. U koliko pak iza vremena uvedenja gruntovnicah promjena u vlastničtvu, odnosno u posjedu dotičnih nepokretnostih

uzsliedila nije, ima se prenesti u vlastovnicu odnosnog novog gruntovnog uložka sastaviti se imajućeg po zakonu od 16. rujna 1876., samo posjednik, koji je upisan na čelu posjedovnice odnosnog gruntovnog napisnika.

Predmeti dalnjih uknjižbah ili zabilježbah na vlastovnici novog gruntovnog uložka jesu svi unosi, navedeni u §. 52. sl. b) do g).

Slika vlastovnice, koja je jednaka kod gruntovnih napisnikah dosadanjih i novih uložakah, jest sliedeća:

B.

Porezna obćina: Jarčepolje. Gruntovni uložak br. 15.

Vlastovnica.

Tekući broj	Upis vlastovnice	Opazka.
1	Iz grunt. nap. br. 5. prenešen vlastnik: Josip Poturica kbr. 10 iz Jarčepolja ili: Pr. 15. travnja 1867. br. 813. Kupovnina od 400 for.	
1	Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. siečnja 1877. uknjiženo je pravo vrastničtva na nepokretnosti pod A na korist Poturice Jose kbr. 10 iz Jarčepolja.	Prodaja 2. i 3.
	Prim. 10. ožujka 1877. br. 793. Odluka od 15. ožujka 1877. Kupovnina 450 for. Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. veljače 1872. uknjiženo je pravo vlastničtva na u A I. napisane nepokretnosti za korist	
2	mld. Franje Šimunovića kbr. 20 iz Prilišća i	Brisanje malodobnosti
3	Mate Šimunovića kbr. 10 iz Prilišća.	red. br. 4.
4	Prim. 5. svibnja 1880. br. 1002. Odluka od 10. svibnja 1880. Brisanje malodobnosti Franje Šimunovića se zabilježuje.	

Tekući broj	Upis vlastovnice	Opazka.
	Prim. 20. travnja 1880. br. 920 Odluka od 5. lipnja 1880. br. 1120. Vriednost 380 for. Na temelju darovne pogodbe od 2. travnja 1880. odpisana je parc. br. 200 sa A. I. red. br. 2 te prenešena u grunt. uložak br. 8 iste obćine na Matiju Mihičića kbr. 8 iz Maletić sela.	

Prvi je stupac vlastovnice opredieljen za redne brojeve skojimi se mora svaki unos u gruntovnici označiti. Redni se broj postavlja ili pred imenom odnosnog vlastnika, na korist kojega je dotični unos obavljen ili pak na koncu odnosnoga unosa.

Ako ima više suvlastnikah, na korist kojih se uknjižba prava vlastničtva obavlja, to mora onda kod svakoga imena odnosnih suvlastnikah, koji se imadu na kraju unosa, jedan za drugim redom upisati, naznačen biti posebni poredni broj. (Vidi unos u gorenavedenom obrazcu pod porednimi brojevi 2. i 3). To biva u svrhu evidencije i radi boljega pregleda u gruntovnici, jer svaki suvlastnik može prodati svoj dio. Svaka promjena na vlastovnici ima se naznačiti odnosno zabilježiti u rubrici za opazke kod odnosnog imena vlastnika, koji je otudjio odnosne svoje nepokretnosti, dotično zabilježiti poredni broj upitnoga unosa, kojim je obavljena uknjižba prava vlastničtva za korist odnosnog novog vlastnika, u rubrici za opazke opriedeljenoj, kraj unosa uknjižbe prava vlastničtva prodavaoca dotično prijašnjeg u pravu prednika.

Vidi zabilježbu u rubrici za opazke u gorenavedenom obrazcu nalazeću se kod unosa porednoga broja 1., koja glasi „Prodaja 2 i 3“ što znači: „vidi prodaju pod red br. 2. i 3. obavljenu“, te svaki koji vlastovnicu pogleda, viditi će odmah, da unos obavljen pod red br. 1 više nestoji, jer je promjena u vlastničtvu u rubrici za opazke evidentirana, koja je pako izvedena pod red. br. 2. i 3. Iz u gorenavedenom primjeru navedenih upisah vide se sve potrebštine, s kojimi se mora providiti unos na vlastovnici.

Kod svakoga unosa ima se odmah s početka u sredini staviti dan podnešenja odnosne gruntovne molbe sa brojem uručbenog zapisnika, pod kojim je podnesak u isti uvršćen, a pod istim dan i broj odluke, kojom je unos dozvoljen. Zatim ima se na desno iza te oznake ubilježiti kupovna ciena ili vriednost nepokretnostih, u koliko se takova iz dotične uknjižbene izprave izpostavlja. Nato

sliedi unos u kratko po bitnom sadržaju odnosne uknjižbene odluke sa označenjem dotične izprave, na temelju koje je upitni unos dozvoljen napokon i ime osobe, na korist koje je isti unos obavljen. Iza svakoga unosa imade se potegnuti potez.

Unos u obrazcu gorenavedenom pod red. br. 5 pokazuje primjer unosa u slučaju odpisa jedne parcele te prenosa iste u drugi gruntovni uložak; a unos pod red. br. 5 jest primjer za obavu zabilježbe.

Treći i zadnji stupac vlastovnice jest opriedeljen za opazke, te se u istom evidentiraju kod pojedinoga unosa odnosne promjene koje su se dogadjale s istim unosom, a upisuje se redni broj pod kojim je ta promjena obavljena.

§. 53.

Sve stege vlastničtva, koje na vlastovnici budu upisane bez privole prije uknjiženih vjerovnikah, nemogu smetati ovih vjerovnikah u pravu, da bez obzira na ove stege vlastničtva vode ovrhu na stvarnost gruntovničku, koja jim je založena.

Ova je ustanova naravna posljedica svrhe gruntovnice, te se razumieva samo po sebi, da ograničenja ili stege prava vlastničtva, koje se zabilježuju na vlastovnici, neimadu nikakove pravne posljedice za vjerovnike, koji su u dobroj vjeri stekli uknjižbu prava zaloga prije te zabilježbe, ma da se tiče ta zabilježba i odnosnog vlastnika, proti kojemu se izhodila uknjižba prava zaloga.

Nu i zabilježbe gorenavedene nesmetaju vjerovnikom, da zatraže po ovršnoj noveli ovršnu uknjižbu prava zaloga bud posebice bud u molbi za prisilnu prodaju, u koliko te zabilježbe sadržavaju samo ograničenja prava vlastničtva uslovljena med strankami, te nisu u zakonu osnovane.

§. 54.

Teretovnica ima izrično i nedvojbeno sadržavati na stvarnosti gruntovničkoj ili na kojem dielu ležeća prava i službenosti (terete), na koliko su po ustanovah obćeg gradj. zakonika prikladne za unos u gruntovnici. Nadalje ima isto tako izrično i nedvojbeno sadržavati pravno svojstvo stvarnosti gruntovničke n pr. svojstvo povjerbine, glavnice, ili jamčevine, a tako i promjene i ugasnuća ovih teretah.

Pravni naslov i osobe, koje su po njih ovlaštene,

imadu biti upisane isto onako, kako je to naredjeno u vlastovnici.

U teretovnicu imadu se unesti uknjižbe i predbilježbe prava zaloga i podzaloga i drugih stvarnih pravah i dužnostih kao i druge zabilježbe u koliko nespadaju u vlastovnicu, a dosljedno tomu sve promjene i ugasnuća (brisanja) tih teretah.

Kao što i kod unosah, koji se imadu obaviti na vlastovnici, treba da se i kod uknjižbah i predbilježbah svih teretah naznačuje pravni naslov i osobe, na korist kojih se pravo dotično uknjižuje ili predbilježuje. Kod zabilježbah nije potrebno naznačiti pravnoga naslova.

Slika teretovnice je sliedeća:

C.

Porezna obćina: Draga. Gruntovni uložak 5.

Teretovnica.

Redni broj	Upisi teretah	Iznos for.	Iznos nv.	Opazka
1	Prvenstvo od 15. travnja 1838. Usljed sudbenog naloga od 17. ožujka 1862. br. 540 prenaša se na teret nepokretnostih pod A. I. i II. na temelju obveznice od 10. veljače 1838. uknjižena tražbina u forintih tri sto petdeset sa 5% kamati tekućimi od 10. veljače 1838. s prvenstvom od petnajstoga travnja god. 1838. na korist Grge Klepca	350	—	
2	Pr. 18. lipnja 1872. br. 840 Odluka od 26. lipnja 1872. br. 840 Na temelju obveznice od 14. ožujka 1871. uknjižuje se pravo zaloga na nepokretnosti u A. II. za forintih dvie sto sa 5% kamati od 10. ožujka 1871. tekućimi na korist Juraja Šebalja	200	—	vidi ustup red br. 3. i 4.

Redni broj	Upisi teretah	Iznos for.	Iznos nv.	Opazka
3 4	Pr. 20. ožujka 1881. br. 785 Odluka od 31. ožujka 1881. br. 785. Na temelju ustupnice od 10. ožujka 1881. uknjižuje se pravo vlastničtva na tražbinu Juraja Šebalja od 200 for. uknjiženu pod red br. 2 na korist Antuna Mažuranića i Ivana Marijaševića na jednake djelove.			

Unos prvi, koji se nalazi u predležećem obrazcu teretovnice, jest primjer uknjižbe prava zaloga za tražbinu hipotekarno prenešenu iz starih intabulacionalnih knjigah, te obavljenn za vreme izročnoga roka, navedenog u § 3. odnosno 5. grunt. reda.

Unos pod red. br. 2. navedeni, jest uknjižba prava zaloga za tražbinu po propisih II. diela grunt. reda. Iz ove uknjižbene zaporke razabire se jasno, kojimi sve potrebštinami imade biti ovakova zaporka providjena. Iz ovoga se primjera vidi, da uknjižbena zaporka sadržavati imade:

a) na čelu unosa dan, kada je molba predana u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti sa odnosnim tekućim brojem istog uručbenog zapisnika;

b) dan, koji i broj, pod kojim je izrečena odnosna odluka, koja je uknjižbu dozvolila;

c) iza toga kratki sadržaj same uknjižbene odluke a označenjem:

1. izprave, na temelju koje je uknjižba dozvoljena;
2. gruntovnog tiela, na kojem je ista uknjižba dozvoljena;
3. glavnične svote sa slovi izpisane, za koju je uknjižba dozvoljena;
4. kamati i ostali pripadci koje netreba da se slovi izpišu, već je dovoljno, da su sa brojevi ubilježeni;
5. osobe, na korist koje je uknjižba dozvoljena.

Na kraju svakoga unosa na teretovnici ima se staviti s lieve strane u prvoj rubrici poredni broj, a s desne strane u trećoj rubrici izbaciti sa brojevi glavničnu svotu, navedenu u samom unosu sa slovi, za koju se je uknjižba ili predbilježba prava zaloga dozvolila i obavljala. Ovo unašanje glavnične svote u rubrici trećoj sa brojevi imade tu svrhu, da se kod pregledanja teretovnice bez pročitanja svakoga unosa ustanoviti može teretno stanje odnosnih ne-

pokretnostih. Zato se u ovoj rubriki ubilježuju samo glavnične svote uknjižbah ili predbilježbah prava zaloga a ne one naduknjižbah prava zaloga i prava vlastničtva na jur uknjižene ili predbilježene stavke kao i ne svote kod uknjižbah prava zaloga u opravdanju već stečene predbilježbe, jer se ovimi sada navedenimi unosi neuknjižuju novi tereti za odnosnog zemljoposjednika dotično vlastnika nepokretnostih, već se samo promienjuje ili pravna narav unosa ili osoba vjerovnika.

Zato nije u obrazcu gorenavedenom kod uknjižbene stavke pod red. br. 3. izbačen broj glavnice u trećoj rubrici; jer se je glasom iste uknjižbe samo promjenila osoba vjerovnika, a ne iznos uknjižbene glavnice.

Zadnja rubrika teretovnice opredieljena je za opazke. Opazke, koje se u ovoj rubrici unašaju, jesu evidentiranja dalnjih unosah, koji stoje u savezu sa dotičnom uknjižbom ili predbilježbom, kraj koje se ovo evidentiranje provadja.

Takovi dalnji unosi, koji se protežu na jur uknjiženu ili predbilježenu stavku, jesu naduknjižbe ili nadpredbilježbe prava zaloga, uknjižbe prava vlastničtva na dotičnu tražbinu i brisanja iste. Kod naduknjižbah i nadpredbilježbah prava zaloga, unosah u opravdanju stečene predbilježbe i uknjižbah ili predbilježbah prava vlastničtva ubilježuje se jednostavno u rubrici za opazke kod odnosne stavke, koje se ta promjena tiče, odnosni redni broj unosa, kojim je ta promjena obavljena sa označenjem vrsti toga unosa n. pr. „ustup red br. 4“ i t. d.; kod uknjižbah ili predbilježbah brisanja pako imade se, ako se glavnica samo diono briše podjedno naznačiti, u kojem iznosu je izbrisana n. pr. „brisanje svote od 200 for.“ ili „diono brisanje do iznosa od 1500 for.“

III. Pravna narav stvarnosti gruntovničke.

§. 55.

Svaka stvarnost gruntovnička ima se u pravnom obziru smatrati kao jedna cjelina:

a) stoga se može pravo vlastničtva na koju stvarnost gruntovničku upisati ili samo na jednu pojedinu ili jurističku osobu ili istina za suvlastnike, nego nerazdieljeno, što se same stvarnosti tiče;

b) pri suvlastnikah, kojih djelovi nisu jednaki (§. 839. o. g. z.) ima se upisati diel, pripadajući svakomu od njih i izražen u odnošaju naprama cjelini, n. pr. jedna trećina, dvie petine;

c) ako bi se pojedine čestice od koje stvarnosti gruntovničke kao vlastnost prenieti imale na drugu koju osobu, tada jih valja u isto doba od one stvarnosti gruntovničke, kojoj dosada spadaju, odpisati, pak ili upisati, kao stvarnosti gruntovničke za sebe postojeće (za njih otvoriti novih uložakah), ili ako novi stečevnik već posjeduje stvarnost gruntovničku, s kojom bi se ove čestice sjediniti mogle po načelih §§. 14—19. minist. naredbe od 18. travnja 1853. (br. 65 d. z. l.), valja jih pripisati toj stvarnosti gruntovničkoj, po čem će postati njeni sastavni djelovi. Na isti način valja postupati, kada se u naravi dieli stvarnost gruntovnička zajednička posjedovana.

Ustanova ovog §. veli u uvodu svom, da se svaka stvarnost gruntovnička ima smatrati kao cjelina.

Što je gruntovnička stvarnost, to nam gruntovni red nerazjasnuje. Nu obzirom na to, što §. 49. grunt. reda izrično propisuje, da su naputci, koji su dani za povjerenstva mjestoizvidna o unutarnjem uredjenju zapisnikah gruntovničkih obvezatni i sada za vlasti gruntovničke, to valja pomoćju istih prosuditi, što je gruntovnička stvarnost ili gruntovno tielo.

U tom pogledu sadržani su propisi u naredbi od 10. travnja 1853. br. 65. d. z. l. zatim u naputcih od 16. rujna 1853., od 23. srpnja 1854. i 26. veljače 1855.

Po smislu §. 15. naredbe minist. pravosudja od 18. travnja 1853. br. 65. d. z. l. sačinjava gruntovno tielo;

a) svaki plemićki posjed ili plemićko dobro jedne gospoštine bio vlastnik iste gospoštine jedna ili više osobah, sa svimi pripadci i zemljišti, koja leže u području one sudbene oblasti, koja je za istu gospoštinu gruntovna oblast.

Ovo valja sada samo za one plemićke gospoštine koje su do godine 1848. imale pravo izvršivanja sudbenosti, jer samo takove gospoštine spadaju pod nadležnost sudbenih stolovah, te se samo za ove vodi gruntovnica kod istih sudovah kao sbornih sudovah.

Plemićka dobra ova imadu ipak za nepokretnosti, koje leže u pojedinih poreznih obćinah, posebne gruntovne napisnike, odnosno uložke, nu svi ti gruntovni napisnici ili uložci sačinjavaju ukupno samo jedno gruntovno tielo, te moraju redom skupa vezani biti u jednoj knjizi, koja se vodi kod dotičnog sudbenog stola kao gruntovne oblasti. Posebni ovakov gruntovni napisnik ili uložak, koji se zove uzgledni gruntovni napisnik ili uložak nesmije se obteretiti. Sve promjene vlastničtva i sva obterećenja unašaju se samo u onom gruntovnom napisniku, u kojem se nalazi unešen odnosni gospoštinski grad ili kuća za stanovanje, te koji se „glavni zemljištnik“

zove. Zato imade samo ovaj vlastovnicu i teretovnicu, dočim se ostali samo iz posjedovnice sastoje.

U svrhu evidencije nepokretnostih, ležećih u pojedinih poreznih obćinah, ima svaki uzgredni gruntovni napisnik ili uložak duplikat, koji ostaje med gruntovnimi napisnici ili uložci odnosne porezne obćine, u kojoj iste nepokretnosti leže. Na ovom se pako duplikatu neunašaju dalnje promjene vlastničtva niti obterećenja, zato neimaju niti ovi duplikati vlastovnicu i teretovnicu.

Slika posjedovnice za glavni uložak kao i za uzgredne uložke ovakova plemićkoga dobra nalazi se u tumačenju §. 51. ovoga zakona.

Sve, što je sada rečeno, valja, kako je već gore naglašeno, samo za dobra plemička, s kojimi je do g. 1848. bilo izvršivanje sudbenosti skopčano.

Plemička dobra u glavnom zemljištniku kojih nije obavljena zabilježba u točki 3. §. 3. navedena, naime zabilježba: da je s istimi skopčano bilo izvršivanje sudbenosti, neimadu se više sada kod sastavljanja novih gruntovničkih uložakah ostaviti kao jedno gruntovno tielo, te u koliko neleže svi uzgredni zemljištnici u području jedne gruntovne oblasti, imade se svakoj gruntovnoj oblasti predati za rukovodjenje odnosni uzgredni zemljištnik dotične porezne obćine, koja leži u području iste gruntovne oblasti.

Razumieva se samo po sebi, da će onda svaki bivši uzgrednik zemljištnik takova dobra biti posebni samostalni uložak, kojemu će se pridodati morati posebna vlastovnica i teretovnica, te u teretovnicu prenesti sve terete bivšeg glavnog gruntovnoga napisnika. Ovi bivši uzgredni zemljištnici upitnoga dobra postati će onda u pogledu uknjiženih tražbinah, prenešenih iz glavnog gruntovnoga napisnika, uzgredne hipoteke;

b) kod ostalih plemićkih, slobodnih i gradjanskih zemljištah sačinjava posebno gruntovno tielo svako kućištno zemljište (intervilanum), koje je providjeno sa kućom za stanovanje. Ako imade posjednik ovakova kučištna zemljišta još drugih takovih kućištnih ili izvankućištnih zemljištah (extravilana), onda sačinjavaju takova zemljišta posebno gruntovno tielo. Može pako posjednik, ako želi i spojiti više kućištnik ili izvankućištnih zemljištah u jedno gruntovno tielo;

c) Od urbarskih zemljištah sačinjava jedno gruntovno tielo svako urbarsko seljačko ili želirsko selište i svako drugo zemljište naravi navedene u carskom patentu od 1. ožujka 2853.

Sva ova zemljišta mogu se spojiti u jedno gruntovno tielo, osim dva zemljišta, od kojih je svako providjeno kućom za stanovanje. Ovakova zemljišta nesmiju se spojiti ujedno gruntovno tielo (vidi §§. 15., 16. i 17. naredbe od 18. travnja 1853.).

Svako gruntovno tielo, osim ono, koje se samo iz jedne parcele sastoji, označuje se rimskimi tekućimi brojevi I., II, III. itd.

Pojedine parcele, koje sačinjavaju svaka jedno posebno

gruntovno tielo, označene su u dosadanjih gruntovnih napisnikah s križem (+), t. j. upisane su redom iza ubilježenoga pravnog njihova svojstva, pred kojim se + nalazi. (Vidi §. 67. naredbe od 23. srpnja 1854., zatim §§. 26. i 27. naredbe od 16. rujna 1853.).

Kod sastavljanja novih gruntovničkih uložakah po zakonu od 16. rujna 1876. ima se po §. 17. naputka od 24. prosinca 1876. br. 5715 iz svakoga gruntovnoga napisnika sastaviti samo jedan gruntovnički uložak. Ako se dakle gruntovni napisnik, iz kojeg se imade sastaviti gruntovnički uložak, sastoji iz više gruntovnih tjelah, označenih sa I, II, III itd., te pojedinih, posebno gruntovno tielo sačinjavajućih, a pod + ubilježenih parcelah, to se neimade za svako ovakovo gruntovno tielo osnovati posebni gruntovnički uložak, već se imadu sva ova gruntovna tiela, bez uštrba njihove pravne naravi, redom unesti na posjedovnicu gruntovničkog uložka, onako, kako se upisane nalaze u starom gruntovnom napisniku.

Nasuprot može se iz više gruntovnih napisnikah sastaviti samo jedan novi gruntovnički uložak, u kojem slučaju imadu se nepokretnosti svakoga gruntovnoga napisnika, koje se prenašaju u jedan gruntovni uložak, naznačiti kao posebno gruntovno tielo.

U pogledu onih česticah, koje su u gruntovnom napisniku sa + označene, ima se sliedećih načinom postupati. Za krčevine, činžene, gorne i druge zemlje slične naravi priuzdržati će se oznaka + ali s tom promjenom, da se svaka tih česticah, koja svaka za sebe jedno gruntovno tielo sačinjava, posebice sa + označi. Sve ostale gorespomenutim vrstim nespadajuće, a u gruntovnom napisniku pod + unešene čestice, imaju se rimskimi brojevi I. i II. itd. označiti.

Ako je od ovih potonjih koja čestica obterećena, ima se od ostalih neobterećenih izlučiti i kao posebno gruntovno tielo upisati.

Pod svakim rimskim brojem, označenim gruntovnim tielom, imadu se redom, kako su u gruntovnih napisnicih upisana, unesti sve na gruntovno tielo spadajuće čestice.

Na stavku a) §. 55.

Pravo vlastničtva može se uknjižiti samo na sve nepokretnosti upisane u jednom gruntovnom napisniku ili jednom gruntovnom uložku, ili pako na dio svih u jednom zemljištniku ili uložku navedenih nepokretnostih jednoga suvlastnika. Ako se uknjižiti imade pravo vlastničtva samo na jedno gruntovno tielo u odnosnom gruntovnom napisniku ili uložku pod I. ili II. itd. unešeno, onda se imadu sve odnosne parcele, spadajuće na dotično gruntovno tielo iz odnosnoga gruntovnoga napisnika ili uložka odpisati, te pripisati u za upitnoga vlastnika jur obstojeći, ili novo otvoriti se imajući gruntovni uložak ili napisnik iste porezne obćine.

Na stavku b) §. 55.

Ako se za više osobah imade unesti pravo vlastničtva u jedan gruntovni napisnik ili uložak, to se ima — u koliko je iz izpravah dotičnih, na temelju kojih se uknjižba prava vlastničtva dozvoljuje, vidljivo u kojem dielu je koji vlastničtvo stekao, — ovo razmjerje u unosu na vlastovnici naznačiti.

Ako izprava, na temelju koje se uknjižba prava vlastničtva zamoli, nesadržaje, u kojem razmierju odnosnim stečevnikom upitno pravo pripada, razumieva se, da jim isto pravo na jednake djelove pripada.

Na stavku c) §. 55.

Ako se pravo vlastničtva samo na jednu česticu steče, ima se ista čestica iz posjedovnice, u kojoj se upisana nalazi, odpisati tako, da se ista podbriše i na kraju iste s lieve strane u rubrici opredieljenoj za opazke, označuje onaj redni broj vlastovnice, pod kojim se taj odpis na ovoj podjedno provadja. (Vidi unos pod red. br. 3. prvog obrazca posjedovnice, nalazećeg se kod tumačenja ustanove §. 51). Na vlastovnici istog gruntovnog napisnika ili uložka upiše se zaporka, kojom se taj odpis vidljivim čini. (Vidi unos pod red br. 5 obrazca vlastovnice, nalazeći se kod tumačenja §. 52.).

Zatim se ista parcela pripiše, ako novi stečevnik iste već na njegovo ime otvoreni gruntovni napisnik ili uložak imade, na posjedovnici ovoga grunt. napisnika ili uložka pod odnosnim tekućim rednim brojem, a u opazki posjedovnice kraj iste pripisane parcele označuje se onaj redni broj vlastovnice istog gruntovnoga napisnika ili uložka, pod kojim se unos pripisa upitne parcele provadja. Ako je pripisati se imajuća čestica obterećena, te se pripis sa tereti obaviti imade, ili ako je odnosni gruntovni napisnik ili uložak, u koj se ista parcela pripisati imade, obterećen, onda se neupiše upitna čestica, koja se ima pripisati, na posjedovnici novog stečevnika pod tekućim porednim brojem iza gruntovnih česticah, koje su već na upitnoj posjedovnici unešene, već kao samostalno gruntovno tielo pod sliedećim rimskim brojem II, III. itd. ili, ako je naravi gorne, činžene ili ovoj srodne, pod oznakom + sa naznačenjem ovog pravnog svojstva. Isto se tako označuje pripisati se imajuća čestica na posjedovnici novog stečevnika kao posebno gruntovno tielo, ako je njezino pravno svojstvo drugo nego pravno svojstvo u upitnoj posjedovnici već unešenih česticah, n. pr. ako je pripisati se imajuća čestica naravi gorne, a na posjedovnici već su upisane nalazeće se čestice naravi gradjanske, urbarske ili plemićke itd.

Ako novi stečevnik prava vlastničtva neima već na svoje ime otvoreni gruntovni napisnik ili uložak, onda se imade takov za istoga otvoriti te označiti sa tekućim brojem t. j. sa sliedećim brojem iza broja zadnjega gruntovnoga napisnika ili uložka u odnosnoj

poreznoj obćini, te se ima onda pripis obaviti po gorenavedenih pravilih na osnovanoj novoj posjedovnici.

Na vlastovnici onoga gruntovnoga napisnika ili uložka u kojem je pripis obavljen, provadja se upitna promjena prava vlastničtva tako, da se unaša broj pripisane čestice i broj gruntovnoga napisnika ili uložka, od kojega je odpisana, izprava na temelju koje je odpis i pripis obavljen i redni broj, pod kojim je upitna čestica pripisana na posjedovnici istog gruntovnoga napisnika ili uložka, dočim nije potrebno na ovoj vlastovnici naznačiti niti ime vlastnika odnosnoga gruntovnoga napisnika ili uložka iz kojega je čestica odpisana niti ime vlastnika gruntovnoga napisnika ili uložka, u koji je pripisana.

Obrazci za molbe uknjižbe prava vlastničtva i odpisah i pripisah pojedinih gruntovnih česticah, kao i za sudbene odluke i gruntovne unose.

1. Obrazac za molbu za uknjižbu prava vlastničtva.

(Napis izvana).

Slav. kr. kot. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Bakru.

Molba

Josipa Gašparca iz Drage kbr. 24

proti

Juraju Štajdoharu iz Drage kbr. 10

za uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti upisane u gruntovnom napisniku br. 58 obć. Draga.

(Sadržaj molbe).

Slavni kr. kotarski sude!

Na temelju kupoprodajnoga ugovora pod A od 10. ožujka 1880. molim, da izvoli slavni kr. kotar. sud kao gruntovna oblast dozvoliti uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti Juraja Štajdohara, upisane u gruntovnom napisniku br. 58 obćine Draga u korist moju.

Josip Gašparac, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava vlastničtva na nepokretnosti Juraja Štajdohara, upisane u gruntovnom napisniku br. 58 obćine Draga, a kupljenih za kupovninu od 500 for. na korist Josipa Gašparca, dozvoljuje se na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. ožujka 1880., te se obava gruntoonoj pisarni nalaže, (Koд sudovah, kod kojih su već uvedene u kriepost nove gruntovne knjige, imadu se svagdje, gdje je navedeno „gruntovni napisnik“ rabiti rieči: „gruntovni uložak).

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Josip Gašparac povratkom potvrdjenog izvornog ugovora, zatim Juraj Štajdohar,

napokon kr. porezni ured u Bakru, ovaj uz prilog jednog prepisa ugovora za odmjerivanje prenosne pristojbe. (Ubavjest poreznoga ureda odpada, ako je na izvornom ugovoru po poreznom uredu, ili uredu za odmjerivanje pristojbah potvrdjeno, da je ugovor već za odmjeru pristojbe prijavljen).

Kr. kotarski sud kao grunt. oblast.

U Bakru, 9. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.

Gruntovni unos.

Praes. 8. travnja 1880. br. 1280.

Odluka od 9. travnja 1880. br. 1280.

Kupovnina od 500 for.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. ožujka 1880. uknjižuje se pravo vlastničtva na A I. na korist:

Josipa Gašparca.

2. Obrazac za molbu za uknjižbu prava vlastničtva.

(Napis molbe).

Sl. kr. kotar. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Djakovu.

Molba

Josipa Hadžića iz Budrovacah kbr. 64

proti

Juraju Jankoviću iz Budrovacah kbr. 15

za uknjižbu prava vlastničtva u grunt. uložku br. 53 obć. Budrovci.

(Sadržaj molbe).

Slavni kr. kotarski sude!

Na temelju uručbenice ovog slavnog suda kao realne oblasti od 20. veljače 1880. br. 520 molim, da izvoli slavnoisti dozvoliti uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti ovršenika Juraja Jankovića kbr. 15, upisane u gruntovnom uložku br. 52 obćine Budrovci na ime i korist moju.

Josip Hadžić, v. r.

Odluka.

Na temelju uručbenice od 20. veljače 1880. br. 520 dozvoljuje se uknjižba prava vlastničtva na nepokretnosti upisane u gruntovnom uložku br. 52 obćine Budrovci, kupljene za 230 for. na korist Josipa Hadžića, te se obava nalaže ovosudnomu gruntovnomu uredu.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi molitelj povratkom

potvrdjene izvorne uručbenice, dočim se sravnjeni prepis iste u zbirki izpravah zadržaje, zatim Juraj Janković kbr. 15 iz Budrovacah.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Djakovu, 16. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.

(Gruntovni unos jest jednak kao gore kod primjera prvoga navedenoga, samo da početak istoga glasiti imade u mjesto „na temelju kupoprodajnoga ugovora“ — „na temelju uručbenice“).

---

3. Obrazac molbe za odpis i pripis.

(Napis molbe)

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti
u Osieku.

Molba
Juraja Jenka iz Osieka
proti
Andriji Jandriću iz Osieba

za odpis parc. br. 20 vrta iz gruntovnog napisnika br. 50 obćine gornjega grada Osieka te pripis u novi zemljištnik na molitelja.

(Sadržaj molbe).

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. kolovoza 1880. molim: da izvoli veleslavni kr. sudbeni stol kao gruntovna oblast dozvoliti odpis kupljene za cienu od 150 for. parcele br. 20 iz gruntovnoga napisnika br. 50 obćine gornjega grada Osieka prodavaoca Andre Jandrića, te prenos iste u jedan za mene pod tek. brojem iste obćine novo otvoriti se imajući gruntovni napisnik, kao i uknjižbu prava vlastničtva u ovom na korist moju te za obavu shodna odrediti.

Juraj Jenko, v. r.

Odluka.

Zamoljeni odpis kupljene za cienu od 150 for. parcele br. 20 iz gruntovnoga napisnika br. 50 obćine gornjega grada Osieka prodavaoca Andre Jandrića te prenos iste u jedan za kupca Juraja Jenka pod tek. br. . . . iste obćine novo otvoriti se imajući gruntovni napisnik, kao i uknjižba prava vlastničtva u ovom na korist istoga na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. kolovoza 1880. za odmjerenje pristojbe jur podnešenog, dozvoljuje se i obava gruntovnoj pisarni nalaže. (Ako imade molitelj već u istoj poreznoj obćini nepokretnostih, odnosno već na njegovo ime otvoreni gruntovni napisnik ili uložak, to imade odluka glasiti: „Zamoljeni odpis kupljene za cienu od 150 fr. parc. br. 20 iz grunt. nap. br. 50 obćine gornjega grada Osieka, te prenos iste u gruntovni napisnik br. 53 iste obćine kupca Juraja Jenka i t. d. kao gore).

Molbenica sa sravnjenim prepisom kupoprodajnoga ugovora ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi: molitelj Juraj Jenko povratkom potvrdjenoga izvornoga kupoprodajnoga ugovora, zatim Andro Jandrić i kr. porezni ured u Osieku uz prilog jednoga sravnjenoga prepisa kupoprodajnoga ugovora (ako ugovor kod poreznoga ureda ili ureda za odmjerivanje pristojbah nije bio još prijavljen).

Kr. sudbeni stol kao gruntovna oblast.

U Osieku, 1. travnja 1880.

Gruntovni unosi:

a) na vlastovnici gruntovnoga napisnika, iz kojega se parcela odpiše.

Praes. 31. ožujka 1880. br. 1830.

Odluka od 1. travnja 1880. br. 1830.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. kolovoza 1880. odpisana je parc. br. 20 iz ovog gruntovnog napisnika te pripisana na Juraja Jenka u novo otvoreni (ili za njega obstojeći) grunt. napisnik br. 53 obćine gornjega grada Osieka.

b) na vlastovnici grunt. napisnika, u kojem je pripis obavljen:

Praes. 31. ažujka 1880. br. 1830.

Odluka od 1. travnja 1880. br. 1830.

Kupovnina od 150 fr.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. kolovoza 1880. pripisana je u A I. pod red. br. 15 iz grunt. napisnika br. 50 iste obćine odpisana parc. br. 20.

§. 56.

Odpisi i pripisi mogu se dozvoliti samo pod sliedećimi uvjeti:

a) ima se izkazati i predložiti dozvola političke oblasti; potrebita možda u obziru pravnom;

b) čestice, koje će se odpisati, imadu biti označene točno i izrazito;

c) ako treba, da se od koje gruntovničke čestice odpiše samo jedan njezin dio, tada se ima prinieti osnova iliti plan (mapa, naris, nacrt) od čestice, koja će se razkomadati s oznakom novih djelovah, topografičkih brojevah i površine joj;

d) ako je stvarnost gruntovnička, od koje treba, da

se štogod odpiše, zadužena, tada se ima radi odpisa pokazati privola uknjiženih vjerovnikah; osim ako odpis nebi bio skopčan s nikakvom štetom za sigurnost vjerovnikah, o čem će sud, saslušav ih najprije, odlučiti po svojoj razboritosti;

e) ako bi se čestice s prenosom tereta pripisati imale stvarnosti gruntovničkoj, takodjer obterećenoj: tada se iziskuje sporazumljenje obostranih uknjiženih vjerovnikah o redu prvenstva ili ob odnošaju pravah njihovih u obziru stvarnosti gruntovničke, koja će se pomenutim pripisom povećati;

f) postupak pri odpisivanju u slučaju izvlastbe (expropriacije) za svrhe javne ili u slučaju, kada zemljište koje propadne ili se naravskim načinom umnoži, urediti će se posebnimi propisi;

g) kako se postupati ima pri odpisivanju ili pripisivanju u slučaju segregacije i komasacije, to ustanovljuje §. 63. ministarske naredbe od 18. travnja 1853 (br. 65 d. z. l.).

Na ustanovu a) §. 56.

Dozvola politička, o kojoj ova ustanova govori, bila je ponajglavnije dozvola županije za otudjenja zadružnih nepokretnostih, koja je bila do god. 1870., dok nije naime u krepost stupio zadružni zakon od 14. studena 1870. (br. 50 sbornika), potrebna u svrhu dozvoljivanja odpisah česticah zadružnog zemljišta.

Nu, iza kako je zadružni zakon od g. 1870. u kriepost stupio, nije takova dozvola više potrebna, jer nije istu zahtjevao upitni zadružni zakon, a nezahtjeva ga niti sada u kreposti stojeći novi zadružni zakon od 3. ožujka 1874. (br. 18 sbornika); već je dovoljno bilo po §. 49. zadružnoga zakona od 24. studena 1870. tako isto kao i sada po §. 7. zadružnog zakona od 3. ožujka 1874., da molbi za odpis pojedinih česticah od zadružnoga zemljišta prileži svjedočba odnosne političke obćine, vidirane po dotičnoj podžupaniji, pod koju upitna obćina spada, kojom se posvjedočuje, da nadpolovična većina zadružnih članovah na otudjenje dotičnih nepokretnostih pristaje.

Na ustanovu b) §. 56.

Odpisati se imajuće čestice moraju biti točno označene, t. j. brojem zemljoizvidnim (kod novih po zakonu od 16. rujna 1876. sastavljenih gruntovničkih uložakah, brojem katastralnim) i brojem gruntovnoga napisnika (dotično uložka).

*

Vrst gojitbe, ime odnosne gruntovničke čestice i ime rida nije potrebno naznačiti niti u uknjižbenoj izpravi niti u molbi za odpis i pripis.

Na ustanovu c) §. 56.

Ako se ima odpisati samo jedan dio gruntovne čestice ili samo jedna gruntovna čestica od više, kao jedan gruntovni kompleks u posjedovnom listu upisanih gruntovnih česticah, ili ako se imade iz posjedovnice novog gruntovnog uložka odpisati dio jedne katastralne čestice (gruntovne čestice nisu u novih uložcih prigodom odpisah mjerodavne), tad se ima odnosnoj molbi ili izpravi, na temelju koje se odpis traži, priložiti nacrt, koji ima sadržavati točan oblik odnosne čestice s označenjem diela, koji se odpisati i diela, koji ostati imade u odnosnom gruntovnom napisniku, u kojem je upitna parcela upisana; zatim s označenjem odnosnih medjašah ili s brojevi česticah ili s imenî dotičnih vlastnikah.

Djelovi gruntovne čestice, koje se imadu odpisati iz gruntovnih napisnikah, imadu se naznačiti slomci tako, da bude gore nad potezom naznačen broj gruntovne parcele, a pod potezom slova alfabetičkim redom.

Ako n. pr. gruntovna čestica, od koje se djelovi odpisati imadu, nosi broj 200, to se imade naznačiti prvi dio ove parcele, koji se odpisuje sa $\frac{200}{b}$, drugi sa $\frac{200}{c}$, treći sa $\frac{200}{d}$ itd. Onaj dio, koji ostaje u gruntovnom napisniku na staroga vlastnika, naznačuje se uvjek sa a, dakle u gorenavedenom primjeru označiti će se od parcele br. 200 prodavaocu preostali dio sa 200a.

Ako se gruntovna čestica, koja je već razdieljena, ili ako se jedan dio gruntovne čestice opet dalje razdieliti imade, onda se označuju novi djelovi ovako razdieljene čestice arapskimi brojevi, koji se imadu staviti uz slovo, nalazeće se kod razdieljene parcele pod prvobitnim zemljoizvidnim brojem.

Ako se n. pr. kod gorenavedenoga primjera dio parcele br. $\frac{200}{b}$ dalje razdieliti imade, onda se označuju odpisati se imajući djelovi sa $\frac{200}{b\,2}$, $\frac{200}{b\,3}$, $\frac{200}{b\,4}$ itd., — dočim dio parcele br. $\frac{200}{b}$, koji ostaje staromu vlastniku, dobije oznakr br. $\frac{200}{b\,1}$.

Ovo razdieljenje valja samo za odpise i pripise gruntovnih parcelah, koji se obavljaju u dosadanjih gruntovnih napisnicih.

Odpisi i pripisi djelovah katastralnih česticah mogu se na posjedovnicah novih uložakah sastavljenih po zakonu od 16. rujna 1876. obaviti samo na temelju nacrta, koji je snimak katastralne mape, te se imadu odnosni odpisati se imajući djelovi česticah

katastralnih označiti slomci aritmetičkim redom tako, da dio, koji ostane u odnosnom gruntovnom uložku iz kojega se odpisi obavljaju ima dobiti podrazredni broj 1, a ostali odpisati se imajući djelovi odnosne katastralne parcele brojeve 2, 3, 4 itd.

Ako se dakle imade razdieliti katastralna čestica br. 300, to će dobiti dio, koji ostane na posjedovnici odnosnog gruntovnog uložka, iz kojega se odpisi obavljaju, oznaku $\frac{300}{1}$, a odpisati se imajući djelovi iste parcele oznake $\frac{300}{2}$, $\frac{300}{3}$, $\frac{300}{4}$ itd.

Ako se pako opet jedna od ovih razdieljenih česticah dalje razdieljuje to imade dobiti novi dio opet novi slomak t. j. podrazredni broj ove već jednom razdieljene katastralne parcele razdieljuje se opet sa novim podrazrednim brojem, tekućim aritmetičkim redom od brojke 1 počamši.

Ako se dakle parc. br. $\frac{300}{4}$ dalje razdieliti imade, to se onaj dio, koji ostane u gruntovnom uložku, iz kojega se daljni odpis obavlja, imade označiti sa: $300\frac{4}{1}$, a dalnji odpisati se imajući djelovi sa $300\frac{4}{2}$, $300\frac{4}{3}$, $300\frac{4}{4}$ itd.

Kod odpisah djelovah, bilo gruntovnih, bilo katastralnih česticah, ima se podjedno naznačiti površna mjera svakoga diela upitne čestice, t. j. koli onog diela, koji ostaje u gruntovnom napisniku ili uložku iz kojega se odpisi obavljaju, toli i svakog pojedinog diela čestice, koji se odpiše iz istoga gruntovnoga nvpisnika ili uložka. Ova se površna mjera imade naznačiti u samoj uknjižbenoj izpravi, t. j. u izpravi, na temelju koje se odpis i pripis gruntovno provesti imade, no dovoljno je, da je takova u samom nacrtu naznačena.

U koliko se u starih gruntovnih napisnikah naznačena površna mjera neslaže sa faktičnom površinom razdieliti se imajuće čestice tako, da se pokazuje površina u odnosnom gruntovnom napisniku kod odnosne razdieliti se imajuće parcele manjom, nego faktična površina odpisati se imajućeg diela iste parcele, onda imade molitelj na temelju po ovlaštenom mjerniku izdane svjedočbe o pronadjenoj faktičnoj površini dotične čestice, podjedno sa molbom za odpis i pripis dotičnog diela upitne čestice, tražiti predhodno izpravak površne mjere kod odnosne parcele u zemljištniku, u kojem se ista unešena nalazi.

Valja ovdje još naglasiti, da nacrt, — u koliko nije u samoj uknjižbenoj izpravi sadržan, — sva ona formalna svojstva imati mora, kao što i sama tabularna izprava, od koje je sastavni dio, t. j. ima biti providjen sa podpisi stranakah i svjedokah.

Na stavku d) §. 56.

Ako je odpisati se imajuća čestica ili dio iste obterećen, onda treba, da prileži odnosnoj molbi za odpis i pripis privola dotičnih vjerovnikah hipotekarnih na odpis upitne čestice ili diela iste, budi sa teretom budi bez tereta.

Ako privola hipotekarnih vjerovnikah u slučaju zahtjeva bezteretnoga odpisa molbi za odpis i pripis nepriležì, mora molitelj u istoj molbi predhodno staviti zahtjev, da se dotični hipotekarni vjerovnici sudbeno saslušaju. Ako u svojoj molbi za odpis i pripis ovaj zahtjev nestavlja, smatra se, da želi samo odpis sa teretom. U jednom i drugom slučaju odrediti će se na ovakovu molbu prije, nego što se rieši zahtjev u pogledu odpisa i pripisa, sudbenom odlukom ročište za saslušanje hipotekarnih vjerovnikah i to u prvom slučaju u svrhu bezteretnoga a u drugom slučaju u svrhu teretnoga odpisa odnosne čestice i diela iste.

Hipotekarni vjerovnici mogu se pozvati na ovo ročište uz dodatak, da će se uzeti, za onoga od hipotekarnih vjerovnikah, koji na ročište nedodje, ili do ročišta pismeno se neočituje, da pristaje na zahtjev molbe. Ovaj je dometak k pozivu za hipotekarne vjerovnike na toliko praktičan, što se time vjerovnikom, koji neimadu prigovorah staviti proti zamoljenom bezteretnom ili teretnom odpisu, prištedi trošak, koji je skopčan s dolazkom na ročište.

Ako vjerovnici na bezteretni odpis nepristaju, može postupajući sud po svojoj razsudi na zahtjev molitelja odpisa i pripisa, bezteretni odpis dozvoliti unatoč niječnomu očitovanju onoga vjerovnika, koji na bezteretni odpis nepristaje, ako se iz gruntovnoga stanja izpostavlja, da preostale nepokretnosti za tražbinu odnosnog vjerovnika, koji se bezteretnomu odpisu protivi, dovoljnu sigurnost pružaju, ili ako o tome molitelj inim načinom, n. pr. procienbenom izpravom, svjedočbom ob iznosu poreza odnosne nepokretnosti itd. dokaze pruža.

Molba za odpis i pripis obterećene čestice samo se onda prvom odlukom (ex primo decreto) odbija, ako je molitelj odpisa i pripisa izrično u svojoj molbi stavio zahtjev na bezteretni odpis odnosne čestice a nije doprineo privole hipotekarnih vjerovnikah k tomu, ili podjedno stavio zahtjev za predhodno saslušanje istih; dočim se smatra u slučaju, ako u molbi svojoj nikakav zahtjev u tom pogledu nestavlja, t. j. ako jednostavno samo moli za odpis i pripis bez izričnog zahtjeva sa ili bez tereta, da zahtjeva jednostavno odpis čestice onako, kao što se u gruntovnici unešena nalazi, t. j. sa cielim gruntovnim stanjem, kako faktično glede ove čestice obstoji, dakle sa tereti. U ovom se pako slučaju postupa, kako je gore rečeno, t. j. uriče se ureda radi ročište za saslušanje hipotekarnih vjerovnikah.

Ima nazorah, da se ustanovom slova d) §. 56. grunt. reda

neodredjuje saslušanje hipotekarnih vjerovnikah u slučaju, da se samo odpis sa teretom imade obaviti.

No ovo se neizpostavlja iz ove zakonske ustanove, jer ista nečini razlike izmedju odpisa s teretom i odpisa bezteretnoga; nazor pako, da odpis s teretom za hipotekarnoga vjerovnika nije nikada štetan, nije opravdan, jer se svakim odpisom hipoteka razciepkuje, a po okolnostih time i vriednost iste umanjuje, osobito, ako je novi gruntovni vlastnik iste čestice poznat kao loš gospodar.

Na stavku e) §. 56.

Ova ustanova valja samo za slučaj, ako hoće molitelj odpisa i pripisa, da se odpisati se imajuća čestica pripiše jednomu gruntovnomu tielu, u kojem slučaju valja postupati, kao što je gore pod d) navedeno. Ako pako molitelj odpisa i pripisa ovo netraži, onda se imade odnosna odpisati se imajuća čestica pripisati u gruntovni napisnik ili uložak odnosnoga molitelja kao novo gruntovno tielo.

Na stavku g) §. 56.

Po smislu §. 63. minist. naredbe od 18. travnja 1853. imadu se operati o komasaciji i segregaciji gruntovnoj oblasti ureda radi predati za gruntovno izvedenje.

Ako su pojedine parcele odpisati se imajuće putem segregacije i komasacije obterećene, valja postupati po propisu §. 56. sl. d) grunt. reda.

Obrazci molbah i odlukah za odpise i pripise obterećenih česticah:

1. Obrazac za molbu.

(Napis).

Sl. kr. kotar. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Karlovcu.

Molba

Janka Lorkovića, kbr. 10 iz Jarčepolja

proti

zadrugi Lorković kbr. 24 iz Jarčepolja

za bezteretni odpis kupljenih parc. br. 240 i 282 iz gruntovnog uložka br. 52 obć. Jarčepolje.

(Sadržaj molbe).

Glasom kupoprodajnoga ugovora od 24. ožujka 1880. pod A. kupio sam ja od zadruge Lorković kbr. 24 za kupovninu od 210 for. parc. br. 240 i 282 upisane u gruntovnom uložku br. 52 obć. Jarčepolje, te je na ovu prodaju pristala nadpolovična većina zadrugah,

pravo glasa imajućih po smislu §. 5. i 7. zadružnog zakona od 3. ožujka 1874., kao što to posvjedočuje svjedočba obćinskoga poglavarstva novogradskoga pod B.

Pošto su pako iste nepokretnosti obterećene na korist vjerovnikah: dioničke štedione karlovačke i Josipa Čorka, to molim, da izvoli slavni kr. kot. sud odrediti ročište za saslušanje hipotekarnih vjerovnikah, pa zatim uslied privole njihove ili u slučaju niječnoga očitovanja istih, po smislu §. 56. sl. d) radi dovoljne sigurnosti za vjerovnike preostalom hipotekom, ureda radi dozvoliti na temelju gorenavedenoga kupoprodajnoga ugovora od 24. ožujka 1880. bezteretni odpis kupljenih za cienu od 210 for. parc. br. 240 i 282 iz gruntovnoga uložka br. 53 obćine Jarčepolje, te prenos istih u jedan za mene pod tekućim brojem iste obćine novo otvoriti se imajući gruntovni uložak uz podjednu uknjižbu prava vlastničtva u ovom na korist moju.

Janko Lorković, v. r.

Odluka.

U riešenju ove molbe uriče se za saslušanje hipotekarnih vjerovnikah karlovačke dioničke štedione i Josipa Čorka u svrhu bezteretnoga odpisa parc. br. 240 i 282 iz gruntovnog uložka br. 52 obćine Jarčepolje prodavaoca zadruge Lorković kbr. 24, pred ovim sudom ročište na dan 28. travnja 1880. u 9 satih prije podne, na koje se pozivlju, molitelj Janko Lorković kbr. 10 i hipotekarni vjerovnici time, da će se uzeti za onoga, koji na ročište nedodje ili do ročišta pismeno svoje niječno očitovanje nepodnese, da pristaje na zamoljeni bezteretni odpis gorenavedenih parcelah.

O tome se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Janko Lorković kbr. 10 i hipotekarni vjerovnici karlovaška dionička štediona i Josip Čorko u Novigradu.

Kr. kotar. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 15. travnja 1880.

Kr. kotarski sudac.

(Obrazac za zapisnik).

Zapisnik
od 28. travnja 1880.

sastavljen kod kr. kotarskoga suda kao gruntovne oblasti u Karlovcu o saslušanju hipotekarnih vjerovnikah u pogledu bezteretnoga odpisa parc. br. 240 i 282 iz gruntovnoga uložka br. 52 obćine Jarčepolje prodavaoca zadruge Lorković kbr. 24 na molbu kupca Janka Lorkovića uslied ovosudne odluke od 15. travnja 1880 br. 3210 gr.

Prisutni podpisani.

Dolaze pred sud Janko Lorković kbr. 10 i hipotekarni vjerovnici g. Josip Čorko i g. odvjet. dr. Barač kao zastupnik karlovačke dioničke štedione, te prvi očituje, da pristaje na zamoljeni bezteretni odpis parc. br. 240 i 282 iz grunt. uložka br. 52 obćine Jarčepolje,

dočim potonji očituje, da nepristaje na bezteretni odpis, jer da preostala nepokretnost nepruža dovoljne sigurnosti za tražbinu dioničke karlovačke štedione, iznoseću 200 for.

Molitelj Janko Lorković moli na to, da se dozvoli bezteretni odpis u pogledu jedne i druge uknjižene tražbine, jer da preostaje 20 ralih zemljištah, koja su dovoljna hipoteka za tražbinu karlovačke štedione.

Zaključeno i podpisano.

N. N. kr. kot. sudac. Janko Lorković, v. r.
N. N., perovodja. Josip Čorko, v. r.
dr. Barač, v. r.

Odluka

(na hrbtu zapisnika).

U riešenju nazočnoga zapisnika pozivlje se molitelj Janko Lorković kbr. 10, da u roku od 14 danah ovomu sudu izkaže vjerodostojnim načinom, koliko vriede nepokretnosti, upisane u gruntovnom uložku br. 52 obćine Jarčepolje, koje preostaju iza odpisivanja parcelah br. 240 i 282.

O tom se ubavješćuje s urednim napisom molitelj Janko Lorković kbr. 10

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 29. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.

(Ako se odmah dozvoliti može bezteretni odpis, ima se u riešenju ročištnoga zapisnika izdati sliedeća)

Odluka.

U riešenju nazočnoga zapisnika dozvoljuje se obzirom na privolu hipotekarnoga vjerovnika Josipa Čorka, te obzirom na to, što za vjerovnika dioničku kaolovačku štedionu preostala hipoteka zemljištnika br. 52 obćine Jarčepolje dovoljnu sigurnost pruža, po smislu §. 56. sl. d) grunt. reda bezteretni odpis kupljenih za cienu od 210 fr. parc. br. 240 i 282 iz gruntovnoga uložka br. 52 obćine Jarčepolje prodavaoca zadruge Lorković kbr. 24, te prenos istih u jedan za kupca Janka Lorkovića kbr. 10 pod tek. br. . . . iste obćine novo otvorit se imajući gruntovni uložak, kao i uknjižba prava vlastničtva u ovom na korist istoga, te se obava ovosudnomu gruntovnomu uredu nalaže.

O tom se ubavješćuju uredovnimi napisi molitelj Janko Lorković kbr. 10 povratkom potvrdjenoga izvornoga kupoprodajnoga ugovora, dočim sravnjeni prepis istoga sa izvornom obćinskom svjedočbom u sbirki izpravah kod ovoga suda zaostaje, zatim zadruga Lorković kbr. 24 po kućegospodaru Tomi Lorkoviću i hipotekarni vjerovnik karlovačka dionička štediona po odvj. dru. Baraču, napokon kr. porezni ured u Karlovcu, ovaj uz prilog jednoga prepisa ugovara time, da je

isti podnešen ovomu sudu dne 14. travnja 1880. (obavjest poreznoga ureda odpada, ako je ugovor već istomu prijavljen bio).

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 29. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.

(Ili ako se vidi već iz gruntovnoga napisnika, da preostale nepokretnosti dovoljnu sigurnost nepružaju za tražbinu odnosnog hipotekarnog vjerovnika, koji na bezteretni odpis nepristaje, to imade odluka u riešenju ročištnoga zapisnika glasiti ovako):

U riešenju nazočnoga zapisnika dozvoljuje se obzirom na privolu hipotekarnoga vjerovnika Josipa Čorka u pogledu njegove uknjižene tražbine bezteretni, — a obzirom na niječno očitovanje hipotek. vjerovnika dioničke karlovačke štedione, — u pogledu uknjižene tražbine iste teretni odpis kupljenih za cienu od 210 for. parc. br. 240 i 282 iz gruntovnoga uložka br. 42 obćine Jarčepolje itd. kao gore.

(Obrazac za molbu glede odpisa i pripisa diela čestice).

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti u Zagrebu.

Molba

Josipa Janića iz Zagreba

proti

Janku Kranjčiću iz Laščine kbr. 23

za odpis kupljenog za cienu od 200 for. diela parc. br. 220 u površini od 350 [] hvat. iz gruntov. nap. br. 30 obćine laška ulica.

(Sadržaj molbe).

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 20. svibnja 1881. pod A i istomu priležećeg nacrta pod B., te očitovanja hipotekarnog vjerovnika prve hrv. štedione pod C molim, da mi blagoizvoli dozvoliti veleslavni kr. sudbeni stol kao gruntovna oblast bezteretni odpis kupljenog za cienu od 200 for. diela parc. br. 220 u površini od 350 [] hvat. pod novim gruntov. br. 220 b) iz gruntovnog napisnika br. 30 obćine laška ulica te prenos istog u moj gruntovni napisnik br. 56 iste obćine.

Josip Janić, v. r.

Odluka.

Zamoljeni bezteretni odpis kupljenog za cienu od 200 for. djela parc. br. 220 u površini od 350 [] hvat. pod novim grunt. br. 220|b iz grunt. nap. br. 30 obćine vlaška ulica prodavaoca Janka Kranjčića, te prenos istoga u grunt. napisnik kupca Josipa Janića br. 56 iste obćine na temelju kupoprodajnoga ugovora od 20. svibnja 1881. dozvoljuje se.

Molbenica sa sravnjenim prepisom kupoprodajnoga ugovora, nacrta i očitovanja, ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi molitelj Josip Janić povratkom potvrdjenoga kupoprodajnoga ugovora i nacrta i Janko Kranjčić.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 31. svibnja 1881.

§. 57.

Pravo zaloga može se steći samo na svukoliku stvarnost gruntovničku, a pri dobrih zajedničkih i na diel svakoga suvlastnika; nego se nemože steći na čestice ili djelove stvarnosti gruntovničke, niti na koju česticu diela suvlastničkoga.

Pod gruntovničkoj stvarnosti razumieva se gruntovno tielo. — Pošto pak u jednom gruntovnom napisniku ili uložku može biti više gruntovnih tielah (vidi tumačenja §§. 49., 51. i 55. grunt. reda te na ove odnoseće se ustanove §§. 27. i 28. minist. naredbe od 16. rujna 1853., §. 67. minist. naredbe od 23. srpnja 1854. i §. 15. minist. naredbe od 13. travnja 1853., koje su sve glasom izrične ustanove §. 49. grunt. reda još u krieposti; napokon ustanovu §. 17. naredbe kr. zem. vlade, odjela za pravosudje od 24. prosinca 1876. br. 5715 br. 2 komad II. sbornika), — to se može na svako ovakovo gruntovno tielo steći pravo zaloga.

Nemože se dakle u očigled prenavedenoga steći pravo zaloga po ustanovi §. 57. grunt. reda samo na pojedine čestice gruntovnih tielah, navedenih na posjedovnici pod I., II., III. itd.; dočim se na svaku pojedinu parcelu pod + na posjedovnici unešenu, koja za sebe posebno gruntovno tielo sačinjava, pravo zaloga steći može.

Nemože se zatim steći pravo zaloga na pojedini uzgredni zapisnik ili uložak jednoga dobra plemićkoga, s kojim je do godin. 1848. izvršivanje sudbenosti skopčana bila, jer svi uzgredni zemljištnici ovakova dobra sačinjavaju zajedno sa glavnim zemljištnikom samo jedno gruntovno tielo.

§. 58.

Pravo se podzaloga može steći na svukoliku tražbinu hipotekarnu, nu na njekolike djelove pako, ili brojevi ustanovljene djelove od ove tražbine može se pravo podzaloga steći samo onda, ako su djelovi ovi postali u gruntovnici prenosom na druge vjerovnike.

Pravo podzaloga ili nadzaloga mogu se steći samo na cielu uknjiženu tražbinu. Na jedan izviestni dio uknjižene tražbine može se steći samo pravo vlastničtva na temelju ustupnice, izdane po vlastniku tražbine.

Na ovakov pako novomu vjerovniku ustupljeni dio tražbine može se steći i pravo podzaloga. Po tom se pod zakonskom ustanovom §. 58., koja veli, da se može pravo podzaloga steći na pojedine djelove tražbine onda, ako su djelovi ovi postali u gruntovnici prenosom na druge vjerovnike, razumievaju oni djelovi uknjižene tražbine, koji su putem ustupnice na drugoga vjerovnika u vlastničtvo prešle te na istoga u gruntovnici i uknjižene.

IV. Vrsti upisah gruntovničkih.

§. 59.

Upisi gruntovnički jesu ili:

a) uknjižbe (intabulacije), koje bez svakoga daljnjega opravdanja; ili

b) predbilježbe (praenotacije), koje samo pod uvjetom potonjega svojega opravdanja izhode stečenje, promjenu ili ugasnuće knjižnih pravah takovih; napokon

c) puke zabilježbe.

na a) uknjižba zove se unos gruntovni, s kojim se steče bezuvjetno pravo stvarno;

na b) predbilježba zove se unos gruntovni, s kojim se steče samo uvjetno pravo stvarno t. j. pravo stvarno pod uvjetom, ako se isto u stanovitom roku po stečevniku toga prava opravda;

na c) zabilježba zove se unos gruntovni, kojim se niti nesteče niti neprenaša nikakvo stvarno pravo, već s istim unosom samo evidentira ili ograničenje slobodnog svojstva odnosne gruntovničke stvarnosti, ili ograničenje slobodnoga razpoloženja vlastnika s istom stvarnostju, ili je pako zabilježba unos takovih odnošajah i činjenicah, s kojimi je skopčana stanovita pravna posljedica, te koje se u odnosnom listu (vlastnom ili teretnom) gruntovnoga napisnika ili uložka uvršćuju za uzčuvanje pravah trećih.

V. Dozvoljivanja i obavljanja upisah gruntovničkih.

§. 60.

Upisi u gruntovnici mogu se samo na zahtjevanje

stranakah ili vlasti dozvoljivati i to pravilno samo po vlasti gruntovničkoj i mogu se obavljati samo po sadržaju pismenoga naloga po toj vlasti izdanoga; slučajevi, u kojih sudac presudni ili sudac izvan parnicah ima gruntovničke upise dozvoljivati i obavu njihovu kod vlasti gruntovničke izhoditi, ustanovljeni su u propisih o postupku u stvarih parbenih ili neparbenih.

Gruntovna oblast nepostupa ureda radi, već se samo unosi gruntovni obavljaju na zahtievanje stranakah ili na zamolnice inih oblastih.

Gruntovne pisarne, odnosno voditelji gruntovnice i gruntovničari nesmiju nijedan unos u gruntovnom napisniku ili uložku obaviti, ako nedobivaju zato posebni pismeni nalog (odluku) od gruntovne oblasti.

Nesmiju se dakle po gruntovnoj pisarni obavljati nikakovi unosi na pismeni nalog ili zamolnicu ma koje oblasti, dok nije izvedenje te zamolnice po gruntovnoj oblasti naloženo gruntovnoj pisarni ili gruntovničaru, odnosno voditelju gruntovne knjige.

VI. Kriepost i red prvenstva upisah gruntovničkih.

§. 61.

Upisi gruntovnički zadobivaju svoju kriepost od onoga časa, kojega po propisu uredjena prošnja, kojom se ište obava istih, stigla bude u uručbeni zapisnik vlasti gruntovničke.

Stoga se red knjižnoga prvenstva medju upisi ustanovljuje po redu, kojim teku podnesni brojevi dotičnih gruntovničkih molbah.

Ako molbe u podnesni zapisnik stignu u isto doba, tada će upisi uslied istih molbah obavljeni, ako se tiču jedne iste stvarnosti gruntovničke, ili jedne iste knjižne stavke, imati medju sobom jednak red prvenstva (§. 118. patenta od 3. svibnja 1853. br. 84 zem. vl. lista I. str. 298).

Vjerovnik može drugomu komu svoje prvenstvo ustupiti samo u toliko, u koliko tim nebudu povredjena knjižna prava trećih kojih osobah.

Molbe gruntovne, koje se predaju voditelju uručbenoga zapisnika, moraju se redom, kako su istomu predane, unesti u gruntovni uručbeni zapisnik (odnosno kod inokosnih sudovah, kojim je povjereno vodjenje nove gruntovnice, u obći gradjanski uručbeni zapisnik). te se nesmiju kašnje predani podnesci od prvopodnešenih prije u isti uvrstiti.

Ako više moliteljah zajedno stupa u sobu voditelja uručbenoga zapisnika, onda se smatraju svi podnesci kao u isto doba podnešeni. Ovo valja i za slučaj, ako poštom više podnesakah zajedno stigne, ili ako više podnesakah po inoj kojoj oblasti gruntovnoj oblasti odnosno voditelju uručbenog zapisnika uz dostavnu knjigu zajedno predano bude, makar, da su u odnosnoj dostavnoj knjigi redom uvršteni.

Kako se postupa prigodom izvedenja gruntovnih unosah, dozvoljenih ua temelju podnesakah, stigavših istodobno u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti, biti će govora kod tumačenja §. 165. Svaki vjerovnik može drugomu svoje prvenstvo ustupiti, osim, ako se na odnosnoj njegovoj tražbini nenalaze naduknjižene stavke, u kojem slučaju moraju i svi naduknjiženi vjerovnici privoliti na ustup prvenstva.

§. 62.

Kao uknjiženo ili predbilježeno može se smatrati samo ono, što se izrikom kao uknjiženo ili predbilježeno u gruntovnici upisalo.

Uknjižba ili predbilježba daje stvarno pravo samo glede prava onoga, što se je upisalo. S toga imade sudac u odluci ono pravo, o kojega se upisu radi, svagda točno naznačiti, pak i bitne ustanove istoga, radi upisa u gruntovnicu izraziti.

Potanje ustanove upisanoga prava, kojih iz same gruntovnice nije moguće razabrati, imadu se prosuditi po sadržaju izprave, uslied koje je upis bio dozvoljen.

U odluci, kojom se koji gruntovni unos dozvoljuje, te obava naläže gruntovnoj pisarni, mora biti točno označeno pravo, koje se unesti imade, pravni naslov istoga sa označenjem dotične izprave, odnosna nepokretnost za označenjem gruntovnoga zapisnika, ili uložka, ime osobe, na korist koje se ima unos obaviti, napokon i glavne, u izpravi sadržane ustanove ili uvjete, s kojimi je upitno pravo skopčano, u koliko su ti uvjeti takovi, da jih je potrebno evidentirati za sačuvanje interesah inih osobah, koje žele dalnja kakova prava na iste nepokretnosti steči.

Potanje ustanove i odredbe, tičuće se u gruntovnicu upisati

se imajućeg prava, imadu se prosuditi po sadržaju izprave, na temelju koje je gruntovni unos dozvoljen. Ova izprava ostaje u sravnjenom prepisu u zbirki izpravah kod gruntovne oblasti, te ju može svatko kod gruntovne oblasti ugledati i prepise si uzeti, jer je sbirka izpravah isto tako javna, kao i gruntovne knjige, kojim ista pripada.

Sbirka izpravah nesmije se zamieniti sa pismarom gruntovne oblasti. U prvoj bo pohranjuju se samo sravnjeni prepisi izpravah, na temelju kojih su pojedini unosi dozvoljeni, dočim se u pismari čuvaju sva uredovna pisma, od kojih nije ni uvid niti uzimanje prepisah dozvoljeno bez dozvole predstojnika suda.

VII. Obćeniti propisi o uknjižbi i predbilježbi.

A) Predmet uknjižbe i predbilježbe.

§. 63.

Na dobra nepokretna mogu se uknjižiti ili predbilježiti samo ona prava, koja su po zakonitom svojem pojmu stvarna prava na stvar; ili koja istina spadaju k osobnim pravom na stvar. ali upisom u gruntovnicu mogu zadobiti stvarno svojstvo, po zakonih ustanovljeno, kao n. pr. pravo predkupa, pravo uporabe (§§. 1073 i 1095 obć. gradj. zak.).

Mogu se dakle i ona prava uknjižiti ili predbilježiti samo s oznakom, koju po zakonu imadu.

Zato n. pr. pravo ono, koje kupovnom pogodbom nastane za kupca glede dobra kupljenoga, može se, ako postoje zakoniti uvjeti, upisati samo kao pravo vlastničtva na vlastovnici; nego se ono nemože uknjižiti ili predbilježiti ni na vlastovnici ni na teretovnici kao puko pravo smjerajuć stopram na zadobljenje vlastničtva uz izpunu uvjetah ustanovljenih, t. j tako zvano *pravo kupovno*.

Prava, koja se u gruntovnicu uknjižiti mogu, jesu *stvarna prava* ili ona *osobna prava na stvar*, *koja upisom u gruntovnicu mogu zadobiti stvarno svojstvo*.

Stvarna prava, koja se uknjižiti mogu u gruntovnicu, jesu *pravo posjeda* (§§. 308., 321., 322. o. g. z.), *pravo vlastničtva* (§§. 308., 431.—441. o. g. z.), *pravo zaloga* (§§. 308., 451., 453., 469. o. g. z.) i *pravo služnosti* (§§. 308., 481. 526. o. g. z.).

Pravo nasljedno, premda spada medju stvarna prava, nije *kao*

takovo predmet unosa u javnih knjigah, već samo pravo vlastničtvo, stečeno s naslova nasljedstva.

Osobna prava na stvar, koja mogu upisom u gruntovnicu zadobiti stvarno svojstvo, jesu: pravo nazadkupnje (§. 1070. o. g. z.), pravo natrag prodaje (§. 1071. o. g. z.), pravo prekupa (§. 1073. o. g. z.), pravo uporabno (§. 1095. o. g. z.) i pravo, pripadajuće ženitbenim drugovom na polovicu sućanstva nepokretnoga dobra potegnut u zajednicu (§. 1236. o. g. z.).

Medju gorenavedena stvarna prava spada i pravo uživanje nepokretnostih, normirano u §. 757. o. g. z. za preživućeg ženitbenog druga, a i pravo uživanja, uslovljeno na temelju pogodbe u korist jedne ili druge ugovarajuće stranke na cieli ili stanoviti dio odnosnih nepokretnostih.

Pravo doživotnoga uzdržavanja, bez stanovitoga navoda, u čem se to uzdržavanje sastojati imade, nemože se smatrati za tako zvano pravo pridržaja (Ausgedinge), te je stoga kao neopredieljeno pravo izključeno po §. 64. grunt. reda od gruntovnoga unosa.

Pravo na doživotno uživanje stana, može se samo kao pravo služnosti uknjižiti, a i onda mora to pravo biti jasno i točno opredieljeno, t. j. mora se naznačiti, od česa se imade taj stan sastojati u kojem katu kuće, od koliko sobah itd.

Predmetom unosah u gruntovnicu mogu napokon biti po naredbi od 18. siečnja 1857. br. 16 d. z. l. i oni realni obrti, koji su s kojim nepokretnim dobrom tako nerazdruživo skopčani, da se u pravilu samo s istim mogu i na druge osobe prenieti i zabilježiti, koji dakle leže na samoj nepokretnini t. j. tako zvani obrti ukorenjeni.

Oni nasuprot obrti realni, koji se mogu samo po sebi bud kupovno, bud pod inim privatno pravnim naslovom prenositi na druge osobe i koji se stoga zovu u obće obrti slobodno prodajni, neimaju se nikad upisivati u zapisnike gruntovničke.

§. 64.

Tražbine ili tereti, kojim naravi ili predmeta nije moguće ustanoviti, nemogu se ni uknjižiti ni predbilježiti.

§. 65.

S toga pravo na tražbine zajmovne, ili tražbine druge, kojih je moguće iskati samo u novcu, mogu se upisati samo za svotu, u cifrah ustanovljenu.

Ako bi se tražbine takove, koje mogu nastati iz vjeresije, dane u mjenici (prihvatu) ili u robi ili koje nastati

mogu iz podhvaćenoga vodjenja pjeneznice ili drugoga posla ili s naslova jamčevine ili naknade štete u slučaju, ako se nezadovolji pogodbi, imale hipotekarno osigurati, tada u izpravi, uslied koje će se, da obavi uknjižba ili predbilježba, valja označiti najviši iznos, do kojega će ići vjeresija ili jamčevina.

Ako iznos ovaj nije u izpravi naznačen, tada će se isti imati navesti u molbi, u kojoj se ište uknjižba ili predbilježba.

Ako se u ovom slučaju posjednik hipoteke potuži, da je odviš velika svota za upis naznačena, moći će zahtievati obaljenje iste, o čem će sudac, preslušavši stranke, odluku izreći.

Tražbine, kojih je moguće iskati samo u novcu, moraju zato svotom u cifrah ustanovljene biti, da druge osobe, koje hoće sklopiti pravne poslove, tičuće se odnosnih nepokretnostih, na kojih se dotična uknjižba prava zaloga obaviti imade, točno uviditi mogu, koliko imade teretah i po tom, koja je vrednost nepokretnostih.

S razloga gorenavedenoga, te pogledom na ustanovu §. 65. grunt. reda, nema zakonske kreposti niti uknjižba prava zaloga za slučajne troškove utjerivanja za glavničnu stanovitu svotu, za koju se pravo zaloga uknjižuje, ako iznos tih slučajnih troškovah utjerivanja nije u stanovitoj svoti izražen.

Stanovite vrsti izpravah, predvidjenih u §. 65. grunt. redu jesu sliedeće:

Na osnovu mjenicah, a višekrat naprosto za dobivenu otvorenu vjeresiju na stanovitoj hipoteki, izdaju odnosni dužnici obično svojim vjerovnikom (osobito, ako su ti novčani zavodi, kod kojih je to u običaju) uknjižbene izprave pod naslovom: „osjeguraonice“ ili „osjeguirateljne izprave“, ili „jamčevne izprave“, u kojih dozvoljuju odnosnim vjerovnikom do stanovite ciframi naznačene svote, do koje su isti dužnici vjeresiju dobili, — uknjižbu prava zaloga.

Na temelju takovih izpravah može se po §. 65. grunt. reda bez zaprieke uknjižba prava zaloga dozvoljivati, ako su inače ove izprave providjene sa svimi za privatne izprave propisanimi formalnostmi.

Nadalje spadaju u vrst izpravah, predvidjenih u §. 65. grunt. reda, i zamolnice sudbenih, političkih i financijalnih oblastih za uknjižbu odnosno predbilježbu prava zaloga za stanovitu štetu, koju naknaditi imade dotični zemljoposjednik, odnosno gruntovni vlastnik za prekršaj financialni, budi za štetu, proizviruću iz prekršaja karnostnoga ili po kaznenom zakonu progoniti se imajućeg kažnjivog čina, koji iznos naknade štete zavisi od konačne presude, te se zato ovakove zamolnice podnašaju gruntovnoj oblasti u svrhu,

da se osiguraju prava prvenstva za odnosnu odštetnu tražbinu, koja se u odnosnoj zamolnici označuje u popriličnom iznosu u cifrah.

Napokon spadaju ovamo i izprave i molbe u slučajevih predbilježbe prava zaloga, navedenih pod točkom d) §. 88. gruntovnog reda, od kojih će biti obširniji govor kod tumačenja ove zakonske ustanove.

Ako se u slučaju bez predhodne privole dužnika izhodjene uknjižbe prava zaloga na temelju izpravah one vrsti, koje su navedene u §. 65., dužniku čini prekomjerna svota, za koju se je izposlovala uknjižba, može i iza dostavljene mu već uknjižbene odluke i provedene uknjižbe, zatražiti posebnom molbom, da se svota obali. O tom će gruntovna oblast odlučiti posebnom odlukom iza saslušanja interesentah, koje se saslušanje uvjek na ovakovu molbu odrediti imade.

§. 66.

Nasuprot za uknjižbu ili predbilježbu takovih pravah ili teretah, koji su kao služnosti prava uporabna, rente u naravi, pridržaj, — vrsti bitno različite od prava založnoga, nije potrebno, ni da se proračuna u novcu, ni da se ustanovi novčana svota za osiguranje moguće naknade štete, makar da bi se u uknjižbi ili predbilježbi onih pravah i teretah ujedno sadržavati moglo pravo zaloga za buduću možda naknadu štete, kao n. pri pravu uporabnom (§. 1121. obć. gradj. zak.).

Pod pravom pridržaja (Ausgedinge) razumieva se činitba u novcu ili u naravi, koja si za se, obično u savezu sa služnosti stana, pridržaje ona od ugovarajućih stranakah, koja drugoj stanovitu nepokretnost ustupljuje. — Razumieva se samo po sebi, da ta prava moraju biti opredieljena i stanovito izražena, jer se inače u gruntovnicu nemogu upisati.

Prava, u pogledu kojih nije potrebno, da se ustanovi novčana svota za osiguranje moguće naknade štete, jesu prava takova, glede kojih obći gradjanski zakonik normira pravo odštete, u slučaju, da se ista nebi mogla izvršivati.

B) Obćeniti zahtjevi za uknjižbu i predbilježbu.

1. Izprave izvorne.

§. 67.

Uknjižbe i predbilježbe čine se samo na temelju izvornih izpravah.

Pri nagodah sudbenih imadu se smatrati odluke i osobito one izprave uredovne, koje se o nagodi izdaju za stranke (§. 375. gr. p. p.), kao izvorne izprave, uslied kojih se mogu učiniti uknjižbe ili predbilježbe.

Riešitbe i uredovni zapisnici od knjigovodstva, financijalnih i drugih oblastih u prepisu zamienjuju samo onda maticu, kada takovi prepisi budu potvrdjeni po onoj oblasti, koja je riešitbu izdala ili zapisnik sastavila.

Uknjižbe i predbilježbe mogu se po ovoj zakonskoj ustanovi dozvoliti samo na temelju izvornih izpravah, bile te izprave privatne ili javne. Nesmiju se s toga dozvoliti ni uknjižbe ni predbilježbe na temelju javnih izpravah, u ovjerovljerovnom prepisu pridonešenih.

Od toga su pravila izuzete:

a) bilježničke izprave, od kojih se izvornici neizdavaju, jer ostaju u bilježničkom arkivu, već samo odpravci istih, i to po javnom bilježniku u vjerodostojnom (po njem ovjerovljenom) prepisu.

b) riešitbe i uredovni zapisnici od knjigovodstva — sada računarskoga ureda kr. zem. vlade — financijalnih i drugih nesudbenih oblastih, od kojih se strankam neizdavaju uredovni odpravci, mogu se u ovjerovljenom prepisu uknjižbenoj ili predbilježnoj molbi priložiti, ako su ovi prepisi ovjerovljeni od onih istih oblastih, koji su izvornike izdali.

Sudbene riešitbe i nagode moraju se uvjek u uredovnom odpravku, koji se strankam dostavljaju ureda radi ili na zahtjev njihov, priložiti molbi za uknjižbu ili predbilježbu, a molbe, kojim su samo ovjerovljeni prepisi sudbenih riešitbah ili nagodah priviti, imadu se prvom odlukom (ex primo decreto) odbiti.

Ako stranka nemože dobiti izvornike stanovitih izpravah, kao n. pr. oporukah, jer se nalaze kod sudbenih oblastih u pohrani, onda ima ista molbu udesiti po propisu §. 125. grunt. reda.

Izprave, koje neslužе za temelj dozvoli za uknjižbu i predbilježbu, t. j. izprave, u kojih nije sadržano pravo, koje se uknjižiti ili predbilježiti imade, te koje niti neslužе za nadopunjenje odnosnih izpravah uknjižbenih, kojim manjka koja potrebština za uknjižbu ili predbilježbu, mogu se i u ovjerovljenom prepisu molbi priložiti. Ovakove su izprave n. pr. punomoć odvjetnička molitelja (u koliko nije odnosni odvjetnik mjesto svoje stranke uknjižbenu izpravu izdao); izkaz o nasljednom očitovanju, navedenom u §. 74. gruntov. reda, te ostale izprave, pridonešene kao legitimacije molitelja.

2. Sadržaj izpravah.

§. 68.

Uknjižbe i predbilježbe čine se izvan iznimakah, u

propisu ovom ustanovljenih, samo na temelju izpravah takovih, kojimi se ustupljuje ili dopituje ono pravo na nepokretno dobro, koje se upisati ima, ili kojimi se upisano već pravo na drugu osobu prenosi, obterećuje, u svojem redu prvenstva ili drugim kojim načinom promienjuje ili ukida.

Nego upis promjenah u pravu upisanom, nemože smjerati na štetu vjerovnikom pred njim.

Molbi za uknjižbu ili predbilježbu mora uvjek priležati odnosna izprava, na temelju koje se dotični gruntovni unos obaviti imade.

3. Pravna valjanost izpravah.

§. 69.

Nemože se dozvoliti ni uknjižba ni predbilježba na takove izprave, koje sadržaju u sebi pravni razlog tražbine očito nevaljan, ili koje su izdale osobe, za koje se zna, da su maloljetne ili da su pod skrbstvom ili pako zastupnici njihovi bez propisane sudbene dozvole, ili koje su bez potrebite dozvole oblasti zato odredjene, izdane u ime obćinah ili zakladah i fondovah stojećih pod javnom upravom.

Izprave, izdane po punovlastniku, nedaju prava podnositi molbe za uknjižbu ili predbilježbu proti vlastodavcu, ako nebude ujedno prinešena i punomoć, koju je taj vlastodavac izdao.

Izprave, na temelju kojih se uknjižba ili predbilježba dozvoliti ima, mogu samo sadržavati prava, navedena u obćem gradjanskom zakoniku, te mora u istih odnosni pravni razlog izrazito biti naznačen; isto tako moraju biti osobe ugovarajuće po propisih obć. gradj. zak. sposobne, da sklope odnosni pravni posao. Osim toga treba ureda radi na to paziti, da su izprave providjene s potvrdami odnosnih oblastih, ako su izdane od ovakovih moralnih osobah, koje po obstojećih propisih bez potvrde ili privole predpostavljenih im dotičnih oblastih nemogu sklopiti pravno obvezatne poslove.

Izprave, izdane po punovlastniku, samo su onda prikladne za dozvolu uknjižbah ili predbilježbah, ako jim je priložena punomoć izdana po odnosnom vlastodavcu, koja punomoć mora imati sve formalne potrebštine, kao sama uknjižbena izprava.

4. Jezik u kojem imadu biti pisane izprave.

§. 70.

Izprave imadu biti pisane i izdane u takovu jeziku, u kojem kod vlasti gruntovničke i u slučaju parnice služiti mogu na to, da se po njih izreče presuda; inače bo ima biti priklopljen prevod u jeziku sudbenom, koji zaslužuje podpunu vjeru.

Obćenito je pravilo, da izprave, na temelju kojih se imadu uknjižbe ili predbilježbe dozvoliti, imadu biti izdane u istom jeziku, u kojem se gruntovni unosi obavljaju, dakle u obćem službenom jeziku.

Nu kod riešavanja molbah za uknjižbu i predbilježbu, mogu se u obzir uzeti i izprave, izdane u drugom neslužbenom jeziku i bez prevodah, ako je jezik, u kojem su dotične izprave izdane u području dotične gruntovne oblasti a i sudovom u obće u toliko poznat, da se predviditi može, da neće jezik upitne izprave u pogledu u njoj sadržanih ustanovah prigodom riešavanja molbah gruntovnih ili preporah takovih, koji će se eventualno poroditi iz upitnoga pravnoga posla, o kojem je dotična izprava sačinjena, ili pak u preporih, u kojih bi mogla upitna izprava kao dokazalo služiti, — nikakvoj smutnji na štetu jedne ili druge stranke povoda biti.

5. Kada je dopuštena uknjižba ili predbilježba.

a) proti uknjiženu predniku.

§. 71.

Uknjižbi ili predbilježbi ima mjesta samo onda, ako je onaj, proti komu se ima izhoditi stečenje, promjena ili ukinuće kojega prava u vrieme podnešene molbe već uknjižen ili predbilježen kao vlastnik dobra ili kao vjerovnik ili barem, ako bude kao takav u isto doba uknjižen ili predbilježen.

Da se uknjižba ili predbilježba kojega stvarnoga prava dozvoliti može, mora biti onaj, koji upitno pravo molitelju uknjižbe ili predbilježbe ustupljuje, kao vlastnik toga ustupljenoga prava u gruntovnici unešen, ili ako nije, mora sam prije podnešenja odnosne uknjižbene molbe ili bar zajedno s istom tražiti, da se to pravo, štono je već dalje s pravom gruntovnoga prenosa ustupio, na njega samoga u gruntovnicu unese.

Može pak i u slučajevih §. 120. gruntovnoga reda i sam izvanknjižni stečevnik odnosnoga prava zaiskati uknjižbu istoga prava

prije na korist svoga prednika, dotično odnosnoga ustupitelja toga prava, a onda na korist svoju.

Od obćenitoga pravila, sadržanoga u §. 71. izuzeta je samo ustanova §. 74. grunt. reda, o kojoj će biti govor kod tumačenja toga §.

Pogledom na prenavedeno pravilo nemože se uknjižba budi prava vlastničtva, budi prava zaloga, steći na dio nepokretnostih kojeg člana tvrdke ili družtva, ako je družtvo u gruntovnici uneseno pod kolektivnim imenom, a da pojedini članovi istoga nisu evidentirani, jer se u gruntovnicu moraju osobe vlastnikah, odnosno u obće one osobe, koje kakovo pravo steku, točno i poimence unesti. (Vidi tumačenja §§. 52. i 55. grunt. reda).

Zato nije u zadružnom zakonu od 3. ožujka 1874. više sadržana ustanova zadružnoga zakona od 14. studena 1870., po kojoj je bilo dozvoljeno izhoditi uknjižbu prava zaloga na idealni dio nepokretnostih pojedinoga zadružnoga člana, koja je ustanova bila u očitom protuslovju sa zakonskimi propisi §§. 52., 55. i 71. gruntovnoga reda.

Držeći se strogo ovih ustanovah grunt. reda, nebi se smjela niti dozvoliti uknjižba prava zaloga na idealni dio nepokretnostih plemićke zadruge, koji pripadaju pojedinomu članu iste zadruge.

Obrazci molbah, odlukah i gruntovnih unosah za uknjižbe prava zaloga i podzaloga.

Obrazac za molbu uknjižbe prava zaloga.

(Napis).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti

u Zagrebu.

Molba

Juraja Jeglića, osebnika u Zagrebu

proti

Josipu Stankoviću, trgovcu i kućeposjedniku u Zagrebu

za uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti upisane u gruntovnom napisniku br. 209. obćine dolnjega grada Zagreba za glavnicu od 400 fr.

(Sadržaj molbe).

Na temelju obveznice od 1. ožujka 1879. molim, da mi blagoizvoli dozvoliti veleslavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast zamoljenu uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Josipa Stankovića, upisane u gruntovnom napisniku br. 209 obćine dolnjega grada Zagreba za glavnicu od 400 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. ožujka 1879. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. na korist moju, te za obavu toga shodna odrediti.

Juraj Jeglić, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Josipa Stankovića, upisane u gruntovnom napisniku br. 209 obćine dolnj. grada Zagreba, za glavnicu od 400 fr. sa 6% kamati, tekućimi od 1. ožujka 1879. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. na korist Juraja Jeglića, na temelju obveznice od 1. ožujka 1879. dozvoljuje se, te se obava na teretnom listu gornjeg gruntovnog napisnika gruntovnoj pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom obveznice ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi molitelj Juraj Jeglić, povratkom potvrdjene izvorne obveznice, zatim Josip Stanković.

Kr. kotarski sud kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 9. travnja 1880.

Gruntovni unos.

Praes. 8. travnja 1880. br. 2130.

Odluka od 2. travnja 1880. br. 2130.

Na temelju obveznice od 1. ožujka 1879. uknjiženo je pravo zaloga na nepokretnosti, upisane u A. I. ovog gruntovnog napisnika za glavnicu od četiri sto forintih sa 6% kamati, tekućimi od 1. ožujka 1879. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. na korist Juraja Jeglića.

Obrazac molbe za uknjižbu prava vlastničtva na uknjiženu tražbinu.

(Napis).

Slav. kr. kot. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Bakru.

Molba

Antuna Kauzlarića iz Završja

proti

Ivanu Račkiu iz Završja

za uknjižbu prava vlastničtva na tražbinu Ivana Račkia od 200 for. s. p. r. s pravom zaloga, uknjiženu na nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 102 obćine Završje.

(Sadržaj molbe).

Na temelju ustupnice od 10. ožujka 1880. molim, da izvoli sl. kr. kot. sud kao gruntovna oblast dozvoliti uknjižbu prava vlastničtva na tražbinu Ivana Račkia od 200 for. sa 8% kamati i pripadci, uknji-

ženu na nepokretnosti Antuna Klepca, upisane u grunt. napisniku br. 102 obćine Završje na korist moju.

Antun Kauzlarić, v. r.

Odluka.

Na temelju ustupnice od 10. ožujka 1880. dozvoljuje se zamoljena uknjižba prava vlastničtva na tražbinu Ivana Račkia od 200 fr. sa 8% kamati i pripadci, uknjiženu na nepokretnosti Antuna Klepca, upisane u gruntovnom napisniku br. 102 obć. Završje, za korist Antuna Kauzlarića, te se obava gruntovnoj pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom ustupnice ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Ivan Rački, Antun Klepac i Antun Kauzlarić, potonji uz povratak potvrdjene izvorne ustupnice.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Bakru, 5. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

Gruntovni unos.

Prim. 2. svibnja 1880. br. 972.

Odluka od 5. svibnja 1880. br. 972.

Na temelju ustupnice od 10. ožujka 1880. uknjižuje se pravo vlastničtva na tražbinu Ivana Račkia od 200 for. sa 8% kamati i pripadci na nepokretnost A I., uknjiženu pod C. red. br. 4., za korist Antuna Kauzlarića.

Obrazac za molbu za uknjižbu pravo podzaloga.

(Napis).

Sl. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti

u Bakru.

Molba

Josipa Gašparića iz Delnicah

proti

Franji Gašpariću iz Delnicah

za naduknjižbu prava zaloga na tražbinu Franje Gašparića od 600 for., uknjiženu u gruntovnom napisniku br. 26 obćine Delnice za glavnicu od 200 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju zadužnice od 1. travnja 1880. molim, da izvoli sl. kr. kot. sud kao gruntovna oblast dozvoliti naduknjižbu prava zaloga na tražbinu Franje Gašparića od 600 for., uknjiženu na nepokretnosti

Josipa Tončića, upisane u gruntovnom napisniku br. 26 obćine Delnice za glavnicu od 200 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. travnja 1880. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 80 for. na korist moju, te obavu iste odrediti.

Josip Gašparić, v. r.

Odluka.

Na temelju zadužnice od 1. travnja 1880. dozvoljuje se zamoljena naduknjižba prava zaloga na tražbinu Franje Gašparića od 600 for., uknjiženu na nepokretnosti Josipa Tončića, upisane u gruntovnom napisniku br. 26. obćine Delnice za glavnicu od 200 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. travnja 1880. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 80 for., te se obava nalaže ovosudnoj gruntovnoj pisarni.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Franjo Gašparić, Josip Toučić i molitelj Josip Gašparić, ovaj uz povratak potvrdjene izvorne zadužnice, dočim se sravnjeni prepis iste sa molbenicom pridržaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Bakru, 6. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 4. svibnja 1880. br. 1022
Odluka od 6. svibnja 1880. br. 1022.

Na temelju zadužnice od 1. travnja 1880. uknjižuje se pravo nadzaloga na tražbinu Franje Gašparića od 600 for. s pripadci, uknjiženu u C red. br. 5 za glavnicu od dviesto forintih sa 6% kamati i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 80 fr. na korist Josipa Gašparića.

b) Proti ostavniku i proti baštiniku.

§. 72.

Dužnosti ostavnikove (dugovi ostavinski) mogu se na nepokretno dobro ili na nepokretno pravo, koje spada k ostavini, uknjižiti ili predbilježiti dotle, dok se ostavnik ili baštinik njegov nalazi u gruntovnici upisan kao posjednik onoga dobra ili prava.

Nego, ako takova uknjižba ili predbilježba bude zaiskana stopram onda, pošto se je ostavina već uručila, tada se ona dozvoliti može samo u toliko, u koliko baštinik za dug po zakonu jamčiti imade (§§. 550, 820. i 821. obć. gradj. zak.).

A uknjižba ili predbilježba kojega duga ostavnikova, izhodjena poslje uručene baštine, ide, što se reda tiče, tek za baštinikovimi vjerovnici, ranije upisanimi.

Dok nije ostavina uručena i dok nisu odnosni nasljednici u gruntovnici kao vlastnici ostavinskih nepokretnostih unešeni, smatra se još uvjek pokojni ostavatelj kao gruntovni vlastnik, te se mogu proti istomu dalnje uknjižbe i predbilježbe steći.

Pri toj dozvoli uknjižbe ili predbilježbe nema gruntovni sudac ureda radi iztraživati, da li su se nasliednici očitovali nasljedno sa dobročinstvom našastara ili bez istoga i po tom, da li je odnosna tražbina, za koju se uknjižba ili predbilježba prava zaloga traži, tražbina takova, za koju nasljednici budi po §. 820., budi po §. 821. o. g. z. jamče.

Ako u tom pogledu vjerovnik proti odnosnim nasljednikom mala fide postupa, nepreostaje istim ništa drugo van put pravde, normiran u §. 148. grunt. reda.

Nu, pošto se nasljednici prama ostavatelju za treće osobe nesmatraju, to se mogu za ostavinske dugove na temelju obveznice ili druge za uknjižbu ili predbilježbu prava zaloga prikladne izprave, izdane još po pokojnom ostavatelju, po razmjeru, navedenom u §§. 820. i 821. o. g. z., uknjižiti ili predbilježiti pravo zaloga na ostavnikove nepokretnosti i onda, ako su na temelju uručbenice nasljednici već kao vlastnici istih nepokretnostih uknjiženi.

U takovu slučaju imade gruntovni sudac ureda radi paziti na to, da li su nasljednici uvjetno ili bezuvjetno na odnosno ostavinsko dobro svoje nasljedno očitovanje predali, te uknjižbu ili predbilježbu dozvoliti samo u toliko, u koliko imade baštinik za dug jamčiti po zakonu (vidi §§. 520., 820. i 821. o. g. z.).

Ako u tom pogledu vjerovnik nepruža dokaza sàm, imade se gruntovni sudac o tom uvjeriti iz vjerodostojnoga prepisa uručbenice, koji se prepis u zbirki izpravah kod gruntovne oblasti nalaziti mora, čim je već dozvoljeno za odnosne nasljednike pravo vlastničtva na dotične ostavnikove nepokretnosti.

Nu tražbina vjerovnika ostavnikova, uknjižena na ostavnikove nepokretnosti iza kako se već nasljednici kao vlastnici odnosno pravni nasliednici na iste u odnosnom gruntovnom napisniku unešeni nalaze, nedobije time ranije prvenstvo pred uknjiženimi medjutim osobnimi dugovi dotičnih nasljednikah.

§. 73.

Ako dobro nepokretno ili pravo uknjiženo, spadajuće k ostavini, bude prije uručbe ostavine prodano ili ustupljeno s dozvolom vlasti razpravne, tadá se preuzetnik u javne knjige upisuje neposredno za ostavnikom.

Na dobro nepokretno ili pravom zaloga uknjiženu tražbinu, kupljenu na javnoj dobrovoljnoj dražbi, razpisanoj po razpravnoj oblasti tečajem ostavinsko-razpravnoga postupka, uknjižuje se pravo vlastničtva na temelju uručbenice, koju izdati ima odnosna razpravna oblast. Upitni kupac neprima nikakve osobne obveze ostavnikove na sebe, te se uknjižuje kao vlastnik odmah iza ostavnika (t. j. netreba da se prije uknjižuje pravo vlastničtvo na nasljednike).

To valja i za nepokretnosti ostavnikove, prodane po nasljednicih izpod ruke prije uručbe ostavine u koliko je odnosni kupoprodajni ugovor odobren po nadležnoj ostavinsko-razpravnoj oblasti.

§. 74.

Čim baštinik predade svoju prijavu za nasliedstvo, prosto će biti vjerovnikom njegovim osiguranje tražbinah svojih na ostavinska dobra i tražbine, uknjižbom ili predbilježbom izhoditi i prije učinjene uručbe, ako postoje zato zakonite potrebštine; nego osiguranje takovo može se podieliti samo s tim priuzdržajem, da isto nebude na štetu pravom, koja se budu podigla prigodom razpravljanja ostavine i da kriepostno bude stopram od onoga časa, kada se zadobije uručba.

Vjerovnik kojeg nasliednika može izhoditi uknjižbu prava zaloga za svoju tražbinu već i onda, kada je još ostavnik kao vlastnik u gruntovnici unešen (iznimka od pravila navedenoga u §. 71. grunt. reda).

Nu ova se uknjižba u takovu slučaju može dozvoliti samo onda, ako vjerovnik pridonese izkaz o tom, da se je odnosni nasljednik nasljedno na ostavinu dotičnoga gruntovnoga vlastnika očitovao. Za taj je dokaz dovoljan i ovjerovljen prepis odnosnog razpravnoga zapisnika ili posebno sastavljenog zapisnika, u kom je sadržano upitno nasljedno očitovanje, dočim dokaz, da je odnosno nasljedno očitovanje i po sudu prihvaćeno, zakonska ustanova §. 74. grunt. reda nezahtjeva.

Ovakova se uknjižba ima dozvoliti izričnim dometkom, da će kriepostna stopram od onoga časa postati, kada se zadobije uručbenica. Ova zaporka ima biti u odluci, kojom se dozvoljuje uknjižba ili predbilježba, sadržana i u gruntovnom unosu ubilježena.

Obrazci za uknjižbenu molbu, podnešenu na osnovu §. 74., za odluku na istu i za gruntovni unos:

(Napis molbe).

Sl. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Karlovcu.

Molba
Jakova Poturice kbr. 10 iz Mračina
proti
Juraju Vukobratiću kbr. 20 iz Mračina

za uknjižbu prava zaloga na dio nepokretnostih, upisanih u gruntovnom uložku br. 41 obćine Mračin na ime Blaža Vukobratića, koji će pripasti iz ostavine istoga, Juraju Vukobratiću, za 50 for. s. p. r.

Glasom obveznice od 24. travnja 1879. pod A. duguje mi Juraj Vukobratić kbr. 20 iz Mračina u ime zajma 50 for. sa 6% kamati, tekućimi od dana izdanja obveznice.

Juraj Vukobratić kbr. 20 očitovao se je glasom zapisnika od 2. ožujka 1880. priležećega u ovjerovljenom prepisu pod B) nasliedno na ostavinu njegova preminulog otca Blaža Vukobratića, vlastnika nepokretnostih upisanih u gruntovnom uložku br. 41 obć. Mračin.

Uslied toga molim, da izvoli slavni kr. kot. sud kao gruntovna oblast dozvoliti pogledom na propis §. 74. grunt. reda na temelju obveznice od 24. travnja 1880. uknjižbu prava zaloga na dio nepokretnostih, upisanih u gruntovnom uložku br. 41 obćine Mračin na ime Blaža Vukobratića kbr. 20, koji će iz ostavine istoga pripasti Juraju Vukobratiću, za glavnicu od 50 for. sa 6% kamati, tekućimi od 24. travnja 1879. za korist moju te obavu iste odrediti.

Jakov Poturica kbr. 10.

Odluka.

Na temelju obveznice od 24. travnja 1879., te obzirom na izkazano nasljedno očitovanje Juraja Vukobratića, dozvoljuje se zamoljena uknjižba prava vlastničtva na dio nepokretnostih, upisanih u gruntovnom uložku br. 41 obć. Mračin, koji će iz ostavine Blaža Vukobratića pripasti Juraju Vukobratiću, za glavnicu od 50 fr. sa 6% kamati, tekučimi od 24. travnja 1879. na korist Jakova Poturice kbr. 10 pod stegom §. 74. grunt. reda t. j. time, da će ova uknjižba kriepostna postati istom iza uručenja ostavine Blaža Poturice, te se obava nalaže ovosudnomu gruntovnomu uredu.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi obveznice i nasliednog očitovanja zaostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi molitelj Jakov Poturica povratkom potvrdjene izvorne obveznice i ovjerovljenoga prepisa zapisnika o nasljednom očitovanju, zatim Jakov Poturica.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 13. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 10. svibnja 1880. br. 520
Odluka od 13. svibnja 1880. br. 520

Na temelju obveznice od 24. travnja 1879. i na temelju zapisnika od 24. travnja 1880. o nasljednom očitovanju Juraja Vukobratića kbr. 20 uknjiženo je pravo zaloga na dio nepokretnostih, upisanih u A I +, koji će pripasti iz ostavine Blaža Vukobratića, Juraju Vukobratiću, za glavnicu od petdeset forintih sa 6% kamati, tekućimi od 24. travnja 1879. na korist Jakova Poturice kbr. 10 pod stegom §. 74. grunt. reda, t. j. time, da će ova uknjižba kriepostna postati istom iza uručenja ostavine Blaža Poturice.

c). *Proti uknjiženemu i predbilježenomu vlastniku ili vjerovniku.*

§. 75.

Ako proti uknjiženomu vlastniku bude predbilježeno pravo vlastničtva, tada se kao proti uknjiženomu tako i proti predbilježenomu vlastniku mogu dozvoliti dalje uknjižbe ili predbilježbe; nu pravni ostanak njihov zavisiti će od toga, da li će se predbilježba vlastničtva opravdati ili neće.

Ako predbilježba vlastničtva bude opravdana, tada se imadu prigodom upisa opravdanja ureda radi podjedno brisati sve uknjižbe i predbilježbe, koje su proti prijašnjemu vlastniku obavljene poslje predane prošnje, na koju se je proti njemu učinila predbilježba vlastničtva

Bude li nasuprot izbrisana predpilježba vlastničtva, tada se podjedno imadu izbrisati ureda radi svekolike uknjižbe i predbilježbe, učinjene u obziru one predbilježbe.

Propisi ovog paragrafa imadu se uporaviti i na onaj slučaj, kada je proti kojemu uknjiženomu vjerovniku predbilježen prenos tražbine njegove na koju drugu osobu.

Onaj, koji je stekao samo predbilježbu, budi prava vlastničničtva, budi pravo zaloga, može to svoje pravo ustupiti i drugomu uz dozvolu uknjižbe, te taj drugi imade pravo da to svoje stečeno pravo uknjiži ili predbilježi na njemu ustupljeno predbilježeno pravo. Može se pako i na predbilježeno pravo izhoditi na temelju zato po propisih gruntovnoga reda prikladne izprave, za pravo proizviruće iz upitne izprave, po okolnostih budi uknjižba budi predbilježba.

Nu pošto po obćenitom pravnom načelu nitko drugomu više

prava ustupiti nemože, nego što sam imade, to neće novi vlastnik ili vjerovnik steći više prava nego njegov prednik na odnosno predbilježeno pravo, t. j. on će steći na isto pravo dalnje pravo za sebe samo pod uvjetom, ako njegov prednik opravda svoje uvjetno samo stečeno pravo.

Pošto je to posljedica, koja se osniva na obćem pravnom načelu, to se nemora ovaj uvjet u gruntovnici evidentirati, kao što onaj u §. 74. grunt. reda navedeni.

Dosljedno gorenavedenomu pada pravo, stečeno po novom vlastniku ili vjerovniku, na predbilježeno pravo njegova prednika, ako isti prednik svoje pravo neopravda u zakonitom roku, pa se zato, ako se to predbilježeno pravo izknjižuje, i brisati moraju ureda radi sve na upitno predbilježeno pravo stečene dalnje uknjižbe i predbilježbe.

Razumieva se samo po sebi, da se mogu proti još uknjiženomu vlastniku nepokretnostih, — negledeć na predbilježbe budi prava vlastničtva, budi prava zaloga, koje su proti njemu izhodjene i negledeć na to, ako su možda na ova predbilježena prava dalnje uknjižbe ili predbilježbe gruntovno provedene, — dozvoliti dalnje uknjižbe i predbilježbe, koje ipak kriepostne postanu tek onda, ako se navedene predbilježbe pravah stečene prije ovih uknjižbah ili predbilježbah neopravdavaju.

Obrazci za molbe, odluke i gruntovne unose u slučajevih §. 75. grunt. reda.

1.

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti
u Zagrebu.

Molba

Josipa Jeglića, posjednika u Zagrebu u frankopanskoj ulici kbr. 34

proti

Juraju Jnratoviću, osebniku u Ilici kbr. 151

za uknjižbu prava vlastničtva na predbilježene u korist Juraja Juratovića nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 58 obć. dolnjega grada Zagreba.

(Sadržaj molbe).

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 23. ožujka 1881. prodao mi je Juraj Juratović za kupovninu od 2800 for. nepokretnosti u grunt. nap. br. 58 obć. dolnjega grada Zagreba na Janka Jankovića upisane, na koje je on stekao predbilježbu prava vlastničtva.

Molim stoga, da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao grunt oblast dozvoliti u korist moju uknjižbu prava vlaslničtva na, u korist

prodavaoca Juraja Juratovića predbilježene nepokretnosti, upisane na ime Janka Jankovića u gruntovnom napisniku br. 58 obćine dolnjega grada Zagreba.

Josip Jeglić, v. r.

Odluka.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 23. ožujka 1881. dozvoljuje se zamoljena uknjižba prava vlastničtva na predbilježeno u korist Juraja Juratovića pravo vlastničtva na nepokretnosti upisane na Janka Jankovića u gruntovnom napisniku br. 58 obć. dolnjeg grada Zagreba, za kupovninu od 2800 for. na korist kupca Josipa Jeglića te se obava nalaže gruntovnoj pisarni.

Molbenica sa sravnjenim prepisom ugovora ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubaviešćuju sa napisi molitelj Josip Jeglić povratkom potvrdjenog izvornog kupoprodajnog ugovora, zatim Juraj Juratović i Janko Janković, napokon kr. ured za odmjerivanje pristojbah u Zagrebu uz prilog jednog prepisa ugovora.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 25. ožujka 1881.

Voditelj grunt. knjige:
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 24. ožujka 1881. br. 2120

Odluka od 25. ožujka 1881. br. 2120

Kupovnina od 2800 fr.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 23. ožujka 1881. uknjiženo je pravo vlastničtva na, u korist Juraja Juratovića, pod red. br. B. 3. predbilježeno pravo vlastničtva na nepokretnosti A I, II i III ovog gruntovnog napisnika u korist:

Josipa Jeglića.

2.

(Napis molbe).

Sl. kr. kotar. sudu kao grunt. oblasti

u Karlovcu.

Molba

Josipa Pavlovića, trgovca u Karlovcu

proti

Juraju Juršiću iz Ozlja

za naduknjižbu prava zaloga na, u gruntovnom uložku br. 15 obćine Ozalj predbilježenu tražbinu protivnikovu od 500 for za glavnicu od 200 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju izvadka iz moje trgovačke knjige pod A. te uknjižbenog očitovanja Juraja Juršića od 10. travnja 1881. pod B) molim, da izvoli slavni kr. kot. sud kao gruntovna oblast dozvoliti: naduknjižbu prava zaloga na tražbinu Juraja Juršića od 500 for., za koju je pod C. red. br. 5 predbilježeno pravo zaloga na nepokretnosti Mate Matakovića, upisane u gruntovnom uložku br. 15 obć. Ozalj, za glavnicu od 200 for. sa 8% kamati, tekućimi od 10. travnja 1881., te slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 for. na korist moju.

Josip Pavlović, v. r.

Odluka.

Zamoljena naduknjižba prava zaloga na tražbinu Juraja Juršića od 500 for., predbilježenu na nepokretnosti Mate Matakovića, upisane u gruntovnom uložku br. 15 obć. Ozalj pod C. red. br. 5 za glavnicu od 200 for. sa 8% kamati, tekućimi od 10. travnja 1881. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 for., za korist Josipa Pavlovića na temelju izvadka iz trgovačke knjige i uknjižbenog očitovanja od 10. travnja 1881. dozvoljuje se, te se obava nalaže gruntovnoj pisarni na teretnom listu gorenavedenoga gruntovnoga napisnika.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi izvadka iz trgovačke knjige i uknjižbenog očitovanja ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi molitelj Josip Pavlović povratkom potvrdjenoga izvadka iz trgovačke knjige i izvornog uknjižbenog očitovanja, zatim Juraj Juršić i Mato Mataković.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 5. svibnja 1881.

Kr. kot. sudac;
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 4. svibnja 1881. br. 356
Odluka od 5. svibnja 1881. br. 356.

Na temelju izvadka iz trgovačke knjige i uknjižbenog očitovanja od 10. travnja 1881. naduknjižuje se pravo zaloga na pod C. red. br. 5 predbilježenu tražbinu Juraja Juršića od 500 for., za glavnicu od dviesto forintih sa 8% kamati, tekućimi od 10. travnja 1881. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 for. na korist: Josipa Pavlovića.

d) U slučaju stečaja.

§. 76.

Na koliko se činiti mogu uknjižbe i predbilježbe na

imovinu, pod stečaj uzetu, ustanovljuje §. 66. reda stečajnoga.

Iza otvorenoga stečaja nemože se pravo zaloga na prezaduženikove nepokretnosti niti uknjižiti niti predbilježiti.

No uknjižbene i predbilježbene molbe, koje su stigle u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti još prije otvorenja stečaja, imadu se izravno riešiti i gruntovno provesti.

Nasuprot mogu se iza otvorenog stečaja dozvoliti na molbu zastupnika stečajnine ili pak na molbu stečajnoga vjerovnika, obloženu sa uknjižbenim očitovanjem, izdanim po zastupniku stečajnine unutar granicah njegova djelokruga, po okolnostih, uknjižbe i predbilježbe na prezaduženikove nepokretnosti (vidi §. 66. steč. reda).

6. Brisanje uknjiženih pravah.

§. 77.

Uknjižba ili predbilježba ugasnuća ili ukinuća uknjiženoga kojega prava zove se brisanje istoga; pri čem u obće postupati valja po propisih o uknjižbah i predbilježbah.

S toga, ako je n pr. namira ili kvita o povraćenom zajmu, koji je u javnih knjigah osiguran bio, providjena svimi potrebštinami za uknjižbu propisanimi, imati će se na njezinu temelju uknjižiti brisanje zajma, budući, da daljega opravdanja k tomu netreba.

Ako nasuprot namira ima doduše moć dokaznu, ali nije providjena potrebštinami za uknjižbu, tada se može samo dozvoliti, da se predbilježi brisanje plaćenoga zajma, koje tekar opravdati treba.

Brisanje uknjiženih ili predbilježenih pravah zove se s toga uknjižba brisanja, jer se u gruntovnici nebriše po slovu riečih nikakav unos, t. j. prekrižanjem istoga ili potegnućem poteza preko istoga, već se to brisanje obavlja samo dalnjim unosom, kojim se evidentira po glasu odluke gruntovne oblasti dozvoljujuće brisanje, da je dotična uknjižba ili predbilježba ugasnula ili ukinuta, pozivajuć se podjedno na odnosnu izpravu, koja ugasnuće ili ukinuće dotičnog uknjiženog prava sadržaje, i na odnosni redni broj teretovnice, pod kojim se upitna uknjižba ili predbilježba na teretovnici upisana nalazi.

Izprave, koje izriču ovo ugasnuće prava, uknjiženoga ili predbilježenoga, moraju imati iste potrebštine, kao i izprave, kojimi se je izhodila uknjižba ili predbilježba istoga prava. Ako koja formalna

potrebština na upitnoj izknjižbenoj izpravi manjka, može se samo predbilježba brisanja odnosnoga prava dozvoliti uz dužnost opravdanja iste predbilježbe u zapornom roku.

Sva prava, koja su uknjižena ili predbilježena ili zabilježena, ako su ugasnula, moraju se iz gruntovnice izbrisati, jer se na uknjižbe i predbilježbe, sve dok nisu izbrisane, makar, da je pravna moć njihova ugasnula, mogu uvjek dalnje uknjižbe i predbilježbe steći.

Iznimka od navedena pravila, čini samo pravo vlastničtva stečeno na nepokretnosti budi bezuvjetno (uknjižbom) ili uvjetno (predbilježbom). Pravo vlastničtva nikada se iz gruntovnice nebriše, odnosno se neobavlja uknjižba brisanja istoga, već isto ugasne i prestaje kriepostno biti obavom dalnje uknjižbe prava vlastničtva, izhodjene po novom stečevniku istoga prava proti odnosnomu uknjiženomu predniku u pravu vlastničtva.

Obrazci za molbe, odluke i gruntovne unose o brisanju uknjiženih ili predbiljenih pravah:

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti
u Varaždinu.

Molba
Ivana Jagića iz Varaždina
proti
Vjekoslavu Banu iz Varaždina

za uknjižbu brisanja prava založnoga, uknjiženoga na nepokretnosti, upisane u gruntovnsm napisniku br. 208 obćine Varaždin za glavnicu od 450 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju namire od 20. lipnja 1880. molim, da blagoizvoli veleslavni kr. sudbeni stol kao grunt. oblast dozvoliti uknjižbu brisanja prava založnoga, uknjiženoga na korist Vjekoslava Bana na nepokretnosti moje, upisane u gruntovnom napisniku br. 208 obć. Varaždin, za glavnicu od 450 for. sa 6% kamati i pripadci red. br. C. 6., te za obavu iste shodna odrediti.

Ivan Jagić, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba brisanja prava založnoga, uknjiženoga na korist Vjekoslava Bana na nepokretnosti Ivana Jagića, upisane u gruntovnom napisniku br. 208 obć. Varaždin za glavnicu od 450 for. sa 6% kamati i pripadci pod C. red. br. 6 na temelju namire od 20. lipnja 1880. dozvoljuje se i obava gruntovnoj pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom namire ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju s napisi molitelj Ivan Jagić, povratkom potvrdjene izvorne namire i Vjekoslav Ban.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Varaždinu, 24. lipnja 1880.

Gruntovni unos.

Praes. 23. lipnja 1880. br. 3220.

Odluka od 24. lipnja 1880. br. 3220.

Na temelju izknjižbene namire od 20. lipnja 1880. uknjižuje se brisanje prava založnoga, uknjiženoga na korist Vjekoslava Bana na nepokretnosti Ivana Jagića u ovom gruntovnom napisniku za glavnicu od četiri sto petdeset forintih sa 6% kamati i pripadci pod C. red. br. 6.

§. 78.

Ako brisanje uknjiženoga kojega prava bude samo predbilježeno, tada se mogu glede toga prava dozvoliti dalje uknjižbe i predbilježbe n. pr. prava podzaloga, ustupa i t. d., nu njihov će pravni obstanak zavisiti od toga, da li će se predbilježba brisanja opravdati.

Ako predbilježba brisanja bude opravdana s toga, ako brisanje prava bude uknjiženo, imati će se prigodom, kad se činila bude ova uknjižba podjedno ureda radi izbrisati sve uknjižbe i predbilježbe, koje su se glede toga prava dogodile nakon časa, kada je predbilježeno brisanje istoga.

(Vidi tumačenje kod §. 75.)

§. 79.

Ako je hipotekarna tražbina u vrieme, kada se ište njeno brisanje, obterećena pravom podzaloga i ako podjedno podnešenimi izpravami nebude izkazano ukinuće pravo podzaloga, tada se brisanje dozvoliti može samo tim dodatkom: „da će podpuna pravna moć toga brisanja nastupiti tek onda, kada bude izbrisano pravo podzaloga;“ s toga se ima ovo brisanje glede prava podzaloga smatrati kao, da ni nepostoji sve dotle, dok to pravo podzaloga izbrisano nebude.

*

Ako brisanje tražbine hipotekarne bude uknjiženo načinom propisanim, tada glede ove tražbine nije više moguće dozvoliti daljih uknjižbah i predbilježbah.

Uknjižba brisanja uknjižene tražbine, na koju je naduknjiženo pravo zaloga za jednu ili više inih tražbinah, može se dozvoliti bezuvjetno samo onda, ako vlastnik nepokretnostih ili drugi interesent u molbi, kojom traži brisanje upitne tražbine, budi namirami, izdanimi po vjerovnicih naduknjiženih, ili sa sudbenimi presudami zasvjedočuje, da je pravo nadzaloga na korist istih uknjiženo ili predbilježeno, ugaslo, budi pak, ako izknjižbenimi očitovanji navedenih vjerovnikah izkazuje, da pristaju na izknjižbu upitne uknjižene tražbine.

Ako ovaj dokaz od naduknjiženih ili nadpredbilježenih vjerovnikah upitnoj uknjižbenoj molbi neprileži, može se uknjižba brisanja prava založnoga dozvoliti samo tim dodatkom: da će podpuna pravna moć toga brisanja nastupiti tek onda, kada bude izbrisano naduknjiženo pravo zaloga.

Pita se, što je postignuo gruntovni vlastnik, odnosno hipotekarni dužnik time, što je obavljena uknjižba brisanja prava zaloga tražbine njegova hipotekarnoga vjerovnika s gorenavedenim dodatkom, po kojem upitna tražbina faktično još obstoji sve dotle, dok nisu izknjižene naduknjižene stavke?

Na ovo pitanje odgovara §. 79. zadnjom stavkom, kojom ustanovljuje, da glede ove uknjižene tražbine, u pogledu koje je obavljena uknjižba brisanja prava zaloga gorenavedenim dodatkom u pogledu naduknjiženih tražbinah, nije više moguće dozvoliti dalnjih uknjižbah ili predbilježbah.

Upitna izknjižena tražbina dakle pravno obstoji samo za naduknjižene vjerovnike, za svakoga drugoga smatra se za izknjiženu te pravno neobstojeću.

Obrazci za molbu, odluku i gruntovni unos za uknjižbu brisanja uknjiženih i predbilježenih pravah, na kojih se nalaze naduknjižene ili nadpredbiljene stavke.

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Zagrebu.

Molba

Ivana Ivančića iz Zagreba u dugoj ulici kbr. 35

proti

Janku Haraminčiću iz Čulinca kbr. 12

za uknjižbu brisanja prava zaloga na nepokretnosti u grunt. napisniku

br. 208 obć. Sesvete za glavnicu od 220 for. s. p. r. uknjiženoga.

(Sadržaj molbe.)

Na temelju namire od 4. svibnja 1880. molim, da mi blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast dozvoliti uknjižbu brisanja prava založnoga, uknjiženoga na korist Janka Haraminčića na nepokretnosti moje upisane u grunt. napisniku br. 208 obć. Sesvete za glavnicu od 220 fr. sa 6% kamati i pripadci sa stegom §. 79. grunt. reda, pošto je na ovu tražbinu naduknjiženo pravo zaloga za tražbinu Mare udove Je!aković, od koje nisam mogao dobiti dozvolu na izknjižbu.

Ivan Jančić, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba brisanja prava založnoga, uknjiženoga na korist Janka Haraminčića, na nepokretnosti Ivana Ivančića, upisane u grunt. napisniku br. 208 obć. Sesvete za glavnicu od 220 for. sa 6% kamati i pripadci pod C. red. br. 5 na temelju namire od 4. srpnja 1880. dozvoljuje se, te pošto je na ovu tražbinu naduknjiženo pravo zaloga za glavnicu od 100 for. s. p. r. na korist Mare udove Jelaković, po smislu §. 74. grunt. reda samo s tim dodatkom, da će ova uknjižba brisanja kriepostna postati za ovu naduknjiženu tražbinu istom onda, kada bude izhodjena uknjižba brisanja glede iste.

Molbenica sa sravnjenim prepisom namire ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi molitelj Ivan Ivančić povratkom potvrdjene izvorne namire, zatim Janko Haraminčić i Mara udova Jelaković.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 26. lipnja 1880.

Gruntovni unos.

Praes. 25. lipnja 1880. br. 4230

Odluka od 26. lipnja 1880. br. 4230.

Na temelju namire od 4. svibnja 1880. uknjižuje se brisanje prava založnoga, uknjiženoga na korist Janka Haraminčića u ovom gruntovnom napisniku (ili uložku) za glavnicu od 220 for. sa 6% kamati i pripadci pod C. red. br. 5., nu sa stegom §. 79. grunt. reda, da će ova uknjižba brisanja kriepostna postati za pod red. br. 7 naduknjiženu tražbinu Mare udove Jeluković istom onda, kada bude ista tražbina izbrisana.

§. 80.

Od pravah upisanih na vlastovnici mogu se brisati samo stege vlastničtva i upisi, koji ili riešitbom viš-

jega sudca ili pravomoćnom osudom budu priznani kao neizpravni, a tako i neopravdane predbilježbe.

Nasuprot pri prenosu vlastničtva netreba, da se izrikom izbrišu prava vlastnika prijašnjega.

Kako je već prigodom tumačenja §. 77. naglašeno, nebrišu se uknjižbe prava vlastničtva obavom uknjižbe brisanja, već uknjiženo pravo vlastničtva ugasne samo po sebi za uknjiženoga vlastnika, čim se za treću osobu pod tekućim rednim brojem na vlastovnicu odnosnoga gruntovnoga napisnika ili uložka uknjižuje njegovo pravo vlastničtva.

Uknjižbe ili predbilježbe prava vlastničtva brišu se samo na temelju presude, izrečene u parnici povedene po smislu §. 148. gr. reda, ili pako na temelju presude izrečene u parnici, povedene uslied uredne tužbe, predane po predniku gruntovnoga vlastnika radi nevaljanosti ugovora sklopljena sa ovim potonjim, u kojih slučajevih se gruntovno stanje opet u prijašnje stanje uzpostaviti imade, te zato treba samo uknjižbu brisanja sudbenom presudom nevaljanim proglašenoga gruntovnoga unosa obaviti.

Zabilježbe obavljene na vlastovnici imadu se u svakom slučaju brisati, ako je kriepostna njihova moć ugasnula.

VII. Osobite potrebštine za uknjižbu.

1. Kod privatnih izpravah.

§. 81.

Da na temelju koje privatne izprave moguće bude obaviti uknjižbu, ima providjena biti potrebštinami sliedećimi:

a) osobe, kojih se tiče pravni posao, a tako i nepokretnine i prava, glede kojih će se da obavi uknjižba, imadu biti naznačeni tako točno, da nebude sumnje o njihovoj istovjetnosti;

b) ima biti naznačen pravni posao, na temelju kojega treba da se obavi uknjižba;

c) napokon u izpravi sačinjenoj o pravnom poslu, ima sadržana biti dozvola za uknjižbu (clausula intabulandi). Ova dozvola za uknjižbu može se podieliti i posebnom izpravom, ili u molbi gruntovničkoj; nego se ne samo iziskuje, da posebna ta izprava ili pomenuta molba providjena bude potrebštinami za uknjižbu propisanimi i

da se u jednom i drugom slučaju prinese izprava o pravnom poslu sačinjena;

d) da se bezuvjetno izbriše uknjiženo koje pravo, dovoljno je za to očitovanje povlaštenika, da pristaje na brisanje.

Na a) §. 81.

Osobe, kojih se tiče pravni posao, moraju u izpravi naznačene biti s imenom i prezimenom, te ako su ugovarajuće stranke iz takovih mjestah, u kojih imade više osobah s jednakim imenom i prezimenom, kao što je to obično kod seljakah, onda treba naznačiti uz imena osobah, kojih se tiče pravni posao, i prišvarak ili ime roditelja istih, a u svakom slučaj i broj kuće.

Nadalje mora u izpravi uknjižbenoj naznačena biti nekretnina tako, da u pogledu istovjetnosti iste s onom u gruntovnici upisanom, dvojba nenastaje. U tu je svrhu potrebno, da se u uknjižbenoj izpravi samoj — a ne samo u molbi, — navede broj gruntovnoga napisnika ili uložka s imenom odnosne porezne obćine, a ako se radi o odpisu i pripisu jedne čestice, i broj odnosne čestice (kod upisah, koji se obaviti imadu u gruntovnih napisnicih, gruntovni broj čestice, a kod upisah, koji se obaviti imadu u gruntovnih uložcih katastralni broj česticah). Ako je pak u izpravi, na temelju koje se imade gruntovno provesti odpis i pripis pojedine čestice izpušten broj gruntovnog napisnika ili uložka, to ova okolnost sama nemože biti razlog za odbijenje moliteljevih zahtjevah, jer, ako je naveden broj čestice, nemože se glede istovjetnosti iste sa onom u gruntovnici pod istim brojem upisanom, sumnja poroditi, pošto se u jednoj poreznoj obćini nenalaze više česticah pod jednim istim brojem. Isto je tako istovjetnost nepokretnosti izvan svake dvojbe stavljena, ako uknjižbena izprava sadržaje sve čestice odnosnoga gruntovnoga napisnika ili uložka sa označenjem, u kojoj poreznoj obćini leže. U nijednom slučaju pako nije potrebno u uknjižbenoj izpravi za prenos prava vlastničtva ili odpis i pripis pojedine čestice, naznačiti vrst gojitbe i ime odnosne čestice ili medjaši iste, jer se to iz gruntovnoga napisnika ili uložka samoga uviditi može, čim je naznačen broj čestice.

Medjaši moraju se označiti u uknjižbenoj izpravi samo kod odpisah i pripisah diela jedne čestice. Nasuprot, ako se u uknjižbenoj izpravi označe kod odpisa i pripisa čestice samo gojitba i imena njima vlastita bez broja česticah i označenja odnosne porezne obćine, u kojoj leže, ima se molba odmah odbiti, jer u jednoj poreznoj obćini imade više parcelah s jednakim imenom.

Na b) §. 81.

Izprava, u kojoj nije sadržan pravni naslov, nije prikladna za

uknjižbu, jer se na temelju takove izprave nikakvo pravo steći nemože U čem se sastoji pravni naslov, to se razabire iz ustanovah §§. 424. i 449. o. g. z. Navlastito se izpostavlja iz potonje ustanove, da svaka tražbina nedaje sama po sebi pravni naslov za stečenje prava zaloga, već, je potrebno po zakonu, koli za stečenje prava vlastničtva, toli i za stečenje prava zaloga, da se pravni naslov osniva ili na zakonu, ili na sudbenu riešitbu, ili na pogodbu, ili napokon na posliednu volju odnosnoga vlastnika gruntovnoga.

Kod privatnih izpravah može se pravni naslov osnivati ili na zakonu, ako se radi o pitanju odštete ili osiguranja, ili na pogodbu, sklopljenu med strankami, ako je ta pogodba vrst pogodbah, navedenih u poglavju XVIII. do XXIX. o. g. z. te ako odgovara obćenitim ustanovam, sadržanih u poglavju XVII. o. g. z. ili ako se temelji na ustanove §§. 1344., 1346., 1347., 1368., 1376., 1380., 1392. i 1400. o. g. z.

Na c) §. 81.

Ako molbi za uknjižbu neprileži izrična dozvola vlastnika nepokretnostih, ili ustupitelja prava zaloga, na uknjižbu odnosnoga ustupljenoga prava na korist dotičnoga, komu je odnosno pravo ustupljeno, to se nemože uknjižba dotičnoga prava dozvoliti, već obzirom na propis §. 122. grunt. reda, samo predbilježba, ako izprava odgovara propisom točkah a) i b) §. 81., te, ako nije molitelj izrično u svojem molbenom zahtjevu predbilježbu izključio.

No uknjižbena dozvola nemora se nalaziti u samoj uknjižbenoj izpravi, koja je o sklopljenom odnosnom pravnom poslu načinjena, već može i naknadno o dozvoli uknjižbe posebna izprava biti izdana, a dovoljno je, da se ta dozvola uknjižbe nalazi u molbi, kojom se traži uknjižba dotičnoga prava. U ovom slučaju mora biti molba predana po odnosnom ustupitelju upitnoga prava, te ima biti providjena sa svimi formalnimi potrebštinami kao i sama uknjižbena izprava.

Na d) §. 81.

Iznimku od pravila, navedenoga u točki b) ovog paragrafa, čine samo izprave, izdane u svrhu uknjižbe brisanja kojega uknjiženoga prava. U ovih izpravah nemora se nalaziti pravni naslov, odnosno razlog brisanja dotičnoga prava, već jednostavno samo očitovanje odnosnoga vlastnika, da dozvoljuje uknjižbu brisanja toga prava bez navoda ikakova motiva.

S toga nije potrebno kod izposlovanja uknjižbe brisanja prava založnoga potvrditi u izknjižbenom očitovanju primitak ili izplatu dotične glavnice s pripadci, ili namiru posebice molbi priložiti.

§. 82.

Glede vanjskoga oblika ima izprava, da temelji uknjižbu:

a) sadržavati datum, t. j. mjesto, dan, mjesec i godinu, gdje i kada se je posao sklopio i

b) obskrbljena biti vlastoručnim podpisom izdatnikovim, a ovaj podpis ili uredovno potvrdjen, ili mu pridan podpis dvojice mužkih svjedokah, proti kojim neima zakonite sumnje, da su sposobni svjedočiti;

c) ako je izdatnik nevješt u pisanju, ili ako poradi tjelesne mane pisati nemože, ima staviti svoj obični rukoznak, koji treba da bude uredovno potvrdjen, ili treba da se podpišu dva svjedoka, od kojih će jedan podpisati ime izdatnikovo;

d) ako je izprava izdana izvan krunovine, u kojoj će se da obavi uknjižba, ima podpis izdatnikov biti potvrdjen ili sudbeno ili po kojem javnom bilježniku, za to povladjenom;

e) izprave, sačinjene u inozemstvu, imadu biti potvrdjene i po austrijskom poslaničtvu, ili po austrijskoj vlasti konzularskoj, ako glede stanovitih državah neima zakonitih iznimakah.

Sve ovo, što je u ovoj ustanovi §. 82. jasno navedeno za izpravu, izdanu o pravu, koje se uknjižiti imade, valja i za izpravu u stanovitih slučajevih naknadno idanu, sadržavajuću uknjižbeno očitovanje (clausulu intabulandi) kao i za punomoćja punovlastnikah dotičnih ugovarajućih stranakah u koliko su isti punovlastnici sklopili u ime stranakah odnosni pravni posao, ili izdali u ime istih uknjižbena očitovanja; napokon i za same uknjižbene molbe, u koliko iste nadomiestiti ili nadopuniti imadu uknjižbenu izpravu.

§. 83.

Ako su za pravnu valjanost stanovitih izpravah propisane još i druge potrebštine glede sadržaja i oblika, tada imadu one biti providjene i timi potrebštinami, da uzmognu utemeljiti uknjižbu.

Takove ine potrebštine, s kojimi moraju providjene biti izprave, izdane od stanovitih ugovarajućih stranakah, te koje nisu u gruntovnom redu izrično navedene jesu:

a) potvrda nadtutorstvena za ugovoie, sklopljene po malodobnicih, odnosno tutorstvih istih od strane za to po sudovniku nadležnih oblastih u slučajevih uknjižbah prava vlastničtva i prava zaloga, kojimi se obterećuje nepokretno dobro malodobnikah ili naduknjižuje pravo zaloga na u korist malodobnika uknjiženu tražbinu, ili se napokon izknjižiti imade u korist malodobnika, uknjiženo pravo zaloga;

b) potvrde nadskrbničke oblasti za izprave, izdane o pravnom poslu, sklopljenom po skrbnicih u slučajevih pod a) navedenih;

c) potvrde oblastih za to po stanovitih propisih zvanih za izprave, sklopljene po zastupnicih zavodah političkih ili crkvenih, koji samo nemogu za odnosni zavod, crkvu ili zakladu, pravne poslove valjano sklopiti;

d) svjedočba nadležne političke obćine, potvrdjene po odnosnoj nadležnoj podžupaniji izdavati se imajuća po propisu §. 7. zadružnoga zakona od 3. ožujka 1874. u slučaju otudjenja ili obterećenja zadružnih nepokretnostih od strane zadruge.

2. Kod javnih izpravah.

§. 84.

Javne izprave, na temelju kojih se mogu činiti uknjižbe jesu sliedeće:

a) uredovni spisi o pravnih poslovih, sačinjeni po javnih oblastih i povladjenih bilježnicih, ako su spisi ovi providjeni onimi unutarnjimi potrebštinami za uknjižbu, koje su propisane za izprave privatne;

b) po sudovih ili po drugih na to ovlaštenih vlastih sačinjene za ovrhu prikladne nagode; i

c) one izprave, koje imadu svojstvo izreke proizišle od javne oblasti, koja se može sudbeno ovršiti; ovamo imenito spadaju pravomoćne presude, sudbena odobrenja izkazah o kupovnini glede tražbinah, koje su radi izplate napućene na kupovnu cienu ili koje njome nisu podmirene, te koje se dakle izbrisati imadu; uručbene izprave o dobrih, putem dražbe prodanih, u §§. 177. i 178. patenta od 9. kolovoza 1854. naznačene izprave vlasti ostavinsko-razpravne; izkazi i naredbe glede izplate neplaćenih porezah, zakonitih pristojbah i prinesakah, koje su izdane po odredjenih za to organih javne uprave.

§. 85.

Izvanjski oblik, kako treba, da se izdaju javne izprave, imadu se presudjivati po propisih, koji o tom postoje.

Javne izprave, navedene u ovom paragrafu, moraju imati iste unutarnje potrebštine, kao što i privatne izprave, navedene u §. 81., t. j. u istih mora biti naznačen pravni posao kao i osobe, kojih se tiče upitni pravni posao; a izprave, kojimi se prisudjuje pravo vlastničtva, moraju imati i oznaku odnosnih nepokretnostih.

U javnih izpravah, na temelju kojih se traži uknjižba ili predbilježba prava zaloga, nije potrebno, da su označene odnosne nepokretnosti, već je dovoljno, da se iste nepokretnosti označe u zamolnici odnosne oblasti ili u uknjižbenoj molbi.

Tim, što su u ovom §. nabrojene vrsti javnih izpravah, na temelju kojih se može uknjižba ili predbilježba tražiti, nije rečeno, da se na temelju takovih izpravah imadu odnosne uknjižbene molbe predati kod gruntovne oblasti, ili da gruntovna oblast imade sve molbe, koje su obložene javnimi izpravami navedene vrsti, ex primo decreto riešiti.

U tom su pogledu mjerodavni u prvom redu propisi sudovnika, a zatim specialni propisi, koji su sadržani u pojedinih zakonih.

N. pr. gruntovna oblast nije zvana dozvoliti ovršne uknjižbe, jer su za to po sudovniku zvani samo presudni sudovi, t. j. odnosni sudovi, koji su osudu izrekli ili pred kojimi je sklopljena nagoda.

Na temelju sudbenih nagodah, u koliko je u istih uknjižbena dozvola, zatim na temelju poreznih izkazah, platežnih nalogah financijalnih oblastih kao i na temelju drugih za ovrhu prikladnih izpravah financialnih i političkih oblastih, može se dozvoliti samo jednostavna uknjižba, ili po okolnostih samo predbilježba, nikada pako o v r š n a uknjižba prava zaloga, jer je za to gruntovna oblast samo onda zvana, ako je ona bila i presudni sud; inače se mogu ovrhe zatražiti samo kod nadležne gradjansko sudbene oblasti.

Isto se tako imade po izričnoj ustanovi §. 177. izvanparbenoga postupnika zatražiti uknjižba prava vlastničtva na temelju uručbenice, izdane po razpravnoj oblasti, samo kod iste oblasti.

Sve javne izprave, na temelju kojih se uknjižba kod gruntovne oblasti traži, moraju biti pravomoćne, te u koliko se to iz same izprave neizpostavlja, mora biti pravomoćnost zasvjedočena po odnosnoj oblasti, koja je izdala izpravu, jer se inače na temelju iste izprave može dozvoliti samo predbilježba.

3. Kod izpravah, koje su izdane prije početka ove naredbe.

§. 86.

Propisi o potrebštinah izprave za uknjižbu kojega prava nemogu se uporavljivati na izprave one, koje su izdane prije nego li je ova naredba stupila u kriepost.

Na temelju ovakovih izpravah mogu se tečajem jedne godine računajuć od onda, odkako je ova naredba stupila u kriepost dozvoljivati uknjižbe samo onda, ako se iz izprave vidi osoba obvezanikah i povlaštenikah, a pravni posao, usljed kojega će se obaviti uknjižba kojega stvarnoga prava ili tražbine, za koju se traži pravo zaloga; i ako je pomenuta izprava pravno valjano izdana po prijašnjih zakonih.

Po izmaku ove godine moći će se na ovakove izprave dozvoljivati samo predbilježba.

Na temelju izpravah, koje su izdane prije, nego li je ovaj gruntovni red stupio u kriepost, ako molbi uknjižbenoj nepredleži uknjižbeno očitovanje odnosnoga obvezanika, može se sada dozvoliti samo predbilježba upitnoga prava, u izpravi sadržanoga.

Iznimku čine samo obveznice, koje su uknjižene bile u starih preobstojavših intabulacijonalnih knjigah, glede kojih se može postupati po propisu prvoga diela grunt. reda, kako je u tumačenju ustanovah VII. poglavja I. diela grunt. reda navedeno.

IX. Slučajevi predbilježbe.

1. Predbilježba na privatne izprave.

§. 87.

Ako uknjižbi nebude mjesta na temelju privatne izprave zato, što nije providjena potrebštinami za uknjižbu, moći će se ipak dozvoliti predbilježba, ako izprava odgovara obćenitim ustanovam §. 63. itd., i ako može po propisih gradjanskoga postupnika služiti za dokaz.

Izprava privatna, na temelju koje se predbilježba prava zaloga dozvoliti može, mora biti po propisih gradjansko parbenoga postupovnika vrstna pružiti dokaz, a mora biti sastavljena o takovih pravih, koja po smislu §. 63. sačinjavaju predmet gruntovnoga unosa.

Premda zakonska ustanova ovoga paragrafa u obće veli, da izprava, ako zadovoljuje sada navedenim uvjetom, potrebštinami za uknjižbu providjena biti nemora u svrhu dozvole predbilježbe, to se ipak ta ustanova samo tako može razumievati da takova izprava sve potrebštine za uknjižbu imati nemora, dočim nekoje po okolnostih imati mora, jer je inače i svaka predbilježba, kao i unos u gruntovnici u obće, nemoguć.

Od potrebštinah za uknjižbu mora izprava, na temelju koje se predbilježba traži, imati one, koje su navedene u §. 81. sl. a) grunt. reda; mora naime u izpravi biti naznačen pravni posao i osobe, kojih se isti tiče, a u izpravi, na temelju koje se traži pravo vlastničtva, treba da se označe i odnosne nepokretnosti, jer je inače obava predbilježbe nemoguća.

Nadalje moraju izprave, na temelju kojih se predbilježba traži, imati nekoje potrebštine u pogledu vanjskoga oblika, navedene u §. 82. grunt. reda, bez kojih nemogu po propisih gradjanskoga parbenoga postupovnika služiti za dokaz.

Svaka naime privatna izprava, koja hoće temeljem dozvoli predbilježbe služiti mora, biti vlastoručno podpisana po izdatniku iste, odnosno, ako je pogodba dvostrano obvezatna, i po obijuh ugovarajućih strankah, ili u koliko nisu stranke vješte pisanju, mora bar njihov rukoznak potvrditi svojim podpisom jedan pismeni svjedok, inače nepredleži nikakav dokaz, da je izprava izdana po odnosnom obvezaniku, odnosno, da je pogodba sklopljena po ugovarajućih strankah, koje su u njoj navedene.

§. 88.

Pod ovim uvjetom biti će mjesta predbilježbi prava založnoga samo u sliedećih slučajevih:

a) na temelju izpravah, koje sadržaju naslov založnomu pravu na stanovito nepokretno dobro ili uknjižbeno pravo ili u kojih je barem u obće ustupljeno pravo na osiguranje tražbine;

b) na zadužnice o dospjelih tražbinah; ako dospjelost tražbine zavisi ob odpovjedi, tada se ujedno ima pridonieti o tom pismena svjedočba;

c) na izvadke kontovne od dospjelih tražbinah iz trgovačkih i obrtničkih knjigah, navedenih u §. 126. gradj. parb. postupnika, ako je isti izvadak providjen propisanom potvrdom, da se slaže s knjigami i da su knjige vodjene kao što treba, i ako moć dokazna tih knjigah nije ugasla;

d) u onih slučajevih, u kojih zakoni vjerovniku podjeljuju pravo na osiguranje za stanovitu tražbinu ili dio-

niku u kojem pravnom odnošaju za štetu, koja bi odtuda mogla nastati, (kao n. pr. §§. 520., 835. 1245 obć. gr. zak. i §. 387. gradj. parb post.) može se predbilježiti pravo založno u smislu §. 65., ako tražbina ili pravni odnošaj i zakoniti uvjeti osiguranja budu pismeno posvjedočeni.

Što se tiče pod točkom c) u § 88. navedenih kontovnih izvadakah od dospjelih tražbinah iz trgovačkih i obrtničkih knjigah, kaže §. 126. gradj. parb. post., da knjige trgovacah, tvorničarah, apotekarah, zanatnikah i družtvah tečevnih, koje su vodjene po ustanovah XV. i XVI. zak. čl. sabora zemaljskoga od god. 1840. i VI. zak. čl. od god. 1843/4., imadu u poslovih trgovačkih, tvorničkih i obrtničkih pol dokazne moći, kako jim je podieljena u istih zakonih.

Sada su ove ustanove, pošto je u Hrvatskoj i Slavoniji uveden ugarski trgovački zakon od 15. svibnja 1875., izvan krieposti stavljene, te valjaju nasuprot ustanove §§. 25. i 31. rečenoga trgovačkoga zakona, od kojih §. 25. veli, da svaki trgovac može voditi knjigu u obliku, kako hoće, samo da ista pokazuje vjernu sliku stanja aktivnoga i pasivnoga odnosnoga trgovca, dočim propis §. 31. trg. zak. ustanovljuje, da trgovačke knjige proti netrgovcu imadu poludokaznu moć dvie godine, a proti trgovcu deset godinah, računajuć od dana unosa odnosnih stavakah.

Uslied toga ima se ustanova sl. c) §. 88. grunt. reda tako razumievati: Predbilježbi prava zaloga imade mjesta na izvadke kontovne od dospjelih tražbinah iz trgovačkih i obrtničkih knjigah, navedenih u §§. 25. i 31. trgovačkog zakona od 15. svibnja 1875., ako je isti izvadak providjen zakonom propisanom potvrdom, da se slaže s knjigami, te ako dokazna moć tih knjigah po §. 31. trg. zak. još nije ugasla.

Slučajevi, navedeni pod točkom d) §. 88., u kojih zakon vjerovniku za stanovitu tražbinu, ili dioniku u kojem pravnom odnošaju za štetu, koja bi od tuda mogla nastati, podieljuje pravo na osiguranje, jesu ovi:

1. U slučajevih, kada vlastnik od uživatelja dobra tražiti može osiguranje, ako prieti pogibelj samomu služećemu dobru (§. 520. o. g. z.).

2. U slučaju kod zajednice dobarah, navedenom u §. 834. o. g. z., po kojem su dionici zajednice, koji su u manjini ostali prigodom odlučivanja o važnih promjenah zajedničkoga dobra, ovlašteni tražiti osiguranje za buduću štetu, koja bi odtuda za njih nastati mogla.

3. U slučaju §. 1245. o. g. z., po kojem ima onaj, koji daje miraz, pravo tražiti, od onoga, koji ga prima, primjereno osiguranje

ili u isti čas, kada se daje miraz ili poslje, kada bi nastala pogibelj.

4. U svih slučajevih, u kojih se može osiguranje tražiti po propisih poglavja XVIII. gradjansko parbenoga postupnika.

5. U svih slučajevih, u kojih se može po obćem gradjanskom zakoniku odšteta tražiti, ako na taj zahtjev ovlašteni nije još zadobio pravomoćnu presudu, dopitajuća mu zaiskanu odštetu, te ako dokaže pogibelj, da će se nepokretnosti pri obtuženiku, dok traje odštetna parnica, oštetiti ili da će jih obtuženik odsvojiti.

U svih sada navedenih slučajevih mora ovlaštenik, koji predbilježbu prava zaloga traži, po smislu §. 65. grunt. reda, naznačiti ili u izpravi ili u svojoj molbi najviši iznos odštetne tražnine.

2. Predbilježba na javne izprave.

a) Na javne izprave u obće.

§. 89.

Na javne izprave može se činiti predbilježba, ako su providjene onimi potrebštinami, koje su i pri privatnoj izpravi dovoljne za predbilježbu.

Ako je javna izprava takove vrsti, proti kojoj strankam pripada pravni liek na višju oblast, te ako nije posvjedočeno uredovno, da je ista pravnu moć zadobila, može se samo predbilježba dozvoliti, makar izprava i imala sve vanjske i nutarnje potrebštine za uknjižbu. (Vidi §. 92. grunt. reda).

b) Na presudi o naknadi štete.

§. 90.

Na temelju sudačke presude, kojom se stranki dosudjuje pravo na odštetu ili zadovoljštinu, ali se ista glede iznosa odpućuje na put pravde, može se činiti predbilježba prava založnoga za iznos odštete, u molbi naznačene (§. 65).

Navedene u ovom §. presude, jesu osude, kojimi se dotičnik krivim proglasuje kojeg po kaznenom zakonu progoniti se imajućeg kažnjiva čina, ali se podjedno obtuženi neosudjuje na naknadu štete, proizviruće iz odnosnoga kažnjivog čina, već se odpućuje na put redovite pravde.

Odštetne osude pako izdane po kaznenom sudu po smislu §.

307. kaz. post. netrebaju izkaza pravomoćnosti, jer se dostavljaju strankam istom nakon pravomoćnosti kaznene osude. Stoga se na temelju takovih osudah može odmah tražiti ovršna uknjižba prava zaloga kod nadležnog gradjanskog suda.

Traži li se pako na temelju istih osudah kod gruntovne oblasti uknjižba prava zaloga, to se onda može samo predbilježba dozvoliti, jer se u njih nenalazi sadržana uknjižbena dozvola (clausala intabulandi).

c) U slučaju položene pred sudom tražbine.

§. 91.

Ako predmet tražbine hipotekarne bude pred sudom položen ili u pohranu izručen, to ili:

a) prema dozvoli §. 1425. obć. gradj zak. ili:

b) imenito u slučaju, kada je vjerovnik dužan tražbinu ustupiti platcu (§. 1422. o. g. z.), tada na temelju uredovne izprave izdane o sudbenoj pohrani ima mjesta u slučaju a) predbilježbi brisanja, a u slučaju b) predbilježbi prenosa tražbine na platca.

Nemože li se dug zato, što je vjerovnik nepoznat ili odsutan ili sa svotom njemu ponudjenom nezadovoljan ili iz drugih važnih razlogah (navedenih navlastito u §§. 234., 455., 817., 890. i 1428. o. g. z.) ovomu izplatiti, tada se može odnosna svota u sudbene ruke predati (§. 1425. o. g. z.).

Na temelju odnosne odluke kojom se ta, u ruke suda izplaćena svota stavlja u sudbeni polog, te stranke o tom ubavješćuju time, da može dotičnik, u korist kojega je izplata uzsliedila, istu svotu kod pologovnoga ureda dignuti, može odnosni dužnik tražiti predbilježbu brisanja prava založnoga, uknjiženoga za odnosnu, po njem na gorenavedeni način izplaćenu tražbinu.

Ako pako, koji treći mjesto dužnika sa privolom ovoga hoće da plati njegov dug vjerovniku, to mora vjerovnik primati platež, te platcu ustupiti sva ona prava, koja je on stekao u pogledu ove tražbine (1422. o. g. z.).

Neće li vjerovnik platež upitnoga duga primiti, imade platac pravo isti dug izplatiti kod suda, odnosno dotičnu svotu predati u sudbeni polog, te može zatim na temelju stečenu sudbene potvrde o tom platežu, tražiti predbilježbu prava vlastničtva na dotičnu izplaćenu tražbinu, ako je za istu pravo zaloga gruntovno uknjiženo.

d) Na presudi prije nastale pravomoćnosti.

§. 92.

Uslied sudačkih presudah, kojimi se stvarno pravo ili stanoviti iznos tražbine dosudjuje ili uknjiženo koje pravo uzkraćuje ili ugaslim izjavljuje, ima prije nastale pravomoćnosti mjesta samo predbilježbi prava ili tražbine, ili predbilježbi brisanja uknjiženoga prava.

Pravo osiguranja, navedeno u §. 391. gr. p. p. može se na nepokretnosti ili na uknjižene tražbine izhoditi samo načinom, koji je naveden u §. 92. grunt. reda.

U odluci, koja predbilježbu dozvoljuje na temelju izpravah, navedenih u §. 92. grunt. reda, nije potrebno, da se ustanovi rok za opravdanje, jer se predbilježbe, navedene u ovom paragrafu, nemogu niti očitovanjem protustranke, niti tužbom opravdati, pošto je u slučajevih predvidjenih u §. 92. već parnica u pogledu uknjižiti se imajućeg prava dovršena, te se predbilježba traži, nakon konačnog riešenja upitne parnice, na temelju osude, koja pravnu moć još zadobila nije, što se je protustranka prizivom poslužila, dočim opravdanje ove predbilježbe biva pravomoćnom osudom.

e) Za osiguranje državne blagajnice, zatim za osiguranje sirotah, skrbljenikah i drugih osobah, koje su pod nadstojstvom sudbenim.

§. 93.

Predbilježbi prava založnoga za tražbine državne blagajne, zatim za tražbine sirotah skrbljenikah i osobah, koje su pod nadstojstvom sudbenim, ima mjesta i na naredbe i umolna pisma onih upravnih i sudbenih vlastih, koje su povladjene izhoditi takovo osiguranje, ako je iznos ciframi naznačen.

Takove zamolnice netrebaju imati nikakve druge potrebštine, van, da je u istih naznačena nepokretnost, na koju se imade obaviti uknjižba prava zaloga, ili tražbina, na koju se ima pravo podzaloga uknjižiti s oznakom dotične osobe, na čiju se štetu uknjižba hoće izposlovati, napokon iznos uknjižiti se imajuće tražbine. U dalnja prosudjivanja izprave ili prava odnosne oblasti neima se gruntovna oblast upuštati.

Upitne zamolnice služe podjedno kao izprava, na temelju koje se uknjižba obaviti imade, te nije nuždno, da bude zamolnicam gorenavedene vrsti priložena posebna uknjižbena izprava.

Ako su predbilježbe izdane na temelju zamolnicah, sadržavajućih u sebi pravni posao, koji se pred sudovi nema putem parnice riešiti, onda se za ovakove predbilježbe netreba ustanoviti rok za opravdanje, jer ustanovljenje stanovita roka za opravdanje odredjuje zakon izrično samo za predbilježbe navedene u §. 87. do 91. grunt. reda, kako se to jasno viditi može već iz napisa, stavljenoga pred ustanovu §. 95. gruntovnoga reda koji glasi doslovce: „Opravdanje predbilježbe u slučajevih §§. 87. do 91.“ (neproteže se dakle na predbilježbe, predvidjene u ustanovah §§. 92. i 93.).

Obrazci za molbe, odluke i gruntovne unose u slučajevih predbilježbe.

a) Za preddbilježbu prava vlastničtva.

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti
u Zagrebu.

Molba
Juraja Oslakovića kbr. 20 iz Laščine
proti
Josipu Voloviću kbr. 23 iz Laščine
za predbilježbu prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 29 obć. Laščina.

(Sadržaj molbe).

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. veljače 1880. momim: da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao gruntovna oblast dozvoliti predbilježbu prava vlastničtva na nepokretnosti Josipa Volovića, upisane u gruntovnom napisniku br. 29 obć. Laščina na korist moju.

Juraj Oslaković, v. r.

Odluka.

Zamoljena predbilježba prava vlastničtva na nepokretnosti Josipa Volovića, upisane u gruntovnom napisniku br. 29 obć. Laščina na korist Juraja Oslakovića na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. veljače 1880., za odmjerenje pristojbe već podnešenoga, dozvoljuje se i obava gruntovnoj pisarni nalože.

Molbenica sa sravnjenim prepisom ugovora ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Juraj Oslaković povratkom potvrdjenog kupoprodajnog ugovora, zatim Josip Volović. Prvi time, da imade stečenu predbilježbu u roku od 14 danah opravdati.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 29. ožujka 1880.

Gruntovni unos:

Praes. 27. ožujka 1880. br. 1830.

Odluka od 29. ožujka 1880. br. 1830.

Kupovnina od 300 fr.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. veljače 1880. predbilježuje se pravo vlastničtva na nepokretnosti Josipa Volovića, upisane u A I. i + ovog grunt. napisnika na korist:

Juraja Oslakovića.

---

b) Za predbilježbe prava zaloga.

(Napis molbe)

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti

u Karlovcu.

Molba

Juraja Pavlovića, trgovca u Karlovcu

proti

Dani Opaliću, osebniku u Karlovcu

za predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti protivnikove, upisane u gruntov. uložku br. 206 obćine Karlovac za glavnicu od 120 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju pod A. priležećeg izvadka iz moje glavne trgovačke knjige molim, da izvoli slavni kr. kot. sud kao grunt. oblast dozvoliti predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti Dane Opalica, upisane u gruntovnom uložku br. 206 obć. Karlovac za glavnicu od 120 fr. sa 6% kamati, tekućimi od 1. svibnja 1879. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 50 for. za korist moju, te obavu iste odrediti.

Juraj Pavlović, v. r.

Odluka.

Na temelju izvadka iz trgovačke glavne knjige moliteljeve od 1. svibnja 1879. odgovarajućeg propisu zakona, dozvoljuje se po ustanovi §. 88. sl. c) grunt. reda zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Dane Opalića za glavnicu od 120 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. svibnja 1879. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvećem iznosu od 50 for. za korist Juraja Pavlovića, te se obava nalaže ovosudnomu gruntovnomu uredu.

O tom se ubavješćuju uredovnimi napisi Dane Opalić i molitelj Juraj Pavlović, ovaj uz povratak potvrdjenog ovjerovljenog izvadka iz trgovačke knjige time, da imade u roku od 14 danah predbilježbu

prava zaloga opravdati. Molbenica sa sravnjenim prepisom izvadka ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

Kr. kotar. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 6. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

(Napis molbe).

Sl. kr. kotar. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Djakovu.

Molba

Vinka Lackovića iz Podgorja kbr. 24

proti

Lacku Vinkoviću kbr. 62 iz Podgorja

za predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti protivnikove, upisane u gruntovnom uložku br. 87 obć. Podgorja radi 850 for.

(Sadržaj molbe).

Na temelju založnice od 5. travnja 1879. pod A založio mi je Lacko Vinković radi vjeresije, što sam mu dao do iznosa od 850 for. svoje nepokretnosti, upisane u grunt. napisniku br. 52 porezne obć. Djakovo.

Iste nepokretnosti pako, koje se nalaze većim dielom samo od hrastove šume, izharačio je Lacko Vinković ove zime tako, da su izgubile polovicu od vriednosti, štono su imale u vrieme, kada je on pravo zaloga na iste meni ustupio, što dokazuje obćinska svjedočba pod B).

Pošto dakle hipoteka grunt. napisnika br. 52 obć. Djakovo više dovoljne sigurnosti za moju tražbinu nepruža, to molim, da izvoli sl. kr. kot. sud. kao gruntovna oblast, dozvoliti za korist moju predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti Lacka Vinkovića, upisane u grunt. uložku br. 87 obć. Podgorje za glavnicu od 850 for. i slučajne troškove utjerivanja u najvećem iznosu od 150 for.

Vinko Lacković, v. r.

Odluka.

Na temelju založnice od 5. travnja 1879. dozvoljuje se obzirom na propis §. 88. sl. d) grunt. reda zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Lacka Vinkovića, upisane u grunt. uložku br. 87 obć. Podgorje za glavnicu od 850 for. sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 150 for. na korist Vinka Lackovića, te se obava ovosudnom grunt. uredu nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom založnice i svjedočbe ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi Lacko Vinković osobno zatim molitelj Vinko Lacković, ovaj uz povratak potvrdjene izvorne

založnice time, da imade stečenu predbilježbu prava zaloga u roku od 14 danah opravdati.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Djakovu, 16. svibnja 1880.

Kr. kotarski sudac.
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 15. svibnja 1880. br. 2350.

Odluka od 16. svibnja 1880. br. 2350.

Na temelju založnice od 5. travnja 1879. predbilježuje se pravo zaloga na nepokretnosti Lacka Vinkovića, upisane u A I. za glavnicu od osam sto petdeset forintih sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvećem iznosu od 150 for. na korist:
Vinka Lackovića.

X. Opravdanje predbilježbah.

1. Ustanove obćenite.

§. 94.

Svaka predbilježba sadržaje u sebi stečenje, promjenu ili ukinuće stvarnoga prava samo pod tim uvjetom, ako bude opravdana i samo u toliko, u koliko bude opravdana (§. 59.).

Opravdanje dieluje natrag od onoga časa, kojega je predana bila molba za predbilježbu (§. 61.) Ako neuzsliedi opravdanje, ima se predbilježba brisati.

Brisanje predbilježbe radi neopravdanja nebiva ureda radi, već samo na molbu ovlaštenika.

2. Opravdanje predbilježbe u slučajevih §§. 87.—91.

§. 95.

Opravdanje predbilježbe, izhodjene u slučajevih §§. 87.—91., biva ili na temelju za uknjižbu prikladnog očitovanja, učinjena po onomu, proti kojemu je predbilježba izhodjena ili po njegovu u pravu nasljedniku ili pako na temelju pravomoćne presude, proti njemu izrečene putem parnice.

Ovo pravilo valja izrično samo za slučajeve predbilježbe, citirane u zakonskih ustanovah §§. 87.—91. grunt. reda, te u tumačenju istih ustanovah navedene, a ne za sve predbilježbe bez razlike.

§. 96.

Ako se opravdanje ima učiniti putem parnice, tada treba tužbu predati kod nadležnoga suda. Ako u vrieme, kada se je predala prošnja za predbilježbu, bude već tekla tužba za dokazanje prava predbilježenoga, tada će biti dovoljan izkaz o tom, i neće biti potrebno predavati posebne tužbe.

Predbilježbe, navedene u §§. 87.—91. grunt. reda, koje se samo uknjižbenim očitovanjem gruntovnoga vlastnika nepokretnosti, odnosno u slučaju izhodjene nadpredbilježbe, uknjižbenim očitovanjem vlastnika tražbine, ili pak putem parnice opravdavaju, mogu se zatražiti kod grunt oblasti i u isto vrieme, kada se podnese tužba kod nadležnoga suda dužnikova, kojom se traži dosudjenje odnosnog stvarnog prava, za koje se predbilježba moli, uz podjedno opravdanje iste predbilježbe, t. j. zajedno sa opravdajućom tužbom.

U ovom je slučaju dovoljno, da se molbi za predbilježbu priloži odnosni napis upitne opravdajuće tužbe, providjen danom uručenja i tekućim brojem uručbenog zapisnika odnosnog suda, kojemu je opravdajuća tužba predana te sa pečatom (stampigliom) uručbenog zapisnika (u svrhu dokaza izvora).

Takov napis tužbe može se i onda predbilježbenoj molbi predati, kada je parnica već u tečaju. Ovakovim napisom opravdajuće tužbe providjene predbilježbene molbe netrebaju roka za opravdanje.

§. 97.

Tužba za opravdanje ima se predati tečajem četrnajst danah poslje dana onoga, kojega je molitelju predbilježbe dostavljena bila odluka, kojom se je predbilježba u prvoj ili u višjoj molbi dozvolila.

§. 98.

Rok za opravdanje teče neprekidno; može se istina taj rok iz važnih razlogah produljiti, ali nemože biti mjesta povrati u prijašnje stanje.

Rokovnica ima se predati kod vlasti gruntovničke i

valja postupati š njom po postupniku gradjanskom. U toj rokovnici treba da bude naznačen dan, do kojega se uklopno traži produljenje; ako to i nebude učinjeno, imati će se ipak u odluci onaj dan, kojega će podieljen rok izteći, izrično naznačiti po kolendaru.

U odnosnoj, predbilježbu dozvoljujućoj odluci, ima se u pravilu ustanoviti rok od 14 danah, za koji imade izhoditelj predbilježbe opravdajuću tužbu podnieti.

Ako je pometnjom suda ili slučajno izpušten u navedenoj odluci upitni rok, to nije time izhoditelj predbilježbe stekao otvoren rok za opravdanje predbilježbah, navedenih u §§. 87. do 91. grunt. reda, o kojih je ovdje samo rieč, već imade pod posljedicami, navedenimi u §. 99. grunt. reda iza 14 danah, nakon dostavljene mu predbilježbene odluke, zamoliti dalnji rok za opravdanje predbilježbe, jer je u samom zakonu (§. 97.) četrnajstdnevni rok izrično za opravdanje predbilježbe ustanovljen.

Rok za opravdanje predbilježbe zaporni je rok, koji se pako može produljiti po propisih poglavja petoga gradj. parb. postupovnika. Nu iz važnih razlogah može se i dulji rok od 14 danah dozvoliti za opravdanje predbilježbe i to odmah i u prvoj odluci, ako stranka to zamoli uz doprinešenje vjerodostojnih dokazalah iz kojih se izpostavlja, da nemože u roku od 14 danah opravdajuću tužbu podnieti, ili pako, ako ta nemogućnost iz same molbe ili dalnje rokovnice proizlazi, iza saslušanja protustranke na ročištu, koji se zato odrediti ima, ili pak dostaviv protustranki odluku, kojom se zamoljeni dulji rok od 14 danah dozvoljuje uz dometak: ako se protustranka u stanovitom kratkom, njoj opredieliti se imajućem, roku niječno neočituje.

Ako u ovom potonjem slučaju protustranka niječno očitovanje podnese, ima se postupati po propisih gradjanskoga parbenoga postupnika, koji su u tom pogledu izdani.

§. 99.

Ako na temelju propuštenoga opravdanja bude zaiskano, da se izbriše predbilježba, ali nebude izkazano, da na to pristaje onaj, koji je predbilježbu izhodio; tada se ima narediti kratkodobno ročište, na kojem će izhoditelj predbilježbe imati dokazati, da rok za opravdanje još nije minuo ili da je tužba za dobe podnešena; jer u protivnom slučaju imati će se bez svakoga zatezanja dozvoliti, da se predbilježba briše.

Glede primanja tužbe za opravdanje poslje minula roka imadu valjati ustanove §. 100. gradj. postupovnika.

Ako vlast gruntovnička iz uredovnih spisah, vidi da na dan podnešene molbe, radi brisanja još nije minuo rok za opravdanje, ili da je tužba za opravdanje podnešena, imati će se odbiti molba, u kojoj se ište brisanje.

Molbu za brisanje predbilježbe može podnieti gruntovnoj oblasti svaki interesent, koji u svom pravu štetnje time, što predbilježba stvarnoga prava još kao kriepostna u gruntovnici dolazi, premda je isto pravo već ugaslo ili izplatom ili po zakonu ili pako time, što je sama predbilježba pravnu moć izgubila, jer nije u otvorenu roku opravdana. Takovi interesenti mogu biti gruntovni vlastnik ili svi kašnji vjerovnici uknjiženi ili predbilježeni iza odnosne predbilježene tražbine u pogledu koje je predbilježba pravnu moć izgubila, te koji kašnji vjerovnici time, što se predbilježba još u gruntovnici kao pravno valjana unešena nalazi u svom prvenstvu štetuju.

Na molbu takova interesenta za brisanje predbilježbe, ima se sud ponajprije osvjedočiti ureda radi iz gruntovnice i gruntovne sbirke izpravah, odnosno i gruntovnog arkiva, da li je opravdajuća tužba predana, ili da li je rok za podnešenje iste još otvoren. Ako se to uredovno konstatuje, ima se brisovna molba prvom odlukom odbiti. Neproizlazi pako to iz gruntovnice ili uredovnih predspisah, onda se imade onaj, koji je predbilježbu izhodio i dotičnik, proti komu je dozvoljena, saslušanja radi pozvati na ročište pred sud, i to izhoditelj predbilježbe naročito s izričnom opomenom, da će se imati izkazati, da je opravdajuću tužbu predao, jer će se inače predbilježba brisati.

Ako izhoditelj predbilježbe na sud nedodje, ili ako dodje, a nedokaže, da je tužbu predao, ima se predbilježba prava zaloga u riešenju odnosnoga razpravnoga zapisnika, bez dalnjega zahtjeva molitelja brisati, dakle, ako i molitelj na ročište nedodje, izbrisati, dotično uknjižbu brisanja dozvoliti i gruntovnomu uredu naložiti, da isto obavi.

Isto se ima činiti i onda, ako nijedna stranka nedodje, jer se zahtjev odnosnoga molitelja za brisanje predbiljeèbe nalazi već u molbi za brisanje sudu predanoj.

Ovdje valja izrično naglasiti, da nije potrebno, da bude izkazano, da je tužba opravdajuća predana u roku otvorenom, već je dovoljno, ako izhoditelj predbilježbe dokazuje, da je opravdajuću tužbu predao prije, nego što je predana molba za brisanje ili bar isti dan s navedenom molbom. (Vidi u tom pogledu propis §. 100. gradj. parb. post., koji je u nazočnom slučaju mjerodavan po izričnoj ustanovi §. 99. grunt. reda).

§. 100.

Na temelju pravomoćne presude o tužbi za opravdanje ima se, ako i na koliko njom bude priznana predbilježba kao opravdana, uknjižiti ono, što je predbilježeno; ako li se obnadje, da predbilježba nije opravdana, ima se ona izbrisati.

Ako je parnica, povedena na opravdajuću tužbu kod nadležnoga suda, konačnom presudom dovršena i ista presuda pravomoćnom postala, ima izhoditelj predbilježbe, ako je njemu upitnom presudom prisudjeno pravo, za koje je predbilježbu izposlovao, u cielosti ili samo djelomice, u tom razmjerju na temelju iste pravomoćne presude zahtjevati kod presudnoga suda, t. j. kod istog suda, koji je osudu izrekao, uredovnom ovršnom molbom, ovršnu uknjižbu odnosnog njemu prisudjenoga prava.

Presudni će sud na takovu molbu dozvoliti ovršnu uknjižbu naročitim dodatkom: „u opravdanju već stečene predbilježbe", i za obavu zamoliti dotičnu grunt. oblast. Gruntovna oblast pako naložiti će obavu gruntovnoj pisarni, ili pak odnosnomu gruntovničaru s izričnim dodatkom, da se uknjižba provesti imade s prvenstvom stečene predbilježbe.

2. Opravdanje predbilježbe u slučaju §. 92.

§. 101.

Predbilježba, izhodjena u slučaju §. 92., može se opravdati ili izkazom, da je nastala pravna kriepost one presude, na temelju koje je učinjena predbilježba ili pravomoćnom presudom više molbe, ako i u koliko se njom ona presuda potvrdjuje.

Predbilježbe prava stvarnoga, izhodjene po dotičniku na temelju osudah prve molbe, kojimi se njemu prisudjuje isto pravo bezuvjetno, mogu se opravdati sa presudom višje molbe, koja potvrdjuje istu presudu prve molbe (§. 338. gr. p. p.)

Ako je presuda prvosudna bila sadržaja takova, da se njom dozvoljuje uknjižba prava stvarnoga točnom oznakom nepokretnostih, to jest, ako ista osuda sadržaje u sebi clausulam intabulandi, onda se može opravdanje iste zatražiti kod gruntovne oblasti neposredno uz doprinešenje uredovne potvrde, izdane po nadležnom presudnom sudu, da je upitna osuda pravomoćnom postala, te će u riešenju ovakove molbe imati grunt. oblast dozvoliti uknjižbu odnosnog prava s prvenstvom stečene predbilježbe.

Ako se pako u osudi nesadržaje uknjižbena dozvola, onda se

imade tražiti opravdanje predbilježbe s ovršnom molbom, koja se ima predati kod presudnog suda na temelju presude višje molbe, te će presudni sud i grunt. oblast postupati onako, kako je razloženo u tumačenju predidućega paragrafa.

Za opravdanje predbilježbah, stečenih na temelju presudah gorenavedenih, o kojih §. 92. grunt. reda govori, kao i za opravdanje predbilježbah, navedenih u sliedećem paragrafu, odnosno i u §. 93., ovih potonjih, u koliko su izhodjene na temelju zamolnicah, sadržavajućih pravni posao, koji se pred sudovi nema putem redovite pravde riešiti, nije potrebno, da se izkaže, da jerok za opravdanje predbilježbe otvoren držan.

Na predbilježbe ove neproteže se ustanova §. 99. grunt. reda, koja je kriepostna samo za predbilježbe, navedene u §§. 87. do 91. grunt. reda, te se samo na predbilježbe, sadržane u ovih §§. protežu odredbe navedene u §§. 95.—100., što jasno zasvjedočuje sam napis, stavljen pred §§. 95.—100., koji glasi: „ob opravdanju predbilježbah u slučajevih §§. 87. do 91. grunt. reda“, dočim se opravdanja predbilježbah, navedenih u §§. 92. i 93. grunt. reda, ravnaju po iznimnih ustanovah, sadržanih u §§. 101. i 102. grunt. reda, kako to pokazuju posebni napisi, stavljeni u zakonu nad ovimi paragrafi.

4. Opravdanje predbilježbe u slučaju §. 93.

§. 102.

U slučaju §. 93. izhodjena predbilježba tražbine državne blagajnice, sirotah, skrbljenikah i inih osobah, koje su pod nadstojstvom sudbenim, može se opravdati pravomoćnom presudom one vlasti, koja o tražbini ima sud izreći.

Ako li predbilježba, izhodjena u slučaju §. 93. bude takova, da ju treba opravdati tužbom, tada se u obziru ovakovih predbilježbah ima postupati po ustanovah, spomenutih u §§. 95.—100.

Opravdanje predbilježbah, koje su dozvoljene na temelju zamolnicah, sadržavajućih u sebi pravni posao, koji se nema pred sudovi putem redovite pravde riešiti, mogu se opravdati neposredno kod grunt. oblasti na temelju pravomoćnih presudah onih vlastih, koji o odnosnoj tražbini imadu konačnu riešitbu izreći samo onda, ako je u odnosnoj presudi sadržana uknjižbena dozvola (clausula intabulandi).

U protivnom slučaju valja, da dotičnik, koji hoće da opravda ovakovom riešitbom u svoju korist stečenu predbilježbu upitnog prava, da zatraži kod nadležne sudbene oblasti ovršnu uknjižbu toga

prava, pri čem se imade postupati onako, kako je rečeno kod tumačenja §. 100. grunt. reda.

Samo u svrhu opravdanja onih predbilježbah, koje su stečene za pravo takovo, o kom imadu uredni sudovi konačnu osudu izreći, treba rok za opravdanje ustanoviti i otvoren držati, te valjaju glede istih kao i u pogledu postupka na molbu za brisanja toga prava, propisi §§. 95.—100. grunt. reda. (U pogledu roka za opravdanje predbilježbah ostalih pravah, vidi tumačenje §. 101. grunt. reda).

5. Ponova predbilježbe.

§. 103.

Ako predbilježba kojega prava bude izbrisana stoga, što tužba za opravdanje nije pednešena u propisano doba, može se istina, zatražiti predbilježba iznovična, nego će ugasnuti prijašnjom predbilježbom stečeno knjižno pravo a i pravo na naknadu troškovah, predbilježbom ovom prouzročenih.

A i posjednik dobra ili uknjižnoga prava, na koje bude učinjena iznovična predbilježba, biti će vlastan predusresti daljnjemu joj ponavljanju, izazvav izhoditelja predbilježbe, da dokaže svoje pravo.

Predbilježba kojega prava, brisana samo radi neopravdanja iste, što tužba u tu svrhu u otvorenom roku nije bila podnešena, može se uvjek ponoviti, dok god nije ugaslo pravo, koje se uknjižiti, odnosno predbilježiti ima.

Proti tomu može se posjednik nepokretnoga dobra ili knjiženoga prava jedino braniti uzazivnom tužbom, koju valja podnieti po propisih gradjanskoga parbenoga postupnika.

XI. Gruntovničke zabilježbe.

1. Obćenite ustanove.

§. 104.

Predmet gruntovničkih bilježakah jesu takovi odnošaji i činjenice, koje se ili:

a) samo u interesu onih osobah, koje sklapaju pravne poslove o nepokretninah ili hipotekarnih tražbinah ubilježenjem u gruntovnici dostavljaju do znanja obćenita i

koje stoga, ako se bilježka i neupiše, neimadu za sobom nikakovih pravnih posljedicah ili koje se

b) po ustanovah gradjanskoga postupovnika i ovoga propisa bilježe u svrhu, da se postigne pravna posljedica skopčana s bilježenjem.

U prvu vrstu idu bilježke o maloljetnosti, o brisanju njenu na temelju krstnoga ili rodnoga lista ili proglašenja punoljetnosti, o produljenju otčinske i tutorske vlasti, o skrbstvu i stečaju.

U drugu vrstu spadaju bilježke o sekvestraciji o povedenu ovršbenu zakupu, ob ovršnoj dražbi, o zajedničkih hipotekah, o redu prvenstva i o zametnutoj parnici.

Zabilježbe u ovom paragrafu pod a) navedene, imadu svrhu, da se osobe, koje hoće s odnosnim vlastnikom nepokretnostih ili uknjižene tražbine, pravni kakav posao sklopiti, oprezne čine, da dotični vlastnik po propisih gradjanskoga zakona ovlašten nije sam kakav pravni posao sklopiti, već da treba u tu svrhu dozvolu oblasti zato po zakonu ovlaštene, ili pak obratno, ako je kao vlastnik već takova osoba unešena, te ako je ova zaprieka u pogledu slobodnoga razpoloženja istoga vlastitom svojom imovinom prestala, to zabilježba o brisanju te zaprieke ima svrhu, da se trećim osobam do znanja stavlja, da dotični vlastnik nepokretnostih ili uknjižene tražbine valjano pravne poslove sklopiti može.

Neunašanje ovakovih zabilježbah u gruntovnicu neima za sobom nikakvih pravnih posljedicah. No, u koliko su ovakove zabilježbe u gruntovnici unešene, imade gruntovna oblast pri riešavanju podnesakah, tičućih se odnosnih nepokretnostih ili uknjižnih tražbinah, na iste zabilježbe ureda radi obzir uzeti, te prema okolnostim, ako iste zabilježbe evidentiraju pravnu nesposobnost ili ograničenje, dotičnoga vlastnika u razpoloženju svojom imovinom, molbe gruntovne odbiti prvom odlukom (ex primo decreto), u koliko nije sa dokazali, koji su molbi uknjižbenoj dodani, zaprieka ova dignuta.

Zabilježbe druge vrsti, u ovom paragrafu pod b) navedene, dovoljno su razjasnjene sa ondje naznačenimi primjeri.

Pravna narav tih zabilježbah jest: da svaki, koji dalnja prava iza ovakovih zabilježbah na odnosnu gruntovnu stvarnest steče, ista samo steći može pod uvjeti, skopčanimi s istimi zabilježbami. Tako može se n. pr. iza obavljene zabilježbe dražbe ili zabilježbe prepornosti u slučaju zametnutoga prepora glede prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u odnosnosnom gruntovnom napisniku ili uložku, steći dalnja uknjižba prava vlastničtva i prava zaloga; nu novi vlastnik mora ipak ustupiti u prvom slučaju, — zabilježbe dražbe naime — na dražbi prodane dobro kupcu; a u potonjem slučaju — zabilježbe prepornosti naime — odnosnu nepokretnost dotičnomu tuži-

telju, ako ovaj uspije povedenom parnicom, koju je u gruntovnici zabilježiti dao, jer je iz javnih knjigah uviditi mogao, da je bila preporna upitna uknjižbena stavka, na koju je svoje pravo stekao.

Pod zabilježbom o zametnutoj parnici razumieva se lih samo zabilježba o takovoj parnici iz koje se izpostavlja prepornost uknjižene stavke, odnosno uknjiženoga kojega prava.

Po naravi gruntovnih knjigah nije predmet zabilježbe svaka parnica ili pravije svaka tužba, koja je povedena proti gruntovnom posjedniku ili vlastniku kojega uknjiženoga prava, već samo tužba takova, kojom se napada budi valjanost gruntovnoga kojeg unosa u obće, budi valjanost izprave, na temelju koje je gruntovni unos obavljen, dakle samo tužba takova, uslied koje postaje preporno kakovo knjižno pravo.

§. 105.

Gruntovničke se zabilježbe imaju upisati na teretovnici. Samo one zabilježbe, koje se odnose na osobu vlastnika nepokretnine ili koje predstavljaju pobijanje prava vlastničtva, navode se na vlastovnici.

Gruntovničke zabilježbe, koje se na vlastovnici obaviti imadu, jesu: zabilježbe o maloljetnosti, o brisanju iste, o produljenju otčinske ili tutorske vlasti i o skrbstvu, zatim zabilježbe o prepornosti prava vlastničtva u slučaju podnešene tužbe, kojom se pobija valjanost uknjižbe na vlastovnici obavljene, nadalje zabilježbe med strankami ugovorene ili uružbenicom razpravne oblasti na temelju naredbe posljedne volje ostavitelja odredjene, da dotični, komu se odnosne nepokretnosti u vlastničtvo ustupljuju, nesmije ih ili odsvojiti ili obteretiti, i druge zabilježbe takove vrsti.

Sve druge zabilježbe imadu se provesti na teretovnici.

Obrazci za gruntovne molbe, odluke i unose u slučajevih zabilježbah.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti

u Zagrebu.

Molba.

Jakova Jakljevića iz Stenjevca gornjega kbr. 10.

proti

Ivanu Jandriću iz Stenjevca gornjega kbr. 20

da se zabilježi prepornost prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u grunt. nap. br. 10 obć. Stenjevec gornji.

(Sadržaj molbe).

Tužbom de praes. 20. svibnja 1880. br. 7340 povedene kod kr. gradsko-deleg. kot. suda u Zagrebu, tužio sam Juraja Jandrića kbr. 10 iz gornjega Stenjevca na uništenje darovnice od 15. prosinca 1879., na temelju koje je obavljena uknjižba prava vlastničtva u gruntovnom napisniku br. 10 obćine Stenjevec gornji pod B red. br. 5 na korist njegovu.

Privijajući pod A napis iste tužbe, molim, da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao gruntovna oblast, dozvoliti zabilježbu prepornosti prava vlastničtva u grunt. napisniku br. 10 obć. Stenjevec gornji na ime Juraja Jandrića pod B red. br. 5 uknjiženoga.

Jakov Jakljević, v. r.

Odluka

Na temelju napisa tužbe de praes. 20. svibnja 1880. br. 7340., povedene po Jakovu Jakljeviću, dozvoljuje se zabilježba prepornosti prava vlastničtva Ivana Jandrića kbr. 20 uknjiženoga u gruntovnom napisniku br. 10 obć. Stenjevec gornji pod B. red. br. 5, te se obava nalaže grunt. pisarni.

Molbenica sa napisom tužbe ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Jakov Jakljević kbr. 10 i Jakov Jandrić kbr. 20 iz gornjeg Stenjevca.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 25. svibnja 1880.

Gruntovni unos.

Praes. 24. svibnja 1880. br. 4250

Odluke od 25. svibnja 1880.

Na temelju napisa tužbe de praes. 20. svibnja 1880. br. 7340 zabilježuje se prepornost prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane na A I. i II. na korist Ivana Jandrića kbr. 20 ir gornjeg Stenjevca.

2.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Zagrebu.

Molba

Vjekoslava Radovića iz Trnja kbr. 35

za brisanje malodobnosti iz grunt. nap. br. 25 obćine gornjega grada Zagreba.

(Sadržaj molbe).

Na temelju krstnog lista od 24. travnja 1880. pod A molim: da blagoizvoli velesl. kr. sudb. stol kao grunt. oblast dozvoliti brisanje

zabilježbe maloljetnosti, obavljene u gruntovnom napisniku br. 208 obć. gornjega grada Zagreba kod imena mojega.

Vjekoslav Radović, v. r.

Odluka.

Na temelju krstnog lista od 24. travnja 1881. dozvoljuje se zamoljeno brisanje zabilježbe malodobnosti Vjekoslava Radovića na nepokretnosti upisane u grunt. napisniku br. 208 obć. gornjega grada Zagreba, te se obava grunt. pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom krstnog lista ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuje Vjekoslav Radović uredovnim napisom uz povratak krstnoga lista.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 28. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 27. travnja 1880. br. 3870

Odluka od 26. travnja 1880.

Na temelju krstnog lista od 24. travnja 1881. briše se sa imena Vjekoslava Radovića zabilježba malodobnosti, obavljena pod B red. br. 2 (ili na A).

2. Osobite ustanove o bilježkah kod zajedničkih hipotekah.

a) kako postaju i kako se diele zajedničke hipoteke.

§. 106.

Ako se pravo založno za jednu te istu nerazdielivu tražbinu uknjiži ili predbilježi na više založnih stvarih, t. j. na dvie ili više gruntovničkih stvarnostih ili hipotekarnih tražbinah, tada postaju time hipoteke zajedničke, koje vjerovnikom daju pravo tražiti, kao što jih je volja, da jim se čitava tražbina izplati iz makar koje od više založnih stvarih.

Svaka tražbina može se uknjižiti ili predbilježiti na više nepokretnostih, upisanih u gruntovnih napisnicih ili uložcih raznih poreznih obćinah, kao i naduknjižiti ili nadpredbilježiti na više tražbinah, od kojih je svaka uknjižena u drugom gruntovnom napisniku ili uložku, samo, ako se te nepokretnosti ili tražbine tiču jednoga dužnika ili više dužnikah, koji su nerazdieljeno, jedan za sve i svi za jednoga, t. j. solidarno obvezani.

Takove nepokretnosti i hipotekarne tražbine jamče za cielu

odnosnu uknjižiti ili predbilježiti se imajuću tražbinu, te iz svake od ovih nepokretnostih (gruntovničkih stvarnostih) ili hipotekarnih tražbinah može vjerovnik svoju tražbinu namiriti putem ovrhe u cielosti i u tu svrhu po volji izabrati si za predmet ovrhe ili sve hipoteke ili pako samo jednu, te ovrhu zatražiti na sve hipoteke jednom samo ovršnom molbom, ili pako svaku hipoteku za sebe pod ovrhu uzeti, u koliko nebi naime jedna dostatna bila za namirenje njegove tražbine.

Razumieva se samo po sebi po načelih ovršnog postupka, da i u onom slučaju, kada je vjerovnik tražio jednom molbom, da se dražbi podvrgnu sve hipoteke, smiju se iste samo redom dražbovati, te u koliko bi kupovna ciena dobivena za jednu hipoteku dostatna bila za namirenje vjerovnikove (ovrhovoditeljeve) tražbine s pripadci, nesmiju se dalnje hipoteke više dražbi podvrći, odnosno u pogledu ovih dražba nastaviti.

Založne stvari (nepokretnosti ili gruntovničke stvarnosti i hipotekarne tražbine) na kojih je jedna tražbina stanovitoga vjerovnika uknjižena nerazdieljeno, zovu se *zajedničke hipoteke.*

§. 107.

Ako se imade tražbina osigurati na više založnih stvarih, koje su upisane u raznih gruntovničkih uložcih (ili gruntovničkih zapisnicih), tada ju treba upisati i na svaki od ovih gruntovnih uložakah.

Nego jedna od više založnih stvarih ima se smatrati kao **hipoteka glavna**, a svaka druga kao **hipoteka uzgredna**, stoga dakle i onaj uložak gruntovnički, u kojem je upisana glavna hipoteka, ima valjati kao **uložak glavni**, a svaki daljni uložak gruntovnički, u kojem se nalazi hipoteka uzgredna, ima valjati kao **uložak uzgredni.**

U tu svrhu treba postupati ovako:

a) ako se tražbina upisuje u više uložakah gruntovničkih, koji se vode kod jedne iste gruntovničke vlasti, tada treba u **glavnom ložku** onako isto i inako podpuno upisati, kao što se u obće uknjižuje ili predbilježbuje kakova tražbina, naprotiv ima se tražbina u **uzgrednom uložku** koliko moguće kraće upisati i navesti samo ona izprava, usljed koje je dozvoljena uknjižba ili predbilježba, — a isto tako ima se naznačiti i iznos tražbine;

b) Nu ako se tražbina ima upisati i u knjigah druge koje vlasti gruntovničke, a ne samo kod one, gdje se vodi glavni uložak, tada ju treba i u prvom uzgrednom uložku isto onako podpuno upisati, kao i u glavnom uložku, nego ovaj prvi uložak negubi po tom svojstvo uzgrednoga uložka.

O svakom dalnjem uzgrednom uložku u kojem se tražbina ima upisati pri onoj istoj vlasti gruntovničkoj ima pravilom biti propis, sadržan u posliednoj stavci pod a).

c) nadalje treba pri upisu tražbine u glavnom uložku napisati oznaku „glavna hipoteka" i pri tom ubilježiti svaki uložak uzgredni u kojem je ista tražbina upisana; naprotiv pri upisu tražbine u svakom uložku uzgrednom ima se zabilježiti samo glavni uložak.

Od navedenih u §. 106. založnih stvarih (nepokretnostih ili uknjiženih tražbinah) zove se jedna glavna, a sve druge, uzgredne hipoteke.

Ona založna stvar (gruntovnička stvarnost ili hipotekarna tražbina), na koju se za jednu — na dvie ili više u posebnih gruntovnih napisnicih ili uložcih unešenih založnih stvarih (gruntovničkih stvarnostih ili hipotekarnih tražbinah) — nerazdieljeno uknjižiti se imajuću tražbinu, gruntovni unos u cielosti obavlja, zove se glavna hipoteka, a sve druge založne stvari, na kojih se unos za istu tražbinu samo u kratkom izvadku provede, zovu se uzgredne hipoteke.

Uknjižba ili predbilježba stanovite tražbine na dvie ili više nepokretnostih (gruntovničkih stvarnostih) ili hipotekarnih tražbinah, od kojih je svaka pojedina unešena u posebnom gruntovnom napisniku ili uložku, obavlja se tako, da se u jednom gruntovnom napisniku ili uložku uknjižuje dotična tražbina po cielom sadržaju uknjižbu ili predbilježbu dozvoljujuće odluke, kao što se obično uknjižba ili predbilježba prava zaloga ili nadzaloga u gruntovnici unesti imade, te se onda označuje odnosna nepokretnost ili hipotekarna tražbina u samoj uknjižbenoj zaporki na kraju kao: „glavna hipoteka" s dalnjim dodatkom: „vidi uzgredne hipoteke zemljištnika br. (ili uložka br.)" pa označuju redom brojevi gruntovnih napisnikah ili uložakah svih ostalih hipotekah. U ostalih gruntovnih napisnicih ili uložcih pako čini se samo kratkim unosom odnosna uknjižba vidljivom, t. j. navodi se samo dotična izprava, uslied koje je dozvoljena uknjižba ili predbilježba i iznos tražbine bez razvršćenja pripadakah iste (ime vjerovnika nije potrebno unesti, premda se isto obično u praksi radi bolje evidencije kod uzgrednih

hipotekah ubilježuje), a na kraju unosa označuje se svaka ovakova nepokretnost ili založna stvar izrično kao: „uzgredna hipoteka“ s dodatkom: „vidi glavnu hipoteku br. . . . (označuje se broj odnosnog gruntovnog napisnika ili uložka upitne glavne hipoteke).

Stanovita pako tražbina može se nerazdieljeno uknjižiti ili predbilježiti ne samo na nepokretnosti i hipotekarne tražbine, unešene u gruntovnih napisnicih ili uložcih poreznih obćinah, koje spadaju u područje jedne gruntovne oblasti, već i u gruntovnih napisnicih i uložcih, spadajućih u djelokrug više raznih gruntovnih oblastih.

U slučaju, ako se traži uknjižba ili predbilježba na više takovih založnih stvarih, odnosno gruntovnih stvarnostih i hipotekarnih tražbinah, unešenih u gruntovnih napisnicih ili uložcih, rukovodjenih po različitih gruntovnih oblastih, onda se imade evidencije i pregleda radi, podpuno gruntovni unos obaviti onako, kao što u gruntovnom napisniku ili uložku glavne hipoteke, i u gruntovnom napisniku ili uložku druge gruntovne oblasti, u koje se područje prva uzgredna hipoteka osnovati imade, jer se od strankah, stanujućih u području ove potonje gruntovne oblasti, nemože zahtjevati da putuju do prve gruntovne oblasti u svrhu ugledanja glavne hipoteke, a isto bi tako otegoćeno bilo poslovanje same ove gruntovne oblasti dotične uzgredne hipoteke, jer bi inače ista morala za svaki slučaj gruntovni odnoseći se na upitnu, na zajedničke hipoteke uknjiženu tražbinu, tražiti obavjest od gruntovne oblasti glavne hipoteke o stanju upitne glavne hipoteke.

Valja još ovdje konačno opaziti, da se za jednu tražbinu po ustanovi §. 107. grunt. reda i gore razloženoj naravi glavne i uzgredne hipoteke, može izhoditi uknjižba ili predbilježba prava zaloga na stanovitu nepokretnost, a podjedno naduknjižba ili nadpredbilježba prava zaloga na stanovitu već uknjiženu tražbinu, te će u takovu slučaju biti ili nepokretnost, na koju se uknjižba obavlja ili tražbina hipotekarna, na koju se provede naduknjižba, glavna hipoteka, a druga založna stvar uzgredna hipoteka, kako to molitelj u svojoj molbi naznačio bude.

b) Moć glavnih i uzgrednih hipotekah.

§. 108.

Tim, što se koja založena stvar smatra kao hipoteka glavna i uzgredna, niti se mienja niti ograničuje pravo založno niti u svojem obsegu niti u svojih posliedicah glede pojedinih stvarih založnih; postupka ovoga posliedica je samo ta, što se svekolike promjene, pod-

zalozi i brisanja, koja se dogode glede tražbine zajednički osigurane, imaju obaviti samo u uložku glavnom i što ova diela već sama po sebi imaju moć glede svih uzgrednih hipotekah bez razlike, bile one stečene u isto doba ili kašnje i bile one upisane u gruntovnicah jedne gruntovničke vlasti ili više njih.

Po tom dakle treba i svekolike molbe gruntovničke, koje se odnose na tražbinu zajedničku osiguranu onako, kao što je gorerečeno, prosudjivati i riešavati po knjižnom stanju te tražbine u glavnom uložku; stoga se imadu podnieti i ovoj vlasti gruntovničkoj, koja vodi uložak glavni, ili joj ureda radi poslati, ako su pometnjom bile predane takovoj vlasti gruntovničkoj, koja vodi samo uzgredni uložak.

Oznaka zajedničkih hipotekah kao glavne i uzgredne hipoteke, ima samo tu svrhu, da se sačuva jedinstvo prava zaloga, koje je stečeno za stanovitu tražbinu, te, da se preprieči zloporaba, koja bi nastala od tuda, što se za jednu te istu tražbinu uknjiži pravo zaloga na više založenih stvarih, svaka kao posebni gruntovni unos; u kojem slučaju nebi ničim evidentirano bilo, da je tražbina uknjižena u više gruntovnih napisnikah ili uložakah jedna te ista, te bi treće osobe mogle bona fide steći na pojedinu takovu založenu stvar pravo naduknjižbe, a to bi bilo štetno za javnu vjeresiju, te tako i protivno i svrhi, za koju gruntovnice služiti imadu.

Stoga se smatraju sve zajedničke hipoteke u pogledu dotične na istih uknjižene tražbine kao cjelina, te se imadu dalnje promjene, sbivše se s upitnom uknjiženom tražbinom, obaviti samo u glavnom gruntovnom napisniku, a tim postaju upitni dalnji unosi kriepostni i za sve uzgredne uložke.

U uzgrednih uložcih evidentira se jedino ta promjena u rubrici za opazke opriedieljenoj, sa jednostavnom bilježkom rednoga broja glavnog gruntovnog napisnika ili uložka, u kojem se je dalnja promjena obavila. Takove bilježke glase n. pr. „vidi naduknjižba red. br. 2 glavnog uložka“, ili „vidi ustup red br. 3 glavnog uložka“ i t. d.

Dosljedno gorenavedenoj naravi zajedničke hipoteke imade se svaka gruntovna molba, kojom se traži obava dalnje kakove uknjižbe ili predbilježbe na upitnu, na zajedničku hipoteku uknjiženu, tražbinu, predati samo onoj gruntovnoj oblasti, koja vodi gruntovni uložak ili gruntovni napisnik glavne hipoteke, a ako se takova molba predaje onoj gruntovnoj oblasti, u području koje leži gruntovni napisnik ili uložak uzgredne hipoteke, ima ista molbu bezodvlačno ustupiti prvonavedenoj gruntovnoj oblasti glavne hipoteke.

*

c) Dužnost prijave već postojeće hipoteke i uvažanje iste ureda radi.

§. 109.

Svaki vjerovnik, koji traži, da mu se nadalje uknjiži ili predbilježi njegova tražbina knjižno već osigurana, dužan je prijaviti hipoteku, koja već postoji za istu tražbinu.

Isto je tako i svaka vlast gruntovnička, kojoj bude molba predana, da se upiše kakova tražbina na temelju izprave, na kojoj se nalazi uredovna svjedočba, da je već obavljena uknjižba, dužna ureda radi paziti na to, i kao glavni uložak smatrati onaj uložak, u kojem se je obavila ova uknjižba ili predbilježba.

Ako izprava nije obskrbljena onom svjedočbom uredovnom, pak, ako je i vjerovnik propustio naznačiti hipoteku, koja već za tu tražbinu postoji; tada može dužnik, izkazav ovu hipoteku, zahtjevati, da se jedna od zajedničkih hipotekah smatra kao hipoteka glavna, a svaka druga kao hipoteka uzgredna.

Troškove, tim prouzročene, a i štetu, nastalu možebiti stoga, što se je zamučala hipoteka, ima nositi vjerovnik.

Vjerovnik, koji je izhodio pravo zaloga za jednu tražbinu na stanovitu založnu stvar (nepokretnost ili hipotekarnu tražbinu) može i kašnje, iza obavljene već uknjižbe tražiti posebnom molbom dalnju uknjižbu prava zaloga ili naduknjižbu prava zaloga na drugu založnu stvar unešenu u drugom gruntovnom napisniku ili uložku, u koliko drži, da nema prvom zadobljenom uknjižbom, dovoljne sigurnosti za svoju tražbinu.

Ako se ovakova uknjižba obavi, ima se označiti prvi gruntovni napisnik ili uložak, u kojem je uknjižba ili predbilježba obavljena bila, kao glavni uložak, odnosno dotična založna stvar, kao glavna hipoteka a odnosna založna stvar, na koju se nova uknjižba obaviti imade, kao uzgredna hipoteka, te odnosni uložak kao uzgredni uložak.

U tu svrhu imade vjerovnik — u koliko nije vidljivo iz izprave, na temelju koje se uknjižba ili predbilježba u novom gruntovnom napisniku ili uložku traži, da je već za istu tražbinu obavljena budi uknjižba budi predbilježba prava zaloga ili nadzaloga, — u svojoj molbi izrično navesti odnosni gruntovni napisnik ili uložak, u kojem je već uknjižba ili predbilježba provedena, jer isti od-

govara inače svomu dužniku za svaku štetu koju bi tim propustom mogao imati, a uz to može dužnik na trošak upitnoga vjerovnika zahtjevati, — prijaviv sudu posebnim podneskom, da je već uknjižba za istu tražbinu u jednom gruntovnom napisniku ili uložku obavljena, — da se zajednička hipoteka otvori, t. j. prva založna stvar kao glavna, a druga kao uzgredna hipoteka označi.

Ovakovi slučaji mogu se u praksi samo onda dogoditi, ako ima od odnosne izprave, na temelju koje se uknjižba i predbilježba zatraži, duplikatah, kao n. pr. kod osudah, uručbenicah itd., jer se inače uvjek iz same izvorne izprave razabrati može, da je već uknjižba ili predbilježba u jednom gruntovnom napisniku ili uložku za istu tražbinu obavljena, pošto se na svakoj izvornoj uknjižbenoj izpravi nalazi na hrbtu ili na kraju iste uknjižbena zaporka (uknjižbeni certifikat).

Označenje već postojeće založne stvari kao glavna hipoteka u slučajevih, navedenih u ovom paragrafu, biva jednostavno tako, da se na kraju odnosnoga gruntovnoga unosa, kojom je odnosna predbilježba ili uknjižba obavljena, samo dodaju rieči: „glavna hipoteka“ uz opazku: „vidi uzgrednu hipoteku br. . . . (sliedi broj odnosnog gruntovnoga napisnika ili uložka, u kojem se je obavila dalnja uknjižba ili predbilježba za istu tražbinu).

d) Postupak pri osnovanju hipotekah glavnih i uzgrednih kod jedne te iste gruntovničke oblasti.

§. 110.

Ako se u isto doba podnese molba, da se tražbina, knjižno još neosigurana, upiše na više stvarih založenih, o kojih se uložci gruntovnički vode kod jedne te iste gruntovničke oblasti, tada onu založenu stvar, koja je u molbi najprije spomenuta, treba smatrati kao glavnu hipoteku.

Ako tko moli, da se takova tražbina, za koju već postoji hipoteka, upiše na drugu stvar založenu, o kojoj se uložak gruntovnički vodi kod jedne te iste vlasti gruntovničke, gdje se već nalazi uložak gruntovnički o hipoteki već postojećoj, tada već postojeću hipoteku treba smatrati kao glavnu, a drugu stvar založenu kao uzgrednu hipoteku.

Svakomu vjerovniku stoji na volji birati koju god založnu stvar jednoga dužnika ili više njemu solidarno obvezanih dužnikah za glavnu hipoteku, samo mora u zahtjevu svoje uknjižbene molbe

izrično istu založnu stvar označiti kao onu, za koju želi, da bude hipoteka glavna.

Ovo pravo nema vjerovnik u slučaju paragrafa prije navedenoga, t. j. ako želi, da se za jednu već uknjiženu tražkinu, druga hipoteka otvori, jer se u ovom slučaju uvjek odnosna, za istu tražbinnu već obstojeća hipoteka, označiti imade kao glavna hipoteka.

Ako vjerovnik u slučaju prvo navedenom, nenaznači u svojoj molbi izrično, koju založnu stvar hoće, da mu služi za glavnu hipoteku, onda ima postupajuća gruntovna oblast kao glavnu hipoteku označiti onu založnu stvar, koja je prva u molbenom zahtjevu navedena.

Obrazci za molbe, odluke i gruntovne unose u slučaju osnovanja glavne i uzgredne hipoteke kod jedne gruntovne oblasti.

1.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti

u Zagrebu.

Molba.

Marka Markovića kbr. 20 iz Stenjevca

proti

Blažu Brekoviću kbr. 28 iz Stenjevca

za uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti, upisane u grunt. nap. br. 325 i 328 obć. Stenjevec gornji i dolnji za glavnicu od 600 fr. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju zadužnice od 11. studena 1879. molim, da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao gruntovna oblast dozvoliti uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Blaža Brekovića, upisane u grunt. nap. br. 325 obć. Stenjevec gornji kao glavna u grunt. napisniku br. 328 obć. Stenjevec dolnji kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 600 for. sa 6% kamati i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 100 for. na korist moju.

Marko Marković, v. r.

Odluka

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Blaža Brekovića, upisane u grunt. nap. br. 325 obć. Stenjevec gornji, kao glavna, a u grunt. nap. br. 328 obć. Stenjevec dolnji kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 600 for. sa 6% kamati, tekućimi od 11. studenoga 1879. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 100 for.

za korist Marka Markovića na temelju zadužnice od 11. studena 1879., se dozvoljuje i obava nalaže grunt. pisarni.

Molbenica sa sravnjeni prepisom zadužnice ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi molitelj Marko Marković povratkom potvrdjene izvorne zadužnice i Blaž Brcković kbr. 28 iz Stenjevca.

Kr. sudb. stol kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 24. svibnja 1880.

N. N.

Gruntovni unos za glavnu hipoteku.

Praes. 22. svibnja 1880. br. 3520

Odluke od 24. svibnja 1880.

Na temelju zadužnice od 11. studena 1879. uknjiženo je pravo zaloga u nazočnom grunt. napisniku (ili uložku) na nepokretnosti u A I i II za glavnicu od šest sto forintih sa 6% kamati i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 fr., kao glavna hipoteka, a u grunt. napisniku br. 328 obć. Stenjevec dolnji pod C. red. br. 5 kao uzgredna hipoteka za korist
Marka Markovića.

Gruntovni unos za uzgrednu hipoteku.

Praes. 22. svibnja 1880. br. 3520.

Odluka od 24. svibnja 1880.

Na temelju zadužnice od 11. studena 1879. uknjiženo je pravo zaloga za glavnicu od šest sto for. s. p. r. na nepokretnosti u A + kao uzgredna hipoteka.

(Vidi glavnu hipoteku u gruntovnom napisniku br. 325 obćine Stenjevec gornji pod C. red br. 4).

2.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Zagrebu.

Molba

Hrvatske eskomptne banke po odvjet. dru. Križekaru

proti

Janku Pavloviću i Pavlu Jankoviću iz Samobora, Jakovu Franiću iz Jaske i Juliju Jurčiću iz Karlovca

za predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti protivnikah, upisane u grunt. nap. br. 210 obć. Samobor kao glavna, a u grunt. nap. br. 36 obć. Jaska i grunt. nap. br. 75 obć.

Banija kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 1200 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju mjenicah od 2. prosinca 1879. vrhu 600 for. i 600 for., plativih dne 3. ožujka 1880. i prosvjednicah od 3. ožujka 1880., molimo: da blagoizvoli velesl. kr. sudb. stol kao grunt. oblast dozvoliti predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti Janka Pavlovića i Pavla Jankovića, upisane u gruntovnom napisniku br. 210 obćine Samobor kao glavna hipoteka, a na nepokretnosti Jakova Franića, upisane u grunt. nap. br. 36 obć. Jaska i na nepokretnosti Julija Jurčića, upisane u grunt. nap. br. 75 obć. Banija, kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 1200 for. sa 6% kamati tekućimi od 3. ožujka 1880., 1/3% u ime providbe i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist našu, te za obavu shodna odrediti.

Hrvatska eskomptna banka.

Odluka.

Zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Pavla Jankovića i Janka Pavlovića upisane u grunt. napisniku br. 210 obćine Samobor kao glavna hipoteka, a na nepokretnosti Jakova Franića, upisane u grunt. napisniku br. 36 obć. Jaska i na nepokretnosti Julija Jurčića, upisane u grunt. nap. br. 75 obć. Banija, kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 1200 for. sa 6% kamati, tekućimi od 3. ožujka 1880., 1/3% u ime providbe i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist hrvatske eskomptne banke, na temelju mjenicah od 2. prosinca 1879. vrhu 600 for. i 600 for., plativih dne 3. ožujka 1880. i prosvjednicah od 3. ožujka 1880. dozvoljuje se, te se obava grunt. pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi mjenicah i prosvjednicah ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuje napisi Janko Pavlović, Pavao Janković, Jakov Franić i Julijo Jurčić, zatim molitelj hrvatska eskomptna banka po odvjet. dru. Križekaru uz povratak potvrdjenih izvornih mjenicah i prosvjednicah time, da imade stečenu predbilježbu prava zaloga u roku od 14 danah opravdati, napokon kr. ured za odmjerivanje pristojbah u Zagrebu.

Kr. sudb. stol kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 2. travnja 1880.

N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 1. travnja 1880. br. 2890

Odluka od 2. travnja 1880.

Na temelju mjenicah od 2. prosinca 1879. vrhu 600 for. i 600 for. plativih dne 3. ožujka 1880. predbilježuje se pravo zaloga na nepokretnosti u A I ovog gruntovnoga napisnika **kao glavna hipoteka**, a na nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 36

obć. Jaska i br. 75 obć. Banija kao uzgredna hipoteka za glavnicu od hiljadu dvie sto for. sa 6% kamati, tekućimi od 3. ožujka 1880., $^1/_3$% u ime providbe i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist:

hrvatske eskomptne banke.

Gruntovni unos uzgredne hipoteke.

Praes. 1. travnja 1880. br. 2890.

Odluka od 2. travnja 1880.

Na temelju mjenicah od 2. prosinca 1879. vrhu 600 fr. i 600 f^r. i prosvjednicah od 3. ožujka 1880. predbilježeno je pravo zaloga na nepokretnosti u A I. za glavnicu od 600 for. i 600 for. s. p. r. za korist hrv. eskomptne banke kao uzgredna hipoteka.

(Vidi glavnu hipoteku br. 200 obć. Samobor).

3.

(Napis molbe)

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti
u Karlovcu.

Molba
Mike Šubašića kbr. 53 iz Vukovegorice
proti
Franji Šimunoviću kbr. 10 iz Prilišća

za uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti upisane u gruntov. uložku br. 73 obć. Vukovagorica za glavnicu od 500 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju obveznice od 10. travnja 1879., izdane mi po Franji Šimunoviću vrhu 500 for. pod A|, uknjiženo je već u moju korist pravo zaloga za istu tražbinu s pripadci na nepokretnosti Franje Šimunovića, upisane u gruntovnom uložku br. 50 obć. Prilišće; nu pošto ova hipoteka nije dovoljna za sigurnost ove moje tražbine, izdao je Franjo Šimunović naknadno uknjižbeno očitovanje od 5 svibnja 1880. pod B|, kojim meni dozvoljuje, da mogu izhoditi za gorenavedenu tražbinu s pripadci i uknjižbu prava zaloga na nepekretnosti njegove, što no su upisane u grunt. uložku br. 73 obć. Prilišće.

Uslied toga molim, da izvoli slavni kr. kot. sud kao gruntovna oblast dozvoliti na temelju obveznice od 10. travnja 1879. i uknjižbenog očitovanja od 5. svibnja 1880. uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Franje Šimunovića, upisane u grunt. uložku br. 73 obćine Vukovagorica, kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 500 for. sa 6% kamati, tekućimi od 10. travnja 1879. i slučajnimi troškovi utjeri-

vanja u najvišem iznosu od 100 for. na korist moju, te obavu iste uknjižbe odrediti.

Miko Šubašić, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Franje Simunovića upisane u grunt. napisniku br. 73 obć. Vukovagorica, kao uzgredna hipeteka za glavnicu od 500 for. sa 6% kamati, tekućimi od 10. travnja 1879. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. za korist Mike Šubašića na temelju obveznice od 10. travnja 1879. i uknjižbenog očitovanja od 5. svibnja 1880. dozvoljuje se, te se obava ovosudnomu grunt. uredu nalaže time, da označi hipoteku gruntovnoga uložka br. 50 občine Prilišće kao glavnu hipoteku gorenavedene tražbine.

Molbenica sa sravnjenim prepisom uknjižbenog očitovanja ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi Franjo Šimunović i Miko Šubašić, potonji uz povratak potvrdjene izvorne obveznice i uknjižbenog očitovanja.

Kr. kotar. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 20. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

4.

Sl. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti

u Bakru.

Molba
Ivana Kauzlarića iz Bakra
proti
Ivanu Račkiu iz Bakra

za uknjižbu prava zaloga na protivnikove nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 20 obć. Bakar i tražbinu istoga od 200 fr., uknjiženu na nepokretnosti Josipa Gašparca u grunt. nap. br. 25 obć. Novi za glavnicu od 300 fr. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Na temelju zadužnice od 1. siečnja 1880. molim: da izvoli slavni kr. kotar. sud kao gruntovna oblast dozvoliti uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Ivana Račkia, upisane u gruntovnom napisniku br. 20 obć. Bakar i naduknjižbu prava zaloga na tražbinu istoga od 200 for. s. p. r. uknjiženu na nepokretnosti Josipa Gašparca, upisane u grunt. nap. br. 25 obć. Novi za glavnicu od 300 for. sa 6%

kamati, tekućimi od 1. siečnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 fr. za korist moju, te za obavu shodna odrediti.

Ivan Kauzlarić, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Ivana Račkia, upisane u gruntovnom napisniku br. 20 obć. Bakar kao glavna hipoteka, a naduknjižba prava zaloga na tražbinu od 200 for. s. p. r. istoga, uknjižena na nepokretnosti Josipa Gašparca, upisane u gruntovnom napisniku br. 25 obć. Novi, kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 300 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. siečnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 for. za korist Ivana Kauzlarića, na temelju zadužnice od 1. siečnja 1880. dozvoljuje se, te se obava nalaže ovosudnoj grunt. pisarni.

Molbenica sa sravnjenim prepisom zadužnice ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Ivan Kauzlarić povratkom potvrdjene izvorne zadužnice, zatim Josip Gašparac i Ivan Rački.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Bakru, 2. lipnja 1880.

Kr. kot. sudac:

N. N.

e) postupak pri osnovanju glavnih i uzgrednih hipotekah kod raznih gruntovničkih oblastih.

§. 111.

Ako vjerovnik traži, da se na dvie ili više stvarih, založenih u gruntovnicah od raznih gruntovničkih vlastih, upiše takova tražbina, za koju nepostoji još nikakova hipoteka, tada mu je prosto ili a) posebice predati molbu pri svakoj od ovih gruntovničkih vlastih, ili b) podnieti samo jednu molbu i to kod one gruntovničke vlasti, kojoj se u knjigah ima osnovati glavna hipoteka.

U slučaju a) treba ovoj gruntovničkoj molbi, koja se podnosi onoj vlasti gruntovničkoj, u čijih se knjigah ima upisati glavna hipoteka, pridodati izvornu izpravu, na temelju koje se uknjižba ili predbilježba tražbine zahtjeva.

U ovoj molbi treba nadalje naznačiti i onu vlast gruntovničku, kojoj će se po obavljenom djelu uredovnom poslati izvorna izprava.

U molbah, koje se podnose ostalim gruntovničkim vlastim, treba napomenuti, od koje će vlasti stići izvorna izprava, a tako isto treba napomenuti, kojoj će se vlasti ista izprava imati nadalje odpraviti. Ujedno ima se svakoj ovakovoj molbi priložiti ovjerovljeni prepis izvorne izprave. — Ako se na koju od ovih molbah i u onom slučaju, ako je predložena izprava izvorna, nebi mogla dozvoliti ni uknjižba ni predbilježba tada treba takovu molbu odmah odbiti; ako li se naprotiv može udovoljiti molbi, tada ju treba odmah zabilježiti u gruntovnici u tu svrhu, da se vidi red prvenstva s dodatkom: „dok nestigne izvorna izprava“, pa kad ova stigne, treba molbu konačno riešiti.

Ako ona vlast gruntovnička, kojoj se u knjigah ima upisati hipoteka glavna, odbije molbu, koja joj je predana, tada treba, priklopivši izvornu izpravu, obavjestiti o tom onu vlast gruntovničku, kojoj će se poslati ista izvorna izprava, a onu stvar založenu, na koju je neposredno dozvoljena uknjižba ili predbilježba, treba smatrati kao h i p o t e k u g l a v n u.

Ova glavna hipoteka ima se odmah obznaniti i onoj vlasti gruntovničkoj. koja je odbila molbu. Ako se uslied utoka, podnešena proti odbitku ovomu, dozvoli upis tražbine, tada treba onu stvar založenu, na koju se učini upis, smatrati kao h i p o t e k u u z g r e d u, dakle pod upisom treba zabilježiti onu glavnu hipoteku, koja je na znanje dostavljena vlasti gruntovničkoj (§. 107 b) i c).

U slučaju b) priklopiti će se molbi, podnešenoj onoj vlasti gruntovničkoj, kojoj se u knjigah ima upisati hipoteka glavna, osim izprave izvorne takodjer i onoliko prepisah od iste, koliko je vlastih gruntovničkih, kod kojih se ima upisati tražbina i koje treba u molbi izrično imenovati onim redom, po kojem bi se imao činiti ovaj upis.

Prva vlast gruntovnička ima molbu iza kako ju je glede založenih stvarih, upisanih u njezinih knjigah, riešila, i prepis izprave izvorne sadržala u svojoj sbirci izpravah uz priklop izprave izvorne i drugih prepisah od ove izprave, odmah poslati obližnjoj vlasti gruntovničkoj.

Isto tako postupati će i svaka daljna vlast gruntov-

nička, a posljednja poslati će prošnju ujedno s izvornom izpravom prvoj vlasti gruntovničkoj.

Postupak, naveden u ovom paragrafu, razjasniti će sliedeći obrazci:

a) Za slučaj, kada se preda molba za osnovanje glavnih i uzgrednih hipotekah svakoj gruntovničkoj oblasti posebice.

1. Obrazac za molbu, predanu kod vlasti gruntovnoj, kod koje se imade osnovati glavna hipoteka.

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti
u Zagrebu.

Molba

Prve hrvatske štedione u Zagrebu po odvj. dru. Štofanoviću
proti
Janku Babiću, posjedniku u Zagrebu

za uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti protivnikove, upisane u gruntovnom napisniku br. 200. obć. dolnjega grada Zagreba kao glavna hipoteka, za glavnicu od 2000 for.

(Sadržaj molbe).

Na temelju obveznice od 1. travnja 1880. molim, da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast dozvoliti uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Janka Babića, upisane u gruntovnom napisniku br. 200 obćine dolnjega grada Zagreba kao glavna hipoteka, za glavnicu od 2000 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. za korist našu; prve hrv. štedionice i za obavu shodna po propisu §. 111. grunt. reda odrediti, dočim smo podjedno podnieli molbu za osnovanje uzgredne hipoteke u gruntovnom uložku br. 208 obć. grada Karlovca, kr. kot. sudu kao grunt. oblasti u Karlovcu.

Prva hrv. štediona u Zagrebu.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Janka Babića, upisane u gruntovnom napisniku br. 200 obćine dolnj. grada Zagreba kao glavna hipoteka za glavnicu od 2000 fr. sa 6% kamati; tekućimi od 1. travnja 1880. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. za korist prve hrv. štedionice u Zagrebu, na temelju obveznice od 1. travnja 1880. dozvoljuje se, te se obava gruntovnoj pisarni nalaže.

Molbenica sa sravnjenim prepisom obveznice ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda, a izvorna obveznica, providjena sa zaporkom uknjiženja, dostavlja se slav. kr. kot. sudu, kao grunt. oblasti u Karlovcu, za shodno uredovanje kod osnovanja uzgredne hipoteke.

O tom se ubavješćuju sa napisi Janko Babić u Zagrebu i prva hrv. štediona u Zagrebu po odvj. dru. Stefanoviću, zatim sl. kr. kot. sud u Karlovcu kao grunt. oblasti uz prilog izvorne obveznice.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 20. travnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

(U slučaju, da se molba od grunt. oblasti, kod koje se glavna hipoteka osnovati imade, odbiti mora, ima odluka ovako glasiti).

Odluka.

Odbija se s razloga, što Janko Babić u grunt. napisniku br. 200 obć. dolnjega grada Zagreba kao vlastnik nije unešen (ili iz drugih razlogah u zakonu osnovanih).

Odbita se molba zabilježuje, a izvorna obveznica od 1. travnja 1880. dostavlja se slav. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti u Karlovcu.

O tom se ubavješćuju molitelj povratkom ove molbe u ruke odvjetnika g. dra. Štefanovića, a slav. kr. kot. sud u Karlovcu uredovnim napisom uz prilog izvorne obveznice.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 20. travnja 1880.

N. N.

---

2. Obrazac za molbu koja se imade predati oblasti gruntovnoj, kod koje se ima osnovati uzgredna hipoteka.

(Napis molbe).

Sl. kr. kotar. sudu kao gruntovnoj oblasti
u Karlovcu.

Molba

prve hrv. štedione u Zagrebu po odvj. dru. Štefanoviću
proti
Janku Babiću iz Zagreba

za uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti protivnikove upisane u grunt. uložku br. 208 obć. Karlovac za glavnicu od 2000 for. s. p. r. kao uzgredna hipoteka.

(Sadržaj molbe.)

Na temelju obveznice od 1. travnja 1880. u ovjerovljenom pre-

disu pod A|• molimo: da mi blagoizvoli slavni kr. kot. sud kao grunt. oblast dozvoliti uknjižbu prava zaloga na nepokretnosti Janka Babića, upisane u grunt. uložku br. 208 ob. Karlovac za glavnicu od 2000 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. travnja 1880. i sa slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. za korist našu prvu hrv. štedionicu kao uzgredna hipoteka, dočim smo za osnovanje glavne hipoteke u grunt. napisniku br. 200 obć. dolnjega grada Zagreba, podnieli posebnu molbu kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti u Zagrebu od koje će stići i izvornik gorenavedene obveznice.

Prva hrv. štediona u Zagrebu.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava zaloga na nepokretnosti Janka Babića, upisane u grunt. uložku br. 208 obć. Karlovac, kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 2000 for. sa 6% kamati, tekućimi od 1. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 100 for. za korist prve hrv. štedione na temelju obveznice od 1. travnja 1880. dozvoljuje se, te se gruntovnomu uredu nalaže, da za sada molbu nazočnu do stignuća izvorne obveznice u gorenavedenom grunt. uložku radi sačuvanja prvenstva zabilježi.

Molbenica sa sravnjenim prepisom obveznice ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju s napisi molitelj prva hrv. štediona po odvjet. dru. Štefanoviću, Janko Babić i kr. sudb. stol kao gruntovna oblast u Zagrebu.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 24. travnja 1880.

N. N.

(U slučaju odbite molbe ima odluka ovako glasiti):

Odluka.

Odbija se s razloga, što Janko Babić kao gruntovni vlastnik u grunt. uložku br. 208 obć. Karlovac nije unešen (ili iz drugh razlogah, u grunt. redu utemeljenih).

Odbita se molba zabilježuje.

O tom se ubavješćuju molitelj prva hrv. štediona u Zagrebu po odvj. dru. Štefanoviću povratkom molbenice, a slavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast u Zagrebu uredovnim napisom.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 24. travnja 1880.

N. N.

---

3. Riešenje dopisa, odnosno odluke, odpravljene od gruntovne oblasti, koja je osnovala glavnu hipoteku, po gruntovnoj oblasti, koja je otvorila uzgrednu hipoteku.

(Napis riešitbe).

Dopis (odnosna odluka)

kr. sudbenog stola kao grunt. oblasti u Zagrebu od 20. travnja 1880. br. 2820, kojim dostavlja kr. kot. sudu u Karlovcu izvornu obveznicu od 1. travnja 1880. u predmetu molbe prve hrvatske štedione u Zagrebu proti Janku Babiću radi uknjižbe prava zaloga od 2000 for. s. p. r.

Odluka.

Nalaže se grunt. uredu, da ovosudnom odlukom od 24. travnja 1880. br. 3100 gr. dozvoljenu uknjižbu prava zaloga u grunt. uložku br. 208 obć. Karlovac za glavnicu od 2000 for. s. p. r. na korist prve hrv. štedionice u Zagrebu obavi s prvenstvom molbe od 24. travnja 1880. br. 3100 gr.

Izvorna izprava, providjena sa zaporkom o otvorenoj uzgrednoj hipoteki, povraća se molitelju prvoj hrv. štedioni u Zagrebu.

(Ako je molitelj uknjižbe zamolio uknjižbu prava zaloga još na nepokretnosti, ležeće u području treće grunt. oblasti, onda se nepovraća izvorna izprava molitelju po drugoj gruntovnoj oblasti. već se ista odpravlja na treću gruntovnu oblast, a ova ju onda molitelju povraća).

---

4. Riešenje dopisa, odnosno odluke gruntovne oblasti, koja je otvoriti imala glavnu hipoteku, ali molbu odbila, po gruntovnoj oblasti, u području koje se ima uzgredna hipoteka otvoriti.

(Napis riešitbe).

Odluka kr. sudb. stola kao grunt. oblasti u Zagrebu, kojom se priobćuje kr. kotar. sudu uz Karlovcu, uz dostavu izvorne obveznice vrhu 2000 for., da je molba prve hrv. štedione u Zagrebu proti Janku Babiću za uknjižbu prava zaloga u grunt. napisniku br. 200 obćine dolnjega grada Zagreba u kojem se je imala za istu tražbinu glavna hipoteka otvoriti, odbita.

Odluka.

Nalaže se gruntovnomu uredu, da ovosudnom odlukom od 24. travnja 1880. br. 3100 gr. dozvoljenu uknjižbu prava zaloga u gruntovnom uložku br. 208 obć. Karlovac za glavnicu od 200 for. s. p. r. na korist prve hrv. štedione u Zagrebu sa prvenstvom od 24. travnja 1880. obavi kao sama za sebe obstojeću hipoteku.

(Izvorna izprava, providjena sa zaporkom uknjiženja, povraća se molitelju prvoj hrv. štedioni u Zagrebu.

(Ako se imade uknjižba prava zaloga obaviti i u gruntovnom uložku ili napisniku porezne obćine, spadajuće na područje treće gruntovne oblasti, onda se nalaže gruntovnomu uredu, da uknjižbu obavi u ovom uložku druge gruntovne oblasti, — pošto je prva molbu odbila, — sa oznakom: „glavna hipoteka").

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 30. travnja 1880.

---

b) U slučaju, da se podnese samo jedna molba kod one gruntovne oblasti, kojoj se u knjigah ima osnovati glavna hipoteka.

1. Obrazac molbe.

(Napis iste).

Slavnomu kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Križevcih.

Molba

Martina Martinkovića iz Križevacah

proti

Juraju Gavraniću, trgovcu u Belovaru

za predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti Juraja Gavranića, upisane u gruntovnsm napisniku br. 20 i 106 obć. Farkaševac, br. 102 obć. Belovar i br. 209 obć. Božjakovina za glavnicu od 3600 for. s. p. r.

(Sadržaj molbe).

Juraj Gavranić duguje mi na temelju obveznice od 20. siečnja 1878. pod A| svotu od 1000 for., na temelju obveznice od 30. travnja 1879. pod B|· svotu od 1200 for., a na temelju ustupnice od 1. travnja 1880. pod C|. svotu od 1400 for., ukupno dakle 3600 for. s. p. r.

Pošto mi isti uknjižbenu dozvolu izdati neće, a ja za moje tražbine osiguran nisam, te pošto on imade nepokretnu imovinu, ležeću u poreznoj obćini Farkaševac u području ovog slavnog suda, zatim u poreznoj obćini Belovar u području kr. sudb stola kao grunt. oblasti u Belovaru u poreznoj obć. Božjakovina u području kr. sudb. stola kao grunt. oblasti u Zagrebu, to ovime pozivom na propis §. 111. točke b) grunt. reda molim, da izvoli slavni kr. kot. sud kao grunt. oblast dozvoliti:

predbilježbu prava zaloga na nepokretnosti Juraja Gavranića, upisane u grunt. napisniku br. 20 obć. Farkaševac kao glavnu, a u grunt. nap. br. 116 iste obćine kao uzgrednu hipoteku, zatim slavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast u Belovaru na nepokretnosti, upisane

u grunt. nap. br. 102 obć. Belovar kao uzgrednu hipoteku, napokon sl. kr. sudb. stol kao grunt. oblast u Zagrebu na nepokretnosti, upisane u grunt. nap. br. 209 obć. Božjakovina kao uzgrednu hipoteku sve na temelju obveznicah od 20. siečnja, 1878. i 30. travnja 1879., te ustupnice od 1. travnja 1880. za glavnicu od 2600 for., sa 6% kamati od svote od 1000 for., tekućimi od 20. siečnja 1878., od svote od 1200 for., tekućimi od 30. travnja 1879. i od svote od 1400 for., tekućimi od 1. travnja 1880. kao i za slučajne troškove utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. u korist moju, te postupati po propisu §. 111. sl. b) grunt. reda, u koju svrhu prilažem gorenavedene obveznice i ustupnice u izvoru sa tri primjerka prepisah od svakoga izvornika.

Martin Martinković, v. r.

Odluka.

Na temelju obveznice od 20. siečnja 1878. i 30. travnja 1879. i ustupnice od 1. travnja 1880. dozvoljuje se zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Juraja Gavranića, upisane u gruntov. nap. br. 20 i 106 obć. Farkaševac i to u prvom kao glavna, a u potonjem kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 3600 for., te sa 6% kamati od svote od 1000 for., tekućimi od 20. siečnja 1878., od svote od 1200 for., tekućimi od 30. travnja 1879., a od svote od 1400 fr., tekućimi od 1. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist Martina Martinkovića.

Obava nalaže se ovosudnoj gruntovnoj pisarni.

Nakon obave odstupljuje se ova molba s izvornimi izpravami i dva primjerka prepisah iste slav. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti u Belovaru, dočim se treći primjerak prepisah prilogah pridržaje u sbirci izpravah kod ovog suda.

Kr. kot. sud kao gruntovna oblast.

U Križevcih, 11. svibnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

---

2. Riešitba gruntovne oblasti, koja imade otvoriti prvu uzgrednu hipoteku.

Pododluka.

(Ima se pisati pod odlukom kr. kot. suda kao grunt. oblasti u Križevcih od 11. svibnja 1880.).

Zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Juraja Gavranića, upisane u grunt. nap. br. 102 obć. Belovar, kao uzgredna hipoteka, na temelju gorenavedenih izpravah za glavnicu od 2600 fr. te sa 6% kamati od svote od 1000 fr., tekućimi od 20. siečnja 1878. od svote od 1200 for., tekućimi od 30. travnja 1879., a od svote od 1400 for., tekućimi od 1. travnja 1830. s pripadci na korist Martina Martinkovića dozvoljuje se, te se obava grunt. pisarni nalaže.

Nakon obave odstupljuje se ova molba s izvornimi prilozi i jednim primjerkom prepisah istih slav. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti u Zagrebu, dočim drugi primjerak prepisah izvornih izpravah ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Belovaru, 20. svibnja 1880. N. N.

---

3. Riešitba gruntovne oblasti, koja ima otvoriti zadnju uzgrednu hipoteku.

Pododluka.

(Ima se pisati pod odlukom kr. sudb. stola kao grunt. oblasti u Belovaru od 20. svibnja 1880.).

Zamoljena predbilježba prava zaloga na nepokretnosti Juraja Gavranića, upisane u grunt. nap. br. 209 obć. Božjakovina kao uzgredna hipoteka za glavnicu od 2600 for., te sa 6% kamati od svote od 1000 for., tekućimi od 20. siečnja 1878., od svote dd 1200 for., tekućimi od 30. travnja 1879., a od svote od 1400 for., tekućimi od 1. travnja 1880. s pripadci za korist Martina Martinkovića dozvoljuje se te se obava grunt. pisarni nalaže.

Nakon obave odstupljuje se molba s izvornimi izpravami slav. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti u Križevcih, dočim sravnjeni prepisi iste ostaju u sbirci izpravah kod ovoga suda.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 30. svibnja 1880.

N. N.

(Opazka. U slučaju, ako jedna od grunt. oblastih, koja otvoriti imade uzgrednu hipoteku, molbu odbija, imade dotična odluka ovako glasiti: Odbija se s razloga — imadu sliediti razlozi — te se molba odstupljuje kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti u . . . — ima sliediti ime odnosne gruntovne oblasti, koja ima sliedeću uzgrednu hipoteku otvoriti —):

5. Konačna odluka gruntovne oblasti, koja je glavnu hipoteku otvorila.

Pododluka.

(Ima se pisati pod odlukom kr. sudb. stola u Zagrebu od 30. svibnja 1880.).

Molbenica ostaje u sbirki izpravah.

O tom se ubavješćuju uredovnimi napisi molitelj Martin Martinković povratkom potvrdjenih izvornih izpravah i Juraj Gavranić, molitelj navlastito time, da imade stečenu predbilježbu prava zaloga u roku od 14 danah opravdati.

Kr. kotarski sud kao grunt. oblast.

U Križevcih, 12. lipnja 1880.

Kr. kot. sudac: N. N.

*

§. 112.

Ako vjerovnik želi izhoditi upis takove tražbine, za koju već postoji kakova hipoteka, još i na ine založene stvari, koje su ipak upisane u gruntovnicah drugih vlastih gruntovničkih, a ne kod one, kod koje je upisana već postojeća hipoteka; tada mu je takodjer prosto ili a) podnieti posebnu molbu kod svakih od ovih vlastih gruntovničkih ili b) predati samo jednu molbu i to kod one vlasti gruntovničke, kojoj u knjigah želi neposredno izhoditi daljnu uknjižbu ili predbilježbu tražbine knjižno već osigurane.

U jednom i u drugom ovom slučaju treba onako postupati, kao što je propisano u prediducém paragrafu s tom razlikom, što će se hipoteka, postojeća već za tražbinu, smatrati kao hipoteka glavna, a svaka daljna založena stvar, na koju goripomenute gruntovne oblasti dozvole upis iste tražbine, kao hipoteka uzgredna.

Ako vjerovnik za tražbinu već uknjiženu u jednom gruntovničkom uložku ili napisniku hoće, da steče dalnju uknjižbu prava zaloga na drugu nepokretnost, ili pravo nadzaloga na drugu hipotekarnu tražbinu, uknjiženu u gruntovnom uložku ili napisniku porezne obćine, ležeće u področju druge gruntovne oblasti, a ne one, koja je nadležna za vodjenje grunt. napisnika glavne hipotēke, onda može to učiniti kao i u slučajevih, navedenih u §. 111. ili jednom molbom ili pako podnešenjem posebnih molbah za svaku gruntovnu oblast.

U prvom slučaju — ako se samo jedna molba podnese — ima se takova podnieti kod gruntovne oblasti, kod koje je već upitna tražbina uknjižena. Ova će u odnosnom gruntovnom napisniku označiti jednostavno za već uknjiženu stavku, dotičnu založenu stvar kao glavnu hipoteku, te će zatim molbu odstupiti odnosnoj gruntovnoj oblasti, kod koje se imade otvoriti uzgredna hipoteka; ova će pak dalje postupati kao kod slučaja, navedenoga pod b) u §. 111. grunt. reda.

U drugom slučaju, — ako se za svaku grunt. oblast posebna molba podnese, — imade odnosni molitelj predati jednu molbu kod gruntovne oblasti, kod koje je već upitna tražbina uknjižena sa zahtjevom, da dotičnu založenu stvar, na koju se navedena tražbina uknjižena nalazi, označi kao glavnu hipoteku, pa da zatim postupa, kao što u slučaju, navedenom u točki a) §. 111. grunt. reda.

Zatim imade molitelj podnieti svakoj ovoj grunt. oblasti, kod koje se ima otvoriti uzgredna hipoteka, posebnu molbu, onako ob-

loženu, kao što točka a) §. 111. grunt. reda propisuje, po kojem propisu imade se odnosna grunt oblast uzgredne hipoteke i dalje ravnati.

Za slučaj, ako molitelj podnese samo jednu molbu kod one grunt. oblasti u području koje leži odnosni gruntovni napisnik ili uložak, u kojem je upisana dotična založena stvar, za koju želi, da se uknjiži pravo zaloga za tražbinu, uknjiženu već na drugu založenu stvar, upisanu u gruntovnom napisniku ili uložku porezne obćine, spadajuće u područje druge gruntovne oblasti, nije nuždno, da ova gruntovna oblast molbu odbije, jer nije podnešena kod one gruntovne oblasti, koja je nadležna za pretvorenje založne stvari, na koju je upitna tražbina već uknjižena, u glavnu hipoteku, već može obaviti uknjižbu, označiv odnosnu založenu stvar kao uzgrednu hipoteku, te jednostavno obavjestiti o tom prvu gruntovnu oblast, koja onda može obaviti zabilježbu glavne hipoteke.

f) Nadležnost vlastih gruntovnih, kojim se u knjigah imaju osnovati hipoteke glavne i uzgredne.

§. 113.

Svaka oblast gruntovna, kojoj se u knjigah imaju osnovati hipoteke zajedničke, bilo to u slici glavnih ili uzgrednih hipotekah, dužna je dotičnu gruntovničku molbu, bila ona po predidućih §§. 110.—112. pri njoj neposredno predana po molitelju ili joj bila poslana po drugoj kojoj oblasti gruntovnoj, prosuditi i riešiti samostalno, uvažujuć samo gruntovno stanje od onoga uložka u kojem se ima upisati tražbina; stoga se ona ima na okolnost, da li nije druga koja vlast gruntovnička u svojih knjigah već dozvolila uknjižbu ili predbilježbu iste tražbine, obzirati samo na toliko, na koliko se odtuda može razabrati, da li za tražbinu nepostoji već kakova glavna hipoteka.

S toga i utok, koji bude poprimljen proti riešitbi kojegod od više oblastih gruntovničkih, kojoj bi se u knjigah imali upisati hipoteke glavne ili uzgredne, treba predati onoj upravo gruntovnoj oblasti, koja je izdala riešitbu.

Ako je koja od ovih gruntovnih oblastih dozvolila predbilježbu tražbine, tada će ista ova gruntovna oblast postupati i glede opravdanja predbilježbe, dozvoljene po drugih gruntovnih oblastih.

Nu svaka gruntovna oblast, kojoj je u knjigah upisana uzgredna hipoteka, ima ovu okolnost ureda radi i bezodgodno radi zabilježbe (§. 107. c) obznaniti onoj gruntovnoj oblasti, kojoj se hipoteka glavna nalazi u knjigah.

Ako se uknjižba ili predbilježba, obavljena po kojoj gruntovnoj oblasti u uložku uzgrednom izbriše uslied pravomoćno riešena utoka ili stoga, što nije bilo opravdanja, tada treba i ovo izbrisanje radi upisa bilježke u uložak glavni priobćiti na gore rečeni način onoj gruntovnoj oblasti, kojoj se u knjigah nalazi uložak glavni.

Gruntovna oblast, koja otvara uzgrednu hipoteku, nije vezana nimalo na odluku gruntovne oblasti, koja je osnovala glavnu hipoteku, te ima po svojoj razsudi prosuditi molbu i priloge, da li su prikladne za uknjižbu ili predbilježbu.

Gruntovna oblast uzgredne hipoteke može molbu odbiti, ili u mjesto zahtjevane uknjižbe, dozvoliti samo predbilježbu, negledeć na to, da je gruntovna oblast glavne hipoteke uknjižbu dozvolila.

Ako gruntovna oblast uzgredne hipoteke dozvoljuje predbilježbu, ima se ista posebnom molbom opravdati ili rok za opravdanje posebnom rokovnicom otvoren držati kod iste gruntovne oblasti, negledeć, da li je gruntovna oblast glavne hipoteke dozvolila predbilježbu ili nije.

Isto se tako ima i utok proti odluci, izdanoj po gruntovnoj oblasti, kod koje je zaiskano otvorenje uzgredne hipoteke, podnieti samo kod ove gruntovne oblasti. Ova je dužna obavjestiti gruntovnu oblast glavne hipoteke samo u slučaju, ako bude višjom riešitbom povodom utoka dužnikova odredjeno brisanje uzgredne hipoteke, ili ako isto brisanje upitna gruntovna oblast uzgredne hipoteke u slučaju §. 99. grunt. reda sama odredjuje. Gruntovna oblast glavne hipoteke imade ovo prijavljeno joj brisanje uzgredne hipoteke zabilježiti kod dotične uknjižbene stavke glavne hipoteke.

g) Kako treba postupati pri osnovanju zajedničkih hipotekah putem ovrhe.

§. 114.

Ako koja stranka upisom dopitane tražbine želi izhoditi ovrhu presude na više založenih stvarih, upisanih u gruntovnicah raznih gruntovnih oblastih, tada ima molbu predati sudcu presudnomu i u njoj naznačiti sve založene

stvari, na koje se vodi ovrha, a tako i svekolike gruntovne oblasti, gdje su založene stvari u knjigah upisane.

Ako se udovolji molbi, predanoj za ovrhu, treba najprije pomenutoj gruntovnoj oblasti, kojoj se u knjigah ima osnovati glavna hipoteka uz priklop izvorne izprave, na koju se dozvoljuje ovrha, radi ovrhe poslati odluku ovršbenu i zajedno obznaniti joj onu gruntovnu oblast, kojoj će se imati nadalje poslati izvorna izprava.

Svakoj daljnoj oblasti gruntovničkoj treba uz priklop izvorne izprave i s oznakom one gruntovne oblasti, od koje će stići izvornik i kojoj će se nadalje odpraviti, ovršnu odluku poslati u svrhu, da obavi dozvoljenu uknjižbu ili predbilježbu.

Ako tomu, da se izvrši ovršna odluka, nesmeta knjižna zaprieka, treba tu odluku u svrhu, da se vidi red prvenstva, odmah zabilježiti u dotičnom gruntovnom uložku s dodatkom: „dok nestigne izvornik“, pak kad ovaj stigne obaviti uknjižbu ili predbilježbu.

Posliednja oblast gruntovna ima odmah, čim obavi uredovanje, poslati izvornu izpravu presudnomu sudcu.

Ustanova ovog paragrafa sadržaje postupak, kako se imade ovršna uknjižba prava zaloga ili nadzaloga dozvoliti po presudnom gradjanskom sudu na temelju pravomoćne sudbene presude ili nagode.

Praktično vrši se ova ustanova ovako:

Ovrhomolitelj ima ovršnu molbu predati nadležnomu presudnomu sudu trogubo, te ju obložiti osim izvornom izpravom, na temelju koje traži ovršnu uknjižbu i sa tolikimi prepisi iste izprave, koliko imade gruntovnih oblastih u području kojih leže one založene stvari (nepokretnosti ili hipotekarne tražbine), na kojih se ovršna uknjižba obaviti imade.

Presudni gradjanski sud dozvoliti će ovršnu uknjižbu prava zaloga na sve u molbi navedene založene stvari, jednostavno navodeć samo brojeve odnosnih gruntovnih napisnikah, dotične porezne obćine u kojih leže, te iznos uknjižiti se imajuće tražbine s pripadci, kao i ime ovrhovoditelja, na korist kojega se imade ovršna uknjižba obaviti, pa će onda sve primjerke ovršne molbe ustupiti gruntovnoj oblasti onoj, koja je nadležna za vodjenje odnosnoga gruntovnoga napisnika ili uložka u kojem se imade otvoriti glavna hipoteka, odnosno, ako ovrhomolitelj nije naveo izrično u tu svrhu odnosnog gruntovnog napisnika ili uložka, onoj gruntovnoj oblasti,

koja je nadležna za vodjenje gruntovnoga napisnika ili uložka, koji je prvi u molbi naveden.

Ista gruntovna oblast postupati će onda dalje po propisu točke b) §. 111. grunt. reda.

Ako je ovrhomolitelj predao ovršnu molbu sa zahtjevom za prisilnu dražbu nepokretnostih uz predhodnu dozvolu i obavu ovršne uknjižbe prava zaloga po propisu §. 7. zakona od 17. prosinca 1876. br. 1. Sbornika od god. 1877., onda će imati grunt. oblast glavne hipoteke, čim joj stigne molba sa izvornom izpravom od zadnje gruntovne oblasti uzgredne hipoteke, izvoropis i dvopis molbe s potvrdjenom izvornom izpravom vratiti presudnomu gradjanskomu sudu, a pridržati u sbirki izpravah samo tropis molbe sa sravnjenim prepisom odnosne izvorne izprave.

h) Red unosa u glavnih i uzgrednih uložcih.

§. 115.

Svaka uknjižba ili predbilježba tražbine na više založenih stvarih, bila ona upisana u uložku glavnom ili uzgrednom, dobiva prvenstvo glede svake založene stvari od onoga časa, kada je kod one vlasti gruntovničke, kojoj se je u knjigah obavila uknjižba ili predbilježba, ili stigla dotična molba za dozvolu ove uknjižbe ili predbilježbe (§. 110.—112), ili kad je prispjelo pismo sudca presudnoga, da se obavi uknjižba ili predbilježba (§. 114.).

Isto tako i svaki upis, kojemu je predmet promjena, podobterećenje ili brisanje tražbine zajedničke osigurane i koj se je dakle po §. 108. obavio u uložku glavnom, dobiva prvenstvo od onoga časa, kad je dotična molba stigla oblasti glavne hipoteke. Pri tom nečini nikakove razlike, da li je molitelj predao molbu neposredno pri njoj, ili je ona pomenutoj oblasti bila poslana po drugoj kojoj oblasti.

Ustanove ovog paragrafa sadržaj je u kratko taj: da se prvenstvo uknjižbe. obavljene na uzgrednoj hipoteki, ne ravna po prvenstvu molbe uknjižbene predane kod glavne hipoteke, već samo po danu, kada je unešena ta molba u uručbeni zapisnik gruntovne oblasti, kod koje se uzgredna hipoteka otvoriti imade.

Isto tako steku molbe, kojim se traži dalnja uknjižba ili predbilježba na tražbinu uknjiženu na više hipotekah, prvenstvo samo od dana, kada su stigle molbe na gruntovnu oblast glavne hipoteke,

makar da su prije predane kod gruntovne oblasti uzgredne hipoteke, te od ove ustupljene gruntovnoj oblasti glavne hipoteke.

i) Kako treba postupati kod hipotekah zajodničkih u slučajevih, kad ugasne za nju postojeća tražbina ili hipoteka.

§. 116.

Ako se tražbina, zajednički osigurana, izplati sasvim ili djelomice, tada treba odpisanje ili posvemašnje izbrisanje po načelu §. 108. zaiskati kod oblasti od glavne hipoteke, upisati isto odpisivanje ili izbrisanje u glavnom uložku, pak zatim zabilježiti pri svakoj uzgrednoj hipoteki.

Ako je koja uzgredna hipoteka upisana u knjigah koje vlasti gruntovničke, tada treba ovoj ureda radi bezodvlačno obznaniti odpis ili posvemašnje brisanje, da se odpis ili izbrisanje izkaže u uložku uzgrednom.

Pošto je brisanje prava zaloga takodjer samo uknjižba, kojom se evidentira ugasnuće odnosnoga prava, to se razumieva samo po sebi iz ustanove §. 108. grunt. reda, da se brisanje ima obaviti u gruntovnom napisniku glavne hipoteke, dočim se kod uzgrednih hipotekah imade na teretovnici kod dotične uknjižbene stavke u rubrici za opazke zabilježiti jednostavno brisanje tako: „vidi brisanje kod glavne hipoteke C. red. br. 4“. U tu svrhu imade pak gruntovna oblast glavne hipoteke, dozvoljujuća brisanje podjedno uredovnim napisom odnosne odluke obavjestiti gruntovnu oblast uzgredne hipoteke.

§. 117.

Ako ugasne hipoteka uzgredna s toga, što se je n. pr. vjerovnik nje odrekao, tada treba takodjer pri oblasti od glavne hipoteke predati molbu, da dozvoli njeno brisanje (§. 108.).

Ako se molba za brisanje može uslišati, tada treba brisanje uzgredne hipoteke upisati u glavnom uložku, a izkazati u uložku uzgrednom.

§. 118.

Ako ugasne glavna hipoteka, tada treba u glavnom

uložku izbrisati tražbinu ujedno sa svimi upisi, koji se na nju odnose; nego u isto doba mora se svekoliko gruntovno stanje na koju god hipoteku uzgrednu, ako ove ima u knjigah oblasti od glavne hipoteke, prenieti iz uložka glavnoga i time uložak uzgredni pretvoriti u uložak glavni.

Ako u knjigah oblasti od glavne hipoteke nije upisana nikakova hipoteka uzgredna, tada treba svekoliko gruntovno stanje tražbine radi upisa u prvi uzgredni uložak (§ 107. b), uz priklop dotičnih gruntovnih spisah, ureda radi priobćiti obližnoj grunt. oblasti, kojoj u knjigah ima hipoteke uzgredne.

Ovoj gruntovnoj oblasti imaju se podjedno priobćiti i one gruntovne molbe, koje se više nisu mogle riešiti s toga, što je već obavljeno bilo brisanje u uložku glavnom, o čem treba obaviestiti i molitelje.

Ove molbe riešavati će se po redu brojevah od podnesnoga zapisnika, što su jih dobile kod vlasti od prijašnje glavne hipoteke i po redu prvenstva, što su ga time stekle.

Promjena u glavnoj hipoteki ima se ureda radi zabilježiti pri svakoj hipoteki uzgrednoj, s toga se ima po vlasti od glavne hipoteke obznaniti i onim gruntovničkim oblastim, kojim se u knjigah nalazi uzgredna hipoteka.

Vjerovnik, koj je izhodio za jednu tražbinu uknjižbu prava zaloga na više hipotekah, može uvjek dozvoliti jednostavnim izknjižbenim očitovanjem bez navoda razloga, da se upitno pravo zaloga samo iz jedne ili više uzgrednih hipotekah ili pak samo iz glavne hipoteke briše.

U jednom i drugom slučaju mora molbu za brisanje podnieti kod gruntovne oblasti glavne hipoteke.

U slučaju, da se radi samo o brisanju jedne ili više uzgrednih hipotekah, ima gruntovna oblast glavne hipoteke u glavnom gruntovnom uložku ovo brisanje uknjižiti. Odnosni gruntovni unos ovako će glasiti:

Praes. 23. svibnja 1881. br. 2350

Odluka od 6. svibnja 1881.

Na temelju izknjižbenog očitovanja od 21. svibnja 1881. uknjižuje se u ovom glavnom gruntovnom uložku (ili napisniku) brisanje

prava založnoga za glavnicu od 2000 for. sa pripadci, uknjiženog pod C red br. 8 u uzgrednom gruntovnom uložku br. 209 obć. Karlovac.

Zatim imade ista gruntovna oblast obaviestiti o tom gruntovnu oblast uzgredne hipoteke s jednim primjerkom brisovne odluke. Ova će onda u uzgrednom gruntovnom uložku obaviti zabilježbu brisanja kod odnosne uknjižbene stavke, kao što je navedeno kod tumačenja §. 116. grunt. reda.

U slučaju, ako odnosni vjerovnik traži brisanje samo glavne hipoteke, onda se imadu razlikovati dva slučaja; t. j. ili 1. obstoji jedna samo uzgredna hipoteka, ili 2. obstoji više njih.

1. Ako jedna samo uzgredna hipoteka obstoji, onda je postupak sliedeći:

Gruntovna oblast glavne hipoteke imade brisanje dozvoliti i obaviti kao obično uknjižbe brisanja prava založnoga bez ikakve promjene ili dometka, pa zatim dostaviti gruntovnoj oblasti uzgredne hipoteke molbu sa svimi prilozi s nahrbćenom brisovnom odlukom, i uredovni gruntovni izvadak glavnoga gruntovnog napisnika ili uložka.

Gruntovna će oblast uzgredne hipoteke onda imati gruntovni unos o uknjižbi prava zaloga iz glavne hipoteke onako kako glasi, prenieti u uzgredni gruntovni napisnik sa svimi naduknjižbami i nadpredbilježbami, u koliko jih na odnosnoj uknjižbenoj stavci imade, a podjedno brisati iz dosadanjega uzgrednoga gruntovnoga napisnika ili uložka oznaku: „uzgredna hipoteka“.

Pošto se pak u gruntovni napisnik i uložak ništa ukrpati nesmije, to će ista gruntovna oblast sve navedene unose s prvenstvom, stečenim kod glavne hipoteke, unieti u dosadanji uzgredni gruntovni uložak iza dosada tamo već na teretovnici obavljenih unosah, a ovo kod uknjižbene stavke prijašnje (označene bivše kao uzgredna hipoteka) zabilježiti.

N. pr., ako uknjižbena stavka uzgredne hipoteke, koja brisanjem glavne hipoteke postaje samostalnom hipotekom, nosi red. br. 5., a iza ove se uknjižbene stavke nalazi na teretovnici istog bivšeg uzgrednog uložka još 10 uknjižbenih stavkah, dakle sve do reda br. 15., onda se unos glavne hipoteke neće ukrpati u stavku pod red. br. 5 (prijašnje uzgredne hipoteke), već će se u cielosti prenieti iza zadnjeg na bivšem uzgrednom uložku na teretovnici nalazećeg se unosa, dakle u gorenavedenom primjeru iza unosa red. br. 15., pod red. br. 16. Taj prenos glavne hipoteke u bivšem uzgrednom uložkū obaviti će se pod red. br. 16 tako, da će se prije na čelu istoga staviti rieči: „prenešeno iz glavnoga gruntovnoga napisnika (ili uložka) br. . . . obćine . . . .„ pa zatim s prvenstvom glavne hipoteke pojedine još u krieposti postojeći unosi redom uvrstiti u ovu stavku, ili sve samo pod jednim rednim brojem, izpušćajuć dakako iz unosa oznaku „glavna hipoteka“. Kod stavke red. br. 5. t. j. kod uknjižbene stavke prijašnje, označene kao uzgredna hipo-

teka, zabilježiti će se samo u rubrici za opazke rieči: „brisano prenašanjem glavne hipoteke pod red. br. 16“, ili „brisano uslied unosa red. br. 16“.

2. U drugom gorenavedenom slučaju, — ako imade naime više uzgrednih hipotekah, — onda će gruntovna oblast glavne hipoteke obaviti uknjižbu brisanja tražbine onako, kako je gore pod 1. navedeno, te uknjižbenu molbu s prilozi i gruntovnim izvadkom glavnog gruntovnog uložka ili napisnika ustupiti onoj gruntovnoj oblasti, u području koje leži kod glavne hipoteke navedeni prvi uzgredni uložak. Ova gruntovna oblast (prve uzgredne hipoteke) pretvoriti će istu uzgrednu hipoteku u glavnu hipoteku onako, kako je gore kod slučaja 1. naznačeno, jedino tom preinakom, da će naložiti svojoj gruntovnoj pisarni, da ista, iza kako je prepisala u upitni gruntovni uložak unos uknjižbe ili predbilježbe prava zaloga iz glavne hipoteke, na koncu unosa označi isti gruntovni uložak kao glavni uložak, odnosno dotičnu založenu stvar kao glavnu hipoteku, te, da zabilježi ostale uzgredne hipoteke, a zatim, da prepiše eventualne dalnje naduknjižbe i nadpredbilježbe prava zaloga iz bivšeg glavnog gruntovnog napisnika ili uložka.

Iza toga ima upitna gruutovna oblast ob ovoj promjeni u glavnoj hipoteki ubavjestiti sve ostale gruntovne oblasti u području kojih se nalaze gruntovni napisnici ili uložci s uzgrednimi hipotekami.

Ove će gruntovne oblasti u opazki kod odnosne uknjižbene stavke zabilježiti novu glavnu hipoteku, te zabilježbu stare glavne hipoteke izbrisati po propisih gruntovnog reda t. j. odnosne rieči izpunktirati.

Ako bi kod gruntovne oblasti glavne hipoteke, iza podnešenja molbe za brisanje iste ili prije obave uknjižbe brisanja stigle na ovu gruntovnu oblast molbe za dalnje naduknjižbe ili predbilježbe prava zaloga, onda imade ista gruntovna oblast ove molbe za riešenje ustupiti odnosnoj gruntovnoj oblasti upitne uzgredne hipoteke, koja se u glavnu hipoteku pretvoriti imade.

XII. Gruntovne molbe.

1. Pravo podnositi gruntovne molbe.

§. 119.

Gruntovne molbe mogu u pravilu podnositi samo oni, koji su ovovrstnih knjižnih upisah dionici, budi kao povlastnici ili njihovi u pravu nasliednici, budi kao obvezanici.

Zakoniti ili sudbeno postavljeni zastupnici netrebaju

nikakova osobita punomoćja, da podnesu takove gruntovne molbe, kojimi osobe, povjerene njihovu zastupstvu, imadu steći samo prava, ili kojimi se tereti imaju izbrisati s imovine, koja jim je upravljanja radi povjerena.

Isto je tako dovoljno i obćenito punomoćje, da se ište uknjižba ili predbilježba u ime onoga, kojemu je ona od koristi.

Čim se po sudu primi nasljedno očitovanje baštinika, vlastan je ovaj iskati, da se upišu prava vlastnikova, ili da se brišu tereti, ležeći na imovini ostavinskoj.

Gruntovne molbe mogu podnositi sudu:

a) one osobe, na korist kojih se gruntovni unos obaviti imade;

b) one osobe, kojim su uknjižbu ili predbilježbu dozvolili, ili koje su vlastnici odnosnih nepokretnostih ili založenih stvarih, na kojih se uknjižba ili predbilježba obaviti imade, — u korist onih, kojimi su prava ustupili;

c) pravni nasliednici osobah pod a) navedenih t. j. nasljednici ostavinski, na korist ostavine;

d) skrbnici i tutori u korist njihovih skrbljenikah;

e) po zakonu priznani ili po osobitih propisih ovlašteni zastupnici zavodah i zakladah u korist ovih.

Od ostalih osobah mogu se molbe gruntovne primiti samo onda, ako su izkazani punomoćjem, izdanim po onom, u čije ime traže uknjižbu ili predbilježbu.

§. 120.

Neimajući zato punomoćja, slobodno je u tudje ime molbu predati u stiedećih slučajevih:

a) ako je nepokretno dobro ili gruntovno pravo bilo izvanknjižno preneseno na više osobah uzastopce, tada posliednji preuzetnik može moliti, da mu se ono gruntovno prenese na njegovu osobu;

b) ako je tražbina hipotekarna plaćena onomu, na koga je prešla izvanknjižno, tada može dužnik zahtjevati, da se ona briše;

c) ako je onaj, na koga je nepokretno dobro ili gruntovno pravo bilo preneseno izvanknjižno, ustupio pravo zaloga ili podzaloga nanj kojemu vjerovniku, tada može vjerovnik izhoditi, da se upiše založitelj i da se zajedno osigura njegova tražbina;

d) u slučajevih gorespomenutih imadu se prenieti one izprave, koje neprekidnim redom pokazuju prenos izvanknjižni. Isto tako imadu se u knjižnih upisih napomenuti i one osobe, na koje je nepokretno dobro ili knjižno pravo uzastopce bilo izvanknjižno prenešeno;

e) da se upišu nerazdieljiva zajednička prava, može svaki dionik prositi za sebe i u ime drugih dionikah.

Na a) §. 120.

Često biva, da koja nepokretnost prodajom ili drugim pravnim naslovom dodje u vlastničtvo treće, četvrte ili još dalnje osobe, a da nije jedan od prednikah svoje pravo vlastničtvo u gruntovnici uknjižiti dao, već se sveudilj u gruntovnici kao vlastnik unešen nalazi onaj, koji je prvi upitne nepokretnosti otudjio.

U takovu slučaju može zadnji izvanknjižni vlastnik, ako posjeduje sve za uknjižbu prikladne izprave svojih prednikah, kojimi je izkazan izvanknjižni prenos prava vlastničtva od još u gruntovnici uknjiženoga vlastnika sve do njega kao zadnjeg izvanknjižnog vlastnika, — tražiti jednom molbom uz prilog svih tih izpravah uknjižbu prava vlastničtva na odnosne nepokretnosti na njegovo ime i u njegovu korist.

Gruntovna oblast imade na temelju takove molbe dozvoliti uknjižbu prava vlastničtva redom na ime prvoga sliednika vlastnika, u gruntovnici unešenoga, pa sve dalje do zadnjeg izvanknjižnog vlastnika.

Na b) §. 120.

Ako je uknjižena tražbina ustupljena trećoj osobi, koja pako na istu tražbinu svoje stečeno pravo vlastničtva nije dala naduknjižiti, te ako je dužnik ovoj trećoj osobi upitnu tražbinu izplatio, to može on, dokazujuć ustupnicom, da je odnosni cessionar bio ovlašten primiti novce, tražiti brisanje prava založnoga uknjiženoga još na cedenta.

Na c) §. 120.

Vjerovnik kojega izvanknjižnoga vlastnika, t. j. osobe, koja je stekla pravo vlastničtva na temelju izprave za uknjižbu ili predbilježbu prikladnu na koju založenu stvar (nepokretnost ili hipotekarnu tražbinu), a nije tražila uknjižbu ili predbilježbu ovog stečenog prava, — može za osiguranje svoje tražbine tražiti uknjižbu ili predbilježbu prava vlastničtva na odnosnu založenu stvar na korist njegova dužnika, pa onda na tu uknjižbu ili predbilježbu opet uknjižbu ili predbilježbu prava zaloga ili nadzaloga u korist svoju.

Analogno ovomu zakonskomu propisu može svaki vjerovnik tražiti ovršnu uknjižbu prava zaloga kod nadležnoga presudnoga

suda i proti dužniku svomu, koji je stekao budi uručbenicom razpravne ili realne oblasti, pravomoćnom presudom ili nagodom ili napokon sa svimi za uknjižbu propisanimi potrebštinami providjenom pogodbom izvanuknjižno pravo vlastničtva na stanovitu nepokretnost, te zahtjevati jednom trogubo podnieti se imajućom molbom, da se njegov dužnik kao vlastnik na odnosnu nepokretnost unese, a zatim, da se uknjiži ovršno pravo zaloga na njegovu korist.

Ako nebi to analogno propisu točke c) §. 120. grunt. reda dopustljivo bilo, oduzelo bi se vjerovnikom vrelo plateža, a tim bi štetovala i javna vjeresija, jer odnosni prezaduženi izvanknjižni vlastnik nebi zatražio nikada u svoju korist uknjižbu prava vlastničtva, da tim preprieči svojim vjerovnikom, da nemogu steći uknjižbu prava zaloga na iste nekretnine, a tako bi osujetio svaki ovršni postupak u pogledu dotične nepokretnosti.

Zahtjev ovršne molbe u gorenavedenom slučaju, makar da je ista molba instruirana po propisu §. 7. ovršne novele od 17. prosinca 1876. br. 1 Sbornika, t. j. makar da se istom traži prisilna prodaja odnosnih nekretninah uz predhodno obaviti se imajuću ovršnu uknjižbu prava zaloga, — ima glasiti tako, da se ponajprije dozvoli uknjižba prava vlastničtva na odnosne nepokretnosti, koje se hoće pod ovrhu uzeti, na korist odnosnoga dužnika ovrhomoliteljeva, pa zatim prisilna prodaja istih.

Presudni sud — kojemu se imade u svakom slučaju takova molba predati — imade istu primiti, pa ako pronadje da će se ovršnomu zahtjevu udovoljiti moći, istu odstupiti nadležnoj gruntovnoj oblasti, da rieši zahtjev u pogledu uknjižbe prava vlatničtva na korist ovršenika. Gruntovna će pako oblast nakon dozvole uknjižbe, pridržav tropis molbe i sravnjeni prepis odnosne izprave, na temelju koje je uknjižbu obavljala, povratiti i tropis molbe presudnomu sudu, koji će onda ovršnu odluku izdati i dalje po zakonu postupati.

Na e) §. 120.

Svaki, koji je stekao pravo na idealni nerazdieljeni dio koje nepokretnosti ili založene stvari, može uknjižbu toga prava tražiti i u korist ostalih dionikah bez dozvole ili punomoćja istih, jer inače nebi mogao svoje stečeno pravo realizirati.

Obrazci za molbe, odluke i gruntovne unose u slučajevih §. 120. grunt. reda.

1.

(Napis molbe).

Sl. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti

u Bakru.

Molba

Luke Grbca kbr. 26 iz Drage

proti

Juraju Petranoviću kbr. 27 iz Drage

za uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 82 obć. Draga još na ime Ivana Kauzlarića.

(Sadržaj molbe).

Glasom kupoprodajnoga ugovora od 2. ožujka 1872. pod A/. prodao je nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 82 obć. Draga Ivan Kauzlarić Antunu Gašparcu, zatim prodao je glasom kupoprodajnoga ugovora od 10. travnja 1879. pod B/. iste nepokretnosti Antun Gašparac Juraju Petranoviću, napokon prodao je iste nepokretnosti glasom kupoprodajnoga ugovora od 2. svibnja 1880. pod C/. Juraj Petranović meni podpisanomu.

Pošto Antun Gašparac i Juraj Petranović svoje pravo vlastničtvo na njihovu korist gruntovno nisu dali unesti, te se Ivan Kauzlarić još uvjek nalazi u gruntovnom napisniku br. 82 obć. Draga kao vlastnik unešen, to molim pozivom na propis §. 120 točke a) grunt. reda, da izvoli slavni kr. kot. sud kao grunt. oblast dozvoliti:

a) uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u grunt. nap. br. 82 obć. Draga na ime Ivana Kauzlarića na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. ožujka 1872. na korist Antuna Gašparca;

b) uknjižbu prava vlastničtva na iste nepokretnosti sada Antuna Gašparca na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. travnja 1879. na korist Juraja Petranovića;

c) uknjižbu prava vlastničtva na navedene nepokretnosti sada Juraja Petranovića na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. svibnja 1880. na korist moju.

Luka Grbac, v. r.

Odluka.

Usljed ove molbe dozvoljuje se uknjižba prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 82 obć. Draga:

a) na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. ožujka 1872. sa imena Ivana Kauzlarića na ime i na korist Antuna Gašparca;

b) na temelju kupoprodajnoga ugovora od 10. travnja 1879. sa imena Antuna Gašparca na ime i na korist Juraja Petranovića;

c) na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. svibnja 1880. sa imena Juraja Petranovića na ime i na korist Luke Grbca.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi izvornih ugovorah ostaje u zbirki izpravah kod ovog suda.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Ivan Kauzlarić, Antun

Gašparac i Juraj Petranović, zatim molitelj Luka Grbac povratkom izvornih kupoprodajnih ugovorah.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Bakru, 4. lipnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 2. lipnja 1880. br. 2230

Odluka od 4. lipnja 1880.

Kupovnina od 600 fr.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. ožujka 1872. uknjižuje se pravo vlastničtva na nepokretnosti, upisane u A I, II i + na korist:

Antuna Gašparca.

Kupovnina od 580 fr.

Zatim na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. svibnja 1880. uknjižuje se pravo vlastničtva na iste nepokretnosti na korist:

Juraja Petranovića.

Kupovnina 650 fr.

Napokon na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. svibnja 1880. uknjižuje se pravo vlastničtva na iste nepokretnosti na korist:

Luke Grbca.

2.

(Napis molbe).

Sl. kr. kotar. sudu kao grunt. oblasti

u Karlovcu.

Molba

Martina Balaša iz Piščetke kbr. 52

proti

Antunu Grduncu iz Grduna kbr. 32

za uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti u gruntovnom uložku br. 29 obćine Piščetke na ime Jakova Grdunca upisane, na korist Antuna Grdunca kbr. 32, zatim za uknjižbu prava zaloga na iste nepokretnosti za glavnicu od 200 for. sa 8% kamati, na korist molitelja.

(Sadržaj molbe).

Uručbenicom ovog slavnog suda od 5. prosinca 1879. br. 7620 pod A/. uručena je ostavina dne 2. siečnja 1878. u Grdunu preminuloga

Jakova Grdunca, Antunu Grduncu, te je njemu istom uručbenicom i podieljeno pravo, da može zaiskati gruntovni prenos ostavinskih nepokretnostih, upisanih u grunt. uložku br. 29 obć. Piščetke, na svoje ime i za svoju korist.

Obveznicom od 24. travnja 1880. zadužio se je meni Antun Grdunac u iznosu od 200 for., te mi je dozvolio uknjižbu prava zaloga na gorenavedene nepokretnosti, koje je od Jakova Grdunca nasliedio.

Pošto pako Antun Grdunac neće da izposluje uknjižbu prava vlastničtva na gorenavedene nepokretnosti, to ja ovime na osnovu propisa §. 120. točke c) grunt. reda i obzirom na to, što je ovaj slavni sud u ovom nazočnom slučaju podjedno razpravna i gruntovna oblast, molim, da izvoli sl. kr. kot. sud dozvoliti:

a) uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti, upisane na ime Jakova Grdunca u gruntov. uložku br. 29 obć. Piščetke na temelju uručbenice od 5. prosinca 1879. broj 7620 na korist Antuna Grdunca;

b) uknjižbu prava zaloga na iste nepokretnosti, sada upisane na Antuna Grdunca za glavnicu od 200 for. sa 8% kamati, tekućimi od 24. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 150 for. na korist moju na temelju obveznice od 24. travnja 1880., te obavu ovih uknjižbah odrediti.

Martin Balaš, v. r.

Odluka.

Na ovu molbu dozvoljuje se pogledom na propis §. 120. gruntovnoga reda:

a) uknjižba prava vlastničtva na nepokretnosti Jakova Grdunca, upisane u grunt. uložku br. 29 obćine Piščetke, na korist Antuna Grdunca na temelju uručbenice od 5. prosinca 1879. br. 7620 gr.;

b) uknjižba prava zaloga na iste nepokretnosti sada Antuna Grdunca za glavnicu od 200 for. sa 8% kamati, tekućimi od 24. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišjem iznosu od 50 for. na korist Martina Balaša na temelju obveznice od 24. travnja 1880., te se obava ovosudnomu grunt. uredu nalaže.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Antun Grdunac i molitelj Martin Balaš, ovaj povratkom potvrdjene izvorne uručbenice i obveznice, dočim molbenica i sravnjeni prepisi prilogah ostaju u sbirki izpravah.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 24. travnja 1880.

Kr. kot. sudac:
N. N.

Gruntovni unos.

a) (Na vlastovnici).

Praes. 10. svibnja 1880. br. 520

Odluka od 24. travnja 1880.

Istodobno s unosom C. red br. 5. Vriednost 800 fr.

Na temelju uručbenice od 5. prosinca 1879. br. 7620 uknjižuje se pravo vlastničtva na nepokretnosti, upisane u A I na korist:
Antuna Grdunca.

b) (Na teretovnici).

Prim. 24. travnja 1880. br. 480.

Odluka od 24. travnja 1880.

Istodobno s unosom B. red. br. 2.

Na temelju obveznice od 24. travnja 1880. uknjižuje se pravo zaloga na nepokretnosti, upisane u A I. za glavnicu od dvie sto for. sa 8% kamati, tekućimi od 24. travnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 50 for. na korist:
Martina Balaša.

2. Oblik i sadržaj gruntovnih molbah.

§. 121.

Kod sudištah imadu se gruntovne molbe predati pismeno. Kod inokosnih sudovah mogu se one i ustmeno davati u zapisnik.

Na svakoj gruntovničkoj molbi treba naznačiti gruntovnu oblast, kod koje se ima molba predavati, a isto tako i ime, prezime, stališ i prebivalište molitelja a i osobah onih, koje treba obavjestiti o riešitbi.

Ako molitelj nemože saznati za prebivalište kojega dotičnika, ima to naročito napomenuti; ako ga je znajuć zamučao, tada je dužan naknaditi troškove, tim prouzročene i štetu, koja je možda odtud nastala, a povrh toga ima se i kazniti. (§. 87. gradj. parb. postupnika).

Formalni su propisi za gruntovne molbe analogni onim, koji su sadržani u točkah 1., 2. i 4. §. 4. gradj. parb. post.

Molbe gruntovne a ni utoci proti gruntovnim odlukam, kao podnesci izvanparbeni, netrebaju da budu providjeni odvjetničkom signaturom.

*

§. 122.

U gruntovnih molbah imadu biti točno naznačena prava, koja će da se steku, promjene ili ukinu, zemljišta, koja će da se odpišu i pripišu; a tako i stvarnosti gruntovničke, na kojih će da se obave upisi.

Molba za uknjižbu sadržaje u sebi mučke i molbu za predbilježbu, ako molitelj nije naročito izključio predbilježbe.

Po propisu ovog paragrafa ima sudac uvjek, ako zatraženu uknjižbu nemože dozvoliti radi formalnih manah uknjižbene izprave, ureda radi odrediti predbilježbu dotičnog prava, u koliko odnosna izprava sve potrebštine za predbilježbu imade i u koliko nije tatakovu molitelj u svojoj molbi izrično izključio.

§. 123.

Jednom te istom molbom može se izhoditi i više upisah u gruntovnicah jedne iste vlasti gruntovničke, ako se oni odnose ili na jedno nepokretno dobro ili na gruntovno pravo, ili ako se odnose doduše na više dobarah ili pravah, koja su ipak jedne iste osobe, ili ako se upisi osnivaju na jednoj te istoj izpravi.

Po ovom paragrafu mogu se jednom molbom tražiti:

1. Gruntovni unosi, koji potiču svi iz jedne uknjižbene izprave.

2 Gruntovni unosi pravah, koja se imadu uknjižiti ili predbilježiti na nepokretnosti ili založene stvari jednoga vlastnika, te koja se istoga vlastnika tiču pasivno, a molitelja uknjižbe ili predbilježbe samoga — a ne podjedno i treće osobe, u koliko nije suinteresent — aktivno. Ova prava mogu se temeljiti na više izpravah.

Tako se mogu n. pr. tražiti jednom molbom uknjižba prava vlastničtva, uknjižba prava zaloga i brisanje uknjižene jedne ili više tražbinah, ako sve to u korist jedne osobe biva, te se tiče nepokretnostih ili založenih stvarih jednoga vlastnika.

3. Jednom se molbom može tražiti i uknjižba ili predbilježba brisanja raznih pravah, uknjiženih ili predbilježenih u različitih gruntovničkih napisnicih ili uložcih jednog vlastnika, nu tičućih se samo molitelja aktivno.

U kratko sadržaje ustanova §. 123. grunt. reda ovo načelo:

Jednom molbom mogu se samo takovi gruntovni unosi zatražiti, koji se imadu obaviti u jedan ili više gruntovnih napisni-

kah, odnosno uložakah jednoga gruntovnoga vlastnika ili na više založenih stvarih, tičućih se jedne same osobe, ako se ti unosi obaviti imadu u korist samo jednog interesenta ili više suinteresentah (kao u slučaju §. 130. točke c) grunt. reda).

Obrazci za molbe i odluke u slučajevih §. 123. grunt. reda.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti

u Zagrebu.

Molba.

Franje Ferkovića kuće posjednika u Zagrebu u Ilici kbr 126

proti

Slavoljubu Dimitroviću, posjedniku u Zagrebu u Ilici kbr. 120

za uknjižbu brisanja prava zaloga uknjiženoga na korist Juraja Šebešića na nepokretnosti Slavoljuba Dimitrovića upisane u grunt. nap. br. 102 obć. dolnjeg grada Zagreba za glavnicu od 2000 fr. s. p. r. zatim za uknjižbu prava vlastničtva na iste nepokretnosti za korist Franje Ferkovića, a konačno za uknjižbu prava zaloga na iste nepokretnosti za glavnicu od 8000 for. za korist Slavoljuba Dimitrovića.

(Sadržaj molbe).

Kupoprodajnim ugovorom od 5. lipnja 1880. pod A kupio sam od Slavoljuba Dimitrovića njegove nepokretnosti, upisane u grunt. napisniku br. 102 obć. dolnjega grada Zagreba za 20.000 for., od kojih sam mu ja u gotovom izplatio 12.000 for., vrhu 8000 for. pak obveznicu pod B izdao sa pravom, da može ovu zaostalu kupovninu na prodane mi nepokretnosti uknjižbom prava zaloga osigurati. Podjedno mi je prodavaoc uručio namiru pod C izdanu po hipotekarnom vjerovniku Juraju Šebešiću, glasom koje je izplaćena njegova uknjižena tražbina od 2000 fr. s. p. r.

Molim dakle:

a) na temelju namire od 10. siečnja 1880. pod C) za uknjižbu brisanja uknjiženoga na korist Juraja Šebešića prava založnoga na nepokretnosti Slavoljuba Dimitrovića, upisane u grunt. nap. br. 102 obć. dolnjeg grada Zagreba za glavnicu od 2000 for. 6% kamati i pripadci red. br. C. 5.;

b) na temelju kupoprodajnoga ugovora od 5. lipnja 1880. za uknjižbu prava vlastničtva na sada navedene nepokretnosti Slavoljuba Domitrovića, upisane u grunt. nap. br. 102 obć. dolnjeg grada Za-

greba, kupljene za kupovninu od 20.000 for. za korist moju Franje Ferkovića;

c) na temelju obveznice od 5. lipnja 1880. za uknjižbu prava zaloga na iste nepokretnosti za glavnicu od 8000 for. sa 6% kamati, tekućimi od 5. lipnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist Slavoljuba Domitrovića, a za obavu shodna odrediti.

Franjo Ferković, v. r.

Odluka

Usljed ove molbe dozvoljuje se:

a) na temelju namire od 10. siečnja 1880. uknjižba brisanja uknjiženoga na korist Juraja Šebešića prava založnoga na nepokretnosti Slavoljuba Dimitrovića, upisane u grunt. napis. br. 102 obćine dolnjeg grada Zagreba za glavnicu od 2000 for. sa 6% kamati i pripadci red br. C. 5;

b) na temelju kupoprodajnoga ugovora od 5. lipnja 1880. uknjižba prava vlastničtva na sada navedene nepokretnosti Slavoljuba Domitrovića, upisane u grunt. uapis. br. 102 obć. dolnjega grada Zagreba, kupljene za kupovninu od 20.000 for. za korist Franje Ferkovića;

c) na temelju obveznice od 5. lipnja 1880. uknjižba prava zaloga na iste nepokretnosti za glavnicu od 8000 for. sa 6% kamati, tekućimi od 5. lipnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. za korist Slavoljuba Dimitrovića.

Obava ovih uknjižbah nalaže se grunt. pisarni.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi prilogah ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa napisi Slavoljub Dimitrović, Juraj Šebešić i molitelj Franjo Ferković, ovaj uz povratak potvrdjenih izvornih prilogah, napokon kr. ured za odmjerivanje pristojbah u Zagrebu.

Kr. sudb. stol kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 6. lipnja 1880.

N. N.

3. Prilozi gruntovnih molbah.

§. 124.

a) Osim slučajevah, ustanovljenih u ovoj naredbi, treba molbam priložiti izvorne izprave, na temelju kojih će se učiniti uknjižbe ili predbilježbe. Ako je od koje izprave sačinjeno više izvornikah, dovoljno će biti, ako se doprinese samo jedan izvornik;

b) nadalje treba za pismohranu priložiti od biljegovine proste prepise onih izvornikah ili onoliko arakah pa-

pira biljegovnih sa 1 for., koliko će potrebno biti, da se kod suda načini prepisah.

Ako to nije učinjeno, ili ako pridonešeni prepisi nisu za porabu, tada će se na pogibelj stranakah izvornici pohranjivati u pismohrani dotle, dok nebudu doprinešeni biljegovani arci i dok nebudu prepisi kod suda načinjeni· Tek onda dozvoliti će gruntovna oblast, da se izdadu izvornici. Dozvola o izdatbi i dostavnica imade se odpraviti na prepisu.

c) Nu, ako molitelj u slučajevih, u kojih se na temelju jedne iste izvorne izprave imadu obaviti upisi kod više gruntovnih oblastih (§§. 111., 112. i 114.), nije za pismohranu ovih gruntovnih oblastih doprineo prepisah od te izprave, a nije doprineo ni onoliko arakah papira biljegovnih sa 1 for., koliko je potrebno, da se isti prepisi načine kod suda, iti ako doprinešeni prepisi nisu za porabu, tada imade svaka gruntovna oblast ureda radi načiniti onoliko prepisah, koliko će joj potrebito biti za njezinu pismohranu i u to ime pobrati dvostruku svotu pristojbe, ustanovljene za ovjerovljene prepise.

d) Ako tko na temelju obširnih izpravah n. pr. računah, diobnih knjižicah, ženitbenih ugovorah i t. d. — ali samo glede pojedinih stavakah ili ustanovah u njih sadržanih, moli za uknjižbu ili predbilježbu, tada će se prepisati samo oni djelovi, koji se odnose na gruntovni upis, a isto tako i podpuni uvod, svršetak, datum i podpisi.

e) Prepisi imadu se načiniti na čitavih arcih od obična formata i to tako, da su čisti, da se mogu čitati i da se, koliko moguće, više pričtedi prostora. S toga treba i više izpravah prepisati jednu za drugom na istom arku, ako su ovakove izprave priložene jednoj istoj molbi.

f) Gruntovničar imade prepise ureda radi ovjerovljivati.

g) Ako gruntovnoj molbi povod daje takova izprava, od koje se neposredno plaća pristojba, tada treba za porezni ured prosto od biljegovine priložiti drugi prepis, ili pako onoliko arakah, biljegovanih sa 1 for. koliko će se prepisah načiniti kod suda.

Iznimki od ovog pravila imade mjesta, ako s gruntovnom molbom bude priložen izkaz, da je pristojba ili već plaćena, ili da je dvogubka ili prepis izprave predan poreznom uredu. U gruntovničkoj odluci odredjenoj za porezni ured, imade se gruntovna oblast naročito pozvati na ovaj izkaz. I u onih slučajevih u koliko samo za upis u gruntovnicu treba platiti pristojbu po tarifnoj stavki 45 B. patenta od 2 kolovoza 1850. dovoljno je, da se poreznomu uredu priobći odluka o uknjižbi ili predbilježbi.

h) Ako molitelj nedoprinese prepisah, pomenutih pod g) niti arakah biljegovanih sa 1 for. ili, ako doprinešeni arci nebudu za porabu; tada jih imade sud ureda radi načiniti i u to ime pobrati dvostruku svotu pristojbe, ustanovljene za ovjerovljene prepise.

Ustanove su ovog paragrafa za nove gruntovničke uložke stranom preinačene zakonom od 16. rujna 1876. o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah, odnosno naredbom kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 24. prosinca 1876. br. 5715 (br. 2 Sbornika od god. 1877.).

Valja zato ovdje razlučiti, koje su od ustanovah §. 124. grunt. reda kriepostne za priloge molbah o gruntovnih unosih obaviti se imajućih u dosadanjih grunt. napisnicih i za one obaviti se imajućih u novih gruntovnih uložcih; zatim opet, koje su ustanove samo kriepostne za priloge molbah o gruntovnih unosih, obaviti se imajućih u dosadanjih gruntovnih napisnicih, a koje su nove odredbe izdane u pogledu prilogah gruntovnih molbah za unose, obaviti se imajuće po zakonu od 16. rujna 1876. u novih gruntovnih uložcih.

a) Za priloge molbah o unosih, obaviti se imajućih u gruntovnih napisnicih i gruntovnih uložcih jesu kriepostne ustanove, navedene pod stavkami a, d, f i g §. 124. grunt. reda.

Sve su druge ustanove onako, kako su sadržane u ostalih točkah §. 124. grunt. reda, bez promjene kriepostne samo za priloge molbah o unosih obaviti se imajućih u dosadanjih gruntovnih napisnicih.

Mjesto ustanovah, sadržanih u §. 124. grunt. reda pod stavkami b, c, e i h, kriepostna je za priloge o unosih obaviti se imajućih u novih gruntovnih uložcih odredba §. 25. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715, koja glasi:

„Prepisi izpravah, kojimi će gruntovne molbe biti u buduće obložene, nemaju se više molbenicam priklapati i medju koricami čuvati, već se imadu po godinah i razdjelih do 200 arakah uvezati i koncem godine trajno u knjige hrbtom i ugli od teleće kože, i samo do vezanja medju koricami sahranjivati.

Prepisi, koji služe za sbirku izpravah, moraju biti čisto i čitljivo pisani na papiru običnog formata (20 centimetrah širok, a 34 centimetrah visok arak), a da se kod vezanja nebi što pisana oštetilo, ima na arku ostati prazna prostora i to na triuh stranah 2 centimetra, a na hrbtnoj strani 3 centimetra.

Prepisi, koji nisu prema ovim propisom prigotovljeni imadu se stranci povratiti i po propisi §. 124. grunt. reda postupati“.

Ovom zadnjom stavkom pozivlje se §. 25. naredbe od 24. prosinca br. 5715 doduše na §. 124. grunt. reda, — po kojem bi se imali za slučaj, da prepisi neodgovaraju formalnim potrebštinam ove zakonske ustanove, izvornici u zbirci izpravah pridržati, — nu pošto se izvornici više nemogu pridržati u novoj sbirci izpravah, jer se izprave, .kao što je gorenavedeno, u knjige uvezati imadu, to se u praksi ustanova §. 124. grunt. reda u savezu s odredbom §. 25. više rečene naredbe vladine tako vrši:

Ako stranke nedoprinesu prepise izvornih izpravah za sbirku izpravah, ili ako doprinešeni prepisi neodgovaraju formi, navedenoj u §. 25. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715 onda se imadu izvornici kod suda pridržati te odlukom onom, kojom se molba za odnosni gruntovni unos izravno riešava, — jer formalna mana, što prepisi izvornih izpravah neodgovaraju propisu §. 25. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715, neprieči izravnom riešenju gruntovne molbe, — odnosnoga molitelja pozvati, ustanoviv mu zaporni rok, da naknadno u ovom roku nove, formalnomu zakonskomu propisu odgovarajuće prepise doprinese. Ako to u ovom roku molitelj neučini, ima gruntovna pisarna postupati po propisu točke c) §. 124. grunt. reda, t. j. sama učiniti prepise, a od molitelja gruntovnog unosa pobirati u to ime dvostruku svotu pristojbe, ustanovljene za ovjerovljenje prepisah upitnih izpravah, a ako stranka na poziv gruntovne pisarne ovakovu pristojbu neplaća, ima ova istoj stranki učiniti biljegovno obnašašće. Izvornici imadu se pako stranci u svakom slučaju povratiti.

Prepisi, koji se imadu po propisu točke g) §. 124. gruntov. reda za porezni ured, odnosno sada za ured za odmjerivanje pristojbah pridonieti, nomoraju odgovarati, što se forme tiče, propisu §. 25. naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715.

Valja još ovdje razjasniti zadnju stavku točke g) §. 124. gr. reda, u koliko ona govori o iznimkah pravila, sadržanog u istoj točki.

Izkaz bo, iz kojega gruntovna oblast razabrati može, da je pristojba prenosna od koje uknjižbene izprave (ugovora, obveznice, ustupnice i t. d.) neposredno kod poreznoga ureda ili ureda za odmjerivanje pristojbah plaćena, jest potvrda ovih oblastih, koja se o tom nalazi na samoj izpravi obično na čelu ili na kraju iste.

Pristojbe, koje se pako neposredno u biljegovkah platiti imadu kod gruntovne oblasti prigodom pridonešenja odnosnih gruntovnih molbah, jesu samo pristojbe od uknjižbe ili predbilježbe prava za-

loga, ako uknjižiti se imajuća glavnica neprekoračuje svotu od 800 for. Sve ostale pristojbe plaćaju se neposredno uredu za odmjerivanje pristojbah ili poreznomu uredu.

§. 125.

Ako je izprava izvorna, na temelju koje tko moli uknjižbu ili predbilježbu u pohrani kod gruntovne oblasti, ili pako pri molbi gruntovnoj, o kojoj još razpravlja ista gruntovna oblast, tada je dovoljno, ako se doprinese njezin prepis i naznači ili mjesto, gdje se pohranjuje izvorna izprava ili molba, kojoj je priložena.

Ako se izvorna izprava nalazi u pohrani kod druge koje oblasti, tada ovoj može stranka predati gruntovnu molbu, umoliv ju, da molbu ujedno s izpravom izvornom pošalje gruntovnoj oblasti, koja će nakon obavljena uredovanja imati povratiti izvornu izpravu.

Nu stranka može molbu predati i kod same gruntovne oblasti, ali će joj u ovom slučaju imati priložiti ovjerovljeni prepis.

Ako se pri svem tom, što je pri ruci izprava izvorna, nebi mogla dozvoliti zaiskana uknjižba ili predbilježba, tada treba odmah molbu natrag odpraviti.

Ako li se pako može udovoljiti molbi, tada ju treba u svrhu, da se vidi prvenstvo u gruntovnici, zabilježiti s dodatkom: „dok nestigne izvornik“.

U isto doba imade gruntovna oblast, ako se izvornik nalazi kod kojega drugoga suda, uprositi ovaj, da joj ga pošalje, a vlast gruntovna imati će nakon obavljena uredovanja izvornik povratiti; ako li se izvornik nalazi kod koje vlasti upravne, tada treba molitelju ustanoviti primjereni rok, u koji će imati izposlovati u te vlasti, da izvornik pošalje.

Propisom §. 67. gruntovnoga reda već je ustanovljeno, da se samo na temelju izvornih izpravah uknjižba ili predbilježba dozvoliti može.

Nu ima slučajevah, gdje molitelj uknjižbe ili predbilježbe onda, kada mu valja molbu predati, da si uzčuva prvenstvo, pri ruci nema odnosne izvorne izprave, ili pak da je u izvoru dobiti nemože.

U slučaju, da se izprava takova nalazi u rukuh koje privatne

osobe, a ako ova istu izpravu dobrovoljno molitelju izručiti neće, nepreostaje molitelju drugo, van parbeni put, normiran u §. 145. gr. p. p.; a na takav slučaj neodnosi se propis ovog §. 125. gruntovnoga reda.

Ako se pako takova izprava nalazi pri kojoj oblasti, onda može molitelj uknjižbe ili predbilježbe u svrhu, da se sačuva prvenstvo za svoje pravo, molbu udesiti po §. 125. grunt. reda.

Izprava uknjižbena može u izvoru ležati:

a) kod gruntovne oblasti, kod koje se traži uknjižba ili predbilježba;

b) kod druge gruntovne oblasti ili drugog kojeg suda;

c) kod upravne ili financijalne oblasti.

U slučaju pod a) navedenom, dovoljno je, da molitelj doprinese prosti prepis upitne izprave, te da naznači broj odnosne molbe kod koje se izvornik iste izprave nalazi, a gruntovna oblast će imati istu tamo potražiti ureda radi, te ju pri riešavanju odnosne molbe uvažiti.

U slučaju pod b) ili c) navedenom, ima molitelj svojoj molbi priložiti ovjerovljeni prepis odnosne izprave, a u slučaju b) i u molbi naznačiti odnosnu oblast, kod koje se izvorna izprava nalazi.

Gruntovna će oblast u jednom i drugom slučaju dozvoliti, ako ima izprava sve potrebštine za uknjižbu ili predbilježbu, što se iz ovjerovljenog prepisa iste uviditi može, — uknjižbu ili predbilježbu, nu neće gruntovnom uredu naložiti obavu upitne uknjižbe ili predbilježbe, već samo odrediti, da se molba zabilježi: „do stignuća izvornika", a gruntovni će ured ovu zabilježbu s izričnim ovim dometkom i obaviti. Podjedno pak ima gruntovna oblast u slučaju pod b) navedenom dopisom obratiti se na odnosnu oblast sudbenu, kod koje leži upitna izvorna izprava s molbom, da ista njoj izvornu izpravu priposalje, te ako se gruntovna oblast iz priposlana izvornika, sravniv ga sa ovjerovljenim prepisom, osvjedoči, da se prvi s potonjim sudara, ima ista gruntov. uredu naložiti da obavi uknjižbu ili predbilježbu, s prvenstvom zabilježbe dotične molbe, te zatim izvornu izpravu, providjenu s gruntovnim certifikatom povratiti molitelju, ili pak odnosnoj sudbenoj oblasti, koja ju je priposlala, u koliko bi istoj dotična izprava još za uredovanje potrebna bila.

U slučaju pod c) navedenom, nema se gruntovna oblast obratiti na upravnu ili financijalnu oblast za priposlanje izvornika, već ima molitelju opredieliti zaporni rok, koji se i produljiti može, — uz koji će imati molitelj naknadno priložiti izvornu izpravu, a kad ova stigne, ima ista postupati kao što je gore navedeno.

U slučajevih pod b) i c) navedenih, može molitelj gruntovnu molbu uknjižbe ili predbilježbe predati i neposredno kod one oblasti, kod koje leži izvorna izprava sa zahtjevom, da se ista izprava molbi priloži, i zatim molbu s istom izvornom izpravom odstupi na riešenje gruntovnoj oblasti. Gruntovna će oblast u ovom slučaju

molbu riešiti kao obično gruntovnu molbu za uknjižbu ili predbilježbu, a nakon obave izvornu izpravu odnosnoj oblasti povratiti, u koliko ju još ista potrebuje.

Obrazci za molbe, odluke i unose u postupku §. 125. grunt. reda.

1. Za slučaj pod a) u tumačenju §. 125. grunt. reda naveden.

(Napis molbe).

Slav. kr. kot. sudu kao gruntovnoj oblasti

u Rumi.

Molba
Laze Izajlovića iz Indije kbr. 24
proti
Luki Petroviću iz Indije kbr. 62

za uknjižbu prava vlastničtva na tražbinu Dane Jovanovića od 800 fr., uknjiženu na nepokretnosti Ilije Brkića u gruntovnom uložku br. 86 obć. Indija na korist Luke Petrovića, zatim za naduknjižbu prava zaloga na istu tražbinu za glavnicu od 350 fr. s. p. r. na korist molitelja.

(Sadržaj molbe).

Dane Jovanović iz Indije kbr. 51., ustupio je Luki Petroviću više tražbinah u vlastničtvo sa pravom gruntovnog prenosa u njegovu korist, medju ovimi i tražbinu od 800 for. s. p. uknjiženu na nepokretnosti, upisane u grunt. uložku br. 86 obć. Indija; a molbom de praes. 24. travnja 1880. br. 2320 gr. zamolio je Luka Petrović, na temelju ustupnice od 10. travnja 1880., istoj molbi priležeće, uknjižbu prava vlastničtva na sve tražbine osim na tražbinu gorenavedenu od 800 for.

Ista ustupnica pridržana je u izvoru kod gorenavedene molbe po smislu §. 124. gruntovnog reda, jer nije molitelj doprineo bio prepis iste.

Glasom obveznice od 29. svibnja 1880. duguje mi Luka Petrović 350 for., te mi je dozvolio uknjižbu prava vlastničtva na sve tražbine svoje.

Pošto za moju tražbinu ostale na Luku Petrovića već pravom vlastničtva uknjižene tražbine dovoljne sigurnosti nepružaju, to ovime molim, prilažući pod A izvornu obveznicu od 29. svibnja 1880. i sravnjeni prepis iste, zatim sravnjeni prepis ustupnice od 10. travnja 1880. pod B, od koje izvornik leži kod molbe de praes. 24. travnja 1880. br. 2320 gr.:

a) za uknjižbu prava vlastničtva na tražbinu Dane Jovanovića od 800 for. sa pripadci pod red. br. C. 3., uknjiženu na nepokretnosti Ilije Brkića upisane u gruntov. uložku br. 86. obć. Indija, na korist Luke Petrovića, na temelju ustupnice od 10. travnja 1880.;

b) za uknjižbu prava nadzaloga na istu tražbinu od 800 for. s. p. r. za glavnicu od 350 for. sa 6% kamati, tekućimi od 29. svibnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 100 fr. za korist moju, na temelju obveznice od 29. svibnja 1880.

Lazo Izajlović, v. r.

Odluka.

Na ovu molbu dozvoljuje se:

a) Uknjižba prava vlastničtva na tražbinu Dane Jovanovića od 800 for. s. p. r. pod C red. br. 3 uknjiženu na nepokretnosti Ilije Brkića, upisane u gruntovnom uložku br. 86 obć. Indija, na korist Luke Petrovića na temelju ustupnice od 10. travnja 1880.;

b) obzirom na to, što u obveznici od 29. svibnja 1880. nisu naročito naznačene tražbine, na koje je Luka Petrović molitelju uknjižbu prava zaloga dozvolio, po smislu §. 122. grunt. reda samo nadpredbilježba prava zaloga na tražbinu od 800 for., uknjiženu pravom vlastničtva na gorenavedene nepokretnosti pod C. red. br. 4. na temelju iste obveznice na korist molitelja Laze Izajlovića time, da istu nadpredbilježbu prava zaloga u roku od 14 danah opravdati imade.

Molbenica sa sravnjenimi prepisi prilogah ostaje u zbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju sa uredovnimi napisi molitelj Lazo Izajlović kbr. 24. povratkom potvrdjenih izvornih izpravah, zatim Luka Petrović kbr. 62, Dane Jovanović i Ilija Brkić svi iz Indije.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Rumi, 9. lipnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

---

2. Za slučaje pod b) i c) u tumačenju §. 125. grunt. reda navedene.

(Napis molbe)

Veleslavnomu kr. sudbenomu stolu kao gruntovnoj oblasti
u Karlovcu.

Molba
Jure Lackovića kbr. 24 iz Zadoborja
proti
Andrašu Jakovčiću kbr. 20 iz Zadoborja

za uknjižbu prava vlastničtva na protivničke nepokretnosti upisane u gruntov. uložku br. 27 obć. Zadoborje.

(Sadržaj molbe).

Ja sam kupio nepokretnosti Andraša Jakovčića, upisane u grunt. uložku br. 27 obć. Zadoborje, za kupovninu od 250 fr., te sam dobio od prodavaoca uknjižbenu dozvolu.

Odnosni izvorni kupoprodajni ugovor morao sam predložiti u poslu novačenja kr. podž. u Karlovcu, te će tamo još neko vrieme ostati.

Pošto je pako pogibelj, da će vjerovnici Andrije Jakovčića dati uknjižiti na iste nepokretnosti pravo zaloga na korist svoju za tražbine, štono proti njemu imadu, ako ja zatežem s prenosom mojega prava vlastničtva na rečene nepokretnosti, to ovime, prilažući pod ·/. ovjerovljeni prepis kupoprodajnoga ugovora od 1. lipnja 1880. molim, da izvoli sl. kr. kot. sud kao grunt. oblast dozvoliti uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti Andraša Jakovčića, upisane u gruntov. uložku br. 27 obć. Zadoborje, kupljene za kupovninu od 250 for. na korist moju na temelju kupoprodajnoga ugovora od 1. lipnja 1880., te za obavu iste odrediti shodna po §. 125. grunt. reda.

Juro Lacković, v. r.

Odluka.

Zamoljena uknjižba prava vlastničtva na nepokretnosti Andraša Jakovčića, upisane u grunt. uložku br. 27 obć. Zadoborje kupljene za 250 for. za korist molitelja Juraja Lackovića kbr. 24 na temelju kupoprodajnoga ugovora od 1. lipnja 1880. dozvoljuje se, te se grunt. uredu predbježno nalaže, da nazočnu molbu po smislu §. 125. grunt. reda do stignuća izvornoga kupoprodajnoga ugovora zabilježi u gorenavedenom grunt. uložku.

Molbenica sa sravnjenim prepisom kupoprodajnoga ugovora ostaje u zbirki izpravah.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Andro Jakovčić kbr. 52, zatim molitelj Juro Lacković kbr. 24 time, da imade u roku od 30 danah ovomu sudu podnieti izvorni kupoprodajni ugovor, jer će se inače zabilježba, obavljena do stignuća izvornika za sačuvanje prvenstva, izbrisati.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 16. lipnja 1880.

N. N.

(Ako se izvorna izprava nalazi kod koje sudb. oblasti, to imade druga stavka gorenavedene odluke ovako glasiti).

Molbenica sa ovjerovljenim prepisom kupoprodajnoga ugovora ostaje u sbirci izpravah kod ovoga suda.

Podjedno se umoljava slavni kr. sudb. stol (ili kot. sud) u . . ., da izvoli izvorni kupoprodajni ugovor, nalazeći se kod istoga i to kod podneska de praes br. . . . nakon uredovne porabe ovomu sudu priposlati.

O tom se ubavješćuju s uredovnimi napisi Juro Lacković kbr. 24, Andro Jakovčić kbr. 52 i kr. sudb. stol (ili kot. sud) u . . .

Kr. kotar. sud kao gruntovna oblast.

U Karlovcu, 16. lipnja 1880.

N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 16. lipnja 1880. br. 820
Odluka od 16. lipnja 1880.

Molba za uknjižbu prava vlastničtva na nepokretnosti ovog uložka zabilježuje se po smislu §. 125. gruntov. reda do stignuća izvornog kupoprodajnog ugovora od 1. lipnja 1880., na korist Juraja Lackovića.

(Riešenje molbe, kojom molitelj uknjižbe ili predbilježbe u slučaju c) §. 125. grunt. reda pridonese izvornu izpravu, ili riešenje dopisa, kojim odnosna sudbena oblast grunt. oblasti u slučaju d) §. 125. grunt. reda pripošlje izvornu izpravu):

Odluka.

Nalaže se ovosudnomu gruntov. uredu, da ovosudnom odlukom od 16. lipnja 1880. br. 3520 gr. dozvoljenu uknjižbu prava vlastničtva s prvenstvom molbe od 15. lipnja 1880. br. 3520 obavi.

O tom se ubavješćuju napisi molitelj Juraj Lacković povratkom potvrdjenog izvornog kupoprodajnog ugovora i Andro Jakovčić.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 25. srpnja 1880.

Kr. kot. sudac.
N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 20. srpnja 1880. br. 820
Odluke od 25. srpnja 1880.

Kupovnina 250 for.

Na temelju kupoprodajnoga ugovora od 1. lipnja 1880. uknjižuje se pravo vlastničtra na nepokretnosti pod A 1 s prvenstvom od 15. lipnja 1880. na korist:
Juraja Lackovića.

4. Parice i rubrike gruntovnih molbah.

§. 126.

Gruntovne se molbe imadu predavati jednostruko. Nu sa svakom molbom treba predati i toliko napisah, koliko će se odpravakah ili obaviesti izdati o riešitbi molbe.

Na napisih treba da je u bitnih točkah izrično naznačen zahtjev, stavljen u molbi.

Molitelju ostaje prosto mjesto napisah predati parice molbe, samo što će imati odrediti, tko da se njimi obaviesti.

Ako je molba ustmeno dana u zapisnik, tada će sud načiniti potrebite rubrike.

Ako stranke nedoprinesu potrebitih napisah za molbu, neimade se stoga razloga samoga odbiti molba, već imade gruntovni ured ureda radi učiniti manjkajuće napise, te biljegovke za iste od stranke naknadno zahtjevati, a u koliko stranka iste nebi htjela dati učiniti biljegovno obnašašće.

5. Riešavanje molbah.

a) Obćenite ustanove.

§. 127.

Sudac ima molbu i priloge točno pregledati i sravniti sa samom gruntovnicom; zatim imade brižljivo prosuditi razlog zahtjeva, osobnu sposobnost, a i ovlaštenje stranakah, da li mogu razpolagati predmetom, na koji se odnosi gruntovni upis, a tako isto imade pomno prosuditi unutarnje i vanjske potrebštine predloženih izpravah, pak koliko moguće, uskoriti riešenje.

§. 128.

Sudac je vezan na zahtjeve u toliko, da nemože na korist molitelja dozvoliti više nego što ište, makar bi ovaj na temelju prinešenih izpravah imao pravo i više zahtjevati.

Ako tko moli samo za predbilježbu, tada nije slobodno odrediti uknjižbe, makar se ova mogla i dopustiti.

Ustanove ovih predstojećih paragrafah sadržavaju samo obćenite propise, kojih se sudac prigodom riešavanja svakog sudbenog podneska u obće držati mora.

§. 129.

Gruntovne se molbe imadu svagda izrično ili dozvoliti ili odbiti.

Ako se molba nemože posve uslišati, a ipak je moguće zadovoljiti stranom ili sa nekojimi stegami i priuzdržaji, tada valja na ovaj način narediti upis, a odbiti onu stranu zahtjeva, kojoj se nije moglo zadovoljiti.

S toga na molbe uknjižbene i predbilježbene nije slobodno izim slučajevah, koji su u naredbi ovoj ustanovljene, naredjivati ni ročišta ni preslušavanja.

Nadje li se u molbi ili u prilozih manah takovih, koje prieče dozvolu molbe, tada se ima prosto odbiti; nebudu li ove mane takove, da bi priečile dozvolu molbe, imati će se, ako druga koja zaprieka nebude priečila uknjižbe ili predbilježbe, molbi zadovoljiti, nego ujedno i narediti, da se dotična mana izpravi.

Gruntovne se molbe neimaju nikada povratiti strankam na izpravak, već ili dozvoliti ili izrično odbiti.

U potonjem slučaju imadu se uvjek upotriebiti u zakonu ustanovljene rieči: „odbija se"; izrazi: „neudovoljuje se", „vraća se" i t. d. nisu zakoniti izrazi, te se neimadu rabiti.

Gruntovnoj se molbi može i stranom samo zadovoljiti. U tom slučaju ima odluka jasno sadržati, kojemu dielu molbenog zahtjeva daje miesta, dočim se ostali dio molbenog zahtjeva mora izrično uz navod razlogah odbiti.

Nije slobodno niti za odstranjenje manah formalnih, ili u drugih slučajevih, osim onih u zakonu taksativno navedenih odrediti ročišta za saslušanje stranakah.

Slučaji, u kojih se mogu u gruntovnom poslovanju ročišta odrediti, jesu sliedeći:

1. Kod izpravnog postupka, predvidjenog u §. 25. gruntovnoga reda.
2. Kod postupka o hipotekarnom prenosu uknjiženih tražbinah po propisih odsjeka VII. prvog diela grunt. reda.
3. Na molbu za odpis i pripis obterećenih parcelah po smislu §. 56. sl. d) grunt. reda, u svrhu saslušanja hipotekarnih vjerovnikah.
4. Na molbu za brisanje predbilježenog prava po smislu §. 99. grunt. reda u slučajevih predbilježbe navedenih u §§. 87.—91. grunt. reda.
5. U slučajevih, predvidjenih u §. 168. grunt. reda.

Formalne mane, koje nisu zaprieke za dozvolu uknjižbe ili

predbilježbe, kao n. pr. manjkavo označenje prebivališta stranakah, koje se o gruntovnih unosih obavjestiti imadu, i t. d., — mogu se odstraniti time, da se molitelju naláže prigodom dostavljanja uknjižbu ili predbilježbu dozvoljujuće odluke, da potrebitu obavjest, ili eventualno potrebne izkaznice naknadno doprinese.

b) Sastavljanje odlukah u slučaju dozvole.

§. 130.

U odlukah, kojimi bude zahtjevu zadovoljeno, ima se:

a) gruntovni upis, koji treba da se obavi, pozvav se najprije na izpravu, koja mu za temelj služi, zatim potanko naznačiv pravo ili tražbinu i napokon točno, kao što propisuje § 52. pod sl. a) napomenuv one osobe, za koje se imadu upisati takova prava, staviti kratko ali temeljito i podpuno (§. 62.), jasno i ujedno tako, kako će se od rieči do rieči imati upisati u gruntovnicu. Ako se ovaj upis odnosi na koj prijašnji, tada se mora u odluku primiti i njegov poredni broj;

b) ako osiguranje tražbine bude dozvoljeno ne na samo dobro ili glavnicu hipotekarnu, nego samo na njene plodove ili kamate; valja to naročito napomenuti;

c) ako prodavaoc nepokretnine u izpravi o prodaji bude za sebe ili za treće osobe ugovorio ili priuzdržao, da se neizplaćena još kupovnina ili druge zavratne dužnosti, kao n. pr. pridržaj, nasljedni djelovi i t. d. osiguraju na prodanoj nepokretnini, tada valja kupovninu i zavratne one dužnosti, ujedno s uknjižbom ili predbilježbom prava vlastničtva za kupca uknjižiti ili zabilježiti na teretovnici prodanoga dobra, makar se ovo obterećenje i nije izrično zahtjevalo;

d) u odluci treba da bude naznačen uložak, na kojem se ima obaviti upis, a treba da bude sadržan i naputak, kojim će se osobam imati rubrike dostaviti obaviesti radi i komu će se predati izvorne izprave (§. 140).

Gruntovne odluke moraju po ustanovi §. 130. sadržati u kratko sve, što mora biti u gruntovnom unosu evidentirano, te imadu biti tako sastavljeni, da gruntovničar iz iste gruntovni unos izpisati može.

Odluke gruntovne oblasti, koje sadržavaju jednostavni nalog na gruntovnu pisarnu ili gruntovni ured, da obavi unos po glasu odnosne uknjižbene izprave ili zahtjeva molbe, jesu protuzakonite i nedopustljive, jer gruntovničar nesmije sam iziskavati iz odnosnih uknjižbenoj ili predbilježbenoj molbi priležećih izpravah ona prava, odnosno i one nepokretnine, koje se u gruntovnicu unesti imadu, već mora i smije samo ono u gruntovnicu upisati, što mu odnosna gruntovna oblast izrično u svojoj odluci nalaže.

Odluka gruntovne oblasti jednostavnim sadržajem: „obava nalaže se gruntovnoj pisarni“ samo je onda iznimice dopustljiva, ako se tim nalaže obava odluke, odgovarajuće posvema propisu §. 130. grunt. reda, izdane po drugoj oblasti, n. pr. po presudnom sudu kod dozvole ovršne uknjižbe prava zaloga.

Od osobite je važnosti točka c) §. 130. grunt. reda, kojom se odredjuje, da gruntovni sudac sve uvjete i stege, pod kojimi je molitelju odnosno pravo, koje traži da se uknjiži, ustupljeno, ureda radi u gruntovnici uknjižiti mora u koliko su ti uvjeti i stege u odnosnoj uknjižbenoj izpravi sadržane, ako i molitelj uknjižbu ili zabilježbu istih u molbi svojoj netraži.

§. 131.

Ako stečenje, trajanje ili ugasnuće kojega prava zavisi od kakova uvjeta, od priuzdržaja, roka i t. d., ima se to izrično napomenuti u upisu.

Bude li dozvoljena predbilježba, to se ima u odluci opomenuti molitelj, da je dužan predbilježbu opravdati.

U koliko je potrebno, da se naznači rok za opravdanje predbilježbe u odnošnoj odluci, kojom se predbilježba dozvoljuje, rečeno je kod tumačenja poglavja X. o opravdanju predbilježbah.

c) Sastavljanje i bilježenje odlukah, kada se molba odbije.

§. 132.

U odlukah, kojimi molbe budu sasvim ili stranom odbijene, imadu se navesti svi razlozi, makar već i jedan od njih dovoljan bio, da uzkratu opravda.

§. 133.

Uzkratne se odluke imadu zabilježivati u gruntovnici, da se tim osigura prvenstvo, ako bi se zahtjevanju kašnje zadovoljilo putem utoka.

*

Nu bilježenja ovoga netreba činiti u sliedećih slučajevih:

a) kada nebude stavljen nikakav zahtjev, ili bude stavljen zahtjev posve neizvjestan, ili

b) kada se dobro ili pravo, na koje se traži upis, nemože razabrati ni iz molbe ni iz prilogah ili kada se ono nenalazi upisano u knjigah vlasti gruntovničke.

§. 134.

Kada molba za uknjižbu ili predbilježbu, podnešena po gradjanskom postupniku sudcu presudnomu, bude po ovom odbijena: ima se uzkratna odluka ureda radi poslati vlasti gruntovnoj, da ju zabilježi u javnih knjigah.

U svrhu, da se uzčuva prvenstvo ovršnim molbam, koje se imadu predati za nadležno riešenje presudnomu sudu, mogu se takove ovršne molbe kod sbornih sudovah, koji imadu posebni uručbeni zapisnik za gradjanske, te opet posebni za gruntovne predmete, — predati u uručbeni zapisnik gruntovni, a gruntovna će oblast ovakove ovršne molbe zabilježiti radi sačuvanja prava prvenstva u gruntovnici, pa jih onda odstupiti presudnomu sudu odnosno gradjanskom senatu istoga suda.

Takove molbe moraju biti upravljene napisom na gradjanski sud, imadu samo providjene biti s dometkom: „ima se predati u gruntovni uručbeni zapisnik", jer ih inače voditelj gruntovnog uručbenog zapisnika nesmije protokolirati.

Kao što svaka molba u kojoj se zahtjeva gruntovni unos osim u jedinih slučajevih, navedenih u §. 133. grunt. reda, mora se i svaka ovršna molba, ako se odbija u gruntovnici zabilježiti, da se naime uzčuva prvenstvo u slučaju, ako uslied eventualno uloženoga utoka viša molba molbenomu zahtjevu, uz preinaku dolnjosudne odluke mjesta daje. U tu svrhu imade presudni sud, ako ovakovu odbijajuću odluku izdaje, o tom uredovnim napisom odnosne odluke gruntovnu oblast obavjestiti.

Ovdje valja za odstranjenje svake dvojbe izrično naglasiti, da gruntovne zabilježbe odbitih odlukah, od kojih je rieč u §§. 132. i 134. imadu jedino svrhu uzčuvati prvenstvo odnosnom unosu, ako ga viša molba, uslied eventualno uloženog utoka nezadovoljne stranke, dozvoli. Za svaki drugi slučaj — dakle i za slučaj, da molitelj izpravljenu molbu reproducira — nije tom zabilježbom molitelju uzčuvano nikakvo prvenstvo, pače ima gruntovna oblast, čim rok za podnešenje utoka mine, t. j. čim odbita odluka pravomoćnom postaje, odnosnu zabilježbu ureda radi bezodvlačno izbrisati.

6. Kako se ima postupati s molbami, u kojih se ište odpis i pripis.

§. 135.

a) Ako se ima čestica odpisati od koje stvarnosti gruntovničke i pripisati drugoj takovoj stvarnosti; ili ako se ima otvoriti nov uložak za nju u gruntovnicah iste gruntovne oblasti, valja ova diela zaiskati jednom istom molbom, a gruntovnička oblast ima o tom podjedno odlučivati.

b) Ako se ovi čini imadu obaviti u gruntovnicah od dvie gruntovne oblasti, tada valja molbu predati kod one gruntovne oblasti, koja ima narediti odpis. Ako ova oblast dozvoli odpis, imati će molbu, da joj se vidi i znade prvenstvo, zabilježiti u gruntovnici, a zatim poslati ju onoj drugoj vlasti gruntovničkoj, da dozvoli i obavi pripis ili da nov uložak otvori.

Ako gruntovna oblast obavi koj od ovih činah, imat će se o tom obaviestiti prva gruntovna oblast, koja će odmah onim redom, kako je molba zabilježena s naznakom gruntovnice u koju je odpisana čestica uvrštena, odpis obaviti i o tom obaviestiti molitelje.

Ako nasuprot zamoljena gruntovna oblast nedozvoli, da se čestica koja pripiše ili da se otvori nov uložak, tada će imati molbu zabilježiti kao odbijenu u onom uložku od gruntovnice, u kojem bi se imala bila čestica prepisati k stvarnosti gruntovničkoj, koja je u tom uložku upisana. Ima nadalje ova vlast o tom, da je prošnju odbila, povrativ ju i napomenuv razloge za uzkratu, odmah obaviestiti prvu gruntovnu oblast, koja će tada obznaniti to molitelju i priobćiti mu razloge, s kojih mu je odbijena molba.

Molitelju je prosto proti uzkraćenom pripisu ili proti uzkraćenom otvorenju novoga uložka poprimiti utok ili pako podnieti popravljenu molbu.

c) Ako odpis i pripis ili otvorenje novoga uložka bude obavljeno, ima se molba ujedno s prilozi ostaviti na pohranu u pismohranu one gruntovne oblasti, kod

koje se je što pripisalo ili kod koje se je nov uložak otvorio.

d) Na isti način valja postupati i onda, kada se odpisuje čestica u slučaju promjene, samo što je tu prosto stranki predati po volji molbu ovoj ili onoj gruntovnoj oblasti.

e) Ako molba za odpis i pripis, u kojem udioničtvuju dvie gruntovne oblasti, bude pravomoćno odbijena, tada ima ova gruntovna oblast, koja saznade, da je nastupila pravna moć uzkrate, obaviestiti o tom drugu gruntovnu oblast, da se i tu narediti uzmogne brisanje zabilježene molbe.

f) Priobćivanja izmedju obe vlasti gruntovničke, a tako i upisi, koji treba, da se po njih obavljaju, imadu se činiti ureda radi.

Poslovanje gruntovno kod odpisa i pripisa gruntovnih česticah, ležećih u poreznih obćinah, koje spadaju u područje jedne gruntovne oblasti, protumačeno je i sa primjeri razjašnjeno kod §. 55. grunt. reda.

S toga valja ovdje samo razjasniti gruntovno poslovanje, kada se odpisi i pripisi gruntovničkih česticah imadu obaviti u gruntovnicah od dvie gruntovne oblasti.

U ovom slučaju imade odnosni molitelj svoju molbu predati kod one gruntovne oblasti, koja ima obaviti odpis. Ova gruntovna oblast dozvoliti će odpis upitne čestice, — ako istomu odpisu gruntovne zaprieke nema, te ako odnosna izprava odgovara svim potrebštinam uknjižbene izprave, — nu neće obavu istog odpisa naložiti gruntovnoj pisarni, već predbježno samo odrediti zabilježbu molbe u odnosnom gruntovnom napisniku ili uložku, u kojem je upisana odpisati se imajuća gruntovna čestica, u svrhu uzčuvanja prvenstva. Zatim će istu molbu ustupiti onoj gruntovnoj oblasti, nadležnoj za vodjenje dotičnog gruntovnog napisnika ili uložka, u kojem se pripis obaviti imade; dotičnomu dopisu, odnosno zamolnici imati će pako priložiti uz molbu, obloženu sa svimi prilozi, i uredovni zemljištni izvadak posjedovnice, u kojoj je upisana odpisati se imajuća čestica, u svrhu, da gruntovna oblast, koja pripis obaviti imade, odnosnu česticu u novu posjedovnicu sa oznakom gojitbe (težatbe), imena parcela, rida i površne mjere prenieti uzmogne.

Potonja gruntovna oblast dozvoliti će pripis pododlukom, te će zatim istu molbu sa svimi prilozi povratiti prvoj gruntovnoj oblasti. Ova će na to svojoj gruntovnoj pisarni naložiti obavu već dozvoljenoga odpisa. Gruntovna pisarna obaviti će pako taj odpis, kako je razjasnjeno kod tumačenja §. 55., providiti uknjižbenu iz-

pravu gruntovnim certifikatom o odpisu, pa zatim molbu po smislu točke c) §. 135. grunt. reda povratiti gruntovnoj oblasti, koja je pripis obavila. Ova će molbu pridržati kod sebe u sbirki izpravah, uknjižbenu izpravu providiti certifikatom po propisu, a stranke obavjestiti ili sama, ili pako napise opet povratiti prvoj grunt. oblasti, koja je odpis obavila, da ona stranke obavjesti.

Odpisi i pripisi gruntovnih česticah, koje se imadu obaviti u gruntovnicah od dvie gruntovne oblasti, dolaze samo u slučaju, ako se koja čestica plemićkomu dobru pripisati ili od istoga odpisati imade, jer se svi gruntovni napisnici ili uložci (glavni i uzgredni) o nepokretnostih jednog plemićkoga dobra, s kojim je do g. 1848. pravo sudbenosti skopčano bilo, vode kod jedne gruntovne oblasti (naime odnosnog nadležnog sbornog suda prve molbe), makar, da odnosne porezne obćine leže u području različitih gruntovnih oblastih.

Uslied toga može se dogoditi u pogledu ovakovih plemićkih dobarah, da se koja čestica, koju je odnosni vlastelin kupio od zemljoposjednika, nepokretnostih, ležećih u poreznoj obćini, koja spada na područje druge gruntovne oblasti, a ne one, koja je za vodjenje gruntovnice plemićkoga dobra nadležna, pripisati imade u uzgredni zemljištnik ili uložak iste porezne obćine, za vodjenje kojega je nadležna gruntovna oblast plemićkoga dobra, ili pak obratno, te imadu tako odpis i pripis obaviti dvie gruntovne oblasti.

Kod drugih nepokretnostih nemože biti ovakovih slučajevah; jer se nepokretnosti, ležeće u jednoj poreznoj obćini, nesmiju prepisati u gruntovni napisnik druge porezne obćine, već samo u gruntovni napisnik ili pako uložak jedne te iste porezne obćine, koji za novog stečevnika već obstoji ili koji se za istoga na novo otvoriti ima; a jedna porezna obćina neleži u području od dvie gruntovne oblasti.

Obrazci za molbe i odluke u slučaju §. 135., ako se odpis i pripis obaviti imadu u gruntovnicah od dvie gruntovne oblasti.

(Napis molbe).

Veleslavnomu kr. sudb. stolu kao gruntovnoj oblasti

u Zagrebu.

Molba

Adolfa Sterna, vlastelina plemićkoga dobra Piščetke

proti

Samuelu Spitzeru, posjedniku u Modrušpotoku

za odpis parc. br. 206. iz grunt. uložka br. 20 obć. Piščetke, te prenos iste na Samuela Spitzera u

jedan novo otvoriti se imajući gruntovni uložak iste obćine, zatim za odpis parc. br. 505 iz gruntovnog uložka br. 129 obć. Modrušpotok, te pripis iste u gruntovni uložak br. 35 iste obćine dobra Piščetke na molitelja.

(Sadržaj molbe).

Na temelju zamjenbenoga ugovora od 5. svibnja 1880. molim, da blagoizvoli veleslavni kr. sudb. stol kao grunt. oblast dozvoliti: odpis parc. br. 206 iz gruntovnoga uložka br. 20 obć. Piščetke i plemićkoga dobra Piščetke sa imena i vlastničtva mojega te prenos iste u jedan za Samuela Spitzera pod tek. br. . . . iste obćine novo otvorit se imajući gruntovni uložak i uknjižbu prava vlastničtva u ovom na korist istoga, te za obavu odpisa shodni nalog u svoje vrieme podčinjenomu si gruntovnomu uredu podieliti, u svrhu pripisa pak obratiti se na slavni kr. kot. sud kao grunt. oblast u Karlovcu, na koji ovim dalnju molbu stavljam: da izvoli slavnoisti podjedno dozvoliti na temelju gorenavedenoga zamjenbenoga ugovora odpis parc. br. 505 iz gruntovnoga uložka br. 129 obć. Modrušpotok sa imena i vlastničtva Samuela Spitzera, te pripis iste u jur za mene pod tek. br. 35 iste obćine i plemićkoga dobra Piščetke obstojeći uzgredni gruntovni uložak, u svrhu odpisa shodni nalog gruntovnom uredu podieliti, a za obavu pripisa molbenicu opet povratiti veleslav. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti u Zagrebu.

Adolf Stern, v. r.

(Ako su nepokretnosti obterećene, imadu se prije saslušati hipotekarni vjerovnici po smislu §. 56. sl. d) grunt. reda, te se onda istom ima izreći dolje stavljena odluka).

Odluka.

U riešenju ove molbe dozvoljuje se na temelju zamjenbenog ugovora od 5. svibnja 1880. zamoljeni odpis parc. br. 206 iz gruntovnoga uložka br. 20 obćine i plemićkoga dobra Piščetke sa imena i vlastničtva Adolfa Sterna, te prenos iste u jedan za Samuela Spitzera pod tek. br. . . . iste obćine novootvorit se imajući gruntovni uložak i uknjižba prava vlastničtva u ovom na korist istoga, te se predbježno ova molba prvenstva radi zabilježuje u gruntovnom uložku br. 206 obć. Piščetke, pa zatim ista odstupljuje za obavu pripisa sl. kr. kot. sudu kao grunt. oblasti u Karlovcu.

Kr. sudb. stol kao gruntovna oblast.

U Zagrebu, 29. svibnja 1880.

N. N.

(Odluka kot. suda kao grunt. oblasti u Karlovcu na odstupljenu mu gorenavedenu molbu):

Odluka.

Obava odlukom kr. sudb. stola kao gruntovne oblasti u Zagrebu od 20. svibnja 1880. br. . . . dozvoljenoga pripisa iz grunt. uložka br. 20 obćine i plemićkoga dobra Piščetke, odpisane parc. br. 206 u novi za Samuela Spitzera pod tek. br. 238 otvoriti se imajući gruntovni uložak iste porezne obćine ovosudnomu se gruntovnomu uredu nalaže.

Podjedno se dozvoljuje zamoljeni odpis parc. br. 505 iz grunt. uložka br. 129 obć. Modrušpotok sa imena i vlastničtva Samuela Spitzera te pripis iste u jur za Adolfa Sterna pod tek. br. 35 iste obćine i plemićkoga dobra Piščetke obstojeći gruntovni uložak, na temelju zamjenbenoga ugovora od 5. svibnja 1880., te se gruntovnom uredu nalaže, da predbježno ovu odluku u gruntovnom uložku br. 129 obć. Modrušpotok zabilježi, dok nestigne ubavjest sa strane kr. sudb. stola kao gruntov. oblasti u Zagrebu, da pripisu iste gruntovne zaprieke nema.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 26. svibnja 1880.

N. N.

(Odluka sudb. stola kao grunt. oblasti u Zagrebu na dostavljenu mu ovu odluku kr. kot. suda u Karlovcu).

Odluka.

Obava ovosudnom odlukom od 10. svibnja 1880. br. . . . jur dozvoljenog odpisa parc. br. 206 iz grunt. uložka br. 20 ob. Piščetke i podlukom kr. kot. suda kao gruntovne oblasti u Karlovcu od 26. svibnja 1880. br. . . . dozvoljenoga pripisa iz grunt. uložka br. 129 obć. Modrušpotok odpisane parc. br. 505 u grunt. uložak br. 35 obć. iste plemićkoga dobra Piščetke na ime i vlastničtvo Adolfa Šterna, nalaže se ovosudnoj grunt. pisarni.

Što se ovime doznanuje kr. kot, sudu kao grunt. oblasti u Karlovcu, uz dostavu izvornog zamjenbenog ugovora time, da izvoli providiti ga uknjižbenom zaporkom tamo pripisane parcele, te zatim isti ovomn sudu povratiti.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 30. svibnja 1880.

N. N.

(Konačna odluka kr. kot. suda kao grunt. oblasti u Karlovcu).

Odluka.

Nalaže se grunt. pisarni, da ovosudnom odlukom od 26. svibnja

1880. br. . . . jur dozvoljeni odpis parc. br. 505 iz grunt. napisnika br. 129 obć. Modrušpotok, obavi, te da zatim providi izvorni zamjenbeni ugovor s uknjižbenom zaporkom u pogledu obavljenoga odpisa i pripisa gorenavedenih parcelah.

O tom se ubavješćuje kr. sudb. stol kao grunt. oblast u Zagrebu povratkom potvrdjenog izvornoga ugovora.

Kr. kot. sud kao grunt. oblast.

U Karlovcu, 5. lipnja 1880.

N. N.

(Konačna odluka kr. sudb. stola kao grunt. oblasti u Zagrebu).

Odluka.

Molbenica sa sravnjenim prepisom zamjenbenog ugovora ostaje u sbirki izpravah kod ovoga suda.

O tom se ubavješćuju s napisi molitelj Adolf Štern povratkom potvrdjenoga izvornoga zamjenbenoga ugovora, zatim Samuel Spitzer.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Zagrebu, 8. lipnja 1880.

N. N.

7. Izdavanje svjedočbe o obavljenom upisu.

§. 136.

Ona izvorna izprava, na temelju koje bude obavljena uknjižba ili predbilježba, ima se obskrbiti svjedočbom gruntovničkoga ureda, da je uknjižba ili predbilježba obavljena.

U svjedočbu ima se staviti samo glavni sadržaj gruntovnog upisa s naznakom uložka, na kojem je i porednoga broja, pod kojim je upis obavljen.

Kod zajedničkih hipotekah imadu se naznačiti takodjer i hipoteke glavne i uzgredne.

Na svjedočbu treba udariti uredovni pečat.

§. 137.

Ako je od koje izprave priklopljeno više izvornih odpravakah, tada se ima svaki svjedočbom obskrbiti.

Ako uknjižba ili predbilježba bude učinjena na temelju više izpravah, koje su medju sobom u savezu, ima se svjedočba izdati na svakoj od njih, pozvavši se na ostale.

Svaka izprava, na temelju koje se obavlja uknjižba ili predbilježba, ima se providiti odmah, iza obavljene uknjižbe ili predbilježbe, gruntovnom svjedočbom (gruntovnim certifikatom ili gruntovnom zaporkom) o upitnoj provedenoj uknjižbi ili predbilježbi. Ova se gruntovna svjedočba imade napisati na samu izpravu odmah iza podpisah stranakah ili odnosne oblasti, koja je izpravu izdaia. Ako nema na samoj izpravi dovoljnoga prostora, to se imade istoj prišiti čisti arak papira, te na skrajne djelove odnosnog konca, kojim je arak prišiven, priliepiti uredovnu biljegovku ili udariti uredovni pečat.

Ako se na temelju više izpravah dozvoljuje i obavlja gruntovni unos n. pr. na temelju obveznice i posebnog uknjižbenog očitovanja ili punomoći, onda se imadu sve te izprave, koje su služile za podlogu uknjižbi ili predbilježbi u koliko se jedna bez druge upotriebiti nemože, sašiti, te onda na koncu zadnje izprave nahrbtiti uknjižbenu ili predbilježbenu svjedočbu. Jesu li pako izprave te takove naravi, da se svaka posebice u drugih pravnih poslovih upotriebiti mogu, n. pr. mjenice, jamčevnice itd., onda se imade samo na glavnu izpravu nahrbtiti uknjižbena ili predbilježbena svjedočba, te u istoj svjedočbi pozvati se samo na ostale izprave, na temelju kojih je obavljena uknjižba ili predbilježba.

Ako stranka molbi priloži više izvornih primjerakah uknjižbene izprave, onda se imade svaki primjerak providiti gruntovnom svjedočbom.

Sve to imade gruntovničar ureda radi učinit bez izričnog zahtjeva stranke.

Svjedočba gruntovna o obavljenom upisu imade sve ono sadržavati, što i gruntovni unos.

Pošto odnosnu svjedočbu izdaje voditelj gruntovne knjige ili gruntovničar pod vlastitom odgovornošću, to imade ista biti providjena podpisom odnosnoga voditelja gruntovne knjige i pečatom gruntovnoga ureda.

Obrazci za svjedočbe o obavljenom gruntovnom upisu.

a) Za uknjižbe ili predbilježbe prava vlastničtva.

Praes. 20. listopada 1880. br. 2200.

Odluka od 21. listopada 1880.

Kupovnina 250 for.

Na temelju nazočnoga kupoprodajnoga ugovora uknjiženo (ili predbilježeno) je na nepokretnosti Franje Pintarića upisane u grun-

tovnom napisniku br. 29 obć. Sesvete pravo vlastničtva na korist Ive Tomića pod B. red. br. 3.

Gruntovna pisarna kr. sudb. stola.

U Zagrebu, 20. listopada 1880.

Voditelj gruntovne knjige:

(U. P.) Gjuro Murgić, v. r.

b) za odpise i pripise.

Praes. 30. siečnja 1881. br. 208.

Odluka od 2. veljače 1881.

Kupovnina od 100 fr.

Na temelju nazočnog kupoprodajnoga ugovora odpisana je grunt. čestica br. 200 sa A. red. br. 5 iz gruntov. napisnika br. 30 porezne obć. Sisak prodavaoea Juraja Kamenovića, te pripisana u pod tek. br. 281 novo otvoreni gruntovni napisnik iste obćine na kupca Paje Partaša a podjedno u korist istoga pravo vlastničtva uknjiženo pod B. red. br. 3.

Gruntovna pisarna i t. d. kao gore.

c) Za uknjižbe ili predbilježbe prava zaloga.

Praes. 30. studena 1880. br. 32.

Odluka od 30. studena 1880.

Na temelju nazočne obveznice uknjiženo (ili predbilježeno) je pravo zaloga na nepokretnosti Ilije Ilijaševića, upisane u gruntovnom uložku br. 520 obćine Brajakovobrdo za glavnicu od dvie sto for. sa 6% kamati tekućimi od 5. listopada 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 100 for. na korist Franje Šimunovića pod C. red. br. 6.

Gruntovni ured kr. kot. suda.

U Karlovcu, 30. studena 1880.

Gruntovničar:

(U. P.) Julio Šarić, v. r.

d) za naduknjižbe ili nadpredbilježbe prava zaloga.

Praes. 1. veljače 18 1. br. 823.

Odluka od 2. veljače 1881.

Na temelju mjenice od 20. siečnja 1880., punomoći odvj. dra. Pravdića od 3. siečnja 1880. i nazočnog uknjižbenog očitovanja naduknjiženo je pravo zaloga (ili nadpredbilježeno je pravo zaloga) na tražbinu Janka Jeglića od 2000 for. sa pripadci, uknjiženu pod C red. br. 6 u gruntovnom napisniku br. 208 obćine dolnjeg grada Zagreba

za glavnicu od hiljadu dvie sto for. sa 8% kamati, tekućimi od 20. siečnja 1880. i slučajnimi troškovi utjerivanja u najvišem iznosu od 200 for. na korist Adolfa Reicha pod C. red. br. 7.

Gruntovna pisarna i t. d. kao gore.

8. Dostavljanje gruntovnih odlukah.

§. 138.

O riešitbi gruntovne molbe imadu se obaviestiti ureda radi:

1. Molitelj i oni, proti kojim neposredno izhodjeno bude knjižnim upisom stečenje, obterećenje, promjena ili brisanje kojega prava, ili makar samo zabilježba u ovom obziru, i

2. posjednik zemlje, ako tražbina, ležeća na stvarnosti gruntovnoj bude obterećena ili prenešena; a tako i vjerovnik hipotekarni, ako teret, koji leži na njegovoj tražbini, bude iznova obterećen ili ustupljen.

§. 139.

Osobe ove imadu se obaviestiti dostavom napisah, providjenih odlukom gruntovničkom, i to uz podpis primke, na koju treba staviti ozgor s desne broj i godinu, pod kojim se je i kada se je podnio dotični komad gruntovnički n. pr. $\frac{\text{N. E. 417}}{1855}$.

Ako o kojoj riešitbi gruntovničkoj valja obaviestiti više osobah, koje stanuju u istom mjestu ili blizu toga mjesta, tada se dostava ima potvrditi na istoj dostavnici.

Dostavnicu ima onaj, koji primi odluku, podpisati vlastitom rukom, naznačiv svoj stališ i prebivalište svoje, a ima na njoj i onaj, koj je dostavu imao obaviti, potvrditi podpisom svojim, da ju je u istinu obavio.

U onih slučajevih u kojih treba, da se i porezni ured obaviesti o odluci gruntovničkoj, ima se ovomu uredu predati prepis odluke, izdan ureda radi, u slici napisa uz kratku potvrdu, da je upis obavljen, a u slučaju §. 124. pod g) i

h) uz priklop vidimovana prepisa izprave.

§. 140.

Odluke gruntovničke imadu se osobam navedenim u §. 138. pod 1. dostavljati u vlastite ruke.

Tko je ovlašten za drugoga podnositi grunt. molbu, vlastan je i primati odluku o njoj izdanu.

Obavjest, namienjena posjedniku i vjerovniku, može se u slučaju §. 138. pod br 2 obaviti i time, da se odluka dostavi ukućanom njegovim.

Ako treba, da se povrate izvorne izprave, tada se one imadu onoj stranki, koja jih je primila, dostaviti i onda, ako se je gruntovni upis iskao na korist koga trećega u koliko u molbi nebude zamoljeno, da se inače odredi.

U ostalom imadu se na one odluke gruntovničke, koje treba, da budu dostavljene u vlastite ruke, uporavljivati propisi gradjanskoga postupnika o dostavljanju prve odluke, izašle na tužbu.

Za dostavljanje odlukah gruntovnih valja u obće isto pravilo, kao što i za dostavljanje odlukah tečajem gradjanskog parbenog postupka.

U pravilu imadu se odluke gruntovne dostaviti odnosnoj stranki na vlastite ruke; dostaviti odluke gruntovne u mjestu stranki samoj, ukućaninu je samo onda slobodno, ako odnosna stranka nije niti molitelj, niti osoba, proti kojoj je neposredno izhodjen odnosni gruntovni unos (uknjižba predbilježba ili zabilježba dotičnog prava ili brisanja istih), već ako je isti drugi gruntovni interesent, kao n. pr. kod naduknjižbe prava zaloga; gruntovni vlastnik odnosnih nepokretnostih, na kojih je dotična tražbina uknjižena, na koju naduknjižbu obaviti valja, ili hipotekarni vjerovnik, koji se obaviestiti imade u slučaju odpisa obterećene koje gruntovne čestice i t. d.

§. 141.

Sudovi su odgovorni za to, da se odluke gruntovne dostavljaju brzo i kao što treba, ali u tom, što se je odluka dostavila proti propisanu redu, ili što nit nije dostavljena, neima razloga pobijati valjanost gruntovnih upisah.

A ni onaj, koj iz gruntovnoga upisa izvodi za sebe prava ili oprost od dužnosti, nije dužan dokazati, da je ovostrana odluka dostavljena.

Ustanova ovog paragrafa neimade se tako razumievati, da se gruntovni unos nemože napadati po stranki, kojoj odnosna gruntovna odluka, uredno ili nikako dostavljena nije, ako je vrieme za podnešenje utoka minulo, već imade ista ustanova samo taj smisao, da stranka nemože utokom svojim gruntovni unos napadati kao ništetan samo s razloga, što joj nije odnosna odluka, kojom je unos po gruntovnoj oblasti dozvoljen, — dostavljena bila, ako nemože navesti druge u propisih gruntovnoga rede utemeljene razloge, iz kojih se odnosni gruntovni unos dozvoliti nije smio.

Nu ako gruntovni interesent nije dobio odnosnu odluku ni sam, niti preko trećega (u slučaju da je dostavljena mjesto njemu kojemu od njegovih ukućaninah), može isti dostavu upitne odluke naknadno zahtievati, a ako takovu izposluje, teče mu iza dana dostavljene mu odluke još zakoniti rok od 14 danah za uloženje utoka proti istoj, za pobijanje upitne odluke ili gruntovnog unosa, ako doista kakovih zakonskih manah imade, negledeć na to, da je odnosna odluka jur u pogledu svih ostalih interesentah pravomoćnom postala i gruntovni unos već dulje vremena obavljen.

Ako je pako odnosni gruntovni interesent stranka, kojoj se je imala u vlastite ruke odnosna gruntovna odluka dostaviti, a to po dostavljaču učinjeno nije, već po njem ista odluka dostavljena kojemu ukućaninu dotične stranke, koji pako stranki samoj pometnjom odluku predao nije unutar roka od 14 danah, otvorenoga za podnešenje utoka, to može odnosna stranka i u ovom slučaju, dokazujući, da joj nije odluka u vlastite ruke dostavljena, zatražiti na novo dostavu, da se uzčuva rok za podnešenje utoka, jer po gruntovnom redu nepripada stranki u nijednom slučaju povrata u stanje prijašnje radi promašenog ma kojeg roka.

Ustanovljuje nadalje §. 141., da onaj, koj iz gruntovnog upisa izvodi za sebe prava ili oprost od dužnosti, nije dužan dokazati, da je odnosna odluka dostavljena odnosnim interesentom.

Na gruntovne unose dakle, koji su provedeni na temelju gruntovnih molbah, koje u redu dostavljene nisu, mogu se steći dalnja prava, te takova naduknjižiti na odnosne založene stvari.

Uslied toga nemože se u slučaju, da se već treće osobe stekle dalnja prava na odnosni gruntovni unos, koji zato po stranki dotičnoj, na čiju je štetu isti obavljen, napadan nije, jer njoj nije odluka, na temelju koje je odnosni unos proveden, dostavljena bila, — upitni gruntovni unos više utokom napadati, već ostaje odnosnoj u svom pravu povriedjenoj stranki samo pravo, da udari putem tužbe proti onim osobam, koje su na upitni gruntovni unos dalnja prava stekle, na uništenje odnosnog gruntovnoga unosa radi prvobitne nevaljanosti istoga, odnosno na uzpostavu prijašnjeg gruntovnog stanja.

XIII. Utok.

§. 142.

Proti odluci gruntovnoj dopušten je utok.

Protupredstavkam na vlast gruntovničku neima mjesta.

U otocih nije slobodno ni popravljati manah, koje su u molbi gruntovničkoj, niti prinositi novih izpravah.

Utoci proti odlukam prve ili druge molbe imadu se predavati kod sudištah pismeno uz priklop rubrikah, potrebitih za obavješćivanje stranakah.

Kod sudovah inokosnih mogu se utoci predavati i ustmeno.

Utok, koj bude predan neposredno kod druge ili treće molbe, ima se odpraviti natrag.

Nasuprot pritužbe radi zavlačenja od strane vlasti gruntovničke mogu se predavati neposredno višemu sudu.

§. 143.

Rok, uz koj treba da bude utok podnešen, iznosi četernaest danah, ako je odluka onomu, koji se proti njoj uteče dostavljena bila u području, koje je vlasti gruntovtovničkoj kao takovoj doznačeno.

Ako je odluka dostavljena izvan toga područja, ili ako je dostavljena skrbniku, naredjenu za kojega odsutnika, tada rok utočni iznosi trideset danah.

Rok utočni počima od prvoga dana po dostavljenoj odluci i teče neprekidno bez obzira na put na pošti.

Ovaj rok nedopušta ni produljenja ni povrate u prijašnje stanje.

§. 144.

Utoke, očito zakašnjene, ima oblast gruntovnička odmah odbiti. Nasuprot utoci u kojih zakašnjenje nije očito, a tako i utoci, za dobe podnešeni, imadu se uz priklop spisah, koji su za riešitbu tih utokah potrebiti i uz priklop izvadakah iz gruntovnice odmah predložiti drugoj molbi ili pak po ovoj, ako utoci budu upravljeni proti riešitbam njezinim, molbi trećoj.

O tom imadu biti obavieštene one stranke, kojim je dostavljena bila riešitba gruntovnička, izuzam utočnika.

Propisi, kojih se imade utjecatelj držati prigodom podnešenja utoka, a isto tako i gruntovna oblast pri podastiranju istog višemu sudu, jesu oni isti, koji su za utoke sadržani u §§. 309—312. gradjanskog parbenog postupnika.

Iznimka od ovog obćeg pravila jedina je ta, da teče rok za podnešenje utoka za interesente, stanujuće izvan područja gruntovne oblasti, koja je odluka napadnuta izdala, kao i za skrbnike postavljene odsutnikom, — 30 danah od dana dostavljene jim upitne odluke, zatim da nije dopustljiva povrata u prijašne stanje radi promašenoga roka za podnešenje utoka.

§. 145.

Bude li utok odbijen po drugoj molbi, neće biti mjesta dalnjemu utoku.

Bude li uknjižba ili predbilježba, koju je oblast gruntovnička uzkratila, dozvoljena ili pak ona, koju je ista vlast dozvolila, preinačena ili ukinuta, slobodno će biti poprimiti proti tomu utok na molbu treću.

U riešitbi utoka treba da se napomenu razlozi.

Ova ustanova izrično odredjuje, da proti jednako glasećim, molbeni zahtjev odbijajućim odlukam nema mjesta utoku na treću molbu. Nu nema takovu utoku mjesta na treću molbu niti proti dvim jednakoglasećim, molbeni zahtjev dozvoljujućim odlukam, jer se takova izrična ustanova, koja je kao iznimna uvjek u zakonih izrično sadržana (vidi §§. 318., 335. i 339. g. p. p. i §. 16. izvanparb. postupnika) u grunt. redu nenalazi.

Praksa, koja se je uvukla, da se i proti jednakoglasećim odlukam gruntovnim primaju i riešavaju utoci tobož gledom na propis §. 16. izvanparb. postupnika, smatrajuć grunt. red za zakon izvanparbeni, pogriešna je s razloga, što je grunt. red zakon specijalni kao n. pr. mjenbeni red, trgovački zakon itd.

Nemogu se propisi izvanparbenoga postupnika na gruntovni red uporabiti, jer sudac nije ovlašten druge zakonske propise samovlastno na specialne zakone uporabiti, ako se u odnosnom specialnom zakonu nenalazi izrična ustanova, po kojoj se mogu odnosni zakonski propisi drugih zakonah uporabiti za slučaje, koji se mogu sbiti, te za koje odnosni specialni zakon ništa neodredjuje.

Pošto gruntovni red nigdje neodredjuje napose, da se u slučaju utoka, uloženoga proti jednako glasećim odlukam prve i druge molbe, ima postupati po §. 16. izvanparbenoga postupnika, a niti nema u istom ustanove u obće, da se imadu za slučajeve, glede

kojih nema specialnih propisah, ustanove izvanparbenoga postupnika uporabiti, to se takove za gruntovne slučajeve uporabiti nesmiju.

§. 146.

Po riešenu utoku ima vlast gruntovnička ureda radi narediti sliedeće:

a) ako je odbijen bio utok, poprimljen proti uknjižbi ili predbilježbi, koju je vlast gruntovnička uzkratila, tada se ima gruntovno zabilježenje uzkratne odluke izbrisati;

b) ako se dozvoli uknjižba, koju je grunt. oblast uzkratila, tada se ista ima obaviti odmah.

Ako li je odluku, kojom je prva molba dozvolila bila uknjižbu ili predbilježbu, druga molba preinačila, tada se ima počekati, dok riešitba utoka postane pravomoćna;

c) ako je treća molba odbila utok, poprimljen proti uknjižbi ili predbilježbi, koju je druga molba dozvolila, tada se neima ništa dalje upisati u gruntovnici. To isto biva i onda, kada odluka gruntovne oblasti, kojom se je dozvolila uknjižba ili predbilježba bude po trećoj molbi potvrdjena.

Ako je gruntovna oblast molbu odbila, druga molba nasuprot uknjižbu ili predbilježbu dozvolila, pak, ako po trećoj molbi bude odluka gruntovne oblasti potvrdjena, tada se ima izbrisati tako zabilježenje uzkratne odluke, kako i po drugoj molbi dozvoljena uknjižba ili predbilježba.

Ako napokon sama treća molba dozvoli uknjižbu ili predbilježbu, imati će se ona obaviti.

Postupak pod a), b) i c) naveden obavlja se ureda radi odmah, kada se strankam priobćuje odnosna riešitba više molbe, te se obava upitnoga u gorenavedenih ustanovah jasno nabrojenoga uredovanja naložiti imade gruntovnoj pisarni ili voditelju gruntovne knjige s istom odlukom, kojom se stranka riešitba suda ili druge ili treće molbe intimira.

§. 147.

Ako odluka prve molbe, kojom se je uzkratila uknjižba ili predbilježba, pravomoćna postane s toga, što

stranka nije poprimala utoka, tada se ima zabilježenje odbijene molbe izbrisati u gruntovnici.

Voditelj gruntovne pismare ili gruntovničar imade točnu evidenciju držati o pravomoćnosti odbijenih odlukah, te čim mine rok, koji je u zakonu ustanovljen za podnešenje utoka, a ovaj podnešen nebude, dužan je to sudu izvjestiti, koji će bezodvlačno imati odrediti brisanje zabilježbe odbite odluke.

XIV. Tužbe na brisanje i zabilježenje parnice.

1. Radi prvobitne nevaljanosti uknjižbe.

§. 148.

Ako stranka, uknjižbom u pravih svojih povriedjena, želi tu uknjižbu pobijati na temelju nevaljanosti, te time postići to, da se povrati prvašnje stanje u javnih knjigah, moći će tada tužbom, koju će predati vlasti gruntovničkoj iskati brisanje uknjižbe u koliko tužba takova nije izključena po gradjanskom postupniku §. 443.

Tužitelju je prosto ili podjedno s tužbom ili kašnje, nego svagda posebnom molbom, iskati zabilježenje parnice.

Ovo zabilježenje parnice skopčano je s tom posljedicom, što će osuda na tužbu izdana, podpunu svoju kriepost imati i proti onim osobam, koje stopram poslje zabilježenja parnice steku gruntovna prava.

Stranka, kojoj nebijaše dostavljena gruntovna odluka, te koja nije mogla naknadno dostavu upitne gruntovne odluke zahtjevati u tu svrhu, da se sačuva rok za podnešenje utoka, s razloga što su već treće osobe stekle dalnja prava na odnosno uknjiženo ili predbilježeno pravo, zatim stranka ona, koja je istom iza minula roka za podnešenje utoka, saznala za nepravilnost ili nevaljanost unosa gruntovnoga, napokon stranka ona, koja nije imala pri ruci u otvorenu za podnešenje utoka vremenu, sva dokazna sredstva za pobijanje valjanosti gruntovnog unosa, imade pravo kod gruntovne oblasti podnieti tužbu za brisanje uknjižbe radi prvobitne njezine nevaljanosti.

Valjanost gruntovnoga unosa može se tužbom po §. 148. grunt. reda kod gruntovne oblasti napadati, ako je gruntovni unos dozvoljen na temelju izprave, koja neodgovara propisom grun-

tovnoga reda, ili ako je povriedjen drugi bitni propis, koji je u gruntovnom redu sadržan. U kratko: tužbi po §. 148. grunt. reda imade samo onda mjesta, ako se gruntovni unos napada samo zato, što su povriedjeni bitni gruntovni propisi, t. j. što je prigodom dozvole i obave odnosnoga gruntovnoga unosa izprava, na temelju koje se je unos dozvolio, providjena bila takovimi manami, radi kojih se po izričnih propisih gruntovnoga reda odnosni gruntovni unos dozvoliti nije smio, ili ako je sam gruntovni unos proti molbenomu zahtjevu ili protupropisno obavljen.

Tužbe, kojimi se napada kakova pogodba, imajuća sve vanjske i nutarnje potrebštine, propisane za privatnu izpravu u §§. 81. i 82. gruntov. reda iz jednog od razlogah, navedenih u §§. 865., 866., 868. do 857. o. g. z., zatim tužbe, kojimi se ište izjava ništetnosti ili opoziv ovršnih odlukah, nisu predmet gruntovnoga uredovanja po smislu §. 148. grunt. reda, te se imadu tužbe prve vrsti odputiti na nadležni gradjanski sud, potonje pako kao po §. 443. gr. p. p. nedopustljive zabaciti.

Molba za bilježenje parnice, bolje rečeno za zabilježenje prepornosti gruntovnoga unosa ili uknjiženog prava, koji se tužbom napada, — koja molba se u svakom slučaju posebno podnieti imade, a ne spojiti sa tužbenim zahtjevom, — dopustljiva je pogledom na svrhu ovakove zabilježbe, ne samo za tužbe, koje su osnovane na propisu §. 148. grunt. reda, već i za tužbe, koje se temelje na gorenavedenih propisih §§. 865. do 876. o. g. z.

(Vidi u ostalom u pogledu tih zabilježbah tumačenje §. 104. grunt. reda).

§. 149.

Ako molba na brisanje bude upravljena samo proti onim osobam, koje su stekle prava neposredno uknjižbom onom, na koju tužba smiera, da bude izbrisana, ili koje su se pomenutom uknjižbom oprostile kakova tereta, tada se trajanje prava tužbenoga ima prosudjivati po ustanovah obćeg gradjanskoga zakonika.

§. 150.

Ako li bi brisanje pobijane uknjižbe, koje se tužbom ište, smierati imalo na štetu trećih osobah, koje su medjutim i još prije zabilježenja parnice stekle gruntovna prava, tada se ima tužba upraviti i proti ovim osobam i predati najdulje za tri godine danah, računajuć od vremena podnešene one molbe, na koju je odredjena bila uknjižba, za

koju se ište da bude izbrisana, jer će se inače proti ovim osobam brisanje pobijane uknjižbe dosuditi samo onda, ako se nenalaze u dobroj vjeri glede ove uknjižbe.

Propisi ovih §§. sadržavaju ustanove glede zastare prava pobijanja gruntovnoga unosa tužbom radi prvobitne njegove nevaljanosti.

Po §. 149. grunt. reda ravna se vrieme zastare za podnešenje tužbah, predvidjenih u §. 148. grunt. reda, u koliko su upravljene samo proti onim osobam, koje su stekle neposredno pravo napadanim unosom po občenitih propisih obćeg gradj. zakonika.

Ako su pako već treće osobe na napadani gruntovni unos dalnja prava stekle, — u kojem slučaju se imade tužba i proti ovim upravljati, — tada zastaruje pravo napadati unos gruntovni proti ovim osobam za vrieme od tri godine, računajuć od dana, kada je molba gruntovna, na koju je posliedio napadani grunt. unos, u uručbeni zapisnik grunt. oblasti predana.

Na zastaru pako neimade se u nijednom slučaju ureda radi obzir uzeti, jer tužitelj može dokazati, da su odnosne treće osobe u zloj vjeri stekle prava svoja na napadani gruntovni unos, u kojem slučaju nema mjesta zastari po izričnom propisu §. 150. gruntovnoga reda.

U svakom slučaju pak može odnosna u svom pravu povriedjena osoba tužbu podnieti i samo proti onomu na korist kojega je napadani unos obavljen bio i onda, ako jesu na isti unos naduknjižena prava trećih. U takovu slučaju valjati će osuda samo za njega, a ne i za one, koji su dalnja prava stekli, t. j. valjati će samo za taj dio odnosnoga prava, na koji nisu stečena dalnja prava (n. pr., ako je pravo vlastničtva stečeno na 200 for. od uknjižene glavnice iznoseće 1000 for., valjati će odnosna osuda za preostali iznos tražbine od 800 for.) ili ako su dalnja prava na cielom uknjiženom pravu stečena (n. pr. naduknjižba prava zaloga na uknjiženu tražbinu) samo pod tim uvjetom, ako to naduknjiženo pravo brisano bude (vidi analognu ustanovu §. 79. grunt. reda).

§. 151.

Ako se je od tužbe odustalo ili ako tužitelj bude pravomoćnom presudom bezuvjetno odbijen, ima se ureda radi odrediti, da se zabilježena parnica izbriše.

Ako li bude pravomoćno dosudjeno, da se izbriše pobijana uknjižba, tada se ima na zahtjev stranke dozvoliti ne samo brisanje zabilježene parnice i brisanje pobijane uknjižbe onako i u onoj mjeri, kao što je u osudi izrečeno, nego i brisanje onih uknjižbah i predbilježbah,

koje su glede prava, što se izbrisati ima, zaiskane tek nakon zabilježene parnice.

Na temelju pravomoćne osude izricajuće nevaljanost odnosnog gruntovnog unosa, nema se ureda radi obaviti brisanje toga unosa, već se to učiniti imade samo na ovršnu molbu podnešenu od dotične stranke, obloženu s izvornim odpravkom navedene osude.

No prigodom izdanja odluke, dozvoljujuće brisanje upitnog unosa, ima gruntovni sudac ureda radi brisati i sve unose, koje su u gruntovnici provedene iza obavljene zabilježbe odnosne tužbe, dotično zabilježene prepornosti tužbom napadane stavke, jer odnosne su stranke prava na dotični pobijani unos stekle samo pod uvjetom, da isti gruntovni unos u krieposti ostaje.

b) Uslied kaznene iztrage.

§, 152.

Ako proti onomu, za koga je obavljena uknjižba, ili koj je njom stekao prava, imade pravnih razlogah sumnje, da se uknjižba ona osniva na takovu činu, koji je kaznenimi zakoni zabranjen, tada ima kazneni sud odmah ureda radi, ili na molbu stranke, koja je uknjižbom povriedjena, odrediti zabilježenje, da je ta uknjižba preporna.

§. 153.

Ako kazneni sud uslied §. 361. (sada §. 312. kaz. post. od 17. svibnja 1875.) kaz. postupnika izreče presudu po ustanovah, predidućih §§. 149. i 150., da je uknjižba nevaljana i stoga, da se ima izbrisati, tada će gruntovna oblast u smislu §. 363 (sada §. 314.) kaznenog postupnika na zahtjev stranke, povriedjene uknjižbom, koja je izjavljena kao nevaljana, dozvoliti brisanje po ustanovah, danih u drugoj točki predidućeg §. 151.

§. 154.

Ako kazneni sud izreče po §. 362. (sada 307.) kaznenog postupnika, da je obtuženik kriv, nego glede traženoga proglašenja nevaljanosti i glede izbrisanja uknjižbe povriedjenu stranku odputi na put gradjanske parnice, tada će biti stranka dužna tužbu na brisanje podnieti

najdulje za dvadeset danah po nastaloj pravomoćnosti ove riešitbe, jer će se inače morati brisanje zabilježene parnice dozvoliti na molbu onoga, kojemu je stalo do toga, da se uknjižba uzdrži, kao što jest.

Zabilježbi prepornosti stanovitog gruntovnog unosa ima mjesta i na zamolnicu kaznenog suda, izdanu u iztragi povedenoj na prijavu, da izprava, na temelju koje je upitni gruntovni unos proveden, proizvire iz čina po kaznenom zakonu zabranjena.

Brisanje ovakova unosa biva na temelju pravomoćne presude kaznenog suda, koja izriče, da je upitni gruntovni unos nevaljan, te da se stoga brisati imade. Nu ovo brisanje neodredjuje kazneni sud ureda radi, već samo na molbu stranke, povriedjene uknjižbom.

Ako kaznena osuda ovu izreku u sebi nesadržaje, već glede proglašenja nevaljanosti upitnoga unosa u svom pravu povriedjenu stranku odpućuje na put pravde gradjanske, ima ova stranka podnieti tužbu, navedenu u §. 148. grunt. reda, u roku od 20 danah po nastaloj pravomoćnosti osude kaznene, jer će se inače morati brisanje zabilježene parnice dozvoliti na molbu onoga, kojemu je stalo do toga, da se uknjižba uzdrži, kao što jest.

2. U slučaju zagode ili druge vrsti ugasnuća.

§. 155.

Ako gruntovni vlastnik ili vjerovnik scieni, da je pravo, koje je na njegovu dobru ili na tražbini njegovoj prvobitno valjano bilo, uknjižbom ugaslo budi zagodom budi drugim kojim načinom, to će mu biti prosto kod gruntovne oblasti podnieti tužbu na brisanje toga prava i posebnom molbom iskati zabilježenje parnice.

Nu tužba ova i zabilježenje parnice nemože na štetu biti onomu, koj je, oslanjajuć se na gruntovnicu, stekao još prije zabilježenja parnice uknjižbom ili predbilježbom ono pravo, koje bi se sad imalo izbrisati, ili na temelju njegovu drugo kakvo pravo.

U ostalom valja postupati po § 151.

Ako je uknjižbeno pravo ugaslo zagodom ili izplatom ili drugim u gradjanskom zakonu normiranim načinom, a stranka nemože zadobiti izknjižbeno očitovanje, to joj podieljuje za taj slučaj ustanova §. 155. grunt. reda pravo, da može proti odnosnomu gruntovnomu vlastniku toga prava udariti tužbom na brisanje upitnog prava.

Ako su treće osobe na takovo, u gruntovnici unešeno pravo' stekle dalnja prava, te takova u gruntovnici naduknjižiti dali, to neimade brisanje, obavljeno na temelju presude, na prenavedenu tužbu, nakon dovršenog parbenog postupka izdane,' za ova naduknjižena prava nikakove kriepostne moći, osim, ako su odnosne osobe, na korist kojih su naduknjižbe obavljene, stekle iste zlom vjerom, u kojem slučaju valja da bude i proti njim upravljena odnosna brisovna tužba.

Za obavu brisanja u slučajevih prenavedenih valja u ostalom isti postupak, koj je razložen kod §. 151.

XV. Vodjenje poslovah u gruntovnoj pisarni.

1. Vodjenje zapisnika podnesnoga i dnevnika.

§. 156.

Podnesni zapisnik gruntovne pisarne ima se voditi po patentu od 3. svibnja 1853.

Kod sbornih sudovah obstoji posebni gruntovni zapisnik za gruntovne poslove. Kotarski sudovi, kojim je povjereno vodjenje novih gruntovnih uložakah, sastavljenih po zakonu od 16. rujna 1876. neimadu voditi za gruntovne poslove posebni uručbeni zapisnik, već se po §§. 14. i 15. naredbe kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 6. listopada 1879. br. 8434 imadu svi gruntovni podnesci uvrstiti u uručbeni zapisnik za gradjanske predmete, nu tako, da se pod svakim tekućim brojem uručbenog zapisnika, koji odnosni podnesak dobije, napisati ima oznaka „grunt." (t. j. gruntovno").

§. 157.

Svi komadi, na gruntovnicu spadajući, kojimi se ima postupati po II. dielu naredbe ove, treba da se prije i poslje podne onoga istoga dana, kada uvršteni budu u zapisnik podnesni, bez svakoga zatezanja predadu gruntovničaru (voditelju gruntovnice), da jih upiše u dnevnik.

Gdje imade više činovnikah, kojim je naloženo vodjenje gruntovnicah, tu ima neposredni predstojnik ili pak onaj činovnik, koji bude odredjen za vodjenje dnevnika, primati gruntovničke komade.

§. 158.

Dnevnik se ima po obrazcu II. voditi u godišnjih

svezcih, od kojih je slobodno takodjer više njih sjediniti u jedan svezak.

U prvom se stupcu ima upisati poredni broj (P. B.) koji treba, da se započme od 1. i da se aritmetičkim redom nastavlja do konca godine.

Ovaj poredni broj izkazuje, koliko je već stiglo gruntovničkih komadah, a ujedno izkazuje i medjusobni njihov savez.

Uz onaj poredni broj, pod kojim koj komad gruntovnički bude unešen, ima se odmah napisati n. pr. D. 20 (znači Dnevnik P. B. 20).

Gruntovničaru predani gruntovnički komadi imadu se medju sobom upisivati po redu podnesnih brojevah, koje treba da se napisuju u stupcu drugom.

Ako se dogodi, da koj gruntovnički komad sa ranijim podnesnim brojem bude gruntovničaru predan kašnje, česa se medjutim treba po mogućnosti čuvati, tada se takov komad ima upisivati jedino pod tekućim porednim brojem, budući da je ovaj broj dovoljan, da se komad u dnevniku može pronaći.

§. 159.

U treći stupac treba upisivati dan podnešenja gruntovničkih komadah, imena stranakah, bitni sadržaj zahtjeva i uložak gruntovnički (zapisnik gruntovnički ili osobiti uložak §§. 44. i 45.) u kojem treba da bude što upisano.

Ako se gruntovnički komad odnosi na koj drugi raniji komad, tada se ima upisati u trećem stupcu samo s obćenitom oznakom, n. pr. utok, riešitba, dostavnica (ako ju pošalje oblast, radi dostave umoljena) pridodavši poredni broj ranijega komada gruntovničkoga.

§. 160.

U četvrtom stupcu imadu se naznačiti stranke i vlasti, kojim treba da riešitba bude dostavljena.

U peti stupac valja staviti dan dostave.

U tu svrhu imadu se svaki dan gruntovničaru pre-

davati svekolike dostavnice, koje stignu o dostavah, obavljenih po sudbenom poslužitelju ili po drugom kojem sudu.

Čim dan dostave bude ubilježen u dnevniku, ima se dostavnica priklopiti molbi i š njom zajedno ostaviti na pohranu u pismohrani.

Gruntovničar imade svakoga mjeseca pregledati stupac i dostave, koje duže izostaju, prijavljivati vlasti gruntovničkoj.

U šestom stupcu imadu se bilježiti odnosni komadi, dodavši poredni broj, pod kojimi su upisani u dnevniku.

Pošto se kod sbornih sudovah vodi posebni gruntovni zapisnik za gruntovne poslove, to se u praksi dnevnik, propisan po §. 157. kod istih nevodi; kotarski pako sudovi, kojim je povjereno vodjenje novih gruntovničkih uložakah, imadu voditi glasom izrične odredbe §. 16. naredbe kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 6. listopada 1879. br. 8434, dnevnik po obrazcu, u toj naredbi sadržanom. Ovaj se obrazac sudara sa propisi navedenimi u §. 158. do 160. grunt. reda, samo tom promjenom, da se u trećem stupcu neuvršćuje ništa drugo nego dan podnešenja gruntovničkih komadah, imena stranakah, bitni sadržaj zahtjeva i uložak gruntovnički, u kojem treba da što upisano bude.

Svi drugi komadi, koji su navedeni u §. 159., te koji se odnose na prvi podnesak, kao što su utok, riešitba drugomolbena na utok i t. d. uvršćuju se po obrazcu §. 16. naredbe zem. vlade od 6. listopada 1879. br. 8434 u posebnom sedmom stupcu.

Nadalje se u četvrtom stupcu nenaznačuju stranke i vlasti, kojim treba, da riešitba bude dostavljena, već se iste unašaju u petom stupcu, dočim se u četvrtom stupcu ubilježuje dan, kada je odluka po gruntovnoj oblasti izdana i dan, kada je unos na temelju upitne odluke gruntovno proveden, napokon se u šestom stupcu označuju u istom redu sa bilježkom imena odnosne stranke, kojoj je dostava obavljena i dan, kada je njoj gruntovna odluka uručena.

Obrazac dnevnika po §. 16. naredbe kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 6. listopada 1879. br. 8434 nalazi se na obrazcu br. I., ovom komentaru priloženom.

2. Bilježenje podnesnoga broja molbe i prosudjivanje gruntovnog stanja (pregled).

§. 161.

Čim gruntovničar u tri prva stupca dnevnika upiše komade gruntovničke, predane mu svakoga dana prije i poslje podne, imat će u dnevniku upisani poredni broj

svakoga gruntovničkoga komada, kojim se uknjižni upis traži u onom gruntovničkom uložku i na onom listu toga uložka, gdje upis treba da se obavi, olovkom na kraju zabilježiti i ovaj broj zatim izbrisati, čim dotični upis bude obavljen.

Ako na istom mjestu imade više gruntovničkih komadah na gorepomenuti način zabilježenih i ako bi se uslied komada gruntovničkoga, kašnje zabilježenoga, naložio upis pisarni gruntovničkoj, imati će odmah gruntovničar javiti načelniku suda, da još nije riešen koj gruntovnički komad ranije podnešen.

Gruntovničar ima onom prigodom, kada bilježi na kraju, okolnosti navedene u molbi prispodabljati sa sadržajem uložka gruntovničkoga i prosudjivati, da li po tom neima kakove zaprieke proti zahtjevanom gruntovnom upisu.

Ako se prokazi u molbi navedeni, neslažu sa stanjem gruntovnice ili ako je tražbina, koja bi se izbrisati imala, obterećena i t. d., tada se imadu ovakove zaprieke pobilježiti na posebnom listu, a ovaj list (pregledni nalaz, Lustrirungsbefund), ima se priklopiti gruntovničkomu komadu.

Nebude li zapriekah, ima se na naledju molbe napisati: „neima zaprieke nikakove“.

Ustanova ovog paragrafa kriepostna je i za unose, koji se imadu obaviti u nove gruntovne uložke, sastavljene po zakonu od 16. rujna 1876.

Gruntovničar ili voditelj gruntovne knjige ima svaki podnesak olovkom na kraju odnosnog lista (na posjedovnici, vlastovnici ili teretovnici), na kojem se gruntovni unos obaviti imade, zabilježiti, zatim na posebnom arku papira, — obično na tiskanici, za riešenje odnosnog podneska opredieljenoj, — s lieve strane napisati gruntovno stanje (nalaz pregleda — Lustrirungsbefund). Ovaj nalaz pregleda ima sadržavati u obće kod svih molbah bez razlike označenje broja i porezne obćine odnosnoga gruntovnoga napisnika ili gruntovnoga uložka i ime vlastnika, zatim napose:

a) kod odpisah i pripisah: označenje, da li je odnosna odpisati se imajuća čestica u ovom gruntovnom uložku ili napisniku unešena, od kojega se odpisati ima; zatim da li je gruntovni napisnik ili uložak obterećen i u korist kojih vjerovnikah, ili pako, da li nema teretah; napokon, da li u istoj poreznoj obćini već gruntovni napisnik ili uložak za molitelja obstoji ili ne;

b) kod uknjižbe prava vlastničtva i odpisa i pripisa: sve zabilježbe stege prava vlastničtva;

c) kod uknjižbe prava nadzaloga: izrično označenje, da li je tražbina odnosnoga dužnika, na koju se naduknjižba traži, uknjižena i u kojem iznosu, te da li su na istu već izhodjene naduknjižbe i nadpredbilježbe i na korist koga.

Sve to valja i onda ako se traži brisanje uknjižene ili predbilježene tražbine.

Konačno imadu se u svakom slučaju u odnosnom nalazu pregleda označiti oni brojevi podnesakah za obavu unosah u istom gruntovnom napisniku ili uložku, koji su prije odnosne molbe, za koju se nalaz pregleda izdaje, stigli u uručbeni zapisnik, a nisu još riešeni.

Ako se zahtjev molbe posve sudara sa gruntovnim stanjem, a nema u gruntovnici bilježakah, koje bi uplivale na riešenje same stvari, onda ima nalaz pregleda jednostavno glasiti: „Bez zaprieke"

Tako sastavljeni gruntovni nalaz sa dotičnom molbom imade gruntovničar predati odnosnomu gruntovnomu sudcu za riešenje.

3. Upisivanje u gruntovnice.

§. 162.

Svaki gruntovnički upis na vlastovnici i teretovnici ima se u drugom joj stupcu obavljati tako, da na prvoj liniji bude stavljen dan podneska ili praesentatum (Pr.) s podnesnim brojem (N. E.) komada gruntovničkoga, a pod tim da ono, što je sudac dozvolio da se upiše, bude podpuno i vjerno od rieči do rieči upisano tako, da se lahko čitati može, i da se koliko moguće prostora prištedi i napokon, da sve to bude završeno linijom, koja će se tintom povući preko svih stupacah na onoj strani lista. Upisi imadu se činiti jedan tik drugoga tako, da nebude moguće medju nje ništa uvršćivati.

§. 163.

Svakomu upisu ima se u prvom stupcu pridodati poredni broj (P. B.), koj će, kako na vlastovnici, tako i na teretovnici, počimati od broja 1 i teći aritmetičkim redom.

Ako bude koj poredni broj preskočen, imat će se takova pometnja na kraju one strane lista zabilježiti i ova bilježka podpisati po načelniku gruntovne oblasti.

Ako poredni broj bude više putah stavljen, imati će se pometnja takova dokinuti, dodavši slomke n. pr. 6|1. 6|2.

Ako uslied jedne gruntovne molbe bude trebalo upisati više samostalnih gruntovničkih činah kao n. pr. stečenje i izbrisanje kojega prava ili pako više pravah, od kojih je opet svako napose predmet prenosa, obterećenja ili ukinuća n. pr. više suvlastnikah sa svojimi djelovi vlastničkimi ili više ustupnikah sa dionimi iznosci, koji jih idu od glavnice hipotekarne i t. d., tada se ima to upisivati u posebnih razlučenih točkah, od kojih treba, da bude svaka označena porednim brojem.

§. 164.

Od porednih brojevah nezavisi red prvenstva u javnih knjigah, budué, da se ovaj red ustanovljuje jedino ranijim podnesnim brojem gruntovne molbe (§. 61.)

Ovi su brojevi poglavito za to, da se iz njih vidi savez, u kojem su upisi medju sobom, stoga se poredni broj kašnjega upisa, koj se odnosi na prediduéi koj upis, ima u posliednjem stupcu t. j. u stupcu biljежakah predidućeg tog upisa, naznačiti s n a t u k o m, koj će izražavati narav kašnjega upisa n. pr.: „Ustup 20“, „Brisanje 36“ i t. d.

Kako imadu unosi glasiti, koje imade gruntovničar obaviti razjašnjeno je s primjeri i obrazci kod pojedinih slučajevah uknjižbah i predbilježbah tečajem tumačenja prijašnjih paragrafah ovoga zakona.

§ 165.

Ako ima više upisah, koji su u jednom redu prvenstva za to, što su dotične gruntovne molbe predane u isto doba, imat će se to pod svakim od tih upisah naznačiti s biljеžkom:

U isto doba s N. E. 20 i 21.
U isto doba s N. E. 19 i 21.
U isto doba s N. E. 19 i 20.

Ako je koj upis na vlastovnici s gorepomenutoga

razloga u jednakom redu prvenstva s kojim upisom na teretovnici, tada valja ujedno navesti vlastovnicu ili teretovnicu a i poredni broj upisati, n. pr.:

U isto doba s N. E. 20 vidi C. 4,

U isto doba s N. E. 19 vidi B. 8.

Ako se više unosah u jednom gruntovnom napisniku ili uložku obaviti imade uslied molbah, koje su istodobno predane u uručbeni zapisnik, to se ta istodobnost ima evidentirati u gruntovnici u svrhu uzčuvanja jednakog prvenstva svim odnosnim unosom.

S toga se ima na kraju pojedinoga unosa zabilježiti ista istodobnost.

Ako su dakle predane dvie molbe za uknjižbu prava zaloga u isto doba, to se imadu obe uknjižbe jedna za drugom unesti na teretovnici odnosnog gruntovnog uložka, svaka pod posebnim rednim brojem, n. pr. prva pod red. br. 3, a druga pod red. br. 4.

Istodobnost podnešenja upitnih uknjižbenih molbah evidentirati će se kod uknjižbe, obavljene pod red. br. 3 sa zabilježkom glasećom: „u isto doba (ili istodobno) s unosom pod C. red br. 4. a kod uknjižbe pod red br. 4, sa zabilježkom „istodobno s unosom pod C. red. br. 3“. Broj podneska nije potrebno navesti, jer se isti odmah može uviditi, kada se redni broj unosa navadja, koji nosi na čelu dan podnešenja ili broj odnosnoga podneska.

Ako se imadu uslied istodobno podnešenih molbah za uknjižbu prava vlastničtva i prava zaloga obaviti jedan unos na vlastovnici n. pr. pod red. br. 2 a drugi na teretovnici n. pr. pod red. br. 8, onda će se istodobnost ovih unosah evidentirati ovako: kod onoga na vlastovnici sa zabilježkom: „istodobno s unosom C red. br. 8 a kod unosa na teretovnici sa bilježkom: „istodobno s unosom B. red br. 2.

§. 166.

Ako gruntovni upis ima za predmet svote, koje u cifrah sastoje, tada se imadu brojevi izpisati slovî, n. pr. dvie trećine, četiri sto forintih. Brojevi krajcara i kupovnina ili procienbena vriednost nepokretninah (§. 52. sl. g) imadu se upisati samo ciframi.

§. 167.

Na teretovnici ima se pred stupcem bilježakah, od prilike na pol palca daleko, potegnuti od gori dolje linija, čim će se napraviti nov stupac.

U ovom stupcu izpisivat će se ciframi novčani iz-

nosi onih tražbinah, koje neposredno leže na stvarnosti gruntovničkoj i s kojimi će se, kada se jednom izplate, dokinuti obterećenje.

Ako neposredna obterećenost stvarnosti gruntovničke sastoji istina u iznosu novčanom, ali, koji se izplaćivati ima na povračajuće se rokove n. pr. u godišnjih rentah, ili ako se ta obterećenost nesastoji u nikakovu novčanom iznosu, tada se ima staviti samo obćenito znamenje obteretno: „ „ „

Kod obave uknjižbe i predbilježbe tražbine novčane ima se u samom unosu glavnica uknjižiti ili predbilježiti se imajuća sa slovi izpisati; pripadci glavnice pako kao: kamati, parbeni troškovi i slučajni troškovi utjerivanja, imadu se samo ciframi naznačiti. Na kraju svakoga unosa uknjižbe ili predbilježbe prava zaloga ima se glavnica, koja je u unosu samom slovi izpisana, izbaciti sa ciframi u rubrici pred onom za opazke opredieljenom u svrhu, da se odmah kod pregledanja teretovnice odnosna uknjižbena stavka može pronaći, a i u obće u svrhu, da teretovnica jasni pregled svih teretah, odnosno uknjiženih i predbilježenih svotah, pruža.

Glavnice naduknjiženih tražbinah neimadu se sa ciframi u rubriki gorenavedenoj izbacati, jer ovi nepredstavljaju novo obterećenje za gruntovnoga vlastnika, pošto isti naduknjiženom vjerovniku jamči samo do iznosa prvobitne uknjižene glavnice, na koju je naduknjižba obavljena.

Kod obave dionog brisanja uknjiženih tražbinah izbacuje se svota odnosne dione izknjižbe u rubrici za „Opazke“ kod stavke uknjižbe prava zaloga s oznakom n. pr.: diono brisanje glavnice od 200 for. pod C. 5.; ako se pako ciela uknjižena glavnica briše, onda se upiše jednostavno u rubrici za opazke opredieljenoj zabilježba: „brisanje pod red. br. C. 5“ itd.

§. 168.

Ako gruntovničar prigodom, kad što upisuje, opazi kakovu gruntovnu zaprieku ili u riešitbi kakovu pogriešku pera ili drugu koju manu, tada će imat o tom ustmeno obaviestiti načelnika gruntovne oblasti, koji će prijavljenu manu prosuditi, pak ili izpraviti ju sam ili ako zato nebi prava imao, naputiti gruntovničara, da opažene zaprieke pismeno prijavi gruntovnoj oblasti.

Ako se glede kojega obavljena upisa odmah pri sravnjivanju upisa sudbenom odlukom opazi, da je što iz-

pušteno, da je što krivo izraženo, ili da je učinjena druga kakova znamenita pogrieška, ima se odmah dodati popravna bilježka.

Ako se onim manam udje u trag stopram onda, kada je već odluka dostavljena strankam, imati će se to pismeno prijaviti gruntovnoj oblasti, što treba odmah zabilježiti ondje, gdje je pogrieška; na što će se stranke, ako potrebno bude, preslušati i primjereni izpravak narediti i to kao bilježka upisati pod tekućim porednim brojem.

Stranke treba o tom ubavjestiti.

Pogriešna mjesta nesmiju biti ni iztrvena ni prebrisana tako, da jih nebi bilo moguće pročitati; nego se imadu samo ozdol točkami obilježiti.

Na pogrieške u riešitbi gruntovne oblasti ili na zaprieku gruntovnu, koja je po gruntovničaru prigodom lustriranja (napisanja nalaza pregleda) pometnjom pregledana, može se naići: a) prigodom obavljanja gruntovnoga unosa, prije nego što je strankam odnosna upitni gruntovni unos dozvoljujuća odluka dostavljena; b) iza jur strankam dostavljene iste odluke, drugim kojim povodom.

U jednom i drugom slučaju, — osim u slučaju očite pogrieške pera, koju može predstojnik suda sam izpraviti dati, — mora uvjek gruntovna pisarna, odnosno voditelj gruntovne knjige, izvješćem odnosnu gruntovnu odluku s molbom i prilozi iste, sudu reproducirati u svrhu, da se odstrane upitne pogrieške, a podjedno zabilježiti samo izvješće u gruntovnici u odnosnom listu, na kojem je izpraviti se imajući unos proveden.

U slučaju pod a) navedenom, odlučiti će ob ovom izpravku gruntovna oblast bez uticanja stranakah, nu u slučaju pod b) navedenom ima gruntovna oblast na takovo izvješće gruntovne pisarne ili voditelja gruntovne knjige ponajprije ureći ročište za saslušanje stranakah, pa zatim po uspjehu ovog saslušanja izpravak obaviti. Ako se stranke neslože na izpravak, ima sudac u svojih pravih povriedjenu stranku odputiti na put pravde, koji je normiran u §. 148. grunt. reda.

Analogno ustanovi ovog paragrafa 168. svakoj je u svojih pravih povriedjenoj stranki prosto sve dotle dok nisu treće osobe na upitni izpraviti se imajući unos prava stekle, posebnom molbom kod gruntovne oblasti zatražiti izpravak.

Na ovu će molbu gruntovna oblast uvjek odrediti ročište za saslušanje stranakah, a iza saslušanja istih, ako nagoda podje za rukom, odlučiti po smislu molbenog zahtjeva, u protivnom slučaju pako stranku u pravu svom povriedjenu, odputiti na put pravde, koji je naveden u §. 148. grunt. reda.

4. Pismohrana.

§. 169.

Svekolike gruntovne molbe imadu se, pridjenuv im priloge, koji k njim spadaju, po redu podnesnih brojevah u svezcih pod tvrdimi koricami stavljati na pohranu u gruntovničkoj pisarni.

Riešeni utoci, dostavnice i drugi spisi tičući se izvjestne koje gruntovne molbe, imadu se toj molbi priložiti, a u slučaju, ako se priložiti nebi mogle, imadu se š njom pod nakrst u jedno složiti, i na izvanjskom zavitku pobilježiti.

Pismohrana gruntovna ima se voditi po propisih poslovnoga reda za gradjanske sudove.

5. Javnost gruntovnih uložakah, dnevnika, pismohrane i sloboda ugledavati u njih.

§. 170.

Svakomu je prosto u uložke gruntovničke u dnevvik i u pismohranu ugledavati u uredovnih, za to odredjenih urah, koje treba da su znanja radi pribijene na gruntovničkoj pisarni.

Ovo ugledavanje dopušteno je samo u prisutnosti koje osobe uredovne, koja je dužna strankam davati potrebite obavjesti i bditi nad tim, da se priložena pisma i knjige na nikakav način nelamaju, neoštećuju i nezamrljaju.

A nemože se strankam dopustiti ni to, da iz pisamah i knjigah tih čine izvadke ili da se pišuć kratke bilježke služe tintom.

Stranke mogu se iz gruntovnih napisnicih ili uložcih bilježiti pojedine stavke olovkom, nu nije jim to slobodno učiniti tintom s razloga, što bi se moglo lahko dogoditi, da bi koja stranka neopaženo kakav izpravak ili promjenu u gruntovnom unosu obavila.

6. Izdavanje izvadakah iz gruntovnice i prepisah od izpravah.

§. 171.

Svatko može zahtjevati, da mu se dadu izvadci iz gruntovnice a i prepisi izpravah budi prosti budi vidimovani.

a) Izvadci iz gruntovnice.

§ 172.

Izvadak gruntovnički može se u prvo doba uvedenja novih gruntovnicah izdavati samo u slici uredovnoga, vjernoga i podpunoga prepisa od svega onoga, što sadržaje uložak gruntovnički (zapisnik gruntovnički ili uložak posebni §§. 45. i 46).

Ako bi se kašnje pokazala potreboća sumarnih i dionih gruntovnih izvadakah, tada će se o tom izdati posebna naredba.

Izvadak gruntovnički treba da pokazuje gruntovno stanje uložka do kraja onoga dana, kad se taj izvadak izdaje. Treba takodjer, da se svekolike molbe, do toga dana prispjele, koje se tiču toga uložka a nebudu još riešene, na koncu izvadka gruntovničkoga po redu podnesnih brojevah, kako se oni u uložku olovkom pobilježeni vode (§. 161.) a i s kratkom oznakom sadržaja, koj se razabrati može iz dnevnika, zabilježe s tim dodatkom, da još nisu riešene.

Izvadak gruntovnički ima biti obskrbljen pečatom uredovnim i podpisom gruntovničara, koji je dužan jamčiti za izpravnost i podpunost izvadakah.

§. 173.

Svakomu se izvadku gruntovničkom ima, ako se to zahtieva načinom, koj je propisan u §. predidućem, priklopiti nastavak istoga ili potvrda, da se u dotičnom uložku gruntovničkom nije ništa dalje upisalo, a tako isto da nije stigla nikakova molba, koja bi se odnosila na onaj uložak.

Ustanove §§. 172. i 173., u koliko se tiču oblika izdavanja gruntovnih izvadakah, jesu izvan krieposti stavljene naredbom kr. zem. vlade, odjela za pravosudje od 6. listopada 1879. br. 5457 (br. 32 Sbornika) te su sada u mjesto ovih gorenavedenih ustanovah u krieposti ustanove, sadržane u sliedećih §§. prenavedene naredbe.

§. 1. Izvadci gruntovnički ili su obćeniti ili posebni. Obćeniti ili su podpuni ili sumarni.

§. 2. Podpun gruntovnički izvadak ima sadržavati točni prepis dotičnoga gruntovnoga uložka, iz kojega se imadu izostaviti imena prijašnjih posjednikah, ter odpisane ili brisane stavke. Odpisane ili brisane stavke imadu se ipak naznačiti tekućim rednim brojem i dodatkom: „odpisano“ ili „brisano pod stavkom n“, odnosno: „odpisana ili brisana stavka n“.

Na izrično zahtjevanje imaju se u podpunom gruntovničkom izvadku prepisati i brisane ter odpisane stavke, nu u takovu slučaju valja jih podbrisati i u tekućoj skrižaljci označiti riečju: „brisano ili odpisano“.

U podpunom izvadku imaju se vazda navesti i odnoseći se nanj ter još neriešeni podnesci uz kratku oznaku njihova sadržaja. Svaki podpuni gruntovnički izvadak ima se providjeti napisom: „podpun gruntovnički izvadak“.

§. 3. Sumarni gruntovnički izvadak sadržaje u kratko ono isto, što i podpuni gruntovnički izvadak. Usljed toga imade se u sumarnom gruntovničkom izvadku označiti iz posjedovnice samo skupni broj dotičnih česticah, a iz vlastovnice samo ime posljednoga vlastnika i naslov njegova stečenja sa slučajnim ograničenjem, u kojem se posljednjem slučaju ima navesti ime dotičnoga ovlaštenika i pravo, koje ga ide.

Iz teretovnice napokon ima se naznačiti samo tekući broj stavke, narav grunt. unosa, ime dotičnoga ovlaštenika i uknjiženi i predbilježeni iznos. Osim toga imadu se u sumarnom gruntovničkom izvadku naznačiti u kratko zabilježbe i neriešeni odnosni podnesci.

§. 4. Posebni gruntovnički izvadci mogu se izdavati ili u slici podpunih ili sumarnih gruntovničkih izvadakah glede svih i glede pojedinih stavakah budi iz posjedovnice, budi iz vlastovnice, budi iz teretovnice.

Izvadci iz posjedovnice imadu ipak uvjek sadržavati oznaku: da li su dotične stvarnosti obterećene ili ne, riečju: „obterećeno“ ili „neobterećeno“, a posebnom gruntovničkom izvadku iz teretovnice imade se isto tako dodati oznaka, da li ima više uknjiženih ili predbilježenih teretah ili ne, riečju: „uknjiženo više teretah“, odnosno: „drugih teretah neima“.

I posebni gruntovnički izvadci imadu se kao takovi naslovom: „Posebni gruntovnički izvadak“ označiti.

§. 5. Osim gruntovničkih izvadakah, spomenutih u predidućih

*

§§. izdavati će gruntovni uredi na zahtjev stranakah: „gruntovničke potvrdə" o tom, da li stanovita osoba ima ili neima u gruntovnici upisanih pravah i kakovih i da li su ta prava obterećena i na koliko.

§. 6. Svaki gruntovnički izvadak, izuzam podpune gruntovničke izvadke, mora imati zaporku: „da se potanko gruntovničko stanje može razabrati samo iz podpunoga gruntovničkoga izvadka."

Na svakom gruntovničkom izvadku valja označiti dan i uru prije i poslje podne, kad je izdan, pa mora biti providjen uredovnim pečatom i podpisom gruntovničara, koji jamči za točnost izpisa.

§ 7. Prama propisom ove naredbe imadu se izdavati gruntovnički izvadci, kako iz gruntovničkih uložakah, sastavljenih po smislu zakona od 16. rujna 1876. o sastavljanju gruntovničkih uložakah, tako i iz dosadanjih gruntovničkih zapisnikah dotle, dok nebudu zamienjeni novimi uložci.

Obrazci za gruntovne izvadke.

1. Podpun gruntovnički izvadak.

Porezna obćina: Draga — Gruntovni uložak 130.

Posjedovnica

(ima se prepisati posjedovnica).

Vlastovnica

(ima se prepisati vlastovnica).

Teretovnica

(ima se prepisati teretovnica).

Kr. gruntovni ured sudb. stola u Zagrebu.

Dne . . . .

Voditelj gruntovne knjige:
N. N.

---

2. Sumarni gruntovnički izvadak.

Porezna obćina: Draga dolnja. — Gruntovni uložak 130.

Vlastnik: Margan Mijo seljak iz Drage dolnje na temelju kupoprodajnoga ugovora od 2. travnja 1868. za kupovninu od 500 fr.

I. Urbarska zemljišta.

15 komadah, od kojih su 3 posebine odpisane.

Teretovnica.

Tekući broj	Upisi teretah	Iznos for.	Iznos nv.	Opazka
1	Uknjiženo za Jakova Glavana . . .	200	—	
2	Predbilježeno za Geru Janešovu . .	50	—	
3	Uknjiženo za Ivana Štiglića	70	—	

Br. 1315 iz 1873. Molba Gjure Gecana za uknjižbu prava zaloga neriešena.

Potanko gruntovničko stanje može se razabrati samo iz podpunog gruntovnog izvadka.

Kr. grunt. pisarna sudb. stola (ili kr. grunt. ured kot. suda).

U . . . . . . dne 188

Voditelj gruntovne knjige:
N. N.

---

3. Posebni gruntovnički izvadak iz posjedovnice.

Porezna obćina: Draga dolnja. Gruntovni uložak br. 130.

Margan Mijo iz Drage gornje kbr. 2.

I. Urbarska zemljišta.

Broj tekući	Broj gruntovni	Broj katastralni	Označenje nepokretninah	Katast. mjera ralih	Katast. mjera □ hvat.	Opazka.
1	348		kuća br. 2	—	182	
2	233		pašinec Lučica	—	502	
3	355		vrt	—	200	
			Obterećeno.			

Potanko gruntov. stanje može se razabrati samo iz podpunog grunt. izvadka.

Kr. grunt. ured sudb. stola.

U . . . . . . dne 188

Voditelj grunt. knjige:
N. N.

---

4. Posebni gruntovnički izvadak iz teretovnice.

Porezna obćina: Draga dolnja. Gruntovni uložak 130.

Margan Mijo iz Drage kbr. 2.

Teretovnica.

Tekući broj	Upisi teretah	Iznos		Opazka
		for.	nv.	
	Pr. 20. svibnja 1867. br. 657 Odluka od 27. svibnja 1867. Na temelju obveznice od 30. travnja 1863. uknjiženo je pravo zaloga za for. 200 (dvie sto) sa 6 % kamati na korist Luke Mariaševića. „Uknjiženo više teretah“ (ili) „više teretah neima“.	200		

Potanko gruntovničko stanje može se razabrati iz podpunoga gruntovnog izvadka.

Kr. grunt. ured kr. kot. suda.

U . . . . . . dne 188

Kr. voditelj grunt. knjige:
N. N.

---

5. Gruntovna potvrda

s kojom se posvjedočuje, da se Martin Milošević nalazi upisan kao vlastnik posebine br. 903 vranice „vrh Bilina“ u mjeri od 4240 hvat., unešene u zemlj. br. 383 obć. Piket i da je ova zemlja uzgredno obterećena ukupnom svotom od 400 for.

Potanko gruntovno stanje može se razabrati iz podpunog grunt. izvadka.

Kr. grunt. ured sudb. stola.

U . . . . . . dne 188

N. N.

b) Prepisi izpravah.

§. 174.

Od svih komadah gruntovničkih, koji se nalaze u sbirci izpravah, tako isto od prilogah njihovih i od spisah, koji knjima spadaju kao n. pr. od dostavnicah, imadu se na zahtjev stranakah ili oblastih izdavati uredovni prepisi, kako prosti tako i vidimovani.

c) Naručivanje i predavanje izvadakah gruntovničkih i prepisah od izpravah.

§. 175.

Izvadci gruntovnički i prepisi izpravah imadu se izdavati redom, kojim budu naručeni.

O narukah, koje se činiti mogu ustmeno, ima se voditi registar, u koji treba upisivati svaku naručenu izdatbu pod brojem tekućim od 1. siečnja svake godine, zatim zabilježivati i dan naruke, naručnika, predmet i broj i vrstu prinešenih biljegah.

Ako naručnik zahtieva, ima mu se dati svjedočba o naručbi, te se ima ili njemu, ako je poznat kojoj osobi od ureda ili pak donosniku svjedočbe o naručbi predati izdana izprava, povrativ mu nepotrošene biljege, što da je primio, ima naručnik ili donosnik svjedočbe o naručbi potvrditi u naručbenom registru.

A i pismene naruke, koje stignu bilo od stranakah bilo od vlasti, imadu se upisivati u registar a pri tom treba zabilježivati dan, kada jim izdane izprave budu odaslane.

Registar o naručenih gruntovnih izvadcih imade se kod gruntovne oblasti voditi sada po §. 28. naredbe kr. zem. vlade odjela za pravosudje od 6. listopada 1879. br. 8434 po obrazcu, privitom ovomu komentaru na kraju pod II.

Naredba ministarstva pravosudja od 4. kolovoza 1859.

(Br. 147 d. z. l.).

O gruntovničkom bilježenju reda prvenstva.

Bilježenje reda prvenstva za zajmove.

§. 1.

U gruntovnici upisani vlastnik imade pravo izhoditi, da se na njegovu nepokretninu gruntovnički zabilježi založni red prvenstva od takova kamatonosnog zajma novčana, što ga kani uzeti.

Ovo bilježenje slobodno će biti dozvoliti samo onda, ako je i sama uknjižba zajma, koj će se uzeti, dopustiva po stanju gruntovnice.

§. 2.

U molbi radi ovakove zabilježbe podnešenoj, a isto tako i u zabilježbi gruntovničkoj treba da je poimence naznačen zajmodavac, bio on osoba fizična ili juridična (zavod, zaklada, pjeneznica, i t. d.), a tako isto treba, da je naznačena i svota, vriednota ili vrsta novčana a i kamate, koje se budu plaćale od zajma, što ga tko kani uzeti.

Podpis moliteljev treba da je ovjerovljen (legaliziran).

§. 3.

Ako bude uslišana molba, podnešena radi uknjižbe, treba odmah zabilježbu obaviti, a odluku, providjenu potvrdom, da se je zabilježba obavila i upisała, treba što prije dostaviti samomu molitelju u ruke.

Ovu odluku slobodno je izdati samo u jednom jedinom odpravku.

Ako je molitelj podjedno molio, da mu se izdade izpis gruntovnički, tada se imade ovaj, pošto bude obavljena zabilježba o redu prvenstva, odpraviti bez odgadjanja podjedno spomenutom odlukom.

§. 4.

Gruntovnička zabilježba o založnom redu prvenstva biti će za zajam, što ga tko kani uzeti, kriepostna samo na šestdeset danah, što će se imati zabilježbi pridodati tako, da će dan, koj je u tom roku po kolendaru posljednji (uklopno-inclusive) riečmi naznačiti.

§. 5.

Ako se posao zajmovni, koj je naznačen u zabilježbi, doista sklopi, tada će dužnik zajmodavcu izručiti odluku o zabilježbi i imati će se pravo založno za zajam već zabilježeno prenieti u zadužnici za zajmodavca.

§. 6.

Na temelju zadužnice i odluke o zabilježbi uknjižit će se pravo založno za zajam po zabilježenom redu prvenstva, ako molba radi uknjižbe bude pri vlasti gruntovničkoj predana uz rok, koji je naznačen u zabilježbi gruntovničkoj.

Uzamši, da je tomu tako, uknjižit će se pravo založno u zabilježenom redu prvenstva i onda, ako je medjutim nepokretnina dužnikova obterećena ovom bilježkom, prešla u gruntovnički posjed kojega trećega.

§. 7.

Ako svota glavnična, izražena u gruntovničkoj zabilježbi, nebude izcrpljena uzetim zajmom, tada će se zajedno s uknjižbom odrediti, da se podjedno izbriše zabilježba glede preostatka

Ako molba radi uknjižbe nebude predana uz odredjeni rok, postati će time zabilježba posve bezkriepostna i imati će se brisati ureda radi.

Da se izbriše zabilježba, može se tražiti i prije nego što izteće ustanovljeni rok; nu slobodno će biti dozvoliti takovo brisanje samo pod uvjetom, ako se povrati odluka, koju valja zatim označiti kao izvan krieposti.

Bilježenje reda prvenstva za ustupe (cessije).

§. 8.

Vjerovnik je vlastan izhoditi, da se kod njegove uknjižene u kamatonosnoj glavnici sastojeće se tražbine stavi zabilježba ustupa (cessije), koja će se obaviti, da za taj ustup temelji gruntovnički red prvenstva.

Ovoj zabilježbi bit će mjesta samo onda, ako proti samoj uknjižbi ustupa, koj će se obaviti, neima nikakove zaprieke po stanju gruntovnice.

§. 9.

U molbi radi zabilježbe podnešenoj, a isto tako i u zabilježbi gruntovničkoj treba da je poimence i točno naznačen ustupovnik a i tražbina, koja se ustupljuje, a u slučaju, ako se ustupljuje samo jedan dio tražbine, treba da je točno izražen onaj dio.

Podpis moliteljev treba da je ovjerovljen (legaliziran).

§. 10.

U slučaju, ako se usliši molba predana i radi zabilježbe, treba glede odpravljanja i dostavljanja odluke i izpisa gruntovničkoga postupati po §. 3., a u pogledu roka, na koji se imade stegnuti kriepost zabilježbe, treba postupati po §. 4.

§. 11.

Ako se zabilježeni ustup i sbilja dogodi, imat će ustupnik izručiti ustupovniku odluku radi zabilježbe izdanu i u ustupnici prenieti na ustupovnika tražbinu, pozvav se pri tom na zabilježeni red prvenstva.

§. 12.

Ako molba radi uknjižbe bude gruntovničkoj vlasti predana uz rok, koj je upisan u gruntovnici, tada će se na temelju ustupnice i odluke, izdane radi ubilježbe, uknjižiti ustup tražbine po onom redu prvenstva, koj je zabilježen, a to baš i onda, ako se je medjutim ustupljena tražbina gruntovnički obteretila, ili ako se je preniela na drugu koju osobu.

§. 13.

Ako uknjižba ustupa bude u zabilježenom redu prvenstva dozvoljena u pogledu svega iznoska tražbine, treba tada podjedno odrediti, da se izbrišu oni tereti i oni prenosi, za koje se je, da uknjiženi budu, glede tražbine ustupljene, predala molba tek onda, pošto je već predana bila molba radi zabilježke.

§. 14.

Ako molba radi uknjižbe ustupa nebude predana u ustanovljenom roku, ili ako prije, nego što iztiče ovaj rok, bude predana molba, da se zabilježba izbriše, tada valja postupati po §. 7.

Sadržaj ustanovah ove naredbe je sliedeći:

Vlastnik nepokretnostih, koji kani da sklopi zajam, može u korist svoga dužnika, da mu uzčuva pravo prvenstva, zatražiti, da se na njegovu nepokretninu zabilježi gruntovnički založni red prvenstva za takav zajam. Ovaj molbeni zahtjev mora imati sve potrebštine kao i zahtjev za uknjižbu u obće, samo da nije potrebno pozvati se na obveznicu, koja molbi nemora priležati.

Molbu mora vlastnik nepokretnostih podpisati, ili pred dva svjedoka svoj rukoznak na istu staviti, a u jednom i drugom slučaju mora podpis molitelja sudbeno ili bilježnički biti ovjerovljen.

Zamoljena će se gruntovna zabilježba o redu prvenstva dozvoliti — ako nema gruntovnih zapriekah i to dodatkom, da ista ostane kriepostna samo 60 danah od dana podnešene molbe.

Ovaj rok ima se u odnosnoj odluci ustanoviti, označiv izrično zadnji dan po kolendaru, kada iztiče n. pr. ovako: „zabilježba ostaje u kriepostì šestdeset danah, do uključivo prvog svibnja 1881“.

Odluka izdaje se samo molitelju na napisu.

U gorenavedenom neproduljivu roku imade gruntovni vlastnik ili njegov dužnik uz prilog odnosne odluke, kojom je zabilježba gorenavcdena dozvoljena i uz prilog obveznice podnieti molbu za uknjižbu prava zaloga za odnosnu zajmovnu glavnicu, koja se mu onda dozvoliti imade sa prvenstvom upitne zabilježbene molbe.

Razumieva se samo po sebi, da ova uknjižba ima uzčuvano prvenstvo zabilježbene molbe i onda, ako su treće osobe stekle medjutim založnih pravah na iste nepokretnosti t. j., da je prvenstvo zabilježbene molbe kriepostno i za treće osobe, — jer je to upravo svrha ove zabilježbe.

Gruntovničar ima voditi evidenciju o tom, da li je uz upitni rok uknjižbena molba predana.

Čim rok mine, a molba predana nebude, ima to gruntovničar sudu lzvjestiti, koji će na to bezodvlačno odrediti da se zabilježba briše.

Kao što vlastnik nepokretnostih, tako može i vjerovnik, koji imade uknjiženu tražbinu, ustupiti prvenstvo svoje uknjižbe svomu cessionaru. Isti se imade držati gorenavedenih propisah.

Obrazac za molbu, odluku i gruntovni unos u slučaju zabilježbe reda prvenstve.

(Napis molbe).

Velesl. kr. sudb. stolu kao grunt. oblasti

u Varaždinu.

Molba

Mate Babića, posjednika u Varaždinu

za zabilježbu prava prvenstva za zajmovnu tražbinu od 2000 for. na njegove nepokretnosti, upisane u gruntovnom napisniku br. 208 obć. Varaždin za korist varaždinske štedionice.

(Sadržaj molbe).

Varaždinska štediona dozvolila mi je zajam od 2000 for. pod uvjetom, da izhodim uknjižbu prava prvenstva prava zaloga za istu tražbinu, dok se rieše njeka predhodna pitanja.

Uslied toga molim temeljem propisa §. 2. minist. naredbe od 4. kolovoza 1859. br. 147 d. z. l. za zabilježbu prvenstva od dana podnešene nazočne molbe na nepokretnosti moje, upisane u gruntovnom napisniku br. 208 obć. Varaždin, za glavnicu od 2000 for. na korist varaždinske štedione.

Mato Babić, v. r.

Br. 282 gr. 1881.

Na temelju pod današnjim danom i gornjim brojem zametnutoga zapisnika zasvjedočava se ovime uredovno, da je ovomu sudu osobno poznati posjednik Mato Babić, ovu molbenicu vlastoručno podpisao.

Kr. gradsko-deleg. kot. sud.

U Varaždinu, 5. veljače 1881.

N. N.
kr. viećnik.

Odluka.

Na temelju nazočne po propisu §. 2. minist. naredbe od 4. kolovoza 1859. br. 147. d. z. l. sastavljene molbe dozvoljuje se zamoljena zabilježba prava prvenstva od dana podnešene nazočne molbe za glavnicu od 2000 for. na nepokretnosti molitelja Mate Babića, unešene u gruntovnom napisniku br. 208 obć. Varaždin za korist varaždinske štedione tim, da ova zabilježba kriepostna ostaje samo šestdeset danah, od dana današnjega računajuć dakle uključivo do 9. travnja 1881., te će se u slučaju, ako nebi do ovog roka molitelj izposlovao uknjižbu ili predbilježbu prava zaloga na korist varaždinske štedione za ovu tražbinu, ista zabilježba ureda radi izbrisati.

O tom se molitelj Mato Babić napisom ubavješćuje, dočim se molbenica u sbirki izpravah kod ovog suda pridržaje.

Kr. sudb. stol kao grunt. oblast.

U Varaždinu, 8. veljače 1881.

N. N.

Gruntovni unos.

Praes. 7. veljače 1881. br. 583 z.

Odluka od 8. veljače 1881.

Pravo prvenstva za uknjižiti se imajuću zajamnu glavnicu od 2000 for. s. p. r. zabilježuje se u korist varaždinske štedione.

Dodatak

o gruntovnici u Hrvat. Slavon. vojnoj Krajini.

U hrv. slav. vojnoj Krajini jesu sada kriepostne gruntovne knjige, sastavljene na temelju naputka krajiškog upravnog odjela za pravosudje od 30. lipnja 1875. br. 2361.

Gruntovne knjige ove jesu, što se posjedovnice tiče, u toliko bolje i točnije nego gruntovni zapisnici, kriepostni u Hrvatskoj i Slavoniji, koji su sastavljeni na temelju ministar. naredbe od 18. travnja 1853. u koliko je posjedovnicom gruntovnih knjigah u vojnoj Krajini uzeta za podlogu katastralna izmjera.

Po §. 35. gorenavedenog naputka od 30. lipnja 1875. imade svaka katastralna obćina posebnu gruntovnu knjigu, te je svaka katastralna obćina identična sa gruntovnom poreznom obćinom, pa se zato rabi i za katastralne obćine izraz gruntovne obćine.

Sve nepokretnosti t. j. svekoliko u česticah razdieljeno zemljište sa kućami i drugimi sgradami, koje se na istom nalaze te koje leže u jednoj te istoj katastralnoj obćini i koje na jednoga te istoga vlastnika spadaju, sačinjavaju u pravilu jedno gruntovno tielo.

Za svako ovo gruntovno tielo otvara se u gruntovnici posebni list — posebni uložak, — a svi ovakovi listovi ili gruntovni uložci o posjedu, ležećem u jednoj katastralnoj ili gruntovnoj obćini, sačinjavaju glavnu knjigu odnosne katastralne ili gruntovne obćine.

Posebne vlastovnice i teretovnice nemaju dosada u vojnoj Krajini u krieposti stojeće gruntovnice, već se promjene u posjedu i vlastničtvu, kao i obterećenja unašaju na istom posjedovnom listu u posebnoj zato opredieljenoj rubriki, koja nosi naslov: „Opazka glede promjenah, nastalih kod zemljištah novom izmjerom, drugom uporabom, prodajom ili kupnjom, zamjenom, nasljedstvom, obterećenjem ili odriešenjem kakove obveze“.

Slika gruntovnog lista ili uložka gruntovnice kriepostne za hrv. slav. vojnu Krajinu predstavlja na kraju ovog komentara priviti obrazac III.

Iz ovog se obrazca uvidja odmah neshodnost ovakova gruntovnog uložka, jer nepruža glede promjene o vlastničtvu i o obtećenjih odnosnih nepokretnostih nikakova pregleda.

Zakonom od 28. travnja 1879., proglašenim na temelju odpisa c. kr. državnoga ratnoga ministarstva od 14. svibnja 1879. br.

2614 okružnicom c. kr. glavnog vojnog zapovjedničtva kao krajiške zemaljske upravne oblasti u Zagrebu od 18. svibnja 1879. br. 1737 preds., uveden je i za hrv. slav. vojnu Krajinu gruntovnički red od 16. prosinca 1855. br. 222 d. z. l. sa svimi nanj izdanimi doknadnimi ustanovami, na koliko su iste još valjane, nu ipak sa sliedećimi promjenami:

a) imadu se tek nedavno novo osnovane, ustanovam §§. 51. i 54. gruntovničkoga reda neodgovarajuće gruntovne knjige do dalnje odredbe voditi u svom sadanjem obliku;

b) ako je već prije krieposti gruntovničkog reda (od 16. prosinca 1855.) na pojedine čestice neke gruntovničke stvarnosti uknjiženo ili predbilježeno pravo zaloga, to protuslovna ustanova §. 57. gruntovničkoga reda dosljedno tomu nemože zapriečiti ni naduknjižbe ili nadpredbilježbe prava zaloga nad ovimi već prije zasebice založenimi česticami;

c) vlastnost zadruge neima se unesti prema stanovitim učestnim djelovom (§. 55. sl. b) grunt. reda), već se unaša kao cielost, i to kao vlastnost, pripadajuća jurističnoj osobi (družbi);

d) zakon od 8. lipnja 1871. o preinaci nekih administrativnih uredabah u vojnoj Krajini, na koliko se tiče obterećenja minimalne mjere zadrugah i ovršbene pljenitbe dielovah pojedinih zadružnih članovah, ostaje u krieposti dotle, dok se pitanje o zadrugah konačno neuredi;

e) napokon pridržavaju se na temelju čl. 20. zakona od 19. lipnja 1872. ob ustrojstvu pravosudja sudbenosti sudbenih stolovah one u §. 148. grun. reda napomenute tužbe, koje se dižu na brisanje stvarnoga prava, protežućega se na nepokretno dobro.

U provedbi ovog zakona izdalo je c. kr. glavno zapovjedničtvo kao krajiška zemaljska upravna oblast u Zagrebu naredbu od 5. lipnja 1879. odjela za pravosudje br. 2087.

Ustanove ove provedbene naredbe jesu stranom obćenite, koje su kriepostne i mjerodavne kod rukovodjenja gruntovnih knjigah u hrv.-slav. vojnoj Krajini u obće, stranom pako jesu samo prelazne, odnoseće se lih na radnje o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah, koje su analogne ustanovam zakona od 16. rujna 1876. i provedbene naredbe od 24. prosinca 1876. br. 5715 o sastavljanju novih gruntovničkih uložakah za gradjansku Hrvatsku i Slavoniju.

Ove prelazne ustanove nisu predmet komentara ovoga, jer imaju samo praktičnu vriednost za odnosna povjerenstva kojim je povjereno sastavljanje novih gruntovničkih uložakah, te stupaju, čim su novi uložci dogotovljeni, same po sebi izvan svake krieposti.

Svrha ovih prelaznih ustanovah je samo ta, da se odnosnim povjerenstvom izdaje naputak, kako, da imadu radnje udesiti, kojimi se iz starih gruntovnih knjigah novi gruntovni uložci sastavljati imadu, te su samo manipulacionalne odredbe, koje neuplivaju na riešavanja gruntovnih predmetah ili na provadjanja gruntovnih unosah; a uz to nisu to ustanove stalne, jer se svaki

dan mienjati mogu, čim se radnjom do osvjedočenja dodje, da je koja ustanova nepraktična, te da bi se kraćim putem a tim i brže i bez suvišnog troška do iste svrhe došlo.

S toga dakle, što su ove odredbe, — koje nisu zakon već lih naputci — promjenam podvrženi, a od potrebe samo stanovitim osobam, t. j. lih povjerenikom za sastavljanje gruntovničkih uložakah, to jim ovdje nije mjesta.

Obćenite ustanove o provedbi zakona od 28. travnja 1879., koji su mjerodavne i kod riešavanja gruntovnih podnesakah i provedenju gruntovnih unosah u gruntovnih knjigah hrv. slav. vojne Krajine, jesu sadržane u §§. 1.—8., 14., 33., 34., 35., 36., 40. i 47. naputka c. kr. glav. zapovjedničtva kao krajiške zem upravne oblasti u Zagrebu od 5. lipnja 1879. br. 2087.

Iste ustanove glase:

§. 1. Na temelju §§. 51., 52. i 54. gruntovničkoga reda od 15. prosinca 1855. d. z. l. br. 222 imadu se u hrv.-slav. Krajini osnovati nove gruntovne knjige.

§. 2. U gruntovne knjige imadu se unesti sve nepokretne stvari i sva prava, koja se smatraju za nepokretne stvari.

Iznimlje se ipak odavle javno dobro (§. 287. o. g. z.) i sve one nepokretnosti, koje imaju biti predmetom željezničkih i rudničkih knjigah.

Nepokretnosti, koje se unesti imadu, ili su dobro državno ili dobro posebničko (§. 286. o. g. z.).

U hrvatsko-slavonskoj vojnoj Krajini ležeće državno dobro vlastničtvom je ili:

a) krajiškog zemaljskog erara;
b) financijalnog erara;
c) vojničkog erara;
d) domobranskog erara.

Dobro posebničko jest u vlasti ili:

a) mjestne obćine;
b) političke obćine;
c) imovne obćine;
d) crkvene obćine;
e) zaklade;
f) družtva, udruge (ortakluka) ili zadruge i t. d.;
h) jedne jedite osobe.

§. 3. Gruntovna knjiga sastoji se iz glavne knjige te iz sbirke izpravah.

§. 4. Svaka katastralna obćina dobiva posebnu gruntovnu knjigu, te se po tom zove i gruntovničkom obćinom.

§. 5. Za svaku gruntovničku stvarnost postavlja se u gruntovnoj knjizi posebni uložak, koji se sastoji.

A. iz posjedovnice.
B. iz vlastovnice.
C. iz teretovnice,

a skup svih gruntovničkih uložakah, koji se imadu označiti tekućimi brojevi, počam od 1., sačinjava glavnu knjigu dotične katastralne ili gruntovne obćine.

§. 6. Sbirka izpravah ima se voditi za sve glavne knjige dotičnoga suda zajednički.

§. 7. Sve nepokretnostih, (t. j. zemljišta, razdieljena u čestice i na njih nalazeće se sgrade), koje leže u jednoj te istoj katastralnoj obćini, te na jednoga te istoga vlastnika spadaju, sačinjavaju u pravilu jednu gruntovničku stvarnost za dotičnoga vlastnika.

Više nepokretnostih, spadajućih na istoga vlastnika, može se u jednu gruntovničku stvarnost spojiti samo onda, ako one nisu različito (založno) obterećene (§. 57. grunt. reda), i ako u pogledu ograničenja prava vlastnosti nepostoji kakova razlika.

U protivnom slučaju imadu se za nespojive nepokretnosti posebne gruntovničke stvarnosti sastaviti.

§. 8. Posjedovnica (§. 51. grunt. reda) sadržaje sve sastavne djelove gruntovničke stvarnosti i tim skopčana prava, kao i zemljištne služnosti pripadajuće kojemu gospodujućemu dobru.

Svaka katastralna čestica ima se unesti kao posebni stavak. Oznaka sastavnih djelovah gruntovničke stvarnosti ima se skladati s oznakami katastra. U nadpisu ima se zabilježiti, kad gruntovnička stvarnost stoji u odnošenju različnom od podpune vlastnosti n. pr. kod povjerbinah i t. d.

§. 33. Za sastavljanje gruntovničkih uložakah imadu se rabiti rubrikami providjeni arci od vrlo trajne artije.

Posjedovnice označuju se pismenom A.

Vlastovnice pismenom B.

Teretovnice pismenom C.

Uložci imadu se označiti u skladu s popisnimi brojevi (Conscriptions-Nummern) arabskimi znamenkami aritmetičkim redom i to tako, da budu na posjedovnici kao i na vlastovnici i teretovnici, koje k njojzi spadaju, brojevi istovjetni.

A. Posjedovnica sastavit će se na temelju izpravljenog posjedovnog lista, pri čem valja postupati ovako:

a) na čelu posjedovnice upisuju se na gornjem desnom uglu prilično velikimi arabskimi znamenkami tekući broj, a na protivnom lievom uglu ime katastralne obćine;

b) neposredno pod glavom posjedovnice ima se navesti pravno svojstvo gruntovničke stvarnosti i ako potonjih ima više, imadu se označiti rimskimi rednimi brojevi (I., II., III. itd.).

Pod svakim rimskim brojem imadu se iz posjedovnog lista redom unesti sve čestice, koje sačinjavaju jednu gruntovničku stvarnost, te se imadu u prvoj rubrici providiti arabskimi brojevi, počam sa 1.

S kućom i dvorištem počima čestično unašanje.

U drugoj rubrici unaša se katastralni broj čestice, u trećoj rubrici vrst težanja (Cultursgattung), predjelno ime ili drugi topo-

grafički naziv čestice, u četvrtoj i petoj rubrici prostorni sadržaj prema katatralnoj izmjeri, a šesta i sedma rubrika ostaju prazne, te će se onamo u svoje vrieme unesti metrička mjera. Osma rubrika opredieljena je za opazke.

Ako prema §. 7. u isti gruntovnički uložak treba da se unese više gruntovničkih srvarnostih pod oznakami I., II., III. i t. d., to se imadu čestice, koje na jednu gruntovničku stvarnost spadaju posebnimi tekućimi brojevi, počam sa 1 označiti.

Da bude u buduće mjesta za novi pripis, imade se medju unesci gruntovničkih stvarnostih ostaviti dovoljno praznog prostora. Obrazac posjedovnice prileži pod IV.

§. 36. b) O javnom dobru kao i o nepokretnostih, koje spadaju u željezničke ili rudničke knjige, a leže u obsegu katastralne (gruntovničke) obćine, imaju se radi pregleda voditi popisi ob obrazcih V., VI. i VII. te priključiti dotičnim gruntovničkim knjigam.

(Vlastovnica i teretovnica je jednaka sa onom grunt. uložakah za gradjansku Hrv. i Slav. sastavljenih po zakonu od 16. rujna 1876).

§. 40. Čim budu uložci gruntovnički za područje jednog kotarskog suda gotovi ili ako to za shodno pronadje gruntovničko ravnateljstvo, čim búdu dogotovljeni za jedan dio pomenutoga područja, ili samo za jednu katastralnu obćinu, ustanovit će gruntovničko ravnateljstvo dan, od kojega će se u napredak rukovodit gruntovnički uložci kao gruntovna knjiga i podjedno započeti će izravni postupak iste.

U tu svrhu proglasiti će gruntovničko ravnateljstvo izrok, koji ima sadržavati poziv na sve one, koji sciene, da su povriedjeni tim, što su jim se pri sastavljanju novih gruntovničkih uložakah izpustila ili krivo upisala prava njihova, da u roku od 6 mjeseoih, prijave ove mane.

Navlastito i vjerovnici, koji sciene, da su povriedjeni u svojem pravu prvenstvenom, imadu se istim izrokom pozvati, da u pomenutom roku podignu u tom pogledu svoje prigovore.

Konačno imade se u istom izroku navesti i to, da će posljedicom zanemarena roka biti gubitak pravnih zahtjevah naprama onim trećim osobam, koje u dobroj vjeri steku prava na temelju upisah u novoj gruntovnici sadržanih i nepreporníh, da povrati u stanje prijašnje radi promašenoga roka izročnoga neima mjesta, i da se ovaj rok za pojedine stranke produljiti nemože.

Izrok ima se uvrstiti u novine, odredjene za sudbene oglase i to po tri puta od 3 do 3 dana, zatim imade se uvrstba ponoviti od prilike oko polovice roka, ustanovljenoga u ovom §.

Povrh toga ima se izrok priobćiti svim c. kr. sudovom u Krajini, kao i susjednim sudovom u Dalmaciji, gradjanskoj Hrvatskoj, Ugarskoj i Kranjskoj.

Razprave ob učinjenih prijavah voditi će se pred nadležnimi za dalje vodjenje gruntovnih knjigah opredieljenimi kotarskimi su-

dovi prema smislu I. djela gruntovničkoga reda od 15. prosinca 1855. (d. z. l. br. 222 §§. 22—42).

Kotarski su sudovi po §§. 25., 26., 35. i 36. gruntovničkoga reda za razpravljanje i riešavanje svih tužbah, koje će se dići prigodom zametnutog pri njih izpravnog postupka, iznimno (članak 20. zakona od 19. lipnja 1872. ob ustrojstvu pravosudja) nadležni.

Oprost od pristojbah na izpravni postupak ustanovljen je u §. 48. grunt. reda.

§. 46. Prijašnji naputak od 30. lipnja 1875. kraj. uprav. odjela pravosudje br. 2361, kao i okružnica c. kr. glavnog zapovjed. kao krajiške zemaljske upravne oblasti od 16. lipnja 1876. k. u. odjel za pravosudje br. 1966 stupaju namah izvan krieposti.

§. 47. Bude li nakon otvora gruntovničke knjige nuždna promjena kojega čestičnoga broja ili druge koje čestične oznake, ili uztreba li izpravak snimka mape uslied gruntovničkoga uredovanja, to se ima gruntovnička oblast vladati po §. 32., te imade o tom privitkom nacrta o promjenjenom obliku čestice obavjestiti oblast, kojoj je povjeren izpravak katastra.

(Odnosna stavka §. 32. glasi: Ako je prvobitna čestica bila označena cielim brojem, to će ovaj broj sačinjavati brojnik slomka, kojim će se označiti svaki daljni dio razdieljene čestice. Nazivnici ovog slomka ustanoviti će se počam od 1 aritmetičkim redom.

N. pr. čestica označena brojem 50, razdieljena je u troje, pa se ovi djelovi označuju slomci $^{50}/_{1}$, $^{50}/_{2}$, $^{50}/_{3}$.

Ako li je pako stara čestica bila već označena slomkom n. pr. $^{10}/_{4}$, ima se dalja razdioba čestičnoga broja nastaviti tako, da nazivnici novih slomakah aritmetičkim redom sliede namah iza najvišega do sele postojećega nazivnika.

Ako je dakle čestica $^{10}/_{4}$ u troje podieljena, to se ima jedna od novih česticah označiti sa $^{14}/_{4}$, a druge dvie, ima li već česticah pod slomci $^{10}/_{5}$ do $^{10}/_{8}$, sa $^{10}/_{9}$ i $^{10}/_{10}$.

Sve druge ustanove grunt. reda od 15. prosinca 1855. d. z. l. br. 222 jesu kriepostne i kod vodjenja koli starih gruntovničkih knjigah, toli i novih gruntovničkih uložakah, samo da se upisi, koji se na vlastovnici i teretovnici po propisih gruntovničkog reda obaviti imaju, unašaju u stare gruntovnice na posjedovnom listu (vidi obrazac III.) u rubrici opazke, opredieljenoj za promjene, nastale kod zemljištah novom izmjerom, drugom uporabom, prodajom, kupnjom, zamjenom i nasljedstvom zatim obterećenjem ili odriešenjem kakove obveze.

Obrazac I.

Dnevnik gruntovnički.

Broj tekući	Broj uručbenog zapisnika	Dan, kojim je podnesak predan uručbenomu zapisniku; stranka; predmet, naznaka grunt. uložka	Dan; kratki sadržaj riešenja; dan kojega je obavljen unos u uložku	Dostava	Dostavljeno	Opazka
1	2	3	4	5	6	7
1	12	2. siečnja. Molba Antuna Ježića za uknjižbu prava vlastničtva Mračin 34.	3/11. 1878. dozvoljeno 4/11. 1878. provedeno.	Antun Ježić Ivan Žigović kralj. porezni ured	10/11 10/11 11/11	utok 12

Obrazac II.

Izkaz

o naručenih gruntovničkih izvadcih kod gruntovnog ureda.

Tekući broj	Dan naručbe	Ime naručujuće stranke ili ureda	Predmet naručbe: gruntovni izvadak – ob-ćine	Predmet naručbe: gruntovni izvadak – uložka	Predmet naručbe: prepis izprave	Pridonešene biljegovine: fr.	Pridonešene biljegovine: nv.	Dan uručbe spisah i povratka biljegah	Potvrda, da je izvadak predan naručitelju i odpravljen
1	1/1 1879.	Dr. Reinhart	Lič	54	—	1	—	10/1	dr. Reinhardt s. r.

Obrazac III.

G r u n t o v-

krajiške gruntov-

Broj kuće:		Mjesto:						Ime vlastnika:					
Ležaj svakoga zemljišta								poreza prosto kućište i dvorište	zem-				
u obćini	predjelu	pod topografičkim brojem i kakovim imenom	medje						po razredbi obstojaloj do god.				
									oranice				
									I.		II.		III.
									razreda				
			iztok	jug	zapad	sjever			ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.

 nički list

nice od godine 1875.

ljištni posjed																		Opazka glede promjenah nastalih kod zemljištah novom izmjerom, drugom uporabom, prodajom ili kupnjom, zamjenom, nasljedstvom, obterećenjem ili odriešenjem kakove obveze	Broj lista
po razredbi obstojaloj do god. livade I. razreda		II. razreda		III. razreda		voćnjaci i drugi vrtovi uključivo s kućnimi vrtovi		vinogradi		šume		pašnjaci		u ostalom		ukupno			Broj edhibita razprave
ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.	ral	□ hv.		

Obrazac IV.

A.

Katastralna obćina: Zemun / Selce — Gruntovni uložak 5.

Posjedovnica.

Broj		Označenje nekretninah	Katastralna mjera				Opazka.
tekući	kata-stralni		ral po 1600 [] hvat.	[] hvat.	hektar	ar	
		I.					
1	125	kuća br. 16 sa dvorištem u selu	—	250			
2	216	vrt kod kuće u selu	—	800			
3	217	pašinac sa kućom u selu . .	—	198			

Obrazac V.

Katastralna obćina:

Popis I.

onih nekretninah, koje u obsegu gorenavedene obćine leže te se javnim dobrom smatraju.

Broj		Označenje nekretninah	Katastralna mjera				Opazka.
tekući	kata-stralni		ral po 1600 [] hvat.	[] hvat.	hektar	ar	
1	360	Državna cesta medju Mitrovicom i Rumom	3	50			
2	471	Kotarska cesta medju Mitrovicom i Laćarkom	—	300			
3	1280	Mjestni trg	—	20			

Obrazac VI.

Katastralna obćina:

Popis II.

onih nekretninah, koje u obsegu gorenavedene obćine leže, te su predmet knjigah željezničkih.

Broj		Označenje nekretnine	Katastralna mjera				Opazka.
tekući	kata-stralni		ral po 1000 [] hvat.	[] hvat.	hektar	ar	
1	80	Jedan diel željezničke pruge Mitrovic-Petrovaradin . . .	2	50			

Obrazac VII.

Katastralna obćina:

Popis III.

onih nekretninah, koje u obsegu gorenavedene obćine leže, te su predmet knjigah rudničkih.

Broj		Označenje nekretnine	Katastralna mjera				Opazka.
tekući	kata-stralni		ral po 1000 [] hvat.	[] hvat.	hektar	ar	
1	280	Ruda željezna u Rujevcu . .	51	360			
2	1580	Ruda srebrena N. N.	21	70			

Alfabetički pregled sadržaja.

N.

P.

R.

S.

Izpravci.

Na strani 9. u riedku 14. odzdol računajući čitaj u miesto odpise, prepiše: odpiše *i* prepiše.

Na strani 13. u redku 18. odozdol računajući čitaj u miesto steku: stekli.

Na strani 33. u 3. riedku odzdol računajući čitaj u miesto za vrieme uvedenja gruntovnice svjedočanstvom živućih svjedokah: svjedočanstvom za vrieme uvedenja gruntovnice živućih svjedokah.

Na strani 65. u riedku 25. odozgor računajući čitaj u miesto ime zemljoposjednik: ime zemljoposjednik*a*.

Na strani 76. u 12. riedku odzdol računajući čitaj u miesto kučistnik: kučistni*h*.

Na strani 76. u 8. riedku odozdol računajući čitaj u miesto u carskom patentu od 1. ožujka 2853: u carskom patentu od 2. ožujka 1853.

Na strani 77. u riedku 23. odzdol računajući čitaj u miesto sliedećih: sliedeći*m*.

Na strani 87. u zadnjem riedku čitaj u miesto zadrugah: zadrugarah.

Na strani 103. u 12. riedku odozgor računajući čitaj u miesto kr. kotarski sud kao gruntovna oblast: kr. sudbeni stol kao gruntovna oblast.

Na strani 141. u 23. riedku odozgor računajući čitaj u miesto uružbenicom: uručbenicom.

Na strani 170. u 14. redku odozdol računajući dodaj poslie riečih: može uvjek dozvoliti, rieč: brisanje.

Na strani 173. u 13. riedku odozgor računajući čitaj pod b) u miesto one osobe, kojim su uknjižbu ili predbilježbu dozvolili: one osobe koji su uknjižbu i predbilježbu dozvolili.

Na strani 174. u 1. redku odozgor čitaj u miesto prenieti: prinieti.

Na strani 175. u predzadnjem riedku prije stavke „na e) §. 120·“ čitaj u miesto povratiti i tropis molbe presudnomu sudu povratiti izvoropis i dvopis molbe presudnomu sudu.

Na strani 185. u 13. redku odozdol računajuć čitaj u miesto nomoraju odgovarati nemoraju odgovarati.

